LEONIDA NEAMȚU

SFERELE INFINITULUI

ROMAN / DACIA

LEONIDA NEAMȚU

SFERELE INFINITULUI

EDITURA DACIA CLUJ
1990

Coperta de OCTAVIAN BOUR

ISBN 973-35-0140-S

D e f i n i ţ i e. *Se numeşte reciprocă a unei teoreme o teoremă ce are drept concluzie o parte a ipotezei primei teoreme, iar drept ipoteză concluzia primei teoreme împreună cu partea rămasă din ipoteza ei.* (Din manualul şcolar de cl. a IX-a)

unu

Desăvîrşindu-şi în anul una mie cinci sute şi ceva, pe un lemn de tei probabil, bizarul PORTRET AL CONTELUI PALATIN, după care s-au comis, după unele informaţii, mai multe falsuri suficient de iscusite ca să inducă în eroare nişte ochi miopi şi chiar nemiopi, Hans Baldung Grien n-a bănuit că peste sute de ani capodopera sa va servi la *înlegarea* şi dezlegarea unor enigme ale triunghiurilor. Desigur, n-a urmărit aşa ceva! Ce a urmărit? Să cucerească gloria? A cucerit-o. Şi la ce i-a folosit?

Constructorii *Fortăreţei inexpugnabile* de pe fluviul cel nepăsător n-au ştiut că *Fortăreaţa* va deveni obiectul unor încîlcite probleme de trigonometrie, iar savantul Şorban (domnul de la Cocotapîs) nici n-a visat că tema esenţială a vieţii sale — definiţia infinitului — atît din punct de vedere matematic cît şi filozofic — va fi abandonată, pentru un bun răstimp, în favoarea unor triunghiuri, asemănătoare *prin ceva*, diferite tot *prin ceva* . . .

Romancierul Ordean nu avea habar că la un moment dat trei dintre personajele sale vor figura în cîte unul din unghiurile acelor blestemate triunghiuri.

Migălosul Hampel nu bănuia mare lucru în legătură cu nimic — să zicem — iar *Fortăreaţa inexpugnabilă* nu bănuia că are să moară. Nici o *Fortăreaţă* nu acceptă această posibilitate: că odată şi odată va pieri! PISICA nu avea cum să ştie ce rol are să joace în viaţă şi chiar şi după moarte.

Telefonista Cătapisică ştia — sau bănuia — în orice caz probabil nu ştia chiar totul.

Şeful Charles însă, nu ştia, nu bănuia că seamănă la figură cu Filip cel Războinic, Contele Palatin şi, un pic, cu Edmond Dantès, după patrunsprezece ani de captivitate în Chateau d'If (un fel de *Fortăreaţă inexpugnabilă* . . .).

Şi totuşi, în anumite momente de luciditate cu (excepţia Pisicii, deşi cine ştie . . .), aceste personaje aveau impresia că joacă un rol bine determinat în cadrul unui me-

canism pe care nu-l înțelegeau... sau unii dintre ei se prefăceau a nu-l înțelege.

Schepsisul acestei narațiuni nu este însă nici pe departe o problememă de geometrie sau trigonometrie, ci

marea ură omenească față de *Fortărețele inexpugnabile* și

misterul ce poartă uneori numele de PISICĂ sau (CĂTAPISICĂ)

și

obsesia matematicianului Șorban cu privire la infinit.

În rest totul rămîne un mister.

În rest, iată cum a fost.

doi

— Ați observat, domnule Șorban? Chiar acum a trecut prin iarbă o flacără cu patru picioare și o coadă!

— Nu. Nu era o flacără, ci doar o pisică de culoarea focului. Ce e drept avea patru picioare și o coadă, altfel nu se poate.

— Dar eu știu că pisicile pot fi numai pisici albe și pisici negre!

— Pisicile pot ființa în nenumărate variante, cel puțin așa știu eu.

Mica discuție fusese purtată între matematicianul Șorban, și Emil, un puști cu ochi luminoși, mereu curios, ahtiat după povești și a cărui frează totdeauna răzvrătită împotriva piaptănului, avea oarecum nuanța „flăcării cu patru picioare și o coadă".

Așa poate să înceapă o poveste.

Într-un alt colț al pivniței, în dreptul nișei postului de gardă, conversația căpătase un caracter ceva mai complex, amestec de geografie, istorie și alte mirodenii.

— Ai văzut Grecia?

— Prea des: Nu mă dau în vînt! Acolo fiece bolovan la fiecare crăpătură în asfalt, în *asfaltul turnat azi,* devine peste noapte un „suvenir antic" sau cum îi zice! Din acest punct, afirmă ghizii, a pornit ostașul ce a *inventat* marathonul, iar în dreptul celor trei măslini de colo ce alcătuiesc un triunghiu *atît* de scalen, tot el a strigat: „Am învins!" și s-a prăbușit teatral. Patru pași mai departe, lîngă următorii patru măslini s-a născut Leonidas-regele, iar cinci pași

mai încolo, lîngă următorii cinci măslini, a decedat... Şi tot aşa te pisează pînă ce istoria-ţi iese pe nas.

— Ce să-i faci? Grecii totdeauna exagerează...

— Pe chestia asta poţi să-mi dai o ţigară!

— N-am!

Aceste replici se derulaseră între Ioan Hagea, vînător de tigri şi alte sălbăticiuni impozante, şi Ilie Hampel, un posibil vînător de fuste. Răutăcioasele observaţii cu privire la greci fuseseră exprimate de către Hampel. Cît despre Hagea el izbutise să salveze din MARELE DEZASTRU, una din faimoasele sale carabine, dacă nu chiar două, o bună cantitate de muniţii şi o remarcabilă provizie de ţigări, dar nu oferea niciodată nimănui vreuna din ţigaretele sale de culoarea şocolatei, nu din zgîrcenie, ci din principiu. Aşa pretindea dumnealui.

Chiar şi-n felul acesta poate să înceapă o poveste.

În altă ramificaţie a pivniţei, sau a beciului, dacă termenul din urmă sună mai muzical, fapt de care ne îndoim, telefonista cu numele neobişnuit de Cătapisică, telefonista Cătapisică deci, încerca să restabilească legătura. Manivela aparatului, pus sub un tablou ce aparţinuse hotelului de deasupra, învîrtită energic de o mînă nervoasă şi fină, hîrîia ca un dulău, însă telefonul continua să rămînă inert ca un şobolan zdohnit, — pentru a folosi una dintre expresiile matematicianului Şorban, domnul de la Cocotapîs. Asta e. Cu un telefon ce se încăpăţînează să tacă, — greu să pui pe roate o poveste. Însă, cine ştie!

Însingurat în balansoarul său adus tot din hotel, romancierul Theodor Ordean rumega la o continuare plauzibilă a lungii sale povestiri pe care deocamdată o scria o r a l. Nu izbutise, sărmanul, să-şi salveze din MARELE DEZASTRU maşina de scris. Fără maşină de scris, cum să...? Dar, pentru a se menţine în formă, ca un patinator, ca un ochitor sau chiar ca un clavecinist, în orele cînd era inspirat, în zilele cînd orele parcă se opreau, el povestea celor din beciu cîte un capitolaş al romanului său o r a l. Şi în felul acesta parcă mai trecea din timp...

trei

Povestirea lui Theodor Ordean oscila între două axiome de nezdruncinat — după părerea sa: o navă n-are rost să plutească mereu în linie dreaptă fiindcă, în felul acesta,

oricît ar părea de neverosimil, nu ajunge nicăieri, în schimb are toate şansele să se izbească de un recif perfid, semisubmarin, şi-n acest caz ajunge, totuşi, în fundul oceanului. A doua axiomă: o anchetă judiciară trebuie să fie neapărat flexibilă, să nu meargă orbeşte înainte fiindcă, asemeni unei nave, nu ajunge la un liman; e preferabil ca drumul ei să aibă conturul unui triunghiu A—B—C.

De altfel, şi acţiunea povestirii nescrise a romancierului se petrece la bordul unui paquebot, iar aici, printre alte figuri, personajele A, B, şi C, urmărindu-se într-un fel de vîrtelniţă infernală, alcătuiesc în permanenţă un triunghiu: A trebuie să-l lichideze pe B, B trebuie să-l anihileze pe C, iar acesta, firește, are misiunea de a-l suprima pe A, şi iarăşi de la început...

Un alt schepsis, secundar şi totuşi foaaaarte important, e că istorisirea lui Ordean trebuia să rămînă pururi fără final. Cînd pica peste el inspiraţia, romancierul izbutea, ca printr-o transfigurare, să devină misterios şi convingător. Avea el acest talent. Pînă şi cuvîntul ploşniţă căpăta un sens tainic, dacă e posibil!, un al doilea sau chiar un al treilea sens. Biata ploşniţă!

Ca fizic Ordean nu se prezenta cine ştie ce, nu avea vîrstă — ce poate fi mai rrrrău!? — slăbuţ, palid, obrajii scobiţi, figură... triunghiulară. Mutră de tebecist. Dar cînd se apuca să povestească din năzbîtiile sale, pînă şi chiţibuşarul, răutăciosul Hampel îşi închidea pliscul său cel veninos. Da. Ordean povestea despre căpitanul Haag, Fatala Helga, Bătrînul Detectiv Schmeltz, marchiza ce urmărea să-l otrăvească pe conte (cu oxicianură de potasiu, desigur...), şi despre veşnic agitaţii A, B, şi C. Mai apăreau şi alţii, pe parcurs. Introducerea fiecărui capitolaş era rostită de către Ordean într-o limbă străină, aproape necunoscută: *Nous sommes donc ici...*, fapt care sporea interesul şi a g r a v a enigma. Cu aceleaşi cuvinte străine se isprăveau aceste fragmente palpitante ale unei acţiuni foarte palpitante.

patru

Într-o discuţie controversată, chiar violentă, matematicianul Şorban declarase cu seriozitate că va încerca să determine *prin calcule* ce este o pisică şi dacă este utilă sau

nu. Fiindcă „flacăra cu patru picioare și o coadă" se fîțîia mereu prin ograda din fața beciului.

— E utilă și folositoare fiindcă prinde șoareci, opinase telefonista Cătăpisică, și buclele ei brune străluciseră în lumina nefericită a lămpii cu petrol.

— Ei, așa! Pisica e un o b i e c t cu totul de prisos pe acest pămînt, ca și pe oricare pămînt, se exprimase fără ură, dar cu fermitate, vînătorul Hagea care în viața lui nu se compromisese întorcînd carabina către animalele mai mărunte decît puma. Și continuă liniștit, dar la fel de convins. Dacă aș avea la mine carabina cînd trece pisica aia, n-aș pregeta s-o lichidez!

Numai că Hagea n-avea niciodată la el, acolo la postul de veghe bătrîna lui carabină englezească și stocul de cartușe, pachete a cîte douăzeci de bucăți învelite într-o pînză specială, ceruită, impermeabilă, de culoarea bolții cerești în zori. Ca orice vînător era și el suficient de limbut, de mincinos, oooof, ce greu trecea timpul! — și brodase și el povești cu privire la trecutul său *vînătoricesc*. Cînd romancierul Ordean trecea prin momente de deprimare, „la cererea publicului" trecea Hagea pe covertă și astfel mai trecea din timp.

Matematicianul Șorban, cu luleaua în gură (din lulea se înnoda fumul, ca un șireang cenușiu), relansă, calm, discuția:

— Problema e cu mult mai vastă, domnilor. Mai întîi se pune întrebarea: cine are dreptul de a trăi și cine nu-l are?

— Dreptul de a trăi, din punct de vedere moral? vru să știe Hampel, chițibușar ca-ntotdeauna.

Fumul lulelei o coti brusc, funia se înclină și din motive necunoscute (poate niște curenți ce se băteau cap în cap...) luă o formă neașteptată *de triunghiu*. Șorban mormăi: — Nu, nu... Fără asemenea delimitări livrești. Dreptul de a trăi în general.

Vînătorul Hagea, cu mustățile sale cărămizii, înecate de barba veche, și ea cărămizie, se proțăpi pe botinele sale înalte, cărămizii. Spuse:

— Eu nu văd pentru ce o pisică ar avea dreptul să trăiască, fie din punct de vedere moral, fie în general.

— Depinde, pufăi din lulea Șorban (iar deasupra capului său *triunghiul* de fum încremenise), e acesta oare un motiv să ne enervăm? Într-adevăr, Hampel își trosnea cu zgomot oasele lungi ale degetelor. Oare — zise matematicianul — oare e folositoare o pisică prin aceea că prinde șoareci? Ce ne deranjează niște bieți șoareci mărunței? Dar

— ochii matematicianului deveniră din bulbucați ca de obicei, mici ca arpagicul — dacă o pisică răstoarnă din greșală, sau *intenționat*, de ce nu?, pocalul cu otravă pe care tocmai se pregătea să-l dea dușcă un geniu, salvîndu-i viața, și-a cîștigat pisica dreptul la existență, atît pentru ea, p e r s o n a l, cît și pentru specia ei, da sau nu?

— Cine a pus otravă în băutura geniului? vru să afle Hampel, meticulos.

— N-are importanță, răspunse Șorban. Nevasta necredincioasă, lacheul cumpărat de inamici, inamicii cumpărați de amantă, *n* variante. Pe noi ne interesează doar *acțiunea*, doar *fapta* pisicii.

— Depinde pe cine interesează, strigă Hampel — pe mine nu!

— Pe dumneata nu te interesează nimic. Nimic în afară de tristele dumitale mărunțișuri.

— Ce-ți pasă? se repezi Hampel la Șorban. N-ai fost niciodată un postav tăiat de o foarfecă!

— Nici dumneata n-ai fost vreodată foarfecă. În orice caz nu foarfeca aia care să mă taie pe mine — chiar dacă aș fi un postav, replică matematicianul.

— Să nu uităm, interveni telefonista Cătapisică, înclinîndu-și cu grație capul delicat croit, că în Egipetul antic pisica a fost ridicată la rang de zeiță... De asemenea zeița fecundității, pe un trup de femeie avea cap de pisică...

Telefonista roși cu modestie. Șorban o examină, puțin mirat, apoi își întoarse luleaua către Hagea, întrebîndu-l ce părere are. Vînătorul se legănă pe ciubotele sale cărămizii.

— Neschimbată! făcu. Astea sînt doar misticisme pisicești. Iar povestea cu otrava răsturnată de mîță e pură întîmplare. Pocalul cu venin putea fi răsturnat de vînt, dar mai ales de un cîine credincios și inteligent. Ca vînător, evident, iubea cîinii și detesta inamicii cînelui, printre care și pisica. Eu unul — continuă — aș stîrpi imediat toate mîțele din lume

Vorbea rar, cu un zîmbet vag, puteai să-l iei în serios, sau nu?

— Deh! Dumneata ai stîrpi toate mîțele din lume, alții acționează pentru a nimici oamenii din lume, iar printre cei amenințați ne numărăm și noi, dacă ne mai putem numi oameni, zise romancierul Ordean.

Cuvintele lui avură un ecou sumbru, adică nici un ecou. Hampel își trosni iarăși degetele, răcnind:

— Dacă vreți să știți, nici Alexandru cel Mare nu iubea pisicile!

— Şi avea motive bine întemeiate, aprobă Hagea.

Şorban îşi examină luleaua stinsă, mormăind:

— Destul, domnilor! Pace! Ai mai s c r i s un nou capitol, domnule Ordean? Dacă da, ascultăm . . .

— Dacă toată lumea e de acord, condiţionă cu o anumită vanitate creatorul de romane o r a l e. Se părea că nimeni nu e împotrivă. *Nous sommes donc ici . . .* Unde, *ici?*

Şorban îi privi pe rînd. Şi ce văzu el? Văzu mutrişoara lui Emil, iar lîngă băiat silueta fermecătoare a telefonistei Cătapisică, obrazul cărămiziu şi blazat al lui Hagea, figura strîmbă, cabalină a lui Hampel, faţa triunghiulară cu pomeţi ascuţiţi şi fruntea mereu transpirată a lui Ordean şi . . . se văzu pe sine, un ins cu mutra plată, un om greoi, neinteresant. Şi ce gîndi Şorban? Poate că gîndi: „Sîntem o bună echipă de experţi în arta închipuirii şi a minciunii . . .“

Romancierul tuşi, o tuse tactică: „În vreme ce A, B şi C se urmăreau cu ferocitate, din punte în cală, din cală în cambuză, marchiza punea la cale . . .“

cinci

„Amice,

aştept să oboseşti, amice! Trăieşti atîta timp în minciună! În prefăcătorie, asta oboseşte teribil, viaţa ta va fi mai scurtă, doar o treime dintr-o viaţă normală. După ce vei fi la pămînt, voi intra *eu* în acţiune, da, *eu!*

S.“

Matematicianul reciti nemulţumit rîndurile, nu exprimase exact sentimentul său, se pregătea să rupă foaia, cînd interveni Hampel, mereu nervos:

— Cui naiba îi tot scrii?

— Ce te priveşte? se răsti Şorban. Dar se îmblînzi imediat. Unui inamic, dacă vrei să ştii.

— Pîf! pîfîi cu dispreţ Hampel. Îi scrii?! De ce nu i-ai tras una peste bot la momentul potrivit?

— Nu-mi place să intru în rahat.

— Dacă e vorba să-i tragi unuia o scatoalcă, merită să te bagi niţel în rahat.

— Nu, Hampel. În rahat nu poţi să te bagi niţel, aşa, numai pînă la gleznă. Ori nu te bagi de loc, ori intri pînă la gît sau şi mai sus.

Hampel se îndepărtă cu o strîmbătură, Şorban îşi aprinse luleaua. Fumul lulelei se înalţă ca şuviţa despletită a unei Ofelii. Şorban privi fumul transparent şi pur, cum pure sînt poate numai visele pierdute, apoi văzu deschizătura pivniţei, vîrful nucului din grădină, o părticică triunghiulară a vechiului zid turcesc de dincolo de nuc, iar deasupra, o părticică triunghiulară de cer. Acea bucăţică de cer avea, privită de aici de jos, intensitatea unui ochi de pisică, şi ochii matematicianului înfruntară cîteva clipe ochiul de cer, pînă ce privirea lui trecu mai departe, dincolo de cer dacă e posibil, şi e posibil, către infinit.

— Oare mai funcţionează poşta? Aruncă Şorban o întrebare. Îşi răspunse tot el: Sigur, trebuie să funcţioneze, apoi dădu foc succintului său răvaş, dar Hampel făcu un stîngamprejur ireproşabil:

— Mai presus de toate, răcni el, este ordinea! Ordinea interioară şi ordinea exterioară. La ce bun să scrii răvaşe pe care nu le expediezi? Cu ce este mai presus acest act de laşitate fiindcă e o laşitate să faci scrisori despre care ştii că nu le vei expedia, decît a te vîrî-n rahat chiar şi pînă peste gît?

Urmă o pauză. Toată lumea era atentă la această zîzanie-divertisment. Aşteptau reacţia matematicianului. Şorban bombăni călcînd ca un urs scrumul epistolei sale:

— Dă-mi pace, Hampel că te-oi *poca!* Nici nu se uita în direcţia lui Hampel. Fumul lulelei se întorcea pe diagonală în mici vîrtejuri, către o mică ferestruică de aerisire. Şorban se duse în fundul pivniţei, la taburetul său de lîngă pat. Deschise caietul şcolăresc pe jumătate plin de calcule, scoase capacul tocului rezervor şi compuse altă scrisoare inamicului său

„Ei bine, suflet infam, .

aştept să te epuizezi! Viaţa ta e o minciună, o prefăcătorie continuă, nu e o viaţă uşoară, eu te compătimesc. Nu e simplu să trăieşti în felul acesta, nu e simplu, o, nu e de loc simplu, te epuizezi, te stingi iute. Cînd te vei stinge tu, mă aprind eu!

S.“

— Prostii! urlă Hampel. Dumneata nu poţi avea duşmani fiindcă eşti prea nătîng. Îţi inventezi duşmani ca să pari mai interesant!

Şorban nici nu-l auzi, reciti misiva, se încruntă. Nu-i conveni stilul — prea mult te explici, bătrînule! — nu-i plăcu „suflet infam“ (melodramatic, bătrînule!), nu-i conveni „eu te compătimesc“, totuşi nu mai schimbă nimic,

oftă mîhnit, alese dintr-un teanc de plicuri de diferite forme și calități, alese unul cît mai *antipatic*, îl lipi, îl timbră — inutil — își puse pelerina de ploaie — inutil, afară sclipea soarele, și se pregăti să iasă. Luleaua, stinsă, îi atîrna de colțul gurii.

— Ce faci, domnule?

— O, nimic, mă duc să caut o cutie poștală.

— Cea mai apropiată cutie poștală e chiar la poștă, făcu Hagea. Va trebui să cobori pe strada Fîntînilor.

— O voi coborî, răspunse liniștit Șorban, punînd foc la lulea. Fumul despică pivnița luînd forma triunghiulară a velei unei caravele.

— Nu ești în toate mințile, domnule! Zona aceea e sub permanentă amenințare!

— Ei, am să risc și eu un pic...

— Nu-ți permitem, domnule! spuse energic Hagea.

— Aș vrea s-o văd și pe asta!

— O și vezi, domnule. Nu ne temem, neapărat, pentru pielea dumitale, precizâ vînătorul, aspru și rece ca țeava ghintuită a carabinei sale intrată în legendă. Dar nu putem risca să mai pierdem un om. E importantă scrisoarea?

— Un fleac... Doar un avertisment trimis... prietenește, către un dușman.

— Nu vom risca pentru un fleac, decise Hagea. Și așa am pierdut trei oameni, pentru fleacuri, și așa am rămas prea puțini! Și-apoi dacă mergi pînă la poștă, ne vor repera. Potolește-te, domnule!

— Mă duc eu, se oferi Emil. Eu sînt mic, nu mă tem de nimic, nu mă vede nimeni.

— Pe tine, eu nu te las să ieși, zise Șorban. Supus, arse plicul, își scoase pelerina, se așeză în fotoliu și privi departe; iarăși deschizătura beciului, nucul din grădină, zidul turcesc, triunghiul albastru de cer, infinitul...

Cu asta mai trecu o bucățică de timp.

șase

Se aflau la unul din posturile de pîndă cînd printre ierburi apăru „flacăra cu patru picioare și o coadă" — pisica. O urmăriră cum parcă plutește șerpuind pisica aia de culoarea focului. PISICA.

— Cît o invidiez pentru suplețea ei! exclamă telefonista Cătapisică, a cărei suplețe felină era incontestabilă, totuși

— Dar ce este de fapt? întrebă Emil, fiindcă nu-l crezuse pe de-a-ntregul pe Şorban. În ochii lui, matematicianul era un om prea serios ca să ştie deslușì diferența dintre o „flacără" şi o mîță. Curioasă, copilărească optică, ce e drept.

— E într-adevăr o pisică, adeveri telefonista. *Felis magarita* . . .

— Ce frumos nume are! Cine a botezat-o aşa?

Cătapisică îl privi gînditoare. Emil, care, la fel ca şi Micul Prinț nu renunța uşor la o întrebare, insistă:

— Cine i-a dat acest nume interesant?

Telefonista Cătapisică îl privi iar, ochii ei întunecați se încercănară de o dulce gravitate, oare să-i spună sau nu puştiului că *Felis margarita* e numele ştiințific al pisicii deşerturilor? Decise că nu e cazul să-l dezamăgească şi minți:

— Da, aşa o cheamă. De unde ştiu? Am asistat la botezul ei.

Însă agitatul Hampel, mereu pe fază, nu se lăsă:

— De ce induci în eroare un copil? *Felis margarita* e pe latineşte şi e *definiția* unei întregi specii de pisici afurisite.

Emil îşi plimbă ochii senini de la unul la altul.

— Pe cine să-l cred?

— Pe mine, Emil, spuse telefonista Cătapisică.

— De ce pe tine, şi nu pe el?

— El este un maniac afurisit, spuse cu îndrăzneală telefonista, arcuindu-şi cu grație gîtul.

— Ce este un maniac afurisit?

Apăru Hagea, de data asta aducea şi carabina lui celebră.

— Am auzit că a apărut iarăşi pisica *aia!*

— A apărut şi a dispărut, mîrîi Hampel. Vii, ca-ntotdeauna, prea tîrziu!

Cu acest incident mai trecu o parte din zi. Constatară că e pe terminate petrolul. Venise chiar rîndul lui Hampel să meargă să mai aducă, dar Hampel scoase din tolba lui o săgeată bine ascuțită, unse vîrful cu venin şi azvîrli, săgeata, în direcția lui Ordean.

— El, rîşni printre dinții lați şi galbeni, el, romancieru ăsta, n-a fost niciodată nici după petrol, nici să aducă de mîncare. Ar fi cazul să . . .!

Şorban îşi retrase privirile din abis şi luă apărarea romancierului:

— E mult prea de preț pentru noi! Dacă pleacă şi nu se mai întoarce, de unde mai aflăm *continuarea?*

— Haida-de! strigă Hampel și fața lui asimetrică părea anume alcătuită a exprima Marele Dispreț. Tîmpeniile fără sens pe care le îndrugă *omul acesta*, le pot inventa chiar și eu, chiar și-n somn!

Nu-l crezură. Hampel era un chițibușar și un Mare Iubitor al Ordinei. Iar oamenii de acest soi nu au imaginație, o știe oricine. Ordean era probabil un Mare Fricos și un Laș Desăvîrșit, dar poate că tocmai din aceste motive natura îl hărăzise măcar cu fantezie. Ca o compensație — dar aceasta e doar o simplă supoziție și speculație.

— Mă duc eu după gaz! se oferi Emil, dănțuind pe picioarele sale albe, înduioșător de fragile. Sînt mai mult decît dornic să efectuez o mică escapadă! (Îl imita pe Ordean.) Vă rog!

După o scurtă și inevitabilă discuție, acceptară cererea copilului. În realitate nu exista aproape nici un pericol: scara interioară urca din pivniță către etajele încă intacte ale fostului hotel.

— Îți amintești unde, nu e așa, Emil? Etajul doi, ultima ușă, pe stînga. Pe ușă stă scris „magazie".

— Și așa nu știe să citească, bombăni Hampel și acum avea dreptate. Școlile *se închiseseră*.

șapte

MAREA AVENTURĂ A LUI EMIL sau PRIMA ÎNTÎLNIRE. Propriu zis n-a fost chiar o aventură — cu toate că băiatul și-ar fi dorit una, nu neapărat mare, ci pe măsura sa. Pușiul a tropăit sprinten și neauzit ca o pisică pe scara în spirală acoperită cu o limbă de covor, de un mov sinistru, a trecut de etajul unu și deodată...

Ce să-i faci, cum să te lipsești de acest inevitabil „deodată"?

... și deodată undeva scîrțîi o ușă. Nimic mai sinistru decît o ușă ce scîrțîie singură, de la sine, într-o clădire care în mod sigur (?) e pustie! Emil încremeni. Ce să facă? Să fugă înapoi la ai săi? Sau să fie mai curajos chiar și decît căpitanul Haag și să meargă să cerceteze care e ușa aia care cutează să *filfîie* fără nici un motiv?

La drept vorbind, în prima clipă n-avea nici curaj nici putere să facă o mișcare, fie înainte, fie înapoi.

Dar, frica începu să descrească; în schimb curiozitatea începu să crească, așa cum cresc cotele apelor Dunării.

Emil mai urcă vreo cîteva trepte şi privi în lungul coridor. A doua uşă, pe dreapta, era întredeschisă. Emil îşi îngroşă vocea şi încercînd să imite unul din personajele dure din istoriile lui Ordean, urlă: „Care eşti acolo? Răspunde, că altfel trag!"

Sînt curajos, şi ce-am să mă mai laud cu marele meu curaj! gîndi Emil şi pătrunse în camera cu pricina. Nimeni! Aproape că regretă... Închise uşa, să nu mai scîrţîie, fir-ar să fie, apoi ajunse la magazie, umplu fără nici o dificultate bidonul de trei litri şi făcu drumul înapoi şi... uşa aia, a doua pe dreapta era iar întredeschisă şi... deodată în calea lui Emil se rostogoli o bilă lucioasă de oţel, de mărimea unei alune mari. Cineva care trimite bile drăguţe nu poate fi rău... Emil intră în cameră. Nimeni. Emil culese bila, luă bidonul şi coborî la ai săi şi le povesti că la etajul doi, dintr-o cameră a cărei uşă se deschidea singură, cameră, în care *nu se află nimeni*, în calea lui s-a rostogolit o bilă. „Te pomeneşti că aceasta o fi prima din cele şapte baionete", gîndi telefonista Cătapisică.

Ultimul eveniment al zilei a fost trist. Nucul bătrîn din capătul grădinii s-a prăbuşit. Crezură că venise sfîrşitul tuturor, însă de murit, a murit doar nucul. Fusese lovit exact la rădăcină, dar cîtva timp mişcarea stranie, dementială a ramurilor sale părea că semnalizează: „Rezist! Rezist!" Oare cui semnaliza? Oamenilor din beciu? Dar, în cele din urmă, ţipînd de durere, a trebuit să se-ncline. N-a murit chiar de îndată, ci, mult mai trist, a intrat într-o prelungită agonie. Căzuse pe-un umăr, cele mai multe dintre rădăcinile principale, smulse, sfidau acum, în plină lumină, văzduhul, infinitul, însă alte cîteva rădăcini secundare, rămase înfipte în pămînt mai alimentau pentru un mic interval uriaşul trup al nucului. În toamna aceea ar fi trebuit să se facă o groază de nuci, ramurile fuseseră încărcate. Nu le fusese dat să se coacă. O mare parte din nucşoarele verzi se scuturaseră, pămîntul era presărat.

După ce spaima trecu, telefonista Cătapisică declară că ar putea să prepare o excelentă dulceaţă de nuci verzi, după o reţetă specială. Nu avea nevoie decît de zahăr, de alte cîteva fleacuri şi bineînţeles de o cantitate de nuci verzi. Perspectiva unui borcan *maaaare* cu dulceaţă îl încîntă pe Emil şi, abia avură vreme să-l apuce de guler, să-l oprească, se şi repezise la cules de nuci.

Jignit de atîta neîncredere, puştiul se aşează la unul din posturile de pîndă. Nucul prăbuşit mişca încet din ramuri,

cerînd ajutor. Cui? Dincolo de nuc, în zidul turcesc, se schimbase ceva. Datorită exploziei apropiate, o parte din zid se prăbuşise, căscindu-se o gaură neagră în formă de triunghi. Un început de peşteră, de subterană. Şorban se afla şi el acolo. Emil îl apucă de mînă:

— Flacăra cu patru picioare şi o coadă, domnule! O cheamă *Felix Margareta.*

— Ba nu. Emil, o cheamă *Felis Margarita* şi, dacă vrei să ştii, această pisică, de culoarea focului, are pui.

— Dar cum aţi aflat?

— Am eu semnele mele. N-ai văzut? PISICA ducea în dinţi ceva ce aducea cu un şobolan mare.

— Dacă e într-adevăr o pisică, de ce nu l-a mîncat ea, chiar în locul unde l-a înhăţat?

Matematicianul nu se pricepu să răspundă. La postul de pîndă se ivi Hagea.

— Aud că iarăşi a apărut pisica aia! Şi n-am adus cu mine carabina! Pe legea mea, dacă mai vine, va fi pentru ultima oară!

Cu asta, trecu şi ziua.

opt

„Într-un roman, ca şi în muzică, şi în general în viaţă, pe prim plan stă armonia, zise Ordean, povestitorul. Iată de ce o întîmplare similară lasă amprente diferite la fiecare om, în funcţie de structura individului".

— Un glonţ de acelaşi calibru provoacă răni diferite, remarcă Hagea.

— Prostii! se opuse violent Hampel. Un eveniment, ca şi un glonte, lasă aceleaşi urme, oricui. Aşa trebuie să fie. Trebuie să respectăm ordinea!

Nu i se răspunse.

Întîmplător, sau nu — dar în orice caz împotriva aşteptărilor, Ordean plasase într-un capitol al povestirii sale, pe transatlanticul groazei comandat de căpitanul Haag, printre împuşcături, otrăviri, fantome deghizate în oamenii vii, oamenii vii deghizaţi în fantome, în fine, între aceste grozăvii, o mare, pură şi unică iubire. Telefonista Cătapisică obiectă:

— Fata era prea voinică, prea voluntară, prin urmare lipsită de graţie. Cum de s-a îndrăgostit el de ea?

Hampel: — Cum dracu' de le-au dat pace să se drăgostească în tihnă banditii ăilalți? De ce n-au făcut *ordine* pe vaporul acela amărît?

Șorban: — Ce sens are din punct de vedere matematic un asemenea amor *infinit* de mare?

Hagea: — Căpitanul Haag avea un leopard ce se mișca liber pe navă. Ce a păzit leopardul? De ce nu i-a înghițit pe cei doi amorezi care umblau neînarmați?

Pînă și-n mintea lui Ordean se născură niște semne de întrebare: „Ce e cu ăștia, au înnebunit, de mă ascultă cu gurile căscate?! Îi consideram oameni serioși! Dar eu am înnebunit? Mă consideram om serios!"

Romancierul suspină și se decise să mai suprime din romantism și sfîșie brusc unele voaluri ale fetei, ale pudoarei, ale inocenței. Telefonista Cătapisică se înroși, iar Emil se strîmbă. Nu înțelegea și nu-l interesa partea asta. „*Nous sommes donc ici*", termină Ordean.

— Ce păcat că el o părăsește, regretă Cătapisică.

— Dar ce păcat că ea, după despărțire, nu-și mai amintește decît de părțile veninoase ale iubirii lor, observă Hagea.

— Tocmai ziceam, reveni Șorban. În asemenea situații se dezvăluie caracterul omului.

— Domnul Șorban are perfectă dreptate, spuse cu modestie „romancierul oral". În felul acesta e *preconizat* personajul meu, așa trebuie să fie ea. În afară de unele departajări, precum sex, culoare, talie, inteligență, etc., oamenii se împart în două mari și abstracte categorii: unii care reții latura frumoasă, și alții ce păstrează în memorie numai laturile urîte. Pe scurt, cei ce aleg binele și cei ce aleg răul, cei ce rămîn cu frumosul și opozanții lor, care rămîn numai cu urîtul. Cale de mijloc nu există, cel puțin așa cred eu. De ce să aduni în tine venin, pînă ce explodezi? Cei ce rămîn cu partea plăcută sînt avantajați...

— Socoți că frumosul cu urîtul nu pot coexista?

— De ce mă întrebi?

— Ca să cunosc exact părerea dumitale. Îmi place ordinea, prefer lucrurile precise.

— Da, răspunse Ordean. Socot că nu. Nu pot coexista.

Telefonista Cătapisică trecu încet plutind în semiîntuneric. Zise cu sfială și melancolie: — Trebuie că aveți o mare experiență în toate privințele, și, probabil, în dragoste... Totuși, dacă îndrăznesc să spun, și abia îndrăznesc, răul cu binele sînt un fel de frați. Poate frați vitregi...

Şorban o privi îndelung, ascunzîndu-se în spatele draperiei de fum a lulelii sale. Cine ştie, poate se îndrăgostise de Cătapisică deşi calculele nu-i demonstraseră încă „ce este o femeie şi la ce foloseşte ea."

— Am ceva experienţă, acceptă Ordean, altfel nu se poate. Îmi pare bine că v-a făcut plăcere „lectura" acestui capitol, însă ce am povestit azi, e un fleac faţă de ce va urma. Poate mîine.

— Dacă va exista un „mîine", mîrîi Hampel.

Cu asta se mai scurse o bună parte din timp. După cină, urmă tragerea la sorţi a gărzilor de noapte — parcă ar fi fost un spital. Preluîndu-şi serviciul, Şorban veni la nişa punctului de veghe, aducînd sub braţ o carte.

— Ei, ce e? întrebă Hampel, tras la faţă privindu-l cu mare antipatie. Mi-e somn şi mi-e silă de mine că poate să-mi fie somn!

— Pe legea mea, cum zice amicul Ordean, zise matematicianul, voios, nu mi-e somn cîtuşi de puţin şi abia aştept să recitesc în aceste ceasuri de veghe capitolul atît de d i n a m i c în care vicontele Albert de Morcerf încearcă să azvîrle mănuşa în obrazul lui Edmond Dantès!

Ochii lui Hampel se rotiră tembeli în orbită. Se răsti cu glas negru:

— În asemenea timpuri, dumneata îndrăzneşti a-l citi pe nenorocitul de Dumas?

— De ce nu aş îndrăzni? întrebă senin matematicianul. Ce ar trebui să citesc, după părerea dumitale?

— Nimic. Sau, în cel mai rău caz, pe Freud!

— Sigmund Freud? Nu prea am chef de el. Nu încape în calculele mele.

Hampel, care se îndepărtase, făcu abrupt stînga-mprejur:

— Cuuuum?

Fumul se ridica din luleaua lui Şorban, ca un lănţişor ce sfidează legea gravitaţiei.

— Ce, cum? Nu se încadrează în calculele mele. E, ori prea mare, sau prea mic. Dacă n-ai fost în viaţa ta paratrăsnet, Hampel, nu ai cum să înţelegi!

— N-am fost paratrăsnet, dar am fost ghiulea! (Şorban ridică ochii, uşor surprins.) Dumneata n-ai fost nici paratrăsnet, nici ghiulea. Ai fost, şi eşti, iresponsabil. De unde vii?

— De unde vin, sau de unde provin? M-am născut, dacă te interesează în satul Cocotapâs...

— Eşti şi iresponsabil, şi nebun! clocoti Hampel.

— De ce? Consideri că acest sat nu există? Hampel îl împungea cu o privire verde ca mîlul apelor stătute. Ei bine, există — şi cum Hampel tăcea, Şorban vorbi mai departe, oare cu o nuanţă de ameninţare în glas? — Să ştii, Hampel, pe mine nu mă atingi, oricum mi-ai vorbi şi oricît m-ai hipnotiza cu ochii tăi urîţi, pentru mine nu eşti decît o apă chioară, stătută, dar încearcă să-i vorbeşti în felul acesta unuia mai războinic din fire, lui Hagea de pildă.

— Amărîtul acela!

— Iar în ce-l priveşte pe Freud, ce ştie el despre efectul întîlnirii lui x cu y? Dar despre infinit?

— Probabil nimic, şi nici nu-i pasă! Dar dumneata ăsta de la Cocotapâs, ce ştii despre Freud?

— Mai nimic, şi nici nu-mi pasă. Însă, mă întreb, care dintre noi a pierdut mai mult, eu sau Freud? Accept, din pură amabilitate, că eu.

Cînd se mai răcori a dimineaţă, Şorban stinse luleaua, închise cartea, urcă treptele. Aerul rece îi izbi gîtlejul. Ñ-o mai trezise pe telefonista Cătapisică să-l schimbe la postul de gardă, o lăsase în somnul ei, în visele ei. Era chiar momentul cînd luna se prefăcea din monedă de aur într-o pojghiţă argintie de gheaţă, dar privirea matematicianului nu se opri pe discul lunii ci trecu mai departe, dincolo... Ce mai putea fi dincolo?

Dincolo, în lumina de gheaţă a lunii trecea o fantomă... Nu, Şorban nu credea în fantome. Trecea o femeie în rochie albă-argintie... Chiar în dreptul zidului turcesc. Şorban îşi puse la repezeală ochelarii pe nas. Urmări, hipnotizat mersul lin al acelei zeiţe a nopţii şi a clarului de lună.

Greoi cum era, matematicianul alergă spre nucul răsturnat, spre vechiul zid.

— Stai!.. Cine eşti? Unde eşti?

— ... ai!... eşti?... Unde?..., răspunseră ecourile.

Zeiţa nopţii şi a clarului de lună dispăruse.

Ce se întîmplă cu mine? Oare încep să-mi pierd minţile? Am vedenii? se întrebă savantul.

Domnea o linişte supremă, dar... deodată, pe cărarea pietruită răsună un clinchet ca de clopoţel şi matematicianul văzu un mic obiect rostogolindu-se în direcţia sa. Bila argintie, de mărimea unei alune mari, i se opri la picioare, ca dirijată. Şorban oftă. Acum credea că înţelege. Telefonista Cătapisică în colaborare cu Emil, îi jucaseră o festă. Zeiţa nopţii şi a clarului de lună fusese Cătapisică, iar bila

argintie era aia de o găsise Emil la etajul doi al hotelului. Însă totul trebuia verificat, şi matematicianul o şi făcu. Întorcîndu-se în pivniţă o văzu pe telefonistă dormind adînc (era ora ei de gardă — însă el n-o trezise), iar Emil dormea şi el, şi mai adînc. Şorban merse şi mai departe. Scotoci prin buzunarele băiatului. Bila argintie, prima, a lui Emil, dormea şi ea...

Mica sferă de oţel ce venise în direcţia lui Şorban era *alta*. Iar zeiţa nopţii şi a clarului de lună nu fusese telefonista Cătapisică.

nouă

Împotriva obiceiului, în zori de zi, primul fu în picioare Emil. Şorban rămăsese pe treptele pivniţei încercînd să înţeleagă.

— Noutăţi, domnule? întrebă Emil, dîndu-şi importanţă.

— Ţine asta, spuse Şorban şi-i întinse bila.

— Dar mai am una!

Nu-i nimic, acum o să ai două, spuse matematicianul, obosit şi înconjurat de fumul *etern* al lulelii sale.

— Mulţumesc! Două bile atît de frumoase şi atît de *identice* (din nou Emil imita) înseamnă mai mult decît una. Mulţumesc!

— Priveşte, spuse Şorban, întinzînd o mînă grea. Acolo ... s-a căscat o gaură în zidul turcesc.

— Am observat şi eu ceva *dubios* ieri, după ce s-a prăbuşit nucul, confirmă Emil.

În iarbă apăruse „flacăra cu patru picioare şi o coadă", PISICA.

— Merge la vînătoare, murmură matematicianul.

Ochii puştiului se aprinseră de curiozitate:

— De unde ştiţi?

Aşa făceau şi pisicile de la Cocotapâs cînd aveau pui. Nu auzi?

Emil îşi puse mîna pîlnie la ureche: — Aud, aud! Nişte ... chelălăituri subţiri ca nişte... Acum cred, *Felix margareta* e chiar pisică şi chiar are pui.

— *Felis margarita,* îl corectă iarăşi Şorban. Şi încercă să-şi compună o mutră doctă de prof. univ. (ceea ce şi fusese...) Dacă e vorba de pisici, ele nu chelălăie, nici măcar nu latră, acesta e apanajul cîinilor, Emil, pisicile **miaună**.

— Așa e, domnule, miaună, nu chelălăie, nu latră... își însuși lecția Emil. Matematicianul zîmbi, învăluit în fum.

— Nu aud nimic, zise. Sînt cam tare de o ureche. Și, care e direcția?

— Cap nord-nord-vest, îl imită Emil pe căpitanul Haag. Adică acolo, șopronul, în stînga... Dar vîntul cum de l-ați auzit, domnule?

— Așa, m-am lăudat, a fost o metaforă.

— Ce este o metaforă, domnule?

— Ei! Un fel de bazaconie, făcu Șorban, ascultînd atent. Așa e, zise, puii au rămas singuri, PISICA s-a dus la vînătoare și se va întoarce înapoi cu lapte pentru pisoi.

— Dar cum aduce laptele? Are un bidon?

— Nu cred... Are ea un *sistem*...

— Unde e muța? se auzi o voce aspră în spatele lor. Era Hagea și nu singur. Îl însoțea eterna lui carabină. Unde e muța, s-o-mpușc? Voi lichida toate mușteleI

— Cam greu, încercă să-l potolească Șorban. Acolo, undeva, se află cel puțin șase pui de muță, dacă nu chiar șapte!

— Am să lichidez muța cea bătrînă, iar progeniturile vor crăpa de foame!

Șorban observă că i se stinsese luleua. Era obosit. Și prietena sa, luleaua, pe semne obosise. În noaptea trecută, absorbit de lectura aia frivolă pe care Hampel o condamnase cu atîta asprime, matematicianul nu dormise mai deloc și, bineînțeles, nici luleaua, dar știa că n-are să adoarmă fără un drog.

Drogul său era un vis uluitor, utopic. Un aparat imposibil de realizat. (Calculele arătaseră că era, totuși, posibil...)

Părăsindu-l pe Emil și pe Hagea-inamicul pisicilor, Șorban se îndreptă către culcușul său alcătuit dintr-un matraț foarte mic (pe semne adus dintr-un pătuț de copil), o pernă umplută cu cine știe ce, tare ca piatra, destinată probabil unui schivnic, și două pături grele și mohorîte ca două pîcle. Matematicianul se întinse cu mișcări domoale, își retrase puțin picioarele să nu depășească lungimea saltelei, privi o clipă drept în sus către bolta arcuită a beciului și închise ochii.

Așeză alături, pe dreapta, lîngă urechea mai sensibilă, aparatul inexistent ce aducea pînă în clipa prezentă Marile Evenimente din trecut și foarte rar, din viitor. Cu ajutorul

aparatului-himeră reconstituise mai multe întîmplări chele, unele consemnate, iar altele încă ignorate de către istorie...

Ciudat lucru, poate din pricină că omenirea traversa un MARE DEZASTRU, utopicul aparat îi înfăţişa lui Şorban mai ales dezastre. „Asistase" la căderea Cartaginei, scufundarea unor *armade,* erupţia Vezuviului sau a lui Mont-Pelée, moartea lui Cezar, şi altele. Vreo cîteva, Şorban nu le r e c u n o s c u s e... şi acum aţipi cu imaginea tulburătoare a unui proiectil de culoarea purpurei ce cădea, legănîndu-se chiar peste adăpostul lor...

zece

În ăst timp Hagea, omorîtorul de tigri, elefanţi şi pantere, aştepta la postul de veghe, cu arma între genunchi, întoarcerea PISICII. Pe cer, între două flote de nori alburii, un şir de păsări matinale părea că străbate o trecătoare. Mai sus, un uliu trasa cercuri.

PISICA trebuia să se întoarcă de la vînătoare.

Ce se întîmpla cu Hagea? În lipsa altui vînat intenţiona să se exerseze pe „flacăra cu patru picioare şi o coadă"? Ordean încercase o explicaţie: — Iată cum văd eu lucrurile, bătrîne...

Hagea ripostase: — Iată cum văd eu lucrurile, şi fără „bătrîne", fiindcă nu sînt bătrîn! Ordean păli, puţin mirat, puţin speriat, totuşi reluă: — Iată cum văd eu lucrurile, t i n e r e. Tu de fapt nu ai nimic împotriva acestei pisici. Însă te stăpîneşte, pe noi toţi ne stăpîneşte, instinctul. Cîndva strămoşii noştri primitivi s-au luptat prin caverne cu urşi, lilieci, tigri, probabil şi cu pisici, sau, în sfîrşit, cu felinele ce se vor fi aflat la faţa locului. Şi ţi s-a transmis prin sînge această agresivitate împotriva animalelor, a felinelor în special, şi aşa se explică destinul dumitale de vînător, destinul tuturor vînătorilor. E adevărat că dumneata eşti un vînător vestit.

Încercarea de a-l flata pe „vestitul vînător" dădu greş.

— Ştii ce, Ordean, se răsti Hagea, eu n-am avut strămoşi primitivi!

— Nu e o jignire, încercă s-o dreagă Ordean, cu toţii ne tragem din primitivi, chiar şi eu, iar unii au rămas pînă azi primitivi — nu fac nici o aluzie. Bănuiesc că primitivii mei, seminţia mea, a avut de furcă în vechile vremuri cu liliecii uriaşi, archeopterici, pterodactilii, ce mai ştiu eu

ce fel de fiare înaripate, iar acum, după mii de ani, eu, omul civilizat, modern, mă tem de tot ce zboară, de la avion și vultur, pînă la ultima gîză...

Hampel nu putea să lipsească de la această ciocnire.

— Dumneata faci în pantaloni nu numai cînd auzi avioanele, cînd vezi vulturi sau muște! Dumneata te temi de orice!

Hagea fuma o țigaretă, așteptînd PISICA. Hampel se decise să aștepte și el. Într-o lume ordonată cum și-o dorea el, o pisică, mai ales una de culoarea focului, o culoare sfidătoare, anormală, nu-și avea locul.

La postul de veghe se afla și Ordean — redus la tăcere, — telefonista Cătapisică și Emil.

Emil și telefonista sperau că PISICA nu va veni. Mai ales că Ordean apucase să le șoptească: „PISICA n-are să se arate cît timp va rămîne ăsta aici, cu arma. Îi va șopti instinctul..."

Emil nu avea idee ce poate să însemne instinct. Poate un fel de eschimos binevoitor care le șoptește pisicilor la ureche atunci cînd e primejdie... Emil știa ce sînt eschimoșii din poveștile ciudate ale tatălui său cu oamenii nordului, cîini, sănii, lupi, copaci umblători și chiar stîlpi de telegraf umblători. Însă taică-său nu-i pomenise niciodată de instinct.

Șorban, adîncit în coșmarul său cu proiectilul ce se apropie, legănîndu-se, înconjurat de hallo-uri, văzu cum bomba explodează într-un evantai de foc și se trezi...

unsprezece

Explozia a coincis exact cu momentul cînd Hagea a ochit PISICA și i-a trimis un glonte. În ciuda instinctului-eschimos care totuși o avertizase, PISICA trecuse încet prin dreptul nucului prăbușit, iar umbra frunzelor, mișcîndu-se, transforma blana ei într-o vîlvătaie mișcătoare.

Hagea ridică fulgerător carabina, așa cum o făcea la întîlnirile cu tigrii în desișuri, ținti fulgerător ca în zilele cînd ucidea antilopa chiar în timpul saltului și apăsă pe trăgaci. „Flacăra cu patru picioare și o coadă" se răsuci în aer, căzu în iarbă și... se stinse.

Șorban se apropie, împleticindu-se.

— Ce bubuitură am auzit?

— Am lichidat mîța aia păcătoasă, se mîndri Hagea. Să nu mai aud discutîndu-se despre ea!

Rezemînd carabina, Hagea-şi aprinse o nouă ţigaretă.

— Şi unde e acum PISICA? întrebă Şorban. N-o zăresc. E adevărat că nu văd prea bine cu dreptul...

— Nu auzi bine cu stînga, nu vezi bine cu dreptul. Eşti o tristă combinaţie de minusuri cu plusuri.

— Da, Hampel. O combinaţie de minusuri şi plusuri. Bine zis! Însă de ce „tristă"? E vorba, oarecum, de legea compensaţiei! Totuşi, nu văd PISICA...

— Zace undeva acolo. Pune-ţi monoclu la ochiul teafăr.

— De ce monoclu? Am ochelari. Nu te duci să culegi trofeul?

— Nu e un trofeu, e o zdreanţă însîngerată. Din ţeasta ei n-a mai rămas nimic.

Vînătorul părăsi postul de veghe. Se ducea să-şi cureţe carabina. În acest timp, vie, absolut nevătămată, pitită în iarbă, PISICA aştepta. Un gîndac ieşi din pămînt şi, tîmpit, poate chior din cauza luminii în care se pomenise, trecu pe sub mustaţa „flăcării cu patru picioare şi o coadă", însă PISICA nu clinti. Nici un fir al mustăţii ultrasensibile nu vibră. Gîndacul se îndreptă către popîndăul imprudent pe care PISICA îl vînase.

Glontele expediat de Hagea scurmase ţărîna. Instinctul, acest bine intenţionat „eschimos", o îndemnase să facă acel salt înşelător, interpretat drept ultimă zvîcnire a vieţii, începutul morţii. Însă PISICA trăia. Şi descoperise cu acest prilej că are încă un inamic, acolo în casa oamenilor, în casa foştilor ei stăpîni, un inamic necunoscut, inexplicabil, dar nu prea de temut, se pare. Şi oare ce gîndea PISICA? Poate gîndea: „Să mai aştept puţin..."

Hagea se tot ocupa de ţeava carabinei sale. Şi se auzi glasul său:

— Cel dintîi pas pentru desfiinţarea neamului pisicesc a fost făcut!

La postul de veghe Ordean schimbă o privire cu matematicianul. „Nici un fel de pas! Au rămas celelalte pisici, şi au rămas puii acesteia. Nu vor pieri toţi, după cum nu vom pieri nici noi toţi!"

În acest timp, tot mai încrezătoare în sine, PISICA închise lăbuţa. Goni gîndacul şi rostogoli popîndăul. Începu să-l roadă în tihnă. Pe măsură ce mînca, simţea cum i se rotunjeşte stomacul, cum, prin viscere, laptele începe să se adune în ţîţele ei. Laptele destinat celor şapte pisoi. Le auzea ţipetele. PISICA isprăvi micul dejun, se linse pe bot, închise o secundă ochii. Instinctul-eschimos îi şopti: l i b e r!

„Flacăra cu patru picioare și o coadă“ se aprinse iar. Saltul ei fu armonios, rotund și iute și se înscrise definitiv în ochii celor de la postul de pîndă. PISICA mai țîșni de vreo cîteva ori peste iarbă, ca un geizer de foc și dispăru. Și ce gîndea PISICA? Poate gîndea: „L-am dus de nas pe inamicul meu!“

Toți o văzură cum înflorește ca o floare carnivoră, toți, cu excepția vînătorului Hagea, preocupat acum de carabina lui măiastră, dar care, de data asta, dăduse greș... Toți socotiră că e mai cuminte să tacă, doar cu excepția lui Emil. Puștiul îl găsi rapid pe Hagea, se postă la o distanță convenabilă, ca s-o poată șterge rapid în caz de nevoie și comise acel gest copilăresc: bătu una de alta degetele unghiilor mari ale micuțelor sale mîini: „Sîc, sîc!! PISICA trăiește. N-ai nimerit-o!“

Oare marele vînător Hagea se bucură la această veste?

doisprezece

Pe Hampel lipsa de activitate îl scotea din minți. Realizase aproape tot ce era posibil, acolo, în colțișorul său din pivniță. Fabricase diferite obiecte inutile, adunase altele, atîrnase pe zid portrate înrămate, numai al Papei Pius lipsea. Își vopsise patul de lemn „model vechi“ cu patru picioare (ca și PISICA), cu ornamente și alte chichițe. Dracu știe cum izbutise să facă rost de acel pat, și cum izbutise să-și procure vopsea, diluant, pensulă. Inventase și o policioară. O susțineau cu sîrme aranjate cu savantlîc. Acolo se odihneau instrumentele de bărbierit, un glonte, un ceasornic deșteptător stricat (încerca mereu să-l repare), două cîrlige de undiță foarte mici, pe semne pentru mormoloci, altul mare și triplu, pe semne pentru somonii uriași de mărimea unui om, și alte obiecte bine lustruite. Ce ar mai fi fost de perfecționat? Nimic, chiar nimic. La ce bun să mai trăiești?

— Nu e bun lemnul de nuc, reluă Ordean o idee, ți-am spus, cunosc totul despre nave și corăbii, altfel n-aș fi plasat acțiunea pe un vapor.

Din luleaua matematicianului fumul țîșni în sus, se izbi iar de tavanul beciului și se despică. Luă iar formă de ancoră. Ar fi avut chef să-i dea un alt răspuns, veninos, lui Ordean, dar obrazul palid de tebecist al „scriitorului“ îl potoli.

— Dacă e vorba de catarge, întreabă-mă pe mine!

Din luleaua matematicianului fumul țîșni în sus și se despică, luă formă de triunghi.

— Dar galerele?

— ... Astea mergeau greu, mai ales cu un șir de rame — dar nici liburnele, dromoanele, drakkarele, felucile, brigantinele, iachturile, etțetera, nu au avut catarge din lemn ales la întîmplare. De altfel, în secolul nostru atît de civilizat, catargele de lemn se confecționează mai ales din metal...

Neavînd ce să mai dreagă, ce să mai vorbească, Hampel trăgea cu urechea. Se decise să iasă iarăși în primul plan. Zise:

— Mare specialist te mai crezi, Ordean! Pe mine unul nu mă convingi! Nici chiar dacă-mi spui că navele cu aburi merg împinse cu aburi, nu cred fiindcă mi-o spui tu. În tine nu am încredere. A nu avea încredere, aceasta e profesiunea mea, precum profesiunea unei lalele este să înflorească. Să-și desfacă labele... sau petalele alea.

Neprimind o replică serioasă (Hampel vorbea furios, Ordean socotind că Hampel îl va pocni, tăcuse), Hampel făcu un stînga-mprejur către Șorban:

— Iar dumitale, cela de la Cocotapîs, cu mintea aia haotică ce o ai, dar care te amesteci în toate, ce mai pronunți?

— Ascultă, vorbi matematicianul. Nu te mai lega de mine că poate te-oi *poca!* Mai întîi m-oi *rînzi*, ș-apoi te-oi *poca!*

Hampel îl examină pe Șorban. Ca niciodată, figura mai mult rotundă a matematicianului, se întunecase. Se ascuțise. Hampel, în loc de a se domoli, într-un acces de isterie, trase un șir de înjurături. Șorban îi răspunse: — Slabe! Ai o minte prea seacă pentru ca să izvorască din ea injurii suculente. Și, în general, n-are sens să mă jignești, Hampel! M-a jignit suficient destinul, plasîndu-mă într-un timp care nu e al meu! Pricepi? Nu pricepi! Ai o minte prea seacă pentru ca din ea să izvorască injurii suculente!

Hampel îl apucă de braț, brutal. Domnul de la Cocotapîs se scutură ca de o furnică, și se aflau toți acolo, la intrarea unui amărît de beciu și poate sperau să iasă o încăierare, dar Ordean execută un acord al vitejiei — el interveni, postîndu-se între beligeranți. Întrebă: — Care ar fi timpul dumitale, domnule Șorban?

— Îl caut, răspunse matematicianul.

Romancierul glisă între Hampel și Șorban.

— Poate, opină el, cu glas timid ce contrazicea curajul său dinainte, poate că timpul dumitale ar fi în perioada marilor explorări?

Şorban îşi reaprinse luleaua, perplex.

— Care mare explorare? A, da... Nu. Nu cred. Şi apoi, o explorare în spaţiu şi timp cere o deplasare fizică. Ceva prea simplu. O călătorie teoretică, da! Cu totul altă chestie!

Era pe punctul de a-i dezvălui romancierului t a i n a, aparatul utopiv ce aduce în prezent marile evenimente MARILE DEZASTRE. Dar prezenţa lui Hampel îl stînjenea. Hampel îl fixa atent, cu aceeaşi antipatie.

Şorban îl privi şi el, cu aceeaşi lipsă de simpatie.

— Îţi propun o problemă, domnule Hampel! Cunoşti jocul de fotbal? E o problemă de trigonometrie destul de simplă.

— Nu mă ocup de jocul de fotbal iar trigonometria nu mă preocupă! Nu te mai lăuda, domnule de la Cocotapâs! Am depăşit de multă vreme faza jocurilor şi a trigonometriei! Mai taci!

— Ia pune-ţi imaginaţia atrofiată în funcţiune, Hampel! Portarul stă în punctul A, becul stă în punctul B, iar înaintaşul pătrunde la picior în punctul C. Clar?

— Ce să fie clar? rîse a batjocură Hampel. E ca-n poveştile lui Ordean, unde nu e clar nimic, un triunghi A-B-C! M-am săturat!

— Un triunghi mişcător, îţi atrag atenţia!

— Fac ceva pe toate triunghiurile mişcătoare!

Se părea că zîzania dintre Hampel şi Şorban va reizbucni, şi va creşte pînă la încăierare, cînd apăru Hagea. Hagea, fără carabină!

— E adevărat că PISICA trăieşte?

Toţi se făcură a nu-l auzi, dar Hampel, cum să tacă?

— Da, domnule mare vînător, trăieşte! Dumneata care te lauzi că ţinteşti fără greş, între coarne, în ochi, în inimă sau exact unde e necesar, n-ai fost în stare să izbeşti o pisică nenorocită, sub nasul dumitale!

— Dar a nimerit-o, spuse cu glas catifelat telefonista Cătapisică, legănîndu-se pe lungile ei picioare ca o lalea. Numai că, înţelegeţi, glontele domnului Hagea a tăiat-o, dar fără a-i dăuna. Nu e o simplă pisică, e o „flacără cu patru picioare şi o coadă", o adevărată PISICĂ, un bulgăre de foc, un fulger globular...

— Mai bine încearcă să restabileşti legătura, domnişoară! i-o reteză Hampel, opac la asemenea fantezii.

În felul acesta mai trecu o parte din zi. Venise rîndul lui Șorban să asigure merindele pentru prînz. Se întoarse cu două cutii de conserve, pesmeți, o jumătate de caşcaval pe suprafața căruia înflorise o cojiță aproximativ verde de nuanța incertă și jucăușă a mușchiului unui pîrîu limpede și rece. Telefonista Cătapisică răzui stratul acela dubios și brînza se dovedi perfectă.

— Ce este nou pe-afară, domnule?

Matematicianul, preocupat să-și cureţe luleaua, nu răspunse. Iar de ar fi fost obligat să răspundă și să spună adevărul, ar fi trebuit să explice că jefuise o casă părăsită și, *mai ales*, că între niște pîlcuri de copaci, la o anumită distanță, în penumbră, văzuse (sau avusese această impresie), nălucind profilul subțire, ireal, al unei femei. Fusese o apariție de o clipă. Mintea echilibrată a savantului îl împiedica să tragă concluzii pripite, și totuși el avea convingerea că fusese aceeași femeie, zeița nopții și a clarului de lună, doar că acum devenise zeița Soarelui dar și a penumbrei...

Lipsa de activitate adevărată plus nervii din care era alcătuită în proporție de trei pătrimi ființa sa uscată, îi dădeau lui Hampel o teribilă poftă de mîncare. Alții, într-o situație asemănătoare, nu sînt în stare să ia o îmbucătură. Hampel, da. Clefăia cu atîta energie, amestecînd pe limbă somonul afumat cu brînza, cu pesmeții pe care-i zdrobea zgomotos între măselele puternice, că își pierdură brusc apetitul, ceilalți. Hampel continua să ronțăie, închizînd ochii cînd dădea gata un dumicat mai suculent. Într-un tîrziu, simți că e observat.

— Ce vă tot holbați la mine? răcni, scuipînd stropi de salivă și bucățele de mîncare.

— No, făcu Șorban. Nu te-ai *bîrnit* încă? Nu te-ai săturat? Deci te *bîrnești* greu. Așa se vorbește la noi, la Cocotapâs.

Hampel se ridică. Îi trase matematicianului o vorbă fără perdea, apropo de Cocotapâs. Se ridică și Șorban. Toți se ridicară. O încăierare se profila la orizont, un eveniment! Nu chiar la orizont, ci aici în beciu. Ordean nu ar mai fi îndrăznit să intervină, prea era descurajat. Și în fond, n-ar fi stricat ca Hampel s-o încaseze, numai că... Și puștiul de Emil avea mare chef ca Șorban să-l atingă pe Hampel la moacă, nu-l iubea pe Hampel, mîncăciosul, chițibușarul

profitorul, nu-l iubea pe Hampel din instinct, eschimosul acela bun și înțelept, da. Ciudat, chiar și telefonista Cătapisică ar fi voit să-l vadă pe Hampel la pămînt, dar, realistă, înțelegea că Șorban, încet și moliu, nu are nici o șansă în fața unui Hampel agil și numai fibră.

Hampel îl va zdrobi pe Șorban, în doi timpi și trei mișcări.

Matematicianul o privi pe fată. Și poate îi ghici gîndurile. Se îmbătoșă. O dîră subțire, alburie, îi încercui gura, ca brizanții zdrobindu-se de muchea ascuțită a unei peninsule.

— Uite cum stau lucrurile, nehalitule! Eu sînt un om al dracului de pașnic. Dar pot fi și numai al dracului, fără a mai fi și pașnic. Și Dacă te-oi *poca*, te prefaci în meteorit. Știi ce este un meteorit?

Hampel bătu în retragere. Nu avu nimic de răspuns.

— A *poca*, explică Șorban înseamnă a pocni peste flit. Tot la noi, la Cocotapîs se zice așa.

Hampel nu fu lovit, nu deveni meteorit, în schimb în acea fierbinte după-amiază, sus pe costișa dealului, pe direcția viilor, un brad semeț ca un tînăr rege wiking, se dezlipi ca prin miracol din pămîntul în care-și avea înfipte rădăcinile, crescu, crescu mult, ai fi zis că va zbura către aștri, dar nu, în timpul zborului prinse a se înclina, insesizabil la început. La început n-ai fi fost în stare să accepți că el moare, că astfel începe orice moarte, printr-o înclinare. Bradul zbură, un timp paralel cu pămîntul, pînă ce se prăbuși. Ramurile frînte scoaseră un țipăt. Urmăriră de la postul de veghe acest sfîrșit. Luleaua lui Șorban se stinse. El îi dădu foc. Fumul porni în sus și era alb argintiu, de culoarea lunii.

— Ce catarg frumos ar fi putut să devină!

— Nu, domnule! Romancierului îi mai trecuse frica. Doar dinții îi clănțăneau. Cine a mai văzut un catarg, un „arbore", din lemn de brad? Aș mai îngădui, să zicem...

— Ai să mă convingi, pînă la urmă, că nu există un copac bun pentru „arborii" navelor!

— Ba da, ba da, există anumite specii, dar... Romancierul părăsi postul de veghe pierzîndu-se-n adîncul pivniței. Îi era rușine de frica lui, dar nu era capabil să se stăpînească.

Începu a se însera cu blîndețe. Ce gîndea în acest timp PISICA? Poate gîndea: ia să văd dacă inamicul acela necunoscut se mai află acolo și mai are ceva împotriva mea!

Şi PISICA se prelinse din şopronul ei şi al pisoilor, trecu prin dreptul nucului prăbuşit. Nu se întîmplă nimic. PISICA avea mîndria ei pisicească şi era calmă şi independentă. Şi enigmatică. Şi clocotind de curiozitate. Ea îşi aţinti privirea către pivniţă. Nu se ascundea. Stătea în plină lumină, ea însăşi fiind o lumină, o „flacără cu patru picioare şi o coadă".

Privea cu obrăznicie, sfidîndu-l pe inamicul ei. Din direcţia pivniţei se auzi un ţăcănit metalic. Hagea mînuise carabina sa. Detunătura n-o impresionă pe PISICA, auzise destule. Glontele se lovi de un bolovan, ricoşă, şi îşi găsi sfîrşitul sub zidul cel vechiu, turcesc.

Din această curajoasă acţiune avu de suferit bolovanul şi reputaţia de mare vînător a lui Hagea. PISICA părăsi locul de unde îl sfidase şi-l umilise pe omul ce o vîna (oare de ce?) şi se duse fără grabă, nu se grăbea din pură vanitate, la ale ei. Se duse la vînătoare şi avu succes, spre deosebire de Hagea. Înghiţi, în treacăt, vreo doi şoareci şi beneficie chiar şi de o strachină cu lapte. De unde, lapte? Bineînţeles, de la o vacă. La rîndu-i, PISICA avea să fabrice lapte pentru pisoii ei. Reveni acasă, la culcuş, o lăduţă azvîrlită în podul şopronului, la ora ultimelor zvîrcoliri ale amurgului.

Un nou glonte şuieră deasupra ei. Prea sus!

— Neîndemînaticule! înjură Hampel. N-ai fi în stare să nimereşti nici măcar un kilometru patrat pus pe verticală, la zece metri în faţă!

— Eşti un idiot prost şi mare... nu prea mare. Eu nu sînt obişnuit, ca tine, să ţintesc în pisici. Pune-mi în faţă un crocodil, un leu, un jaguar, şi-ai să vezi!

Schimbul de amabilităţi ar fi trebuit să ducă la o încăierare, a treia posibilă în acea zi, dar nu se petrecu, deocamdată, nici un act violent. Ordean căzu pe gînduri. Era, oare, un fricos? Dar Hampel? Dacă da, ar fi fost gata să se simpatizeze. Un fricos simpatizează totdeauna alt fricos, dacă nu-l dispreţuieşte. Un fricos dispreţuieşte mai totdeauna un alt fricos. Hm!

Ce concluzii trase însă PISICA? Eronate şi pripite. Ce făcea instinctul-eschimos? Dormea? PISICA ajunse la certitudinea că inamicul ei necunoscut (cunoscut de fapt: un om) nu poate fi periculos. *Face doar zgomot*... Şi astfel, PISICA, însuşindu-şi această concluzie eronată — din două puncte de vedere — PISICA deveni imprudentă, fapt care avea s-o coste. .

În noaptea aia, matematicianul Șorban captă (prin intermediul aparatului său utopic, inexistent și imposibil de construit — nimic nu este imposibil!) un nou mesaj, ca să zicem așa, într-o limbă pe care n-o cunoștea, însă, vedeți bine, în vis, acel grai melodios, îi era întru totul accesibil. Iată ce visă el, iată ce văzu: Niște oameni frumoși ca zeii, Ultimii Supraviețuitori ai unui MARE DEZASTRU, pe o stîncă argintie, poate pe un vîrf de munte, ce se scufunda lent însă vizibil într-un ocean neliniștit și tulburător prin culorile ce le reflecta. Oamenii, patru femei, patru bărbați, aproape goi, cum scăpaseră din dezastru, tineri, supli, nu păreau să fie nici disperați, nici resemnați.

Poate că resemnarea, cu toate nuanțele ei, a apărut ceva mai tîrziu. Și disperarea, poate. Despre ce vorbeau cei patru bărbați, dar cele patru femei? cu glasurile lor liniștite, sonore, cîntate?

Despre o greșală pe care o comisese cineva, cîndva.

Șorban se trezi în puterea nopții și analiză m e s a j u l. Atlantida și atlanții, deduse el, o legendă, o poveste veche de cînd lumea. Ba nu, deduse el, ceva mai recentă, mai întîi s-a născut lumea, cu Atlantidă cu tot, și doar mai tîrziu a început Marele Dezastru al continentului misterios și dispărut. Dar în ce limbă comunicau? se întrebă matematicianul, încercînd să reînvie armonia glasurilor, a cuvintelor rostite. Ajunse la concluzia că acel grai nu este, sau nu poate fi asemănător cu vreunul din cele vorbite azi pe pămînt. A dispărut continentul, cu el și atlanții, s-a pierdut limba. Nu s-a pierdut. Nimic nu se pierde, se transformă, dar în acest caz, în ce s-a transformat totul? În imaginea ce vine la mine, de undeva, de undeva?... Iar eu, în vis, îi înțelegeam. Ei vorbeau despre o greșală pe care o comisese cineva. Și oare datorită acelei greșeli a pierit continentul? Nici asta nu e o noutate m a r e... Păcat că m-am trezit! Dacă visul continua, poate că aș fi aflat multe!

Neliniștea îl ridică din pat pe matematician. Arhimede, gîndi el nu se știe de ce. „Dați-mi un punct de reazem și voi răsturna pămîntul".

Însă la ce i-ar fi folosit lui Arhimede să-l răstoarne și la ce mi-ar folosi mie? Oricum, e *gata răsturnat*. Își aruncă, Șorban, pe umeri o manta cazonă, foarte grea, din cauza kilogramelor de murdărie și transpirație ce se-mpreg-

naseră-n postavul aspru, gros. Era cald chiar şi-n pivniţă, n-avea nevoie de nici un fel de acoperămînt, însă acea relicvă a unui alt Mare Dezastru, îl salvase mai demult în gaura unei văgăuni aurifere.

Se îndreptă, ameţit de somn, dar mai ales de visul său halucinant, înaintă împleticit, făcînd „opturi" sau cristiane sau cum le zice, ca un patinator sau un schior pe care crivăţul îl azvîrlise-n vîrf de munte, un vîrf de munte argintiu ce se scufunda, of, într-o mare încărcată de vechi blesteme... nu către pierzanie, ci spre pîlpîirea de lumină ce izvora şi avea forma unui ochi de pisică. Ochi de pisică, lumina aia tristă, străvezie ca aripa unui fluture mort, de peste care noaptea şi-a scuturat culoarea „polenul", şi înţelese că lumina aia venea din nişa postului de gardă, unde totdeauna veghea cîte unul, cîte una, în cazul telefonistei Cătapisică.

Oare ce vreau? se întrebă Şorban. Dar, imediat: Oare ce *nu* vreau?

Vreau să mă aflu singur, închis într-o subterană, pentru totdeauna, hrănit cu mîncare sintetică, prin ceva tub, ca să nu mai pierd timpul cu necesităţi fiziologice, şi alte necesităţi, şi să descopăr ce este infinitul şi dacă există infinitul şi apoi să distrug, să ard totul... Oare?

Şorban mai şontăcăi niţel. Nu sînt chiar sigur, gîndi. Nu vreau să mă închid definitiv într-o hrubă, să mănînc numai vitamine, — mîncarea adevărată e atît de bună!, într-o pivniţă unde curge vinul, şi cred că nu vreau să merg pînă la capăt cu toate ipotezele mele cu privire la infinit, oare cui ar folosi, oare mie mi-ar folosi? Ş-apoi, dacă mă izolez, cum rămîne cu ceilalţi de aici, din pivniţa asta, fără vin şi fără mîncare, ceilalţi, cei buni, şi cei răi, numai că, lucru bizar, eu încă nu ştiu care sînt cei buni şi cei răi!

Aranjă pe umăr mantaua soioasă ce emana „parfumurile" încrucişate a cîtorva generaţii de ostaşi ce pieriseră de mult pe diferite fronturi, şi acum erau oale şi ulcele (dar această posibilitate nu e lipsită de farmec), şi se apropie cu precauţiune de ochiul acela de pisică ce strălumina dinspre postul de gardă. Nu ştia cine se afla acolo la ora aceea. Matematicianul veghease cel dintîi, conform tragerii la sorţi ce se efectua în fiecare seară. Dacă în preajma lămpii cu fitilul coborît, se va afla Hampel, Şorban se va mulţumi să-i arunce doar o privire. Nici amicală, nici inamicală, ci indiferentă ca şi cenuşa unui foc de multă vreme stins. Dar poate se va opri să aprindă luleaua — fiindcă ştia că lu-

leaua îl enervează pe Hampel — cum, de altfel, toate îl scoteau din sărite. Toate cîte nu erau în ordine, şi ce poate fi în ordine cu o lulea absurdă din care fumul se ridică anapoda? Dacă la postul de gardă s-ar fi aflat telefonista Cătapisică, Şorban ar fi încercat, poate să-i facă un mic compliment, ceva de genul: „Atît de tînără, domnişoară, şi atît de bogate cunoştinţe! ... De unde ştii că pisica deşerturilor se numeşte *Felis Margarita?* Cum şi cînd ai aflat despre existenţa fulgerelor globulare? Că doar nu cred să fi văzut vreunul — şi, mai ales de unde cunoşti geometria?

Da, într-o ocazie, telefonista comentase cu subtilitate triunghiul A-B-C., din naraţiunea lui Ordean. Poate fără de voia ei, îl comentase din punct de vedere al geometriei, al complicatei ştiinţe a triunghiurilor...

Dar, dezamăgire, la postul de gardă se nimeri să fie Ordean, palid şi înfricoşat că era atît de singur! Îl scutiseră de escapadele în căutarea hranei, dar de făcut de gardă, trebuia! Cu toate că nu se încredeau în el. Dar cine se încredea în cine? Ordean, deh! Cum să te încrezi într-un om ce inventa poveşti teribile, dar în rest trăia într-o frică permanentă. Poate că frica lui definitivă genera poveştile macabre.

Ce să vorbesc eu cu ăsta? se întrebă Şorban aprinzîndu-şi luleaua. Pe romancierul oral luleaua nu-l enerva, dimpotrivă, prezenţa lui Şorban şi a instrumentului ce face fum, păru să-l destindă. Pînă atunci Ordean nu se enervase, decît poate o singură dată, împotriva sa, dar nu-i reuşise nici atunci.. Îi reuşise totuşi ceva: schiţase de mai multe ori profilul acelei nave dubioase, cu A, B şi C, locul exact unde se afla căpitanul Haag, detectivul Schmeltz, fatala Helga şi ceilalţi

— Poţi să dormi, zise blînd Şorban. Nu se întîmplă nimic. Sau ai insomnie? Să ieşim la aer!

Ordean acceptă, nu fără o ezitare. Matematicianul se cam zbîrli, prinsese şovăiala celuilalt.

Ieşiră. Ordean fixa cu ochii ieşiţi din orbite pe o anumită direcţie.

— Ce este? Nu e nimeni acolo!

Nu era nimeni acolo. Nu chiar nimeni ...

O bilă argintie, venind de undeva, se rostogolea lent dar sigur către Ordean. Romancierul, paralizat de spaimă, rămase locului.

— Ce mai aştepţi? Ridic-o! porunci Şorban.

Romancierul îl ascultă.

În dimineaţa următoare Emil se mai îmbogăţi c-o bilă. Dar în noaptea aia, Şorba îi dezvălui romancierului una din poveştile sale abracadabrante.

— Îmi dai voie să intercalez aceste viziuni în romanul meu?

— Bucuros, acceptă Şorban. Îţi dai seama, în gura mea ar suna ridicol, atît de ridicol!

— Ia spune-mi! Ai captat ceva despre începutul lumii?

— Încă nu, încă nu... Dar ce contează explozia unei Atlantide, faţă de prăbuşirea unei stele, faţă de eventuala mare explozie iniţială?

— Nu ştiu .., murmură Ordean.

— Dar latina o cunoşti?

— Nu prea bine, clătină cu tristeţe Ordean capul. Dar cunosc viaţa lui Arhimede.

— Vorbeşti serios, Ordean?

— Da. N-a fost un aiurit. A fost un mare aiurit. Pentru a istorisi cum a fost ucis cu lancea, Arhimede, de către centurionul acela roman, nu e nevoie nici de căpitanul Haag, nici măcar de a p a r a t u l dumitale. Cred că mă întorc în pivniţă. Mi s-a făcut frig şi... frică.

Şorban tuşi, jenat şi umilit şi scuipă într-o parte. Norii acoperiseră cerul, ascunzînd infinitul, o zăpuşeală grea apăsa peste ruinele oraşului devastat de MARELE DEZASTRU.

şaisprezece

Ce făcea în acest timp *Felis margarita*, PISICA?

Blana ei se încărcase de electricitate. PISICA devenise acum un fel de baterie vie şi instinctul-eschimos o trezi şi-i spuse că forţa aceea ciudată ce coborîse din nori, acumulîndu-se în blana ei bogată, e dăunătoare pisoilor. *Felis margarita* se desprinse din îmbrăţişarea celor şapte mici fiinţe, totdeauna lihnite, de fapt ea îi îmbrăţişa, încolăcindu-se aşa fel ca toţi să aibe loc, fără să se strivească între ei, şi fără a privi pe vreunul din ei ieşi din lădiţa-culcuş, îşi întinse picioarele, îşi arcui spinarea, întinzînd-o, destinzînd-o, în timp ce pupila i se mări la maximum, ajungînd să acopere aproape întreaga suprafaţă a ochiului. Şi ce văzu PISICA? Grinzile îndoite ale acoperişului acela amărît, cîţiva păianjeni slăbănogi (păianjenul mare le fura muştele — se întîmplă şi aşa), văzu sumedenie de obiecte ce mai

nainte se aflaseră în casa omului, dar acum nu mai foloseau nimănui și nici n-o interesau pe PISICĂ. Pe lîngă faptul că era mîndră și independentă, *Felis margarita* mai era și egoistă. Nu acorda importanță decît lucrurilor ce o priveau cît de cît. Și ce o interesa în acel moment? Mai întîi și-ntîi să scape de încărcătura electrică ce-i împovăra blana, o făcea să scapere mai mult decît e necesar. Înaintă fără grabă, nu că n-ar fi văzut, dar lenevia, calmul și comoditatea făceau parte din firea ei, le moștenise de la mamă-sa și de la cotoiul respectiv, care și ei le moșteniseră de la părinții lor și așa, înapoi, cît doriți, fiindcă pisicile, spre deosebire de alte ființe, spre deosebire chiar de om, nu s-au schimbat de la obîrșia lor pînă acum.

PISICA își frecă blana de căptușeala zdrențuită a unui *fost* fotoliu, și se auzi un șir de pîrîituri, însoțite de o cascadă de scîntei albastre, minuscule. Pentru ca descărcarea să fie completă *Felis margarita* își undui coloana vertebrală pînă la vîrful cozii sub partea metalică a unei alte mobile și alt roi de scîntei, poate încărcătura de sens contrar, desăvîrși echilibrul în blana PISICII.

În al doilea rînd, pe PISICĂ o interesa hrana. Fiind nevoită să alăpteze șapte zdrahoni de pisoi, mereu fojgăind cu boturile lor umede după sursa de lapte, *Felis margarita* simțea un veșnic junghi de foame în burtă. Știa că furtuna, cu zăpușeala ei, cu electricitatea ce bîntuie între cer și pămînt, produce derută și alarmă între micile viețuitoare și acestea devin imprudente. PISICA se duse la vînătoare, o pradă bogată o aștepta. Se grăbea, PISICA, înainte de a porni ploaia, detesta revărsările de ape.

șaptesprezece

— Ei, mai ține-mi un pic de companie, Ordean, făcu matematicianul.

Uimit de onoarea ce i se acorda, romancierul răspunse:

— Ce fel de companie, domnule? În general eu sînt considerat drept un fricos, un mincinos . . .

— Mincinos ești, replică Șorban. Cu excepția cazurilor cînd ne povestești despre triunghiul A-B-C. Cît mă privește, toată viața am fost un desfrînat de cheltuitor!

— Și, mă rog, ce ai cheltuit, domnule?

— Totul, răspunse Şorban şi ca să fie mai net tăie văzduhul cu palma lui de ţăran de la Cocotapâs. Şi sentimente şi parale şi, mai ales, ceea ce nu poate fi recuperat, TIMP. La vîrsta mea ar trebui să mă aflu în preajma a cel puţin unui adevăr fundamental, şi nu sînt!

— Dar ce socoţi a fi un adevăr fundamental, domnule?

— Poate fi ur copac cu multe rădăcini, domnule. Cînd eram tînăr nutream convingerea că voi ajunge la concluzii definitive înainte de a împlini patruzeci de ani. Vîrsta asta a trecut şi iată, *nu ştiu nimic!*

— Consider că nu e cazul să te consolez eu, domnule...

Şorban tresări. Pentru prima dată îl auzea pe romancier luînd un ton aspru, sarcastic. Sau aşa i se părea lui?

Între cei doi se înterpuse o umbră. Nu era PISICA, ci telefonista Cătapisică. Sub şal, cămaşa de noapte albă arunca în beznă o dîră de fosforescenţă. Zise:

— Îmi venise rîndul la gardă şi m-am trezit singură. Credeam că ne-aţi părăsit. Cei doi bărbaţi tăceau. Telefonista întrebă: — Chiar! Aveaţi de gînd să plecaţi? Nu... Domnul Şorban nu e dintre cei care fug, iar domnul Ordean se teme prea mult ca să plece undeva singur.

— Admiram cerul, domnişoară, atenuă Şorban glasul acuzator al fetei.

Nu exista, ca să ne exprimăm astfel nici un cer, numai o boltă înviforată de scînteieri. Se ridică razant şi vîntul, veniră primele picături de ploaie. Se retraseră-n pivniţă. Precaută, PISICA avusese vreme să ajungă la culcuşul pisoilor. Încă se mai lingea pe bot, sătulă. Bună vînătoare şi ultima vînătoare a PISICII, botezată „arbitrar" *Felix margareta.*

optsprezece

Şi după ce se scurse şi această parte a nopţii, furtuna, cu tot vacarmul ei, se potoli, se duse, ca şi cum nici n-ar fi fost. Cele două formaţii supraetajate, triunghiulare, de nori, se retraseră în două direcţii, mînate de curenţi contrarii, descoperind un cer straniu, îngheţat, lucios. Să poţi sfida legea gravitaţiei, ar fi posibil să patinezi pe acest cer de gheaţă, îşi zise Şorban, care nici măcar nu avea o idee cît de cît exactă despre înfăţişarea unor patine, dacă admitem că patinele au o înfăţişare!

— Ce mai furtună a bîntuit în noaptea asta, comentă Hampel, pe o astfel de vreme făceam cîte o vînătoare de...

Șorban își reînvie luleaua și zise: — N-a fost nici un fel de furtună azi-noapte, ai visat.

Migălosul Hampel își văcsuia pantofii.

— Dumneata ai visat că ai fost la... și cine mai știe ce. A fost furtună! De asemenea ai visat că ai fost la vînătoare... de pisici, *Felis catus* sau *Felis margarita*, sau cum le zice.

Hagea, de față, îl făcu bou pe Hampel, iar Hampel tăcu. Ordean pîndea de la o anumită distanță și fu pe deplin satisfăcut: încă o dată Hampel se dovedea a fi un fricos... ca și el.

Telefonista Cătapisică, în cea mai discretă nișă a pivniței, răsuci manivela. Poate că la o oră atît de neverosimilă, sub un cer de gheață, cu toate că era cer de vară, există vreo posibilitate de a restabili legătura... Nu prea. Cătapisică pregăti cafeaua pentru toată lumea, cu excepția lui Emil. Constată că și cafeaua, ca și toate cele lumești, se termină. Vor trebui luate măsuri. Mireasma îi atrase pe toți în jurul primusului. Șorban îi examină: ce formațiune de experți întru arta închipuirii și a minciunii! Puse pe genunchi notesul și scrise:

„Bă, ciumă! Eu aștept! Cînd vei fi gata zdohnit, cînd te vor lăsa puterile, cînd din cauza jocului dublu sau triplu pe care l-ai făcut toată viața, minținд, uneltind mereu, fățarnic, cînd vei fi epuizat și uscat ca o muscă suptă de păianjen, cînd vei ajunge să te tîrăști, cînd vei fi gata să comiți ultima ticăloșie, însă numai ca să supraviețuiești, atunci voi intra eu în acțiune. Ș."

Ciudat lucru. Un om blajin ca matematicianul Șorban, avea un dușman de moarte.

Șorban reciti aceste rînduri. Pe fața lui plată, nesemnificativă, o strîmbătură însemna de fapt un adaos de farmec. Iar acum se strîmba, urmărit de rînjetul lui Hampel. Hampel cel rău. O rupse, epistola, nu din cauză că pînă la poștă ar fi trebuit să coboare pe strada Fîntînilor, nu din cauză că poșta, fără îndoială, era de multă vreme scoasă din circulație, ci din pricină că iarăși răvașul nu-l satisfăcea, din multe puncte de vedere. Nu stilistic, asta e un fel de bazaconie. El era matematician. Scrisoarea nu exprima e x a c t ceea ce ar fi dorit el să exprime.

Telefonista Cătapisică împărți cafeaua — ultima cafea, căutînd să fie imparțială, și nu era simplu, aveau cești și

căni de mărimi și formate felurite, ceașca lui Hampel se dovedea totdeauna cea mai încăpătoare.

Emil continua să doarmă, el avea un somn bun, în ciuda MARELUI DEZASTRU. Privilegiul copiilor... Iar PISICA, după o vînătoare fructuoasă, ieși iar, după ce se potoli furtuna, în vreme ce pisoii, cei șapte, se bîțîiau prin culcuș. Oamenii, spre deosebire de pisici, își sorbeau cafeaua la postul de veghe. În lumina dimineții, telefonista Cătapisică spăla ibricul, ceilalți examinau cerul, mirîndu-se cît e de rece, aspru și lunecos. Hagea fuma țigaretă, Șorban trăgea din luleaua lui, și la ce se gîndea în acest timp Hampel? Poate gîndea: Să nu-mi ies din rol. Un om rău, printre alții *ceva* mai buni, e cîteodată absolut necesar. Întreține, asta, cum îi spune?, în sfîrșit, ceva foarte necesar. Poate că întreține forța care se opune morții.

Și, gîndea Hampel, să nu uit nimic. La dracu! E atît de greu să faci pe răul, să cauți zîzanie cu lumînarea, să fii mereu antipatic! Ce să mai inventez aici, de care să mă iau? De Șorban? Nu, că l-am epuizat, deocamdată. De Hagea? Nu... că ăsta e-n stare să dea cu pumnii... De Ordean? Nu, că e neajutorat, și nici cu pumnii nu dă... (Aici Hampel avea să ia o plasă mare cît Marea Egee.) Haide să-i caut price telefonistei Cătapisică. Alți bărbați vor sări s-o apere. Și cearta e gata, nu cearta, ci scandalul.

Nous sommes donc ici..., rosti mecanic Ordean, privind cerul acela dușmănos ca un patinoar interzis pentru patinatori. La dracu. Cine și-ar fi închipuit că e atît de al naibii de greu să compui o blestemată de carte de aventuri? Cine-mi zicea că astea se scriu *singure?* Cînd citeam astfel de cărți îmi închipuiam că pot să derulez acțiunea cu infinit mai multă fantezie, să împletesc trei acțiuni într-o singură funie iar apoi, de trei ori să-l spînzur de cel mai înalt catarg pe vinovat. Și iată că nu mai știu continuarea, iar *ei* (se gîndea la credincioșii săi ascultători din pivniță) așteaptă nesătui continuarea, și continuarea continuării, iar eu nici măcar nu știu în ce punct am rămas. Singurul lucru cert e triunghiul A-B-C, în rest haos total, cine a scos cuțitul, cine flaconul cu arsenic, cine a sfătuit-o pe marchiză să-l otrăvească pe conte, și ce rol are Fatala Helga?! Ce situație! Cum aș face să mă retrag din a v e n t u r ă?

Și, colac peste pupăză, în timp ce se lăsa potopit de jalea lipsei de inspirație, Ordean se pomeni cu Emil. Puștiul, somnoros, își freca ochii. Zise: „Știți ce? Am visat că Bătrînul Detectiv Schmeltz... știți ce făcea? De necrezut!

Dar el...“ Şi romancierul Ordean ascultă posac un fel de „continuare“ Îi veni o idee. Propuse: — Pe legea mea Emil. e foarte iscusită continuarea ta, *de-acum înainte vei povesti tu!*

— Ce vorbiţi, domnule?! rîse Emil. Eu sînt făcut nu pentru a povesti ci *pentru a asculta poveşti!*

— Logic, sublinie din umbră Hampel care nu pierduse un cuvînt. Te-a pus cu botul pe labe. Trage mai departe de jug, Ordean, că tu te-ai înhămat, născoceşte înainte, că de-aia te bucuri de regim preferenţial şi eşti scutit de corvezi şi pericole!

Ordean nici nu-l privi. Se încruntă, porni cu paşi obosiţi către postul de pîndă. Avea dreptate Hampel, ticălosul. Dar ce gîndea Şorban, sorbindu-şi alene cafeaua, combinînd-o cu fumul lulelii? Gîndea: „Continuarea lui Emil (şi el o ascultase), e naivă dar proaspătă, iar capitolele lui Ordean din ce în ce mai zdohnite. Totuşi... de unde cunoaşte romancierul atîtea amănunte cu privire la nave şi, mai ales, de unde cunoaşte *şi el* matematică? De ce personajele sale aiurite ce comit numai erori, nu greşesc niciodată cînd e vorba de calcule, de triunghiuri?“

Ce gîndea în acest timp PISICA? Poate gîndea: „S-a făcut din nou dimineaţă... după vînătoarea de azi-noapte încă nu sînt flămîndă, însă nu mi-ar strica puţin lapte. Am să mă duc iar *acolo,* la ceilalţi oameni care au lapte. În treacăt, am să-l sfidez pe inamicul meu de aici, din pivniţă...“

PISICA rostogoli cu laba pisoii care scînciră nemulţumiţi, îşi destinse cu voluptate spinarea, părăsi culcuşul, coborî cu uşurinţă scara-grindă. Reconstitui repede tot ce se petrecuse în timpul nopţii, pe cînd ea se odihnea. Adulmeca, analiza, asculta. Iată! Pe acolo a îndrăznit să se plimbe un şoarece! Amărîtul! Nu mai are multe zile. Îl păstrez pentru cină. PISICA nu bănuia că nu are să mai cineze!

Se pare că instinctul-eschimos, cel care o avertiza de primejdii, colinda pe aiurea!! PISICA izbutea să reconstituie traseul nocturn al unui şoarece micuţ, veşnic înfricoşat, însă nu era conştientă de marele pericol ce o ameninţa. Poate că vinovată era şi trufia ei pisicească. „Flacăra cu patru picioare şi o coadă“ ieşi în lumină iar pupilele ei deveniră subţiri ca tăişul unei lame. *Felis margarita* îşi trăia ultimele ceasuri.

Astfel mai trecu o parte a dimineții. Cafeaua se terminase. Luleaua matematicianului fumega, dar, poate datorită presiunii barometrice (?), fumul era leneș: în loc să profite de libertatea de a cuceri înălțimile — infinitul — se răsucea la picioarele lui Șorban ca un șarpe de casă.

Cerul căpătă o nuanță mai puțin amenințătoare, mai puțin distantă, deveni, parcă, mai apropiat.

Cîțiva ulii țîșniră de undeva și acum se roteau la mare înălțime și la bună distanță unul de celălalt. Se supravegheau? Oare ce fel de instinct or fi avînd unii, vînătorii de pui de găină?

Se produse cel dintîi eveniment al zilei: pe deal, în zona unor vii, între vițele de tămîioasă, gorunul uriaș părea înfipt de o veșnicie și pentru veșnicie; acest arbore frumos zbură și apoi, firește, căzu. După ce-și reveni din spaimă, Ordean murmură: — Să nu-mi spună careva că din copacul acesta nu s-ar fi putut face un *arbore*, un catarg . . .

— Nu se fac catarge din stejari, veni de undeva replica lui Hampel. N-au trunchiul drept și înalt.

În acest timp PISICA (și ea simți că acolo pe deal moare bătrînul gorun pe care-l cunoștea și rămăsese lipită de peretele șopronului), porni agale către blidul cu lapte care o aștepta *acolo*.

Cunoștea perfect drumul, îl făcuse de mai multe ori, spre deosebire de omul inamic ce tot încerca, fără nici o șansă — așa considera PISICA — să-i curme viața.

Tot *acolo*, o altă pisică, însă una neagră, îi arătase prietenie, fără nimic demonstrativ, pisicile sînt atît de rezervate cînd e vorba să-și dezvăluie sentimentele. Cele două mîțe una de culoarea focului, alta neagră, ca smoala cea mai neagră, se împrieteniseră. Le apropiase aceeași mare enigmă: ambele erau mame.

În timp ce PISICA pornea la drum, vînătorul Hagea verifica lunetele și lustruia carabina, cu sîrg, ca pe o mireasă . . .

Felis margarita încremeni, nu din alte motive ci numai pentru a prinde o păsărică delicată, albastră și verzuie, care ciugulea fără grijă.

Hagea povestea — cui avea chef să-l asculte — aventuri vînătorești, iar PISICA se făcu una cu pămîntul.

PISICA, prindind pasărea aia iute ca un glonte, știa, din instinct, că nu prea are șanse. Uneori, pisicile știu totul.

Uneori, omul nu știe totul. Delicata zburătoare, albastru cu verde, ba chiar avea și alte culori, ciugulea mișcînd caraghios din coadă. PISICA efectuă saltul decisiv, zadarnic. Prada zbură, dispăru. PISICA își urmă drumul, fără a fi prea necăjită, fiindcă prevăzuse eșecul, iar Hagea continuă să-și dichisească arma favorită, carabina aia, povestind ca de obicei.

— În zori, ce să vezi? Ne înapoiem cu prada, cinci crocodili, un elefant și *numai* o panteră.

Hampel îl întrerupse și răutatea îi țîșni prin toți porii;

— Ia spune eroule, cum transportai elefantul? Îl duceai lejer pe un umăr?

— Dintr-un tufiș, continuă Hagea, făr-a-l lua în seamă pe Hampel, porni șuierînd o mică săgeată. Este arma teribilă a băștinașilor, ei înmoaie vîrful săgeții în venin de schimma descîntat, schimma e un șarpe absolut perfid, te expediază în lumea viselor cît ai clipi din ochi. Săgețile sînt suflate cu putere din tuburi de bambus și te nimeresc la fix, dar dacă ai norocul să le vezi venind și ești suficient de dibaci, te poți eschiva. Eu am interpus în traiectoria micului șarpe zburător patul carabinei, și ce să vezi?

— Ce domnule? întrebă, ahtiat, Emil.

— Într-atît de virulent era veninul acela, că patul armei s-a înverzit, apoi s-a înnegrit, și-n cele din urmă patul carabinei mele a sucombat. A trebuit să-l înlocuiesc!

— Emil, tu ai auzit de baronul Karl Friedrich Hieronymus von Münchausen? interveni Hampel.

— Nu domnule, nu cunosc pe nimeni cu un nume atît de lung. Ce înseamnă baron? Un fel de eschimos?

— Întreabă-l pe amicul Hagea. El e sigur strănepotul baronului!

— Ia repetă, Hampel!

— Ce să repet? Am spus eu ceva?

Și Hampel făcu un stînga-mprejur, depărtîndu-se niței. Hagea continuă să-și povestească aventurile în timp ce PISICA se întorcea din escapada ei după lapte. Mirosi o altă urmă. Pe aici a mai trecut un șoarece, ba chiar un șobolan. Oare au înnebunit șoarecii și șobolanii, oare au uitat că această zonă e a mea?

Încă o dată o trăda instinctul-eschimos. PISICA ar fi trebuit să interpreteze altfel această inexplicabilă temeritate a șoarecilor! Ar fi trebuit să înțeleagă că pericolul o amenință chiar pe ea!

În acest timp în adîncul beciului telefonista Cătapisică exclamă: „Ah, în sfîrșit!", imitînd-o fără să vrea pe marchiză după ce a reușit să-i vină de hac contelui (în romanul lui Ordean). De departe, sau cine știe, poate chiar de alături, cineva răspunse la apelul ei. Un glas aspru, autoritar, puțin răgușit și... ademenitor. Glas de bărbat fatal, da. Părea întrucîtva asemănător cu glasul de neconfundat (în acest caz cum putea fi asemănător?) al unui speaker de la radio de care telefonista Cătapisică, fiind și romanțioasă de felul ei, se amorezase pe vremuri, fără să-l fi văzut vreodată. Iubire *auditivă*...

„Baioneta! Baioneta! Vă ascult! răsună acea voce aspră, intimidantă, în auzul telefonistei, în ambele urechi (își pusese casca).

— Telefonista de serviciu! răspunse prompt Cătapisică, punîndu-și mai multe întrebări. „Baioneta"? Ce poate să însemne? Poate ceva rău... Își sugea buza, simțindu-se oarecum vinovată. Pe fir veni un sunet ca de gong, muzical, lung, veni o pauză, o tăcere, ca și cum s-ar fi dat legătura cu interiorul unui iceberg, urmă un spațiu presărat cu mici sunete, mărunte scînteî într-un mare infern și iarăși o mare tăcere, într-o lume mică, dar copleșită de un MARE DEZASTRU, și din nou glasul detașat de crainic profesionist:

„Vă aud, vă ascult! Cine sînteți?"

„Nu vă pot spune", făcu telefonista.

„Ce mare păcat, telefonisto de serviciu! Nici eu nu pot să divulg cine sîntem. Păcat că nici luxul de a ne face vizite, nu ni-l putem îngădui. Ne desparte cenușa, ne despart triunghiurile! Vom rămîne unul pentru celălalt, în vecii vecilor, doar niște VOCI. Dar nici atîta nu e puțin!"

Ceilalți din pivniță o înconjuraseră pe Cătapisică și stăteau cu urechea la pîndă.

„Da, nu e puțin, acceptă telefonista. Noi, atît îți pot spune, ne aflăm sub un fost hotel, pînă acuma ne-am folosit din proviziile sale, dar toate încep să se termine, azi ni s-a isprăvit și cafeaua."

„Dar bărbați nu aveți pe acolo?" se interesă vocea.

Cătapisică ridică ochii ei întunecați mirată de întrebarea cam neroadă și-i trecu în revistă pe Hampel, Hagea, Ordean și Șorban... Patru. Patru bărbați.

— Avem, dădu replică, fără a preciza *ce*. Și cine știe din care motiv adăugă: Trei. Poate din pricină că Ordean, atît de fricos, nu merita să fie încadrat la rangul de bărbat.

— Trei! exclamă de dincolo VOCEA. În altă situație aș fi gelos! Glasul tău, telefonisto „de serviciu", e ca traiec-

toria unei stele pe cer. Dar stelele nu execută neapărat mişcări rectilinii. Uneori trasează un triunghiu, un fel de a-be-ce, sau mai ştiu eu. (Din nou o tăcere.) Ei bine, bărbaţii să-şi facă datoria, să procure provizii. Totdeauna se găseşte cîte ceva prin casele părăsite.

— Adică să fure?

— Dar, la o adică, replică VOCEA, să „împrumuţi" din proviziile hotelului, nu echivalează tot cu un furt? Fruntea telefonistei Cătapisică se încreţi. Nu găsea un răspuns demn de ea. Dată fiind situaţia, nu e vorba de furt, decise VOCEA. Şi noi sîntem puţini, şi ne descurcăm de minune, iar în timpul liber facem probleme de geometrie. Preferăm triunghiurile. Cunoşti?

— Nu, răspunse glacial Cătapisică. Apoi, după o pauză: Ştii ce? Menţinem legătura? Să stabilim o oră exactă pentru fiecare zi.

— Nu e cazul, spuse VOCEA. Lăsăm totul la voia întîmplării şi a norocului. Întîmplarea şi norocul sînt doi piraţi hoinari prin lume, ştiai? Doi piraţi, puşi pe glume, pe fapte rele şi bune, să avem încredere-n noroc! În ce altceva?

— Pe lumea asta nenorocită, unde mai întîlneşti norocul?

— Acum vocea ta a şuierat ca un meteorit în dezagregare. Nu-mi place! Dar nu uita! Ne vom întîlni!

Pe urmă firul aduse un melodios *şnur* de şuierături (poate aşa cîntă aştrii cînd lunecă de pe cer şi mor, gîndi Cătapisică), un şir de împunsături (aşa înţeapă viespile mari şi galbene) şi o imensă tăcere... Legătura fusese întreruptă.

O asaltară cu întrebările, cu cine vorbise şi ce anume. Cel mai curios părea Hampel. Telefonista aşează cu delicateţe casca la locul ei. Meditä, înclinîndu-şi fruntea. „Nu ştiu, zise, sau cu un om nebun sau cu unul prea normal..."

— Şi despre ce aţi conversat?

— Despre nimic, spuse Cătapisică. Îmi spunea că se aprovizionează prădînd casele părăsite...

— În mare, cam aşa am făcut şi noi, dar e o idee excelentă, trebuie extinsă. Şi mai ce aţi vorbit? Că a trecut o sută de ani de la începutul conversaţiei.

— Eu n-am observat că a şi trecut un veac! De ce eşti ahtiat să afli totul? Omul de la capătul firului mi-a spus neclar despre baionete, sau despre o baionetă, prostii, că ei, de-acolo, se joacă de-a triunghiurile, iarăşi prostii, şi nu mă mai pisa, domnule Hampel, nu-mi placi. Corespondentul

meu de dincolo se exprima politicos și metaforic și avea glasul unui om cultivat, glasul unui om ce anunță cîștigătorii meciurilor pe cînd glasul dumitale scîrțîie, și mai du-te dracului, domnule Hampel!

Pentru prima dată o vedeau pe drăguța telefonistă ieșindu-și din fire. Aceasta a fost cel dintîi incident al zilei, sau al doilea, mai întîi s-a prăbușit copacul, acolo pe deal, și așa mai trecu o bucată de timp pînă ce Hagea zbieră: — Ia ascultați! Care a îndrăznit să se atingă de munițiile mele? Era furios ca toți tigrii pe care *nu-i* vînase la viața lui. — Cine, continuă să zbiere, a tăiat o fîșie din pînza în care-s învelite cartușele Nimeni? S-a tăiat *singură?* Bine! Am să iau măsuri speciale. Nu glumesc!

Nu glumea. Ca o primă represiune imediată (deși indirectă) decise să nu se mai amîne exterminarea PISICII, cauza tuturor relelor. Mîrîia: „Dumnezeu e tînăr iar PISICA e bătrînă. În Dumnezeu n-am voie să țintesc, nu-l ajung, în PISICA, da!

Se înghesuiră la postul de pîndă numărul doi, nu aveau ceva mai bun de făcut, și cu toții, de acolo, observară PISICA. Ieșise iar, și ce-și zisese? „Ia să mă opresc nițel aici, în mijlocul acestei pete de soare, să mă întind să lenevesc și să constat ce are de gînd și ce mai face inamicul meu din pivniță."

PISICA nu stătea pitită, ci „în picioare" și privea sfidător către locul de unde porneau gloanțele. Nu se temea. Inamicul ei nu era decît un biet ageamiu, vrednic cel mult de compătimire. Fără să piardă din priviri prada lui s i g u r ă, Hagea încărcă solemn carabina ce făcuse atîtea ravagii, dar nimeni de acolo nu-și făcea griji cu privire la PISICA. O fi fost el, Hagea, oarecîndva un țintaș mare, dar acum, cert, își pierduse îndemînarea, avea dreptate Hampel.

Ce gîndea în acest timp Hagea? Poate gîndea: „Sînt sigur că nu o voi nimeri, fiindcă *nu vreau*..."

Ținți neglijent tulpina delicată a unei „ploi de aur", la vreo juma de metru de pisică, și o tăie cu glontele. „Ploaia de aur" se scutură ca-ntr-o feerie... PISICA rămase neclintită și părea că rîde. Curată batjocură! Era cu totul convinsă că inamicul ei din pivniță nu-i poate veni de hac și această apreciere eronată a situației (de vină tot instinctul-eschimos...) avea să o coste viața, fiindcă ce se întîmplă? Enervat la culme, Hampel îl blagoslovi pe Hagea cu o înjurătură și-i smulse arma din mînă. Mai iute decît

te-ai fi așteptat din partea lui, mînui mecanismul și trase, fără să mai ochească.

În timp ce apăsa pe trăgaci, gîndul său era: „Numai de n-aș nimeri-o din *greșeală!*"

douăzeci

Și, din greșeală, o nimeri!

PISICA făcu același salt dintotdeauna, și toți fură convinși că e obișnuita ei eschivă, pe cînd în realitate, acum, era chiar ultimul salt, de moarte, provocat de proiectilul ce-i sfîrtecase pieptul, un glonte greu, destinat tigrilor, prea mare pentru o pisică... Hagea, și el înșelat de săritura PISICII, zise încîntat: — Nici tu n-ai nimerit-o! Dar cum îndrăznești, păgînule, să te atingi de carabina mea sacră?

Hampel aruncă arma, cu dispreț.

— Eu nu m-am lăudat, mă Tartarin! Eu sînt numai un amator. Pe cînd tu, bătrîn fanfaron, ai și consumat o ladă cu muniții, fără ca măcar să-i zgîrii urechea!

Ce gîndea în acest timp Șorban? Probabil gîndea: „VOCEA de la capătul firului a pomenit despre b a i o n e t e? Care b a i o n e t e? Și despre un joc al triunghiurilor... A-B-C... Fumul lulelii se înălța către tavan ca un lănțug de aramă coclită. Fumul tăcut al lulelei îi dădu matematicianului o mare poftă să tacă. E ușor să pui lacăt gurii, dar gîndurilor? Și unde-l duceau gîndurile pe matematician? Firește că undeva la drakku... „Șnurul celor șapte baionete" veni către el ca un ecou, parcă dintr-o veche lectură, sau lectură viitoare .. fiindcă și așa ceva e posibil, trecutul stă în balanță cu viitorul, altfel cum?

Matematicianul înaintă agale, fumul lulelei rămînea în urma lui ca un drapel în e x p e c t a t i v ă — să se declare glorios sau să fie învins, și o coti către nișa postului de gardă. Acolo, firește, lampa era stinsă. Pe marginea măsuței pătate staționa o muscă. Șorban nu se obosi s-o pănuge. Are și ea dreptul la o viață. Își rezemă fruntea în palma sa lată de rural de la Cocotapîs.

În acest timp, fericit că PISICA scăpase (însă nu scăpase), Emil conversă cu telefonista.

— Cum s-a născut cea dintîi *Felix margareta?*

— *Felis margarita*, Emil, așa e corect. Ei da, pe cîte-mi amintesc, s-a născut dintr-un strănut al leului-rege, pe Arca lui Noe?

— Dar ce este leul? Ce este Arca? Ce este Noe? întinse Emil un *șnur* de întrebări.

douăzeci și unu

Într-adevăr toți erau convinși că PISICA e teafără, însă „flacăra cu patru picioare și o coadă" se stinsese.

Nedumerită ieșise din viață. Glontele acela prea mare sfîrtecase totul, amestecînd oasele cu viscerele și carnea, dar în misterioasa alcătuire a minții ei, avusese timp, înainte de moarte să se nască o scînteie. Flăcăruia nedumeririi. Cum poate să se nască o *nedumerire* în cotloanele indescifrabile ale unui cap de pisică? Cine poate să răspundă? Cine poate să răspundă!

Pe urmă, imediat, la o diferență poate de o miime de secundă — dar în fața morții timpul se dilată... — scînteia-nedumerire (s-o traducem astfel: „Cum de a reușit totuși inamicul acela neîndemînatec, pe care-l sfidam, să-mi vină totuși de hac? Îi eram superioară...") totul se topi, se estompă, în aburul uitării, în infinitul uitării (ce n-ar fi dat Șorban să treacă prin experiența aceasta — infinitul — dar să rămînă viu, nu neapărat de dragul vieții, cu toate că viața nu-i era indiferentă, ci mai ales pentru a trage concluzii și a le lăsa...) și PISICA pieri nedumerită, mirată, mai ales că ea nu cunoscuse încă moartea, decît indirect, prin spasmele micilor viețuitoare pe care le ucidea ca să poată supraviețui.

La postul de veghe încă mai așteptau. Lipsea fumul lulelii. Șorban cugeta singur, în fundul beciului.

Ce așteptau? Așteptau ca PISICA să răsară din iarbă ca o floare carnivoră, și să-i privească iarăși cu ochii ei îngustați... dar PISICA rămînea acolo unde murise cu marea ei nedumerire. Lungită în iarbă între „ploaia de aur" tăiată tot de un glonte și o păpădie. „Flacăra cu patru picioare și o coadă" era acum tigrată. Șuvițe de sînge o transformau într-un mic tigru, din familia căruia și făcea parte. Acum PISICA semăna cu tatăl pisoilor celor șapte, un motan afurisit și tigrat.

— E șmecheră, comentă Hampel cu maximum de dispreț față de așa zisa viclenie a unei pisici. Se preface. S-a

strecurat prin iarbă, printre ramurile moarte ale nucului căzut, iar de-acolo... Pe legea mea! Nu-mi mai scapă data viitoare!

— Care dată viitoare? se interesă Hagea, trăgînd dintr-o ţigaretă. Nu mai pui tu mîna pe arma mea, altfel fălcile tale vor cunoaşte pumnul meu! Ai înţeles? Hampel socoti că e mai cuminte să tacă. — N-ai decît să-ţi confecţionezi o puşcă de soc, ar fi bună pentru tine. Ştii cum se face o puşcă de soc? Hampel iarăşi tăcu. — Întreabă-l pe Emil!

Hampel tăcu iar. O presimţire amară se înstăpînise pe sufletul său otrăvit. Drace! Dacă, din greşală, nimerise PISICA, fiindcă văzuse bine, de astădată saltul ei fusese *altfel*...

douăzeci şi doi

Cînd faptul deveni certitudine (că Hampel nimerise PISICA), telefonista Cătapisică făcu un mic comentariu:

— Domnule Hampel! În Egiptul antic asasinarea unei pisici trecea drept o crimă deosebit de gravă, mai gravă decît omuciderea, şi se judeca pe loc, fără formalităţi. Un ucigaş de pisici era chinuit mai întîi, mai rău decît hoţii de cai, i se smulgeau limba şi toate cele, iar cadavrul său era aruncat la gunoi. Lăsat acolo, să...

— Prea bine, t e l e f o n i s t o, ripostă Hampel. Ce noroc pe mine că n-am apucat vremea aia! În orice caz, detest telefonistele ce fac pe dăscăliţele întru istoria antică... şi, şi, eu n-am vrut s-o ucid, Hagea a dorit-o, tentativele sale cum se judecă?

— Taci! spuse Hagea.

— Nu cred nici un cuvînt din ce mi-ai spus despre...

— Domnişoara Cătapisică are dreptate, îndrăzni Ordean.

— Tu să taci! zbieră Hampel. Dacă nu cumva doreşti a cunoaşte forţa de izbire a pumnului meu!

Ordean nu dorea aşa ceva, deci îşi închise gura, deşi ar mai fi avut cîte ceva de adăugat. Către amiază ţipetele pisoilor flămînzi, de sus din şopron, alcătuiau un cor micuţ şi trist. Cine să le aducă lapte? Pe înnoptate Şorban, din proprie iniţiativă şi fără să ceară permisiunea nimănui, se furişă afară, pînă sub nuc, şi aduse PISICA.

— Ce naiba vrei să facem cu leşul acesta aici? se răsti Hampel. Să facem tocană de pisică?

Ordean ar fi putut să-i răspundă că da, e posibil, în unele țări, pisica, deși animal venerat, e servită la ospețe cu mare dichis. Însă romancierul preferă să tacă, deși în el se aduna o mînie pe care Hampel avea s-o cunoască.

Șorban apucă o casma și împreună cu telefonista Cătapisică și cu Emil, ieșiră-n noapte să pregătească o groapă „flăcării cu patru picioare și o coadă". Însă poate fi înmormîntată o flacără? Întrebare retorică, la propriu și la figurat.

În acest timp Hagea demonta, iarăși, mecanismele carabinei sale, pentru a verifica dracul mai știe ce. Percutorul, acea mică sculă din care țîșnea moartea, sclipea simpatic, ca un degetar pe arătătorul unei bunici. În acest timp Hampel, înnebunit, umbla de colo-colo, bombănind nu se înțelege ce. În acest timp Ordean, la un post de veghe, scruta Steaua Polară, Lebăda, și se întreba cine le-a aranjat pe toate în acest fel? Și tot în acest timp, în podul șopronului, cei șapte pisoi plîngeau de foame.

Pe masa instalată în mijlocul beciului, unde prînzeau toți, cînd aveau ce, lampa arunca o lumină casnică, cu totul străină Marilor Dezastre. Lampa.

Șorban, Cătapisică și Emil, reveniră în pivniță. Matematicianul rezemă casmaua și se apropie de lampă ca de un cămin în care pîlpîie un foc de bușteni. Își aprinse, firește, luleaua. Fumul se desfăcu în evantai deasupra lui. Pe neașteptate vînătorul Hagea glăsui: — Ar trebui să hrănim progeniturile PISICII. Ciudată propunere, din partea unui inveterat inamic al mîțelor.

— După ce le-ai împușcat mama! spuse Șorban, dar pe un ton neutru, nu de reproș.

— Pardon! Hagea ridică în dreptul pieptului palmele sale cărămizii. Pardon! Nu eu am împușcat-o, ci *acela*. *Acela* era Hampel, cine altul?

Telefonista Cătapisică se întrebă de unde s-ar putea procura lapte. Într-adevăr, de unde?

— Să încercăm... luăm apă, muiem în apă un pic de carne, niște brînză...

Hampel se răsuci pe călcîie: — De unde brînză? A? Am halit-o eu toată și nu-mi pare rău!

— Și te-ai *bîrnit* bine? întrebă Șorban. Hampel nu-l auzi.

Turnară apă într-o cutie metalică, încercară să moaie niște carne foarte sărată, tare și aţoasă. Telefonista luă într-o mînă hrana pentru pisoi, în alta felinarul orb, apoi ieși însoțită de Emil, ca de un mic paj. Emil aducea și el

o strachină cu *aqua pura*. Îi însoți urarea ironică a lui Hampel: „Să nu vă rătăciți!"

La înapoiere telefonista Cătapisică îi informă că mițele cele mici nu au vrut nici să mănînce nici să bea, probabil știu doar cum se suge.

— Dă-le pe ale tale! făcu răspicat Hampel.

Telefonista se înfioră de aceste cuvinte. Nimeni nu zise nimic, Cătapisică dădu la o parte fumul lulelii și-i șopti lui Șorban: „Sînt șase sau șapte pisoi, nici n-am reușit să-i număr, mereu se zvîrcolesc. Doi au moștenit culoarea mamei lor, niște mici flăcări, ceilalți sînt tigrați, eterogeni... Dar sînt drăguți. Oare trebuie să moară?" Matematicianul ridică din umeri. Ce răspuns să dea? „Au făcut ochi?" „Da, dar nu cred că văd mare lucru, explică telefonista. Am procedat la un test..." „Test? se miră Șorban? De unde cunoști acest cuvînt?"

Și astfel trecu o parte din timp, se duse și noaptea. Puii PISICII plînseră întreaga noapte, scînceau și dimineața.

— Au să crape pînă la urmă, bombăni Hampel. Ei și ce? Noi nu vom crăpa?

Nu i se răspunse, ce să i se răspundă? Cerul redevenise vînăt și dușmănos, un rest de lună atîrna zadarnic așteptînd și el parcă sfîrșitul, o dimineață rea, fără cafea, fără speranță. Nici măcar roua nu scînteia în iarbă!

Deodată Șorban rămase cu luleaua în aer și întinseri. Și glasul îi răsună:

— Ia te uite. domnule, altă pisică! Altă pisică! MERITA SA TRĂIEȘTI!

În locul picăturilor de rouă care nu se știe de ce dezertaseră în dimineața aia, ochii pisicii negre scînteiau, pur și simplu fulgerau. Pisica neagră intrase în scenă. Deh! Totdeauna pe scenă trebuie să se afle *cel puțin* o pisică! Se furișa cu încetineala ácelor de ceasornic, nici o frunză nu trosnea sub pernele labelor ei. Ocoli din instinct locul unde fusese ucisă „flacăra".

— E o pisică mamă, observă Hagea care uitase să-și mai aducă arma.

— De unde știi?

— Știu. Se vede.

— Și ce intenții o fi avînd?

— Felurite, își flutură Hagea palma cărămizie. Dar cred că a auzit cum *zghiară* puii flămînzi ai celeilalte.

— Poate le duce lapte, spuse telefonista Cătapisică.

— Nu credeam, comentă Hampel, că o simplă pisică e capabilă de asemenea filantropii!

— O pisică e capabilă de orice, spuse Hagea, căruia brusc și inexplicabil îi dispăruse antipatia față de mîțe. Adăugă, sfios: – Poate că mîța asta neagră și-a pierdut puii, iar laptele o *apasă* . . .

Pisica neagră înainta încet, însă direct, ca pe fir, către șopron. Urcă pe scăriță și dispăru. Cînd ieși, luînd cale inversă, cu aceeași precizie și încetineală, puii „flăcării cu patru picioare și o coadă" nu mai plîngeau.

— Sau i-a hrănit, sau i-a gîtuit, conchise Hagea. Ambele variante sînt posibile și plauzibile.

Nici Hagea, nici Hampel nu avură vreo zvîcnire în direcția carabinei. Uitaseră că pisicile sînt capul tuturor relelor și trebuiesc exterminate.

Cu asta mai trecu o parte din timp. Pe seară Ordean își zgîndări imaginația și fabulă din nou pe seama celor trei, A-B-C. La un moment dat se întrerupse. „Nu mai am putere! Mor de foame, domnilor . . ."

Emil, și el flămînzit bine, socoti că e totuși cazul să-l corecteze pe romancier: — Dar domnule, oare nu A trebuia să-l lichideze pe B? De ce ați inversat? Prins cu mîța-n sac, Ordean născoci o explicație de mîntuială: — Este urmarea intervenției Bătrînului Detectiv Schmeltz.

Emil nu-și amintea, dar nu mai zise nimic. În seara aceea fragmentul narat de Ordean fu singura lor hrană, se culcară înfometați și se treziră și mai flămînzi.

Venise rîndul lui Hampel să facă rost de mîncare. El mormăi ceva si ieși la lumina zilei. Nu încercară să-l rețină. Astfel trecu o parte a dimineții. Doi arbori zburară în văzduh undeva departe, pe latura dreaptă a cîmpului vizual.

douăzeci și trei

Soarele urca pe cer, se făcea tot mai cald, un vînt înalt orîndui pe boltă un șir de nori, o cărare pe care galopa Măria Sa Imprevizibilul și Invizibilul. Hampel lipsi multă vreme și de n-ar fi fost atît de flămînzi l-ar fi trecut pe lista persoanelor dispărute și ar fi împărțit, așa cum e datina în sînul oricărei colonii de pirați toate bunurile sale, ceasornicul deșteptător cel stricat i-ar fi revenit telefonistei Cătapisică, pentru ca să știe, ba nu, ca să nu știe cînd trebuie să restabilească legătura cu VOCEA, briciul lui Emil, ba nu, lui Hagea, să-și radă barba aia ca o cărămidă, șuru-

belniţa lui Şorban, să deseneze pe nisip niscaiva figuri geometrice, iar harta oraşului în care-i prinsese MARELE DEZASTRU, pe care Hampel o procurase nu se ştie de unde, — lui Ordean, să-i mai stimuleze imaginaţia, iar celelalte lucruri şi lucrişoare... nu are importanţă cui, fiindcă Hampel reveni teafăr aducînd — miracol — un picior de porc afumat. Hampel avea ochii unui alpinist ce petrecuse o săptămînă, blocat într-o brînă nenorocită a piscului Chacraraju, ochi înceţoşaţi şi totuşi cuprinşi de o mică veselie dementă, el care nu era niciodată nici vesel nici chiar dement...

— Stai! făcu Şorban cu un gest neobişnuit la el, gest patetic de hipnotizator, spune-mi repede Hampel, fără să te gîndeşti, ghcaţa este o formă a apei sau apa e o formă a gheţei?

Hampel înaintă cu pasul său sacadat şi depuse „dulcea povară" pe masa ce marca exact mijlocul beciului. Vorbi, fără să-l privească pe Şorban:

— Merge şi aşa, şi aşa! Cozile cometelor, chiar şi nucleele, inelele planetelor şi alte fleacuri de acest soi din Univers, sînt alcătuite din gheaţă. La noi, pe pămînt, acum gheaţa e în minoritate, dar nu se ştie prea bine ce a fost în perioada glaciaţiunilor şi, mai ales, nu se ştie *ce va urma*... Părea că Hampel dă răspuns unei întrebări care-l frămîntase şi pe el, fiindcă abia după ce isprăvi cu aceste consideraţiuni se întoarse către Şorban:

— No, domnul acela de la Cocotapâs! Haide şi ne-om *bîrni*! Uite ce am adus aici!

— Aşa ceva nu se găsea în cămara hotelului, spuse Hagea arătînd bunătăţile înşirate pe masă.

— Ha-ha! rîse Hampel, rar şi superior. În cămara hotelului? Sigur că nu!

Telefonista Cătapisică tăia cu delicateţe felii subţiri. Străvezii şi subţiri. Carnea avea culoarea sîngelui de pisică, grăsimea nuanţa zăpezilor, şi degaja un parfum ca din iernile pe care încă nu le-am trăit. Mai aveau pesmeţi. Hampel adusese şi jumări. Pesmeţii trosniră între măselele de oţel ale lui Hampel. Înghiţea iute, dumicaţii treceau, vizibil, prin gîtul său cu viteza cartuşelor pe o bandă de mitralieră.

În timp ce se îndopa, pe figura lui Hampel înflorea, ca un strat de cocleală, rînjetul cel mai scîrbos cu putinţă. Azvîrlea în gură, cîte două trei, feliile gingaşe din carnea tăiată de Cătapisică, le înghiţea fără să mai mestece şi-n ochii lui ardea lumina unei glorii sumbre. În toiul activităţii fălcilor sale nepotolite, păru că s-a mai săturat şi zise, sau mai degrabă strigă:

— Ştiţi ce am făcut? Am coborît treptele, către faţada hotelului, în plină bătaie a soarelui, fiindcă nu sînt un fricos ca... şi am cules pentru orice eventualitate, trei flori, pentru cazul că mă voi întîlni cu o femeie frumoasă, enigmatică şi parfumată şi am sărit gardul. Ba nu l-am sărit, i-am dat un picior şi l-am dărîmat. De ce să-l sar, cînd pot să-l dărîm? Eu — glasul lui Hampel prinse tonalitatea enervantă a unui tenor care-şi plimbă vocea prin sală „cum vrea" — eu nu sînt un fricos. Şi-l ţintui cu ochii ca pumnalele pe sărmanul Ordean. Romancierul se mulţumi să zîmbească, sfios, cît mai sfios cu putinţă. Recunoscuse că e un fricos. A recunoaşte că eşti fricos, nu e şi acesta un curaj? Atît de sfios zîmbea Ordean că uită să mai înghită ce avea în gură. Şorban rămase cu furculiţa în aer, avea furculiţa lui personală, una lungă cu trei dinţi ascuţiţi, un veritabil trident, o „confiscase" din recuzita ajutorului de bucătar al fostului hotel şi păru că ezită dacă s-o înfigă în felia sa de şuncă sau în beregata lui Hampel.

Emil aştepta continuarea, convins că „nenea" Hampel are şi el intenţia să spună o poveste. Cătapisică se înfioră iarăşi examinînd pe furiş profilul feroce al lui Hampel. Vînătorul Hagea mînca, harnic dar nu lacom şi nu-l binecuvîntă pe Hampel nici măcar cu o privire. Şorban îi cuprinse pe toţi într-o privire, în dosul ochilor săi blînzi parcă se ascundeau gînduri rele.

— Am dărîmat deci gardul, urmă Hampel, după ce mai înfulecă. Nu ştiu dacă vă amintiţi, casa oarecum vecină, dincolo de pîlcurile acelea de arbori, e o vilă delicată în culori pastelate, ca un porţelan chinezesc. Şi la fel de fragilă, de mirare că nu s-a prăbuşit încă... (Ce surpriză! Poate pentru prima oară Hampel se avînta, să ne exprimăm astfel, în comparaţii... incontrolabile, el, un om atît de s t r i c t...) Întrerupîndu-se pentru a-şi înfunda gura cu mîncare, Hampel povesti — şi aceasta este, exact, versiunea sa:

Acea construcţie delicată supravieţuise ca prin minune. Chiar în preajma ei se prăbuşiseră trei plopi atletici, giganţi — ia să-mi spui Ordean, specialistule, ce fel de catarge se pot face din plopi? Nu ştii! Bănuiam! — nişte plopi pe care n-ai fi bănuit că-i poate volatiliza orice adiere — şi Hampel făcu o pauză, nu ca să mănînce de data asta, ci de efect, ca un veritabil actor. Dar poate că şi era!

Nu mai mult de o sută de metri îl despărţeau de „oaza", vila aia frumoasă, bizară şi singuratecă şi ca o panteră, o piele-roşie, sau o pisică, el se furişă, ştergînd pînă şi ur-

mele, cum face vulpea. „Cînd am ajuns la mică distanță de vilă am pîndit ca un bandit din poveștile lui Ordean. Nimic nu clintea, în afară de cîte o frunză și-n afară de o rază ce se reflecta într-unul din geamurile vilei. Vezi bine, geamul acela rămăsese deschis și aripa lui se mișca leneș, cînd încolo, cînd încoace, după cum poftea vîntul..."

Era părăsită casa? Hampel se decise să îndrăznească și făcu mare caz de comportarea lui. Încercă două uși, a treia se deschise, tăcută, dar primitoare. A treia.

Hampel spuse tare: — De o ușă deschisă trebuie să te temi mai mult decît de una închisă și ferecată. O ușă deschisă poate fi oricînd o capcană! Ai spus-o dumneata, Ordean, și a fost prima dată în viață cînd ai avut dreptate, deși, eu nu mă tem de nici un fel de uși sau situații, frica nu încape în caracterul meu, fapt ce nu mă-mpiedică să iau măsurile normale de precauțiune, iar una din acele „măsuri" era un „noduros", o bîtă solidă ce o culesesem în drum. Aveam deci asupră-mi două arme, buchetul cu flori și „nodurosul"... Și astfel, atent, cu ochii în patru, Hampel pătrunse în casa aia singuratecă, urcă niște trepte, parcurse un coridor ciudat, curb și se pomeni într-o bibliotecă elegantă ce arăta ca și cum o clipă nainte un roi de gentlemani ar fi ieșit de acolo, iar o servantă drăgălașă ar fi șters la repezeală. În văzduh plutea fum parfumat, o scrumieră era plină de chiștocuri, și se mai simțea un parfum deosebit. Nările lui Hampel se dilatară, dar nu lăsă „nodurosul" din mînă. Fereastra deschisă pe care el o depistase de la distanță, era chiar fereastra acelei biblioteci distinse. „Domnilor, — Hampel mîncase zdravăn, iar limba îi devenise trîndavă, de parcă ar fi băut ceva, — pereții erau împînziți de rafturi grele. În viața mea nu am văzut atîtea cărți și am văzut destule biblioteci și cărți!"

Îl priviră cu îndoială. Cînd unui vulcan i se surpă și i se astupă craterul, lava caută scăpare prin alt crater, cel mai apropiat. Cel mai apropiat era Hagea, și trecînd peste orice sfială, Hampel vru să-i arunce o vorbă otrăvită, dar Hagea i-o luă înainte: — Cred și eu! În viața ta n-ai văzut nici o singură carte! Ia spune-mi, Hampel, cum arată o carte?

Șorban urmări șuvița ce urca din luleaua lui, pînă la bolta beciului, curios cum se va dezlănțui uraganul. Nu se dezlănțui, Hampel nu dădu semn că-l auzise pe amicul Hagea.

— Cărți, domnilor, cărți. Mi-am scos pălăria și am sărutat văzduhul dintre rafturi. Foamea mă sfredelea ca o baionetă, și cu toate acestea am stat să mă uit la cărți. Toate niște volume care-mi dădeau visuri, legate în piele, cărți

de astronomie, de filozofie, literatură... Încă mă învăluia fumul ţigaretelor fumate de cineva cu puţin înainte, dar nu-mi păsa de nimic. Am extras din rafturi cîteva volume pe care le citisem cîndva, şi le voi reciti, de voi avea timp, dacă... Hagea! Ia dă-mi o ţigară!

— N-am!

— Minţi! Le ţii ascunse în butoiaşul de sub patul tău!

— Încearcă numai să te apropii de butoiaş, şi vei primi un glonte, Hampel! De ce să piară numai pisicile? De ce nu şi tu?

Se făcu o tăcere. În mijlocul acestei tăceri care se prelungi exact atît cît era necesar, glasul lui Hampel cel rău trasă o dîră molatecă, un suspin, un regret. El spuse: — Ce fericit aş fi să existe cineva pe lumea asta, cineva care să mă înţeleagă!

Şorban poate că gîndea: — Ciudat om, plin de astea, cum le zice, de direcţii contrare ce se anihilează şi pînă la urmă ce rămîne? Ce?

Hagea deveni grosolan: — Bine, nu mai filozofa, nu-ţi şade bine! Şi ce s-a mai întîmplat?

— Ce s-a mai întîmplat? Uitînd de foame, de precauţiune, am extras din rafturi cîteva cărţi...

— Lasă cărţile. Destul cu ele! Treci la fapte!

— Nu e destul, fiindcă de la cărţi a început povestea, amice Hagea!

— Nu sîntem amici!

— Şi dacă nu-ţi place vocea mea, nu văd de ce rămîi proţăpit aici ca un ţap roşcovan, n-ai decît să-ţi iei în spinare picioarele alea strîmbe şi să te duci unde vrei!

Vînătorul răspunse la insultă doar aprinzînd una din ţigaretele sale şocolatii pe care *nu* le avea.

— Ţineam în mînă cărţile, trei tomuri grele, cînd am observat un buton minuscul a cărui culoare se pierde în nuanţa de porfir a peretelui. Ce să caute acolo un astfel de buton misterios şi bine ascuns de cărţile pe care *întîmplător* le scosesem din raft?

În acest timp Ordean poate că gîndea: „Pînă acum, a spus, cel puţin în parte, adevărul, dar iată că născoceşte... parcă mă imită! Un buton enigmatic îngropat în perete, auzi!"

Hampel îşi aduse aminte de mîncare, înghiţi hulpav o bucată bună, după care, reîntremat, continuă: — Mi-a trebuit un bun interval de timp să mă decid. Mă gîndeam la mine, şi mă gîndeam la voi, lihniţii, care vă puseserăţi atîtea speranţe în mine...

— Ce să decizi, stimabile? interveni Şorban, rezemîndu-şi coatele de masă, iar bărbia în pumni. Părea un elefant obosit. Şi luleaua, uitată, trăda oboseala. Da.

— Ce anume să decid, domnule de la Cocotapâs? Să apăs pe buton sau nu. Am apăsat, chiar cu evidentul risc ca sub mine să se deschidă o trapă şi să cad în adîncurile calei unui vapor de groază, cum este cel al lui Ordean. Nu s-a deschis nici o trapă sub mine ci s-a deschis peretele din faţa mea. Mă credeţi? (Nu-l credea nimeni.) O parte din perete s-a ferit în lături, de parcă i-aş fi spus ca Ali-Baba: „Sesam, deschide-te!"

— Dar cine a fost „baba" asta? întrebă Emil. Am auzit de ea, dar . .

— Stai cuminte, copile şi pregăteşte-te să „fişezi cîmpul" cum zic francii, adică să ne părăseşti, fiindcă imediat povestea devine deocheată. Glisînd deci peretele într-o latură, nu mi-am crezut ochilor. Acolo fusese o ascunzătoare ce aservise nu se ştie căror scopuri, dar acum o transformaseră în cămară. Oameni prevăzători îngrămădiseră acolo provizii pentru vremuri grele, instalaseră chiar şi un sistem de aerisire ingenios, tot felul de alimente, dar unde erau oamenii? Aveam să aflu deîndată! Salivam privind bunătăţile, cînd instinctul mă avertiză . . .

„Iarăşi eschimosul acela!" gîndi Emil, dar poate că şi gîndul său avu o reverberaţie subtilă, fiindcă Hampel, înţelegîndu-l parcă, se întoarse către copil, îl examină şi spuse decis, dar nu prea brutal: — Acum domnule Emil, că ai mîncat bine, te rog să ne părăseşti! Ceea ce urmează nu te priveşte cîtuşi de puţin!

— Cum să plec, domnule, acum cînd e mai interesant?

— Te rog să nu comentezi, ci să te supui!

După ce Emil se retrase, din cale-afară de necăjit, Hampel îşi dirijă atenţia, nu tocmai binevoitoare, către telefonista Cătapisică. Răbdător, Şorban îşi aprinsese luleaua şi privea cum fumul se desface, simetric, în trei şuviţe. Cam trei şuviţe *principale* de păr mai avea şi el pe capul său prematur pleşuvit.

— Dacă urechile dumitale, îi vorbi Hampel telefonistei, sînt prea delicate pentru o relatare „cac-cam-cam", nu te pot obliga s-o asculţi!

Încerca să vorbească ceremonios ca şi contele înainte de a fi otrăvit de marchiză.

— Dar domnule Hampel, îl întîmpină cu graţie telefonista, o întîmplare galantă m-ar interesa şi pe mine, nu crezi?

— De unde știi că e „galantă"? De fapt... și laba osoasă, mare, bătucită a lui Hampel (nu era mîna unui om care să născocească istorii galante, ci mai curînd palma unui truditor la o carieră de piatră) desenă prin văzduh o linie ce putea să reprezinte un arc voltaic sau un contur feminin. De fapt, o faci, domnișoară telefonistă, pe propria-ți răspundere! Unde am rămas?

— *Nous sommes donc ici...*, socoti Ordean că e momentul să intervină. Ai rămas la momentul cînd instinctul te-a avertizat că...

— Că nu mai sînt chiar singur. Cu toate că n-auzisem nimic. M-am răsucit, strîngînd bine în pumn nodurosul. În cadrul ușii secrete înflorise o ființă atrăgătoare. O, nu era o frumusețe clasică, o Venus, dar nu părea nici o isterică frivolă cum ar fi Fatala Helga din romanul lui Ordean... (Romancierul își plecă fruntea în semn de mulțumire că se făcuse o referință la „opera" lui.) Prin fermitatea bărbiei — continuă Hampel, prin linia exactă a buzelor trasate cu o riglă de gheață, această apariție neașteptată mi-a amintit de Ana c. d. l.

— Ce vrei să zici? Ce înseamnă Ana c. d. l.?

— Eh, romancierule, nu te duce imaginația? Astfel era poreclită o damă, altfel simpatică și accesibilă, în același timp calmă și rece.

— Și ce a făcut zîna din cămara secretă? întrebă Șorban.

— Nu era o zînă cu toate că purta o cămașă de noapte albă, imaculată, lungă pînă la glezne, iar sub cămașă, așa cum am constatat ceva mai încolo, nimic. Nu era o zînă, ci o damă frumoasă, voinică, realistă și... singură. Nu *exagerat* de singură. O însoțea un pistol pe care-l ținea cu siguranța căpitanului Haag cînd nu e criță, iar cătarea acelei arme negre viza exact inima mea. Chiar inima, nu splina sau rinichiul. Am constatat că nodurosul nu mi-e de folos și l-am lăsat să pice. „Un hoț!" spuse cu un dispreț superb femeia în cămașă de noapte cea albă care se potrivea ca nuca-n perete cu acel revolver negru. „Nu-mi închipuiam să mai fi rămas hoți pe lume, vorbi dama, dar dacă a mai rămas unul, e semn bun, semn că încă nu e sfîrșitul pămîntului", spuse zîna, cu o ironie ce mă lăsă perplex. Dar pistolul continua să mă vizeze neclintit. Am mai spus că, într-un moment de inspirație, culesesem pe drum niște floricele. I le-am întins damei celei ironice. Pistolul se înclină către pămînt. Ea examină floricelele. „Ia te uită zise, de-a binelea surprinsă. Aceasta este o *miază-noapte-tîrzie*, lîngă

o delicată *nu-mă-uita,* iar asta, de un violaceu atît de transparent, nu poate fi decît o *Aconitum callibotryon fissurae,* specie foarte rară, de unde ai cules-o, eşti cumva botanist, domnule hoţ?"

I-am explicat că nu sînt de profesie nici botanist, nici hoţ, ci un om flămînd, şi că *în spatele meu,* prin apropiere, se află şi alţi flămînzi şi amărîţi care nu şi-ar crede ochilor văzînd comorile din ascunzătoarea aia. Madama nu păru să bage în seamă remarca mea. Lepădase revolverul pe o măsuţă — ne aflam în bibliotecă, ea continua să examineze florile. Zise: „Ciudat! Mi-ai adus trei flori şi fiecare are un nume compus din trei cuvinte. Ce semnificaţie poate să albă asta?" După părerea mea, i-am răspuns, nici o semnificaţie, pură întîmplare...

Mă privi direct în ochi, mă împuşcă din fulgerul ochilor ei devoratori şi declară: „Eu sînt Manon-tigroaica! Ce-ţi spune asta? Măcar ceva?"

Cum ea-şi dovedise o anumită erudiţie, în materie de flori, consideram că nu e cazul să mă las dominat de o femeie. I-am răspuns: „Da, îmi spune *măcar ceva.* Manon este eroina cam prea sentimentală a unui anume abbé Prevost d'Exiles care a trăit aproximativ în ultimul din cele patru mari secole, al lui Pericle, al lui August, al lui Leon X şi al Regelui-Soare, secole în care au înflorit cu osebire artele iar împreună cu artele, şi artiştii."

Gazda mea, ca să-i spun astfel, păru satisfăcută numai pe jumătate. Vorbi fără să mă slăbească din ochi — şi avea nişte ochi! „Cunoşti prea multă istorie, dacă nu te prefaci, şi pentru un hoţ şi pentru un botanist. Să vedem cum stai cu zoologia! Ţi-am spus că sînt Manon-tigroaica. Ce-ţi sugerează porecla de tigroaică?" „Pe legea mea, *Domina,* cel mult că ai fost tigroaică într-o altă încarnare. La atît se ridică imaginaţia mea." Ea răcni: „Nu dau o para chioară pe teorii. Ce altă încarnare? Sînt tigroaică acum! Ce a fost şi ce va fi mai departe, nu ştiu!" Se ridică. Era strălucitoare şi semeaţă ca o cometă şi la fel de rece, emana un abur îngheţat şi prin acest abur trecură cuvintele ei: „Foarte bine! Am să ţi dau cîte ceva pentru amărîţii ăia flămînzi care te aşteaptă, dar, mai întîi, trebuie să plăteşti!

Hampel suspină, cu ochii împăienjeniţi.

— O femeie cu buze reci, cu ochii reci, care ţine cu sînge rece în mînă un pistol îngheţat, se poate transforma într-o clipă din cometă îngheţată în astru fierbinte în explozie! (Şorbaru tresări.) Tigroaica... şi Hampel, înlăturînd toate perdelele decenţei, trecu la amănunte. Partea a doua

a relatării sale nu prea fusese luată în serios, dar o ascultară pînă la capăt și se părea că Hampel, mărginitul, chițibușarul își luase o revanșă asupra lui Ordean și Hagea, cu istorisirile lor piratерești și vînătorești. Hagea făcu o maliţioasă observaţie.

— Un adevărat bărbat nu se demite în așa hal cu indiscreţiile cînd e vorba de femei!

— Dar din mîncarea tigroaicei n-ai ezitat să te îndopi! îl repezi Hampel cu toată răutatea renăscută brusc. Și într-un fel avea acum dreptate Hampel. Mîna lui nervoasă scotoci prin buzunare căutînd cine știe ce, și în loc să găsească obiectul de care avea nevoie, scoase o... bilă argintie de mărimea unei alune. O sferă. Perfecţiunea. Figura urîtă a lui Hampel se urîţi și mai mult, obrazul i se încreţi.

— Emil! zbieră el. Vino înapoi. Emil apăru de undeva. — Mă puști obraznic, dacă mai faci glume proaste cu mine, te znopesc în bătăi!

— Dar, domnule..., încercă Emil să se apere.

— Potolește-te, Hampel. Ce s-a întîmplat, fii limpede, interveni Șorban.

— Cum, limpede, domnule de la Cocotapîs? În timp ce mergeam să caut hrană pentru burdihanele voastre nesătule, în calea mea s-a rostogolit această bilă... Cine a aruncat-o? Puștiul ăsta pe care am să-l zgîlţîi, a aruncat-o ca să mă sperie, pe mine care...

— De unde a aruncat-o?

— Dintr-o fereastră a hotelului, bineînţeles!

— L-ai văzut?

— Nu. S-a ascuns.

— Și bila venea din direcţia hotelului?

— Nu. A aruncat-o șmecherește. Cred că bila a ricoșat de gard, făcu Hampel, cam nesigur. Nu se gîndise...

— Domnule Hampel, vă dau cuvîntul meu de onoare că nu mi-aș fi permis! strigă băiatul. Am două bile, una găsită de mine, alta mi-a făcut-o cadou domnul Șorban. Bila din mîna Dvs, e altă bilă. Jur!

— Nu mai e în mîna mea... am și aruncat-o!

Se ridică Hagea: — Să n-o arunci! Dă-mi-o! Și Hampel, cu maxilarele încordate, se supuse. Îi dădu vînătorului bila. Păstreaz-o și pe asta, Emil, zise Hagea. Trei bile sună oricum mai frumos decît două.

— Mult mai frumos, domnule. O adevărată comoară pentru un băieţel ca mine! Mulţumesc.

— Ascultă, Hampel! În timp ce bila se rostogolea spre tine, n-ai observat pe acolo, pe undeva, o femeie fragilă, cu profil ireal, o zeiță a nopții și a clarului de lună, dar și a Soarelui și a penumbrei, în același timp?

— Domnul de la Cocotapîs și-a pierdut mințile! decise Hampel.

douăzeci și patru

Ce gîndea în acest timp pisica neagră, o pisică foarte experimentată? Bună cunoscătoare a vieții. Poate gîndea: „Acolo în beci sînt niște oameni. M-aș duce *și la ei* să miros situația, dar ceva îmi șoptește că nu e cazul. Cei mai mulți oameni s-au schimbat. Îi voi cerceta de la distanță pe aceștia din beci, mai ales că sînt neagră! În mine sălășluiește duhul nopții, ceea ce oamenii consideră că nu e bine, dar și în sora mea de culoarea focului, sălășluia duhul nopții... Noi, pisicile, aparținem întunericului, dar, culmea e că și oamenii aparțin întunericului, ceea ce oamenii consideră că nu e frumos, fiindcă lumina și întunericul sînt în minoritate față de beznă și îngheț veșnic, nelimitate, dar oamenii au uitat toate astea, ei s-au îndepărtat prea mult de începutul începuturilor, și s-au schimbat fundamental, pe cînd noi, pisicile, am rămas aceleași...

E puțin probabil că în acest fel doct meditase pisica neagră. Nu, nuuuuu! Dar concretiza, pe circuite misterioase niște gînduri ce ar fi avut cam aceeași traducere — tălmăcire.

Pisica neagră, sora PISICII, nu era o mîță hoinară, ci avea o *bază* sau, dacă doriți, o locuință stabilă, fapt ce nu o împiedeca să mișune pe toate direcțiile, din curiozitate dar, mai ales din interes, și să se hrănească bine, fiindcă acum trebuia să alăpteze *două rînduri,* sau putem zice „două seturi" de pisoi, ai ei, și ai „flăcării". În altfel de vremuri n-ar fi făcut nimic pentru niște pisoi străini — dar nu cu totul străini, luați bine aminte, ar fi trecut pe lîngă ei cu nepăsare, lăsîndu-i să piară, poate chiar mulțumită de înlăturarea unor viitoare rivalități, dar iată că și pisicile se schimbaseră; în mijlocul întîmplărilor catastrofale, greu de înțeles pentru o minte de pisică, dar și pentru o minte de om, mentalitatea pisicească se modificase, se trezise îngrijorarea pentru supraviețuirea speciei, să nu dispară pisicile chiar dacă oamenii puneau la cale cu bună știință dispariția

seminției lor. Egoism? Da, un fel de egoism pisicesc. Să rămînem măcar noi!

Și astfel pisica neagră alăptă zilnic pisoii pisicii de culoarea focului, și astfel, pentru cei din pivniță pisica neagră deveni PISICA.

douăzeci și cinci

Într-o dimineață următoare telefonista Cătapisică își dresese un ciorap, cusu, la cererea lui Șorban un nasture pe vechea lui manta soldățească, scutul său de protecție, și se apropie sfioasă ca o mireasă de patul nupțial de telefonul cel afurisit și încercă să restabilească legătura. Cum să restabilești legătura cu neantul?

Cătapisică spera, fără a mărturisi, și fără a-și mărturisi, că pe fir are să se ivească iarăși VOCEA de care se îndrăgostise fiindcă... fiindcă trebuie să iubim ceva! Chiar ceva invizibil!

Ce gîndea în acest timp Șorban? Gîndea: „Șnurul celor șapte baionete! Manon-tigroaica. Manon o fi cea de-a doua baionetă? Așa ar trebui să fie. Dar ce înseamnă toate acestea? Chiar, ce?"

Încercările telefonistei Cătapisică de a restabili legătura eșuară. Ca un șobolan zdohnit tăcea telefonul. Pe dealuri doi platani mari înfloriră pe neașteptate, se avîntară în văzduh și se prăbușiră, jalnic, pe cît de semeață le fusese izbucnirea. Astfel, mai trecu o parte din timp, o felie. După ce se mai risipi groaza, Șorban făcu o timidă încercare: „Din copacii aceia care au murit — ce păcat! — s-ar fi putut ciopli, domnule Ordean, un catarg, măcar pentru o umilă bărcuță de pescari. Te rog, domnule Ordean!"

De fapt, ce îl ruga? De cîte ori se prăbușeau arborii, pe Ordean îl cuprindea o teamă! Echilibru, echilibru, totul e clădit pe echilibru! judecase matematicianul. Dacă personajele sale n-ar fi atît de neînfricate, nici Ordean n-ar fi un fricos fără seamăn. Le dăruiește tot curajul său, asta e, nici un fel de mister. Își aprinse luleaua, privi fumul și așteptă răspunsul romancierului, care veni în cele din urmă: „Fie, domnule, îți acord această favoare, da, două mici catarge, pentru un cuter amărît sau chiar pentru o felucă berberă, s-ar fi putut *extrage* din platanii ăia..." Zicînd așa, de mirare!, Ordean cel firav avea privirea sălbatică a lui Lup Larsen cînd îl apucau durerile de cap!

Şi astfel satîrul cel necruţător mai tăie o bucată de timp, dar cu opintiri. Emil, căruia nu-i era frică de nimic, nu că ar fi fost un temerar ca Bătrînul Pirat, ci din pură şi infantilă inconştienţă, se fîţîia de colo-colo prin beci, pînă ce ancoră în faţa lui Ordean.

— Poate că..., începu frumos şi candid. Romancierul îl privi fără să înţeleagă. Emil atacă mai direct: — Aţi rămas la momentul cînd căpitanul Haag îl descoperă în cala navei pe...

— Mai tîrziu, puişor, suspină romancierul, nădușit încă, n-am acum inspiraţie, aşteaptă să vină seara...

Emil îi aruncă o privire rotundă: ce altă preocupare poate să aibă romancierul, decît să fie mereu inspirat?

Mai tîrziu se petrecu însă alt eveniment. Cu adevărat un eveniment! Telefonista Cătapisică, mai neliniştită ca oricînd, se apropiase iar de telefon. Îl privi, acum cu inamiciţie. Mîinile ei şovăiră. În cele din urmă schimbă, cu mişcări totdeauna graţioase orice s-ar întîmpla, locul unei fise pe cadranul primitiv de pe vechea centrală a hotelului. Încercă iar, nu reuşi, misteriosul ei corespondent, toţi misterioşii ei corespondenţi de la celelalte capete ale firelor se încăpăţînau să tacă. Poate că nu mai exista nici VOCEA sau era, în ciuda timbrului bărbătesc, o VOCE fricoasă. Un fricos ca şi Ordean.

Descurajată, Cătapisică întoarse spatele instalaţiei — ce să facă — ce să facă — ŞI DEODATĂ TELEFONUL SUNĂ!

Încremeni Cătapisică, încremeniră toţi, pînă şi moleculele atmosferei din beci se opriră din vibraţie. Nu se produse reacţia firească de bucurie (se restabilise legătura, nu mai erau singuri pe pămînt!), nu, sunetul cristalin al telefonului, chiar cristalin, produse panică. Dar telefonul sună iar. Şi iar! Cătapisică se dezmorţi prima, se urni spre aparat.

— Nu ridica! zbieră *în şoaptă* Ordean. Cine ştie cine e! Ne-au descoperit! Telefonista îşi trecu privirile de la un chip la altul O claviatură de mutre posomorîte! Doar Emil sălta de pe un picior pe altul: pentru prima dată auzea cum sună un telefon! Şi încă în ce condiţii! Probabil că în cala acelei nave comandată de căpitanul Haag, ar fi sunat la fel.

— Ridică-l! strigă băiatul. Poate că e *cineva bun!*

Glasul limpede al copilului se uni cu cel al telefonului care sună iar, şi ambele glasuri alcătuiră un duet al speranţei şi Cătapisică întinse mîna.

— Alo! Telefonista de serviciu! Vă ascult! Își făcuse ea curaj, dar glasul îi suna destul de stins, mai mult ca fumul unui opaiț decît flacăra, împrejurul lor mișunau umbre, poate fantome ale oamenilor din caverne, dacă nu cumva chiar ei deveniseră locuitori de cavernă, iar telefonista:

— ALO, ALO! Cine-i acolo? Spera ea, Cătapisică, să fie VOCEA, iar ochii ei erau ca ai lui Manon, nu ai tigroaicei, ai celeilalte Manon, duioasă și amorezată, și ce să vezi, coincidență? De „dincolo" veni o voce imprudent de puternică, o voce care nu se temea de nimic și, mai ales, nu se temea de moarte, însă nu era VOCEA pe care o aștepta Cătapisică. Deși aspru, că ar fi șlefuit și diamantele, era un glas de femeie prevăzut cu o vibrație atît de amplă că ecourile se rostogoliră prin toate cotloanele beciului. Auziră toți:

— Cum, cine? La telefon e vecina! Tigroaica! Dar tu cine mai ești?

— Telefonista de serviciu, răspunse pe un ton profesional Cătapisică. Telefonista Cătapisică.

— Ha-ha-ha! Telefonista Cătapisică!?

— Nu-ți convine numele meu? Nu-mi pasă. În orice caz îți mulțumim pentru mîncare.

Hampel se repezi împins de o fire nepotrivită cu o fire de chițibușar și scormonitor: — Dă-mi telefonul! E pentru mine!

Șorban îl reținu: — Las-o pe ea să vorbească! Nu te băga, Hampel.

Acela îl privi scos din minți pe matematician, dar brațul neașteptat de ferm al savantului îl opri. Vocea tigroaicei hăuli iar: — Șiiii? V-a plăcut gustul mîncării?

— A fost dulce ca un fagure pus lîngă o cană aburită, Manon!

— Bravo. Mi-ai răspuns franc. Îmi plac oamenii franci. noști și numele! Domnul Hampel v-a povestit chiar totul?

— A trăncănit și el niței.

— Bravo. Mi-ai răspuns franc. Îmi plac oamenii franci. Și francii. Nu chiar. toți. Și — telefonul se zgudui, atît de tare urla tigroaica — nu vă mai trebuie haleală? Trimiteți pe cineva!

— Auziți? Hampel își eliberă brațul cu o zmucitură. Mă cheamă. Trebuie să merg!

Dar de „dincolo" glasul tigroaicei sună ca un hohot:

— Dar să nu mai vină Hampel! Trimiteți altul! Altul!

Și, PAC, Manon-tigroaica întrerupse legătura. Se făcu liniște. Fumul lulelii lui Șorban devenise o șopîrlă-viperă.

Hagea izbucni într-un mare rîs: — Auzi, numai, auzi! Nu l-ai plăcut, Hampel, nu i-ai plăcut, ha, ha!

Hampel, cuprins de demenţă vocifera, adăuga alte epitete cu iz sau fără. Ordean socoti că are şi el să pronunţe acel etern *„nous sommes donc içi . . .“*

Dar nu era timp de pierdut. Mîncarea se isprăvise, urma altă foame, unul trebuia să se sacrifice în grabă, tigroaica dăduse de înţeles că nu e dispusă să aştepte, tigroaicele nu aşteaptă iar ei nu trebuiau să piardă ocazia. Dacă înfometata Manon — tigroaica avea şi alţi flămînzi la dispoziţie, o să-i convoace, iar ei pierdeau şirul . . . şirul celor şapte baionete!

Răsucindu-şi mustaţa cărămizie, Hagea, vînător încercat, tuşi şi declară că dacă nu se-nghesuie nimeni, se-nscrie el următorul pe listă, de dragul tuturor. . . Şorban nu avea nimic împotrivă, iar Ordean se declară întru totul de acord. De altfel, pe romancier nu se putea conta. Hagea îşi examină mutra în oglindă, bombănind cu spatele către ceilalţi: „Haide, Hampel, nu te mai mîhni atît că slăbeşti şi mai tare! Aşa sînt femeile. Ieri eu eram cu căruţa-n şanţ, azi tu. Eu, personal, nu mă dau în vînt după plăceri efemere, eu am cultul marilor distanţe al — azvîrli o ochiadă semnificativă către Şorban — al infinitului, da! Mă duc fiindcă avem nevoie de haleală ca să supravieţuim. Şi acum, fără să te prosteşti, explică-mi exact şi scurt, cu o riglă dacă e nevoie, care e drumul către vila aia delicată ca un porţelan, în care locuieşte tigroaica? Iute, Hampel, iute!

Hampel risca să încaseze o chelfăneală, şi înţelese. Se mai calmă şi mişcările sale căpătară echilibrul cam plicticos al unui lied pentru violoncel şi tenor.

Trasă drumul, cu o nuia, pe nisip.

— Nu m-ai minţit, Hampel?

— Dobitoc şi vită! De ce să te mint?

Şorban îl atinse uşor pe Hagea, mai ales ca să nu se înfurie şi-i zise:

— Mi-a plăcut ce ai zis în legătură cu infinitul. Cred că poţi merge liniştit. Sînt situaţii cînd nici oamenii ca Hampel nu mint.

Hagea se scărpină după ureche, privi fumul lulelii care, parcă invitîndu-l la drum, o luase către ieşirea din beciu, dar înainte de a pleca îi încredinţase lui Şorban faimoasa carabină. „Te rog să n-o dai din mînă nimănui, mai ales lui Hampel . . . să nu mai nimerească iarăşi vreo pisică, din greşeală. . .“

Vînătorul ieși din pivniță, împins de privirile negre ale lui Hampel.

Cu aceasta trecu o bucată de timp și începu o altă bucată. În beciu era cald, din tavan se prelingeau stropi de transpirație și nimeni nu cînta.

douăzeci și șase

Cînd reveni, vînătorul Hagea avea privirea unuia ce a urcat Annapurna și a cobrît, iar după ce a coborît, și-a dat seama că efortul a fost inutil. Din punct de vedere teoretic. Din punct de vedere practic — nu. Hagea ducea pîine proaspătă, caldă, — de unde-și procura Manon-tigroaica pîine caldă?! — aducea un drug de salam, castraveți murați, castraveți proaspeți și, minune, cafea. Cît lipsise vînătorul? Exact atîta cît e necesar să parcurgi două distanțe nu prea mari. Hagea scoase din butoiaș (un butoiaș cu capac prins în balamale și zăvorît cu un mic lacăt de nichel) una din țigările sale, se instală pe un scaun, trase un fum și oftă: — Ce soare e afară! Ninge cu aur!

Stătea cu spatele către masa încărcată acum cu mîncare bună și părea că uitase de foame. De altfel poate că tigroaica îl hrănise acolo la ea, însă vînătorul nu dădu nici un amănunt, ci rămase melancolic și cam trist. Hampel efectua cercuri împrejurul pîinii și salamului. Tot mai mici cercuri. Ce gîndea Șorban? Poate gîndea: Mîndria ar trebui să-l împiedece să se-nfrupte din acele bunătăți dăruite de Manon-tigroaica, pe care o terfelise în fel și chip, dar nu, nuuuuu, Hampel curmă brusc elipsele sale, se așeză și răcni:

— Ce mai așteptăm? Sfînta împărtășanie? Sau să ne cînte *nenea* Șorban „Isaia dănțuiește"? Sau să ne spună Hagea ce a făcut cu tigroaica? Nimeni nu e flămînd pe aici? Eu, da!

Vînătorul Hagea trecu țigareta între degetul arătător și mijlociu al labei stîngi, mîna dreaptă i se strînse pînă ce deveni o piatră, se ridică, iar Hampel îl aștepta ca hipnotizat. Pumnul cărămiziu al lui Hagea nu zvîcni, așa cum se așteptau, cum sperau, către falca lui Hampel ci se rezemă de bărbia acestuia. Și, contrar speranțelor, Hagea își retrase pumnul-bolovan, reveni la locul lui, și după ce mai trase un fum, suspină încă o dată și extrase din unul din multele sale buzunărașe o bilă argintie: — Emil! Uite încă una. Acum cred că ai vreo trei, patru.

— Unde ai găsit-o?

— Dragă domnule Șorban, dacă aș crede în minuni, ți-aș răspunde că a picat din cer. Însă nu cred în minuni. Pur și simplu m-am pomenit cu ea la picoarele mele, cînd mă apropiam de casa tigroaicei. Se rostogolea, ca și cum ar fi aruncat-o cineva o clipă-nainte, și era caldă încă. Firește, am ridicat-o. De ce, nu? Nu mă întreba, știu ce vrei să mă întrebi. Nu, n-am văzut pe nicăieri o ființă care să aducă a „zeiță a nopții, a clarului de lună, a Soarelui și a penumbrei, în același timp...

Se lăsă o tăcere grea ca un *presse-papier*. Dar și o tăcere oricît de grea poate fi întreruptă de un om ce clefăie, pînă ce calmul lui Șorban coborî din contemplația sa asupra noțiunii de infinit și-i ceru lui Hampel să se *bîrnească* în sfîrșit, să mai rămînă cîte ceva, că poate Manon-tigroaica nu se va mai arăta mereu atît de darnică.

Telefonista Cătapisică adună și puse bine ce mai rămăsese, Hagea trecu la un post de veghe, iar Hampel se apucă iar să caute hiba la deșteptătorul său. Continuă să-l demonteze și să-l monteze chiar și-n timpul nopții. Și izbuti! Așa se face că la ora celui mai dulce somn, toți săriră ca arși — în afară de Emil — telefonista Cătapisică fugi la telefon în cămașă de noapte, sperînd că e cine ar vrea ea să fie. Șorban crezu că aude clopotele Sucevii, revedea una din luptele lui Ștefan cu otomanii, Hagea crezu că tigrii, un *stol* întreg de tigri dăduse buzna în tabără — care tabără? — iar războinicii băștinași făceau zarvă cu tingirile să-i alunge, fiindcă, se știe, tigrii se tem de tingiri căci sînt negre, iar Ordean... Ordean nu credea nimic, unde mai încape vreo idee cînd te cucerește total frica?

Dumirindu-se dincotro venea zarva aia metalică, se adunară cu toții la postul de gardă. Deșteptătorul lui Hampel, curățit și în sfîrșit reparat, se zgîlțîia furios, al dracului de mult semăna deșteptătorul acela cu stăpînul său! Dar așa se întîmplă, obiectul începe să semene cu proprietarul, sau invers. Hampel îi privi victorios, fără a bănui măcar că e mai aproape ca oricînd de o chelfăneală!

— Ați văzut! Am reușit să-l pun la punct! De-acum înainte ne putem trezi la orice oră dorim, și chiar mai des!

— Dar nu dorim! îl repezi Șorban, ștergîndu-și ochii lăcrimoși cu o batistă nu tocmai imaculată și, parcă fără motiv, de pe umeri îi căzu mantaua cea veche și jegoasă și acest mic incident păru să fie un preambul al incidentului următor, însă așa se-ntîmplă uneori... spaima lui Ordean se transformă într-un acces de furie violentă, vulcanică, de

nereținut. Ordean sări la Hampel care nu se aștepta din partea fricosului la o agresiune, și-e expedie în față doi pumni și imediat alții doi. Hampel se răsturnă, cu scaun cu tot. Deșteptătorul își dădu duhul, adică, în fine, tăcu.

— Strașnic, aprecie Hagea. Box curat, în linie.

Hampel sări imediat în picioare, agil, ciolănos, cu fibră de oțel. L-ar fi tăbăcit rău pe romancier, dacă n-ar fi fost de față și ceilalți. Printre ceilalți se afla și telefonista Cătapisică, și nu ținea în mînă o floare de chiparos ci o tingire neagră și grea

Hampel nu mai riscă nimic, un fricos era și el. E clar că telefonista n-ar fi ezitat să-l altoiască rău cu tingirea, iar Hagea, cu pumnii săi cărămizii . . .

— Ai să mi-o plătești, Ordean, zise Hampel. Toți o să mi-o plătiți! În fiecare noapte o să vă trezesc la cele mai imprevizibile ore!

— În acest caz, zise Șorban care apucase să-și aprindă luleaua, vei fi snopit în fiecare noapte, la cele mai imprevizibile ore!

Se întoarseră la culcușurile lor, cu excepția lui Șorban care ieși la aer. Constelațiile defilau pe cer. Nimic nou sub stele. Dar poate, nimic, nou printre stele! Matematicianul se înapoie în pat, trecînd prin fața postului de gardă, fără să-i arunce lui Hampel nici o privire. Dimineața incidentul fu ca și uitat. Și incidentul nocturn fiind ca și uitat, Șorban gîndea că dacă telefonul funcționează, și poșta ar trebui să *meargă* drept care puse mîna pe tocul rezervor și constată că i se isprăvise cerneala. Privi împrejur cu ochii împăienjeniți și răi, cum rareori îi avea. Într-un cotlon îl văzu pe Emil — încă mai dormea, cu fața acoperită de pătură, o pătură aleasă, din păr de cămilă sau de dromader?! — din depozitele fostului hotel.

— Ia ascultați aici! strigă matematicianul, tără să se teamă că-l va trezi pe puștiul de Emil, — care ai o picătură de cerneală să-mi împrumuți?

Evident, nimeni nu avea cerneală în pivniță. Dar nici aiurea. Șorban cugetă: — Următorul care o vizitează pe Manon-tigroaica, să-i cerșească, între un cîrnat și un pesmet, și un deț de cerneală. Ea are la sigur, că e o intelectuală!

— Păi, următorul, vei fi chiar tu, spuse Hagea, potrivindu-și șireturile complicate ale încălțărilor de *ranger* al Marilor Deșerturi. Doamna Manon e dulce și extravagantă, iar cea mai măruntă extravaganță a ei ar fi dorința perpetuă de schimbare.

Tonul marelui vînător era plin de binevoință. Tonul lui Hampel care interveni imediat, era inundat în fiere:

— Așa, Hagea, deci și pe tine te-a scos cu picioare-n fund!

Vînătorul înmuia între degete una din țigaretele sale lungi, subțiri, de culoarea șocolatei. Nu catadicsi să-l privească pe Hampel, dar întrebă:

— Ce sens are aici conjuncția „și"? Reiese că pe tine, Hampel, chiar te-a scos cu picioare-n fund!

— De cînd sîntem per-tu, Hagea?

— De cînd a început timpul, Hampel! Iar timpul niciodată n-a început, întreabă-l pe Șorban.

— Pînă una alta, cine are o unealtă de scris, măcar o rotopască ce sîngerează? Cine? întrebă matematicianul.

Hampel, cine altul avea un creion bine ascuțit. Îl aduse din ascunzătorile sale, nu fără a comenta:

— Dacă vrei să calculezi iarăși ce este și la ce poate folosi o pisică, poftim!

Șorban luă scula de scris, o examină, o puse alături și reaprinse luleaua. Fumul se înălță ca un lănțug de argint vechiu. Șorban așternu apoi pe hîrtie: „Aștept să te zdohnești încetul cu încetul, iată marea mea perversitate! Nu mă grăbesc. Vreau să crăpi chinuit nu de podagră, cancer sau hemoroizi, ci chinuit de propriile tale gînduri care sînt mai rele decît orice boală. Prea lung ai mințit în viața ta scurtă, prea cu sîrg ai lins toate bombeurile ce ți s-au oferit către lins, prea te-ai slugărnicit și ce poate fi mai jalnic, mai demn de dispreț, decît un om care se crede stăpîn și nu e decît un servitor?! Și, și, prea des ai mințit, ai trădat! Nu mai reziști, amice! Aștept să fii la pămînt, ca să-mi spun și eu cuvîntul. Ș."

Încruntat, reciti cele așternute. Nici acum nu-i conveni. „Hotărît lucru, nu am stil... iar stilul înseamnă omul... cine dracu a spus-o, și la ce dracu s-a referit? Scriu patetic, ca un amorezat, vreau să fiu dur și tranșant și nu izbutesc să fiu decît dulceag, ridicol. Chiar dacă bag cîte o insultă între cuvinte. Nu pot, nu știu, să exprim esențialul, iar esențialul este marele meu dispreț față de acest ins nemernic, fals și josnic. Cum să redai un dispreț dens ca diamantul cu niște cuvinte rarefiate de sens, atît de rarefiate, încît nu numai printre luminișurile dintre ele, dar și printre literele aceluiași cuvînt, trec curenți de aer?!"

Se mai învîrti puțin prin beciu. Mai ușor poți transmite disprețul prin cifre, prin formule, dar ignorantul acela jilav nos nu știe nimic despre formule!

Puse adresa pe plic, se pregăti să iasă aruncîndu-şi pe umeri, pe căldura aia, mantaua grea şi janghiunoasă, dar îl opriră ca de obicei. E drum lung pînă la poştă, etc. Şorban ar fi putut răspunde că are pe el scutul de protecţie, — mantaua janghiunoasă, dar din comoditate, să fim drepţi, renunţă. De fapt i se adresa unui adversar *necunoscut!* Îl inventase el!

Telefonista Cătapisică observă că altă brînză e să te strecori pînă la Manon-tigroaica, drumul scurt e presărat cu umbre fixe şi umbre mişcătoare, pe cînd pînă la poştă... Matematicianul se înclină. Îl hipnotizase parcă diferenţierea ce o făcuse fata, categoriilor de umbre... şi îşi propuse să mediteze pe această temă.

Dădu foc epistolei pururi neexpediate, dar o folosi, ca un om practic ce era, pentru a-şi reaprinde luleaua.

Un vînt de miază-noapte nelinişti norii de pe cer şi făcu să murmure pe pămînt firele de iarbă şi frunzele. O parte din rădăcinile nucului doborît se profilau tragic pe fondul zidului turcesc pe care „umbrele mişcătoare alcătuiau arhipelaguri în migraţie. Frunzele nucului începuseră să se pleoştească şi nu mai reflectau lumina, cu toate că o parte a bătrînului copac continua să rămînă vie, făcîndu-i cuiva în ciudă — cui?

— Ciudată existenţă, îşi comunică Şorban părerea celor ce aveau chef să-l asculte. Nucul *nostru* e ca un om pe jumătate paralizat, în trupul căruia paralizia, moartea, *urcă* fără grabă, dar sigur...

Astfel mai trecu o parte a dimineţii pînă ce pisica neagră, adică PISICA, se prezentă la datoria ei de mamă vitregă însă inimoasă, străbătu livada nu ca o „flacără cu patru picioare şi o coadă" ci ca un fuior de funingine agilă în şopronul de unde se auzeau chemările micilor jivine flămînde. Hampel nu-şi ţinu gura: — Ce e Hagea, ţi-a trecut pofta de a anihila neamul pisicesc? Cum să nimereşti o pisică dacă îţi tremură labele ca ale unui alcoolic în ultimul hal?

Nu era adevărat, mîinile marelui vînător de tigri erau calme ca nişte „umbre fixe". El zise: — Pînă una-alta, tu eşti cel care a ucis o pisică. Nu era un reproş. O constatare. Şi mai zise: — Mai bine te-ai privi în oglindă, Hampel!

— Şi de ce să mă uit în oglindă, mă rog? Ca să văd, ce?

— Nişte amprente de pumni pe care ţi le-a lăsat bunul nostru Ordean. Şi dacă nu te mai potoleşti, la acestea se vor mai adăuga şi altele.

Aşteptau apelul telefonic al doamnei Manon-tigroaica, misterioasa necunoscută ce locuia singură — singură oare? — în vila delicată ca un bibelou. Dar de ce necunoscută şi misterioasă cînd Hampel o comparase atît de jignitor cu o anume Ana c d. l.? Şi le făcuse dezvăluiri şi cu privire la anatomia ei. Prea puţin! Poţi să împarţi ani de zile patul cu o femeie, fără să avansezi un pas întru cunoaşterea sufletului ei, fiindcă femeia e ca şi pisica, nu?

douăzeci şi şapte

La amiază vîntul se înteţise, mirosea dinspre nord a ploaie, pisica neagră, PISICA, îşi făcuse rondul. Ivindu-se la răstimpuri printre nori, soarele trimetea o săgeată fierbinte exact în deschizătura ce se căscase ca o orbită triunghiulară în zidul turcesc.

Şorban nu avea ce face, dar spre deosebire de Hampel inactivitatea nu-l tulbura. Bombăni: — Va trebui să punem la cale o expediţie, să explorăm gura aia de tunel din zidul cel vechiu.

Matematicianul vorbise doar ca să-şi antreneze fălcile, n-avea nici un fel de intenţie să facă expediţii şi nu-i păsa nici cît negru sub unghie ce putea să se ascundă după gaura aia neagră, de vreme ce, sigur, infinitul nu încăpea acolo, însă Emil reacţionă prompt: — Straşnic, domnule! Desigur, n-o să mă omiteţi de pe *rol!*

— Care *rol*, băiete?

— Termen marinăresc, domnule, aţi uitat? De pildă *rolul* echipajului, adică lista echipajului, sau cam aşa ceva.

— Bine, Emil, te pun pe *rol*, dar pînă atunci trebuie să inventăm mijlocul de a deveni invizibili, distanţa pînă la zid e prea scăldată în lumină, şi dacă ne văd?

— Păi, ce mai aşteptaţi, domnule? Cred că e simplu să devii invizibil.

— Nu e chiar aşa de simplu, e un vis dintotdeauna al civilizaţiilor vechi şi noi... Se spune că unii au izbutit să devină invizibili, dar după aceea au regretat.

— De ce, domnule? Eu n-aş regreta, numai de pozne m-aş ţine, aş fura chiar ceasornicul deşteptător al domnului Hampel...

Şorban îşi continuă ideea: — Poate că tu n-ai regreta, Emil, dar *ceilalţi* au regretat şi au suferit, şi ştii de ce? Fiindcă omiseseră să caute şi soluţia de a redeveni vizi-

bili, şi astfel omenirea i-a pierdut definitiv din vedere, iar împreună cu ei s-a pierdut şi taina lor.

— În acest caz, inventaţi ambele soluţii, domnule!

— Prea bine, mă şi pun pe lucru, însă nu astăzi, poate mîine... În afară de asta, fiindcă e periculos să călcăm pe pămînt, trebuie să rezolv şi problema zborului prin aer. E adevărat că omul a rezolvat parţial problema zborului, şi n-are importanţă că de la asta ni s-au tras mai ales necazuri, — însă noi nu avem avioane, trebuie să zburăm bizuindu-ne doar pe propriile noastre forţe.

În acest timp nucul prăbuşit continua să moară cu demnitate. Ce gîndea nucul? Cam bănuia ce gîndesc pisicile, dar nu ştim ce gîndesc copacii, în orice caz copacii prăbuşiţi nu gîndesc bine despre oameni. Cu poticniri, viaţa continua, totuşi. Continua viaţa. Trăiau puii PISICII de culoarea focului. Trăia PISICA neagră şi pisoii ei. Trăiau cei din pivniţă. Şi mai trăia încă Manon-tigroaica, nu departe, în vilişoara ei dintre plopii prăbuşiţi.

Aşteptau apelul ei telefonic „Să vină careva după halealăl" şi deciseră că acum e rîndul lui Şorban. Fiind hotărîrea majorităţii, domnul de la Cocotapâs nu protestă. Se hotărîse de asemenea ca Şorban să-şi încerce norocul chiar dacă invitaţia telefonică nu va veni. Altruist, cărămiziu de altruist, vînătorul Hagea nu insistă să meargă tot el, pe cînd Hampel, dimpotrivă, îşi apăra dreptul, în virtutea faptului — de necontestat — că el descoperise cel dintîi „sursa", dar îl potoliră. Se temeau că tigroaica îl va da afară cu buzele umflate, fără mîncare, eventual cu un glonţ în ceafă.

Hagea confirmase existenţa pistoletului, precizînd marca şi calibrul. A fost singura sa indiscreţie cu privire la Manon. Se făcu ora treisprezece fix, Şorban îşi aruncă pe umeri mantaua janghiunoasă. Nu era el un ins al cărui chip să exprime o mare plăcere la gîndul că se va întîlni cu aventura, dar nici omul care să dea înapoi cînd e vorba de o muncă serioasă. Deci Şorban îşi luă luleaua şi o apucă pe calea neprevăzutului. Lumina soarelui de vară îi arse un pumn în ceafă Rămase pe loc, mare, greoi şi încet în mişcări, ţintă ideală chiar şi pentru un trăgător cu albeaţă la ochi, îşi aprinse luleaua — fir-ar al dracului, dacă e să mor, să mor cu dulcele fum amar în gură — şi constată cu surprindere că se gîndeşte pentru prima oară serios şi analitic la moarte şi cu toate că cea de-a doua natură a sa stabilise mai de mult un paralelism între moarte şi infinit, abia acum făcu o legătură directă şi crudă între cele două noţiuni — dacă vor fi fiind noţiuni! Aflîndu-se în ultimul timp prea

deseori în vecinătatea ei, a morții, considerase că nu merită să-i acorde o deosebită importanță, sau că pur și simplu încă nu venise momentul să pună la punct acest subiect — dacă e un subiect! Și cum să-i pună capăt, cînd „subiectul moarte" pune de fapt capăt tuturor subiectelor?! Șorban privi cerul cu ochii săi bulbucați, ochii unui om ce nu dăduse niciodată îndărăt în fața unui pocal cu vin, și ce văzu — văzu zidul, marele spațiu gol, infinitul, moartea.

Închise ochii.

Parcă uitase unde se află și în ce scop părăsise șubreda ocrotire a pivniței. Se pomeni rostind vechi percepte, poate yoghine... sînt etern ca spațiul, ca timpul, nimic nu mă poate opri... nimic nu mă poate tulbura... sînt infinit ca spațiul, ca timpul...

Frumos... Frumos! Frumos? Ce rezolvă asta? Nimic. Sau totul. Atinsese uneori demența, d e m e n ț a î n ț e l e a p t ă, așa cum atingi în vis femeia pururi inaccesibilă, momentul de nebunie cînd crezuse că înțelege și cuprinde infinitul. Euforiile se spulberară iute, se regăsea pe marginea aceleiași prăpăstii abstrcte, apoi tresări. O pasăre minusculă trecu razant, se încîlci în una din cele trei șuvițe mai consistente ale frizurii sale sărace, *derapă* în văzduh, căzu în iarbă, își recîștigă echilibrul și-l privi pe matematician cu ochi scînteietori, două microscopice agate rotunde și-i spuse, nu te mai chinui, și eu fac parte din infinit și nu mi-a trecut niciodată prin cap să mă tem de ceva. Sînt nebun, își reveni savantul, m-a izbit soarele ăsta, nimeni n-a spus nimic, totuși mica zburătoare, un amalgam de dulci culori, se afla acolo în iarbă și-l examina pe om. „Ești teafără?" o întrebă domnul de la Cocotapîs, se aplecă și întinse mîna. Păsărica decolă ca o săgeată. „La naiba, să-mi văd de ale mele!" decise matematicianul. Mai străbătu o mică distanță și văzu într-o perspectivă calmă și măreață, pe deasupra turlelor orașului decimat de MARELE DEZASTRU, conturul romantic, moale, femenin al fluviului încolăcind într-o meandră surprinzătoare, subtilă ca fraza bine potrivită al unui jongleur al cuvintelor, *Fortăreața inexpugnabilă* ce domina acea zonă a orizonturilor și avu, matematicianul Șorban, iubitor al cifrelor și ariilor geometrice exacte — în contradicție atît de flagrantă cu inexactitatea aberantă a infiniturilor — avu senzația bizară a unei povești cunoscute, dar uitate, și avu o presimțire, și stătu acolo, iarăși în plin soare, studiind *Fortăreața*, și nefiindu-i clar ce anume i se pare lui că ar fi în neregulă în construcția atît de dură și armonioasă totuși.

Șorban se sustrase gîndurilor și căută să se concentreze asupra misiunii sale atît de prozaice de-a procura hrană celor din beci. Se furișă, dacă un ins corpolent și stîngaci e în stare de așa ceva, pe lîngă peretele fostului hotel. Din partea căzută în ruină, răsăriseră pe alocuri flori și fire de iarbă. Șorban merse mai departe. Pe stînga, un foarte înalt stîlp ce servise de antenă radio, se legăna imperceptibil. De mirare că nu s-a prăbușit încă, gîndi Șorban. Și dacă nu s-ar prăbuși, ce catarg falnic ar deveni — iată chiar și versuri . . .!

Găsi spărtura ce o făcuse Hampel în gard. Dincolo de gard plopii rămași în viață mascau totul, oprind înaintarea și retragerea. Încercă să meargă invizibil și neauzit ca Bătrînul Detectiv Schmeltz și constată că nu e chiar așa de simplu: nu exista ram uscat căzut pe jos pe care să nu calce, iar ramul pocnea afurisit de tare, ca o grenadă. Alte crengi vii îl plesneau peste față, făcînd și ele zgomot. Ca apaș — mare brînză face n-aș, versifică mai departe Șorban și mai riscă o sumă de pași pînă ce văzu vila cea delicată. Aici, conform sfaturilor, se opri să spioneze, să se asigure, cum făcuseră și predecesorii săi, Hampel și Hagea. Totul părea în perfectă ordine, fereastra bibliotecii, deschisă, îl îmbia, matematicianul crezu că vede — poate simplă sugestie — o șuviță de fum strecurîndu-se către lumină, dovadă că tigroaica își consuma porția de trabuce a primei jumătăți de zi. Descoperi și ușa din spate, totdeauna deschisă . . . „Înainte!“ își comandă Șorban, iar cînd piciorul drept — totdeauna cu dreptul trebuie să pășești — se dezlipi de sol, casa delicată a tigroaicei se dezlipi și ea de pămînt . . . Mai întîi se părea că va face un simplu zbor și va ateriza intactă, dar nu. Vila se destrămă în văzduh, brutal. Pereții se desfăcură în evantai, ce sălbatică floare, mobile descriseră arcuri rebele prin spațiu și se sfărîmară, o mică bibliotecă turnantă pe un picior hexagonal ateriză la doi metri de Șorban, după ce se izbise și ricoșase de trunchiuri, pierzîndu-și cărțile, ca o pasăre rănită de moarte, fulgii . . .

Și după acest dezastru, un mic dezastru, se ridică praful, se lăți, se strecură printre arbori. Șorban închise ochii și încercă să nu respire imposibil, deschise gura, pieptul îi fu invadat de praful acela înecăcios, începu să tușească, tușind ochii i se deschiseră fără voie și fură invadați de praf. Șorban socoti că s-a terminat cu el, de sus mai cădeau res-

turi, fragmente de zid, de mobile, alte obiecte mai ușoare, precum pernele...

Ah, ah, mijì în capul lui Șorban, cei din pivniță mă consideră un cadavru, și de unde să știu că nu e chiar așa? Nu era chiar așa, se alese doar cu un cucui vag cauzat de capătul sculptat în formă de ladă de tigru al unui picior de canapea, probabil că fu ultimul obiect ce căzu și nimeri exact în capul matematicianului cu toate că existau un număr infinit de posibilități de a ateriza în alt loc.

Șorban își rîcîi ochii cu unghiile, înlătură o parte din moloz și începu iarăși să cam vadă. Cam așa se termină moartea... cînd se termină. Casa lui Manon-tigroaica nu mai era decît un maldăr de ruine. Dar tigroaica? Matematicianul înaintă, renunțînd la orice fel de precauții, ce se putea întîmpla mai rău, ce? Ruinele încă mai fumegau, nu era propriu-zis vorba de un foc, ci de vibrația aceea a materiei speriate...

douăzeci și nouă

Șorban reveni la beci după o bună bucată de timp — în acest interval ai fi putut făuri lumea și chiar săpa o tranșee și găsi acolo, în pivniță, o stare de stingherealâ pe care la început n-o înțelese. Emil îi sări în brațe, telefonista Cătapisică îl privi bucuroasă, Hagea îi întinse mîna lui cărămizie, îi strînse mîna ca unui voiajor ce revine din locuri fără speranță. Emoționat, Ordean îl bătu pe umăr. Hampel se interesă:

— Ce? N-ai adus nimic de *bîrnit?* dar cu toată răutatea glasului său, părea și el stingherit.

„Oare întoarcerea mea nesperată? se întrebă Șorban. Își închipuie că sînt o fantomă? Dar e absurd!"

Și, fîțîindu-se de colo-colo, împiedicîndu-se de toate, orbit încă de soarele de-afară ca și de praful ce mai persista în ochi, matematicianul începu să se simtă și el stingherit. Și cum nimeni, în afară de Hampel, nu-i pusese nici o întrebare, Șorban se revoltă:

— Nu vă pasă ce s-a întîmplat acolo? E o jale... Și nici nu știu ce s-a-ntîmplat cu ea, sau a rămas sub dărîmături, sau poate că... sper... a scăpat... Și mai gîndi: „Cea de-a doua baionetă de pe șnur, a pierit..." Tresări, amintindu-și și se scotoci prin buzunare. Puse jos una lîngă alta două ființe catifelate, cu cîte un moț roșu fiecare.

— Am adus totuşi ceva. Atît am găsit. Ciocii ei. Sînt foarte frumoşi

— Ciocii? Ciocii, domnule? se răsti Hampel.

— Da domnule, ciocii. Aşa le zice la noi, la Cocotapîs. Pantofii de casă. Ia priviţi la ei, parcă-s nişte motănaşi. Mă gîndeam că ciocii aflînduse-n casă, ea încălţase alţi pantofi, ieşise poate la o plimbare, sper... Şi poate e în viaţă... Manon-tigroaica. Şi se întoarse către telefonista Cătapisică: — Sper că te vei simţi bine în aceste încălţări de casă, atît de calde, zise, foarte stingherit. În fond ea ne-a făcut multe servicii...

Cătapisică înălţă umerii a ezitare şi a stingherealâ. Şorban se gîndi cu tristeţe: „EA! Oare de ce folosesc, chiar şi-n gînd, majuscule? Fiindcă ştiu aproape sigur că tigroaica zace acolo? Despre răposaţi trebuie să gîndeşti cu majuscule?"

Hagea interveni: — Ştiu la ce te gîndeşti, domnişoară: cum să porţi papucii unei femei moarte? Dar eu te asigur: tigroaica n-a murit, era prea deşteaptă, prea plină de viaţă. Poartă ciocii sănătoasă, sînt calzi şi buni.

— Dar dacă Manon n-a murit, e un furt... oricum e un furt, spuse Cătapisică.

— Nu te mai gîndi la asta. Poartă-i şi gata. Pe fronturi fiecare-şi lasă cizmele celui mai apropiat prieten, în caz că pică, iar dacă pică, şi prietenul, următorului prieten. Cu condiţia să ai doi prieteni... Însă tigroaica e nevătămată, nici nu se afla în *cottage* cînd... Tigroaica e acum în altă parte, fiindcă, simt eu, se afla numai în trecere pe-aici.

În sfîrşit Şorban izbuti să vadă normal, aproape normal, şi atunci desluşi prin semiîntuneric un profil nou. O femeie. Nu era tigroaica.

— A venit în timp ce lipseai, explică telefonista. Pretinde că o cheamă Mohîndra...

— Şnurul celor şapte baionete... A treia baionetă de pe şnur, abia murmură matematicianul.

— Poooftim?

— Nimic deosebit... Cum o cheamă?

— Mohîndra — aşa pretinde. Nu e un nume neobişnuit? Şi are nişte purtări ciudate! Şi nici măcar nu ştiu dacă e flămîndă, şi chiar dacă aş şti, n-aş avea ce să-i servesc.

Ce gîndea însă Şorban, absent, obosit, prinzînd ca dintr-un vis cuvintele telefonistei. Gîndea: „E ca un joc *prea simplu*. Nu există jocuri simple, sau eu cred că nu există, fiindcă nu-mi plac? Manon a ieşit din scenă şi, ca pentru a

păstra un echilibru — dar, față de ce? — poate că între vii și morți apare altă femeie, din neant. De unde, dacă nu din neant? Poate că aceasta e *următoarea* viață a tigroaicei!"

— *De ce o* cheamă Mohîndra? puse Șorban o întrebare și imediat fu uluit de lipsa ei de sens, de profunda ei stupiditate. Reacția telefonistei Cătapisică fu imprevizibilă, ca efectul unui medicament nou, experimentat pe cobai. Dar reacțiile femeilor sînt imprevizibile, e una din armele lor. Figura netedă a telefonistei fremătă sub o adîncă neliniște. Șorban o analiză. Ce naiba se întîmplă? Și, ca pentru a atenua acest efect neașteptat, mai puse o întrebare, ce abia adînci resentimentul telefonistei: — Cînd a venit?

Fata înălță cu mîndrie căpșorul ei cochet. — Dar v-am explicat, domnule, pe cînd erați plecat la...

Ca să pună vîrf gafelor, matematicianul urcă muntele inutilității cu încă o întrebare: — E frumoasă?

— Destul de...! răspunse sec telefonista. Și pentru ca răspunsul să fie și mai uscat, adăugă: — Ca să vedeți mai bine, puneți-vă ochelarii!

Șorban folosea cît mai rar ochelarii. Nu se atinse de ei, ci aprinse luleaua, fumul pluti ca o amintire.

Dar telefonista Cătapisică? Ea, pînă acum, era singură, chit că de la distanță o concura tigroaica, biata tigroaică, pe cînd ivirea concretă, intempenstivă a Mohîndrei (da, pare să fie frumoasă, gîndi Șorban, ca o bestie venită din Infern, pentru a ispiti, tăcută, mîndră și ascuțită ca o baionetă, cea de a treia de pe șnur...), apariția Mohîndrei, cu privirea ei absentă, superioară, o tulburase pe drăgălașa și, probabil, fragila Cătapisică. Stricase un echilibru. Fiindcă și-ntr-o nenorocită de pivniță, în condițiile unui MARE DEZASTRU, e de dorit un echilibru.

Șorban făcu un gest larg și moale, nu-l analiza nimeni în acel moment poate cu excepția Mohîndrei, neclintită în spațiul ei întunecos, retrasă ca ultima supraviețuitoare a ultimei catastrofe a ultimei planete din ultima galaxie, tăcută ca un buștean ce a fost aruncat în foc, a cîntat ultima arie de bas și s-a prefăcut în scrum. Înaltă, subțire, ca o viziune a lui Giacometti, fără să aibă colțurile, căderile, diformitățile acesteia ci, în ciuda înălțimii, armonioasă ca desfășurarea în infinit a unei cozi de cometă. Nu i se potrivea numele de Mohîndra!

Poate că acestea ar fi traducerea unor gînduri neexprimate ale lui Șorban, poate fiindcă baionetă rimează cu cometă, cine știe.

Matematicianul își reaprinse luleaua și vorbi tare:

— Puțin fum, e o cină bună pentru un filozof... și zîmbi cu modestie, întrebîndu-se ce răspuns îi va da lui Hampel cînd acesta îi va tăgădui însușirile de filozof. Hampel, preocupat de un mărunțiș pe care-l scobea cu briceagul, nu tăgădui nimic. Șorban privi fumul lulelii și prinzînd curaj, aruncă o întrebare provocatoare: — Dar voi, care nu prea aveți înclinații întru meditație, cum veți suporta foamea?

Nu răspunse nimeni și în primul rînd nu răspunse Mohîndra.

treizeci

„*Nous sommes donc ici...*, începu Ordean, singur, numai cu lampa, față-n față cu mica flăcăruie de aur. S-ar fi spus că-i povestește lămpii, dar cine poate susține că nu se poate conversa cu focul, și chiar ce conversație bogată — ar putea s-o confirme cel mai bine toți cei arși pe rugurile lumii.

La postul de veghe Hagea, cu ochii săi ageri de vînător, deslușì în beznă o „anti-lumină", o bucată de întuneric mai neagră decît bezna, strecurîndu-se în direcția cunoscută: PISICA.

— O vezi? îl întrebă pe Șorban. Matematicianul se scotoci după ochelari, îi puse pe nas, dar mărturisi că tot nu vede nimic.

— PISICA neagră? ghici el. Îmi pare bine că pisoii vor căpăta lapte. Tu nu te bucuri?

Întrebarea era cu tîlc. Șorban voia să afle dacă Hagea mai păstrează vreo aversiune față de „întreg neamul pisicesc", dar vînătorul tăcu, aprinse una din țigaretele sale șocolatii și-acum dohăneau amîndoi, în vreme ce povestirea lui Ordean se insinua către ei, tot ca o șuviță de fum"... și cînd fatala Helga și-a dat seama că nu e singură, a răsucit cu nevinovăție pe deget marele inel de platină în care păstra sub topaz, otrava. Contele o urmărea cu ochi lacomi. Marchiza îl privea pe conte cu ură și gelozie. La trei hublouri ale cabinei, din trei direcții diferite, A, B, și C înregistrau scena. Marchiza avea în mînă un pahar cu lapte, laptele era alb ca un negru cînd se înălbește de frică..."

— Ce este gelozia, domnule Ordean, întrebă Emil.

Romancierul nu mai era singur cu lampa, Emil se apropiase cu pași mici.

Hagea îl coti pe Șorban: — Să vedem cum se descurcă mai departe romancierul, ce explicații îi va da pușliului!

— Gelozia, Emil, derivă din instinct, poate din instinctele primare...

— Prin urmare, domnule, este o eschimoasă?

— Nu chiar, băiete. E un fel de invidie aplicată în special la sentimentul de dragoste, cu timpul vei înțelege mai bine.

— Mereu îmi spuneți că voi înțelege totul, *cu timpul*. Cînd va trece timpul?

— Nu e nevoie să-l grăbești. Are el singur grijă să treacă.

— N-am să-l mai grăbesc. Ce s-a întîmplat mai departe?

— Unde am rămas?

— „Marchiza avea în mînă un pahar cu lapte, iar laptele era alb ca...“

— Exact! Ai o memorie strașnică, fără tine aș pierde șirul... Emil se roși de plăcere sub această laudă, se simțea aproape coautor.

Apropiindu-se și mai mult de sursa de lumină, figura romancierului se desenă triunghiulară, palidă, dar transfigurată puțin de o anumită frumusețe ce o conferă imaginația sau inspirația, chiar la nivele mici. După un interval de cîteva zile imaginația lui Ordean renăscuse, oare datorită cărui motiv? Oare șocurile, spaimele succesive, sădiseră în el un nou imbold narator? Așa cum se-ntîmplase-n noaptea cînd frica se transformase într-o explozie de furie ce dusese la ciocnirea cu Hampel?

Dar ce gîndea în acest timp Hampel? Gîndea: „Ia te uită, sifiliticul acela iarăși și-a pus în funcțiune rîșnița de povestit! Și ce să vezi? Să vezi cum au să iasă cu toții ca ploșnițele din ascunzișuri, cînd le miroase a sînge, ca să asculte tîmpeniile!“

Emil, în cercul de lumină al lămpii, foarte aproape de narator, se lăsă pe vine, lăbuțele sale ședeau cuminți pe genunchi și pe fața lui se putea citi: „Eu sînt făcut ca să ascult povești...“

Cea de-a doua care se alătură lămpii, lui Ordean, lui Emil și basmului, căci totuși basm era, a fost telefonista Cătapisică, cea mai apropiată de Emil, ca vîrstă, ca naivitate, ba nu, fiindcă nu era o naivă, ci apropiată de Emil *ca seninătate*. E nevoie să fii senin pentru a asculta povești, deși se zice că și un asasin poate fi senin etc. Deh,

cam așa gîndise Șorban privindu-l pe Hampel pe care-l apucau adevărate bîțîieli cînd romancierul începea cîte un nou capitol. Și totuși Hampel veni și el să audieze tîmpeniile! De ce? Se simțea obligat? Sau se temea să nu rămînă prea mult timp singur? Venea, legănîndu-se, tîrșindu-și în silă picioroangele și neapărat ultimul, după ce acțiunea se declanșase, și-i plăcea să îl sîcîie pe Ordean cu întrebări, știa că romancierul își pierde ușor firul. Acum însă nu fu ultimul, după el veni Șorban și o studie pe telefonista Cătapisică. Rămînea frumoasă și acum, în lumina zdohnită a lămpii, însă nu perfecțiunea ne atrage, nu totdeauna și neapărat, fiindcă perfecțiunea e de fapt o limită, o negare a infinitului, or, gîndise Șorban, și în știință și în artă, perfecțiunea trebuie depășită, altfel devine obstacol. Euclid, de necombătut, fusese depășit, rămînînd totuși pe soclu. Dar o limită ce se încăpățînează, o perfecțiune ce nu permite ivirea altei perfecțiuni, devine o dogmă.

Șorban o studie pe furiș pe Cătapisică, văzu buzele răsfrînte, ochii de creolă ce zîmbeau sub fruntea nu tocmai înaltă, trapezoidală, umbrită de părul scurt, buclat, sclipitor. Nasul în vînt era glumeț și bun de pupat în vîrf.

Între timp Ordean își desfășura mai departe povestirea, era vorba de o bătălie, o catastrofă navală. Matematicianul fu deosebit de mirat. El v ă z u s e această tragedie cu ajutorul aparatului său miraculos, inexistent și utopic, dar, ce curios lucru, nu-și amintea să-i fi povestit lui Ordean acest vis fabulos, iar dacă nu i l-a povestit, cum se face că romancierul redă evenimentul *exact așa cum îl văzuse Șorban?*

Totul e învăluit în taină, orice e posibil... Matematicianul se apropie de cercul ascultătorilor și deodată se văzu pe sine, cu propriii săi ochi (dar tot cu ajutorul aparatului...), se văzu înaintînd către cercul de lumină, *dar din partea opusă,* și într-o postură nu tocmai favorabilă. Spiritul critic cu privire la propria sa personalitate poate că era prea ascuțit. Ochii săi priviră fix în propriii săi ochi. Și ce văzu el? Văzu un fel de moșneguț, cam durduliu, cu umerii căzuți, fața plată ca o clătită, căreia luleaua nu izbutea să-i adauge nimic interesant. Încercă să asculte. Dezastru, flăcări, explozii, urlete de agonie. Hampel arbora un zîmbet strîmb, ca un steag al disprețului. Căpitanul Haag (nu dusese sticla la gură timp de patruzeci de ore), comanda o flotă ce scufunda altă flotă.

Hampel spera să apară ultimul, dar iată că din unghiul ei de întuneric ieși Mohîndra. Uitaseră de ea. Ordean nici

n-o luă în seamă pe noua auditoare. Dar toți, cu excepția lui Emil, își pironiseră ochii asupra ei.

Musafira nechemată și nedorită nu avea luminozitatea și transparența unei cozi prelungi de cometă — cum am îndrăznit să afirmăm mai înainte.

Era zveltă, dar enigmatică și amenințătoare ca o cometă, prin ceea ce *nu* spunea și *nu* făcea.

O rochie sumbră ca veșmîntul unei călugărițe, învăluia de la umeri la glezne trupul Mohîndrei. Pe îmbrăcămintea asta aspră, ascetică, doi nasturi mari, octogonali, de argint, sub gît, la mica despicătură a rochiei nu-și aveau locul acolo, iar alți doi nasturi, tot de argint, dar triunghiulari, pe relieful fiecărui sîn, nu stăteau cîtuși de puțin la locul potrivit, totuși fuseseră cusuți acolo, astfel n-ar fi stat de bunăvoie nasturii ăia.

Pletele lungi, nepieptănate parcă de ani, întunecate ca meditațiile unui asasin, cădeau alandala, acoperind o parte din figură, fără a izbuti să mascheze și ochii, prea mari, prea albaștri, prea limpezi. În ciuda irișilor luminoși, privirea Mohîndrei nu părea veselă, luminoasă măcar, cum ar trebui să degajeze, în principiu, *toți* ochii albaștri; din privirea Mohîndrei răzbătea o pornire dură și posomorîtă, la fel ca și numele real sau inventat al musafirei. Și cîți ani să fi avut oare?

Cu mare întîrziere Ordean simți stingherealа ce se instalase iarăși printre ei, și o notă pe noua sa admiratoare, dacă admiratoare trebuia considerată. Se întrerupse chiar cînd un supraviețuitor al flotei scufundate îl ataca pe căpitanul Haag cu două pistoale și un pumnal. Probabil că avea trei mîini. Ordean se înclină încetișor: „Fiți binevenită!“ Mohîndra nu-i răspunse. Îl privi. Ochii ei îl demolară pe romancier precum flota victorioasă pre flota înfrîntă. El își pierdu șirul, plecîndu-și fruntea. A fost necesară intervenția lui Emil pentru a scoate „nava groazei“ din derivă. Matematicianul Șorban ar fi avut chef să audă glasul noii venite, dar blestemata nu se obosea să emită măcar un sunet. „Tace precum un șobolan zdohnit, dar în realitate în ea se află forța unui proiectil de mare calibru“, gîndi și spuse nădăjduind într-o acceptare verbală, sau un refuz verbal — numai să-i audă vocea — împingînd un taburet: „Poftim, ședeți, vă rog!“ Mohîndra respinse invitația, prin tăcere. Din nou o examinau, care pe furiș, care pe față, dar ei nu-i păsa. Ordean își mai conduse cîtva timp nava prin mijlocul dezastrului și, brusc, se plictisi. Nu-l mai asculta nimeni, cu excepția lui Emil, dar

romancierul se obișnuise cu un public mai larg. Țintă a ironiilor lui Hampel cu privire la „curajul" său, Ordean ținea să fie în centrul atenției măcar în anumite clipe și *alintat* de interesul tuturor, măcar cînd povestea. Acum i se răpise și această satisfacție. Jignit, se ridică, făcu un stînga-mprejur întocmai ca Hampel și trecu mînios și abrupt demarcația dintre lumină și întuneric. Străbătu un spațiu de beznă, se apropie de altă lumină ce venea din nișa postului de gardă, unde pe măsuță arde o lampă, privi direct în flacăra ei și din flacără îl fixară iarăși, ochii dementi ai Mohîndrei. Enervarea îi dădu curaj, puterea de a ieși puțin din pivniță. Un ochi de scorpie îl privi din cer — Luna. Ordean îi expedie o înjurătură. Se mai calmă, iar calmîndu-se curajul îi mai scăzu, coborî înapoi treptele, să se afle la adăpost, avînd în continuare priveliștea moale a dealurilor în lumina ochiului de scorpie al Lunii. În fond, se gîndi romancierul, de ce nu i-aș da satisfacție lui Șorban? Da! Toți acești arbori ce au fost spulberați de MARELE DEZASTRU — ar fi putut să devină catarge!

În timpul nopții telefonista Cătapisică simți o mișcare și se trezi. O culcase pe Mohîndra alături de ea, și-i împrumutase și o pătură.

Mohîndra plecase, Cătapisică simțea, fără să deschidă ochii, fără să întindă mîna. Plecase — încotro? Avea să fie oprită la postul de gardă. Telefonista, cu urechea ei formată, percepu ticăitul sîcîitor al acelui mic monstru metalic, deșteptătorul lui Hampel. Un sforăit ritmic se împletea cu ticăitul ritmic al ceasornicului.

Cătapisică ascultă cîtva timp, apoi ațipi, dar numai pe jumătate. Cealaltă jumătate a ei rămase în veghe. Ce aștepta? Întoarcerea Mohîndrei? În sfîrșit deschise ochii, întru totul lucidă, își trase din așternut picioarele și găsi sub pat ciocii tigroaicei. Ciocii erau calzi și buni și moi... Fata își trecu degetele prin părul scurt și aspru, cîteva mici descărcări electrice se produseră exact cum ai mîngîia blana unei mîțe cînd pe cer e furtună, și înaintă, Cătapisică, orientîndu-se exact către pata de lumină ce izvora din nișa postului de gardă. Trecu *prin* sforăiturile matematicianului care, friguros, peste pătură mai punea și mantaua cea rău mirositoare, scutul său de protecție, trecu pe lîngă Hagea care dormea ostășește, tot învelit într-o manta însă mult mai curată și purtînd epoleți ce reprezentau cine știe ce grad misterios în ierarhia vînătorilor, și, ochii acomodîndu-se din ce în ce, telefonista o căuta pe Mohîndra, nu era aici, nici dincolo, prin urmare nu putea să fie decît

în față unde era de serviciu Hampel (patul acestuia era gol) și ... prin urmare ... ce făceau ei doi acolo? Își aminti privirea sălbatică, înfometată a Mohîndrei. Poate un fel de tigroaică . . Nu cumva era chiar tigroaica?

O pudoare îngreună pașii furișați ai fetei, dar era, se pare, o falsă pudoare, o anemică pudoare, de vreme ce fu învinsă cu atîta ușurință de curiozitate — nici măcar o mare curiozitate. Își continuă neauzită drumul apropiindu-se de pata tristă și străvezie de lumină. Auzi ceva, se opri, ezită iar. Să surprindă o scenă de amor? E posibil? Mohîndra cu Hampel?

Un fior o îndemnă să nu se oprească, merse înainte și rămase ... dezamăgită ... dezamăgită fiindcă bănuiala nu i se adeveri. Mohîndra nu se afla în nișă. Încovoiat, într-o poziție lipsită de orice apărare, jalnică poziție ce numai compătimire inspira, Hampel cel chițibușar, răutăcios și lacom, dormea cu mîinile pe măsuță și fruntea rezemată de pumnii osoși. Halal de așa veghe, gîndi telefonista. Ceea ce auzise, în afară de ticăitul ceasornicului, singura *ființă* trează la postul de gardă era sforăitul lui Hampel, ca o cădere de frunze uscate, un sforăit de om cu multe păcate și remușcări, un sforăit adecvat poziției jalnice în care-l prinsese somnul. Nu avea dreptul să doarmă, nemernicul! Periclita astfel securitatea tuturor!

În ciuda acestui gînd net („Am să-l pîrăsc, să știe toți!!") telefonistei i se făcu milă de Hampel, o milă inexplicabilă ca o ninsoare *în sus*, simți o atracție prin nimic justificată față de acest ins rău care împușcase PISICA de culoarea focului.

Brusc, Hampel se trezi. Ochii mici, înroșiți, nu vedeau nimic în primul moment, ca și ochii puilor de pisică și ai puilor de om. Barba lăsată de mai multe zile, lucru de neiertat pentru un om chițibușar, grijuliu cu igiena sa, era presărată cu țepi cărunți ce reflectau agresiv lumina lămpii.

Deodată Hampel se trezi cu adevărat și începu să vadă. Mîna lui zvîcni, fitilul se ridică, lumina crescu.

— Unde e Mohîndra? întrebă telefonista Cătapisică.

— De unde să știu? Ce, nu e în pat? Înseamnă că s-a dus. Ce-mi pasă?!

— Nu era voie să iasă nimeni! S-a stabilit!

— Nu mă interesează ce s-a stabilit, fetițo! Acum Hampel o analiza cu privire sigură pe telefonistă. Înregistră buzele ei răsfrînte, întredeschise, sînii ce înaintau și se retrăgeau sacadat, ochii mari, umezi, plini de curiozitate și tea-

mă şi nici nu trebuia decît să întindă mîna, şi o întinse... Flacăra lămpii era ca un ochi de pisică în beznă şi nu se ştie cum, dar se ştie, Cătapisică ajunse pe de-antregul în braţele lui Hampel cel rău, cel mereu flămînd şi rău, cel care-i enerva pe toţi, cel care împuşcase PISICA...

Hampel consideră că trebuie să rămînă rău pînă la capăt! Pînă la capăt... Cînd fu iarăşi ridicat fitilul lămpii, inutil fiindcă afară începea să se lumineze, iar dimineaţa pătrundea pînă aici, în nişa postului de gardă, Hampel se întinse de trozniră toate în el şi zise privind-o oblic pe telefonistă:

— Barem e bine că tu nu trebuieşti curtată la infinit pînă te dai pe brazdă! O studie pe fată. Răutatea lui nu avu efectul scontat. Telefonista nici nu izbucni în plîns, nici nu ripostă în vreun fel. Obrazul ei era tînăr şi curat. Hampel se răsti: — Fii atentă! să nu sufli o vorbă că dormeam în timp ce Mohîndra a şters-o! Altfel, spun şi eu totul, ştii că mă pricep!

La ora şase şi un sfert soarele era sus pe cer, vînătorul Hagea veni alene spre ieşire, aducînd şi carabina, cu toate că nu avea intenţia să împuşte pe nimeni... sau avea? Trecînd prin dreptul postului de gardă privirea sa lunecă peste chipurile telefonistei şi al lui Hampel şi parcă înţelese ceva. Se aplecă mult asupra lămpii, suflă din adîncul plămînilor şi o stinse. Zise, cu voce cărămizie: — De ce nu faceţi economie de gaz? Bună dimineaţa!

— Bună dimineaţa, răspunse Cătapisică. Hampel parcă nici nu-l auzi

— Bună dimineaţa, Hampel! răcni Hagea. Ce, aştepţi să-ţi spun sărumîna, zdohnitule?

Hampel nu avu destul curaj ca să-l înfrunte pe vînător, aşa că răspunse la salut. Strigătul lui Hagea îi ridică pe toţi din pat, cu excepţia lui Emil.

— Unde e Mohîndra?

Din nou Hampel nu răspunse. În beci se făcuse răcoare. Fumul lulelii lui Şorban se ridică direct către tavan.

— Chiar, insistă matematicianul, unde e duduia Mohîndra?

— Duduia Mohîndra a plecat în timp ce era de gardă domnul Hampel! zise Cătapisică. Domnul Hampel binevoia să tragă un somn!

Hampel o privi, turbat. Dar nu îndrăzni să zică nimic, nimic. Deocamdată. Nu era favorabilă atmosfera. Dar se va revanşa el!

— Cum explici una ca asta? întrebă Hagea?

— Pur și simplu mă simt obosit! Hampel făcu stînga-mprejur și se îndepărtă. Ordean susură pe sub mustață: — *Nous somme donc ici...*, dar nu fiindcă ar fi intenționat să învîrtească mai departe manivela narațiunii sale, nu, el dimineața era indispus, sau mahmur, ca bețivanii sau geniile.

Hampel, scăpînd din cercul amenințător al celor ce-l învinovățiseră de evadarea Mohîndrei, se fîțîia ca de obicei de colo-colo, frecîndu-și palmele și trosnindu-și oasele și se gîndea, ce ar fi să-i dau drumul bombei? Să le spun ce am făcut eu împreună cu telefonista, în ultima parte a nopții! Să-i fac pe toți cretinii geloși!

Posibil că și-ar fi pus în aplicare intenția, dacă n-ar fi observat deodată ceva, deasupra patului său, între pat și raft. Sîngele i se urcă la tîmplă. Zbieră: — Cine a mîzgălit aici porcăria asta? De fapt „porcăria" nu era mîzgălită, ci zgîriată cu un obiect ascuțit în perete.

Era un eveniment. Un eveniment mărunt desigur, „de interior", însă nimeni nu era dornic de evenimente mari fiindcă tot ce era m a r e, primejduia existența lor de oameni amărîți și înfricoșați ce se ascunseseră în pivnița fostului hotel așteptînd — nici ei nu știau ce așteaptă. Hampel scăpără bricheta, aprinse o lampă și lumină din apropiere peretele Hampel ridică și mai mult vocea lui urîcioasă: — Cine a îndrăznit să mîzgălească porcăria asta *în spațiul meu?*

Triumfător în amor, lepădîndu-se de nesiguranța ce-l cuprinsese cînd l-au învinuit de plecarea intempestivă a Mohîndrei, Hampel își prefăcu ochii în cuie și zgîrie fețele ce-l înconjurau. Îi plăcea să fie în centrul atenției, de unde și invidia față de Ordean cînd acesta devenea „solist".

— Tu, romancierule?

Ordean era pesimist dimineața, și fiind pesimist, nu se simțea înfricoșat — teama fiind la el uneori generatoare de curaj, însă romancierul nu mai era acel bărbat din memorabilul moment cînd îl pocnise cu dezinvoltură pe Hampel. Parcă ar fi trecut secole de la evenimentul în cauză. Așa că negă cu oarecare umilință: — Nu am mîzgălit nimic, nicăieri... Privi împrejur, căutînd un sprijin: — Eu nu am obiceiul să fac desene!

Ar fi fost greu să nu-l crezi. Hampel pufni scîrbit și-și mută ochii ca niște cuie, asupra lui Hagea.

— Tu, mare vînător de șobolani? Tu ai desenat scîrnăvia?

Vînătorul introduse un cartuș în magazia ilustrei sale carabine. Țeava armei se plimbă lin, mîngîie văzduhul, descriind un arc moale și pașnic, dar se opri exact pe direcția lui Hampel.

— Vrei să mai repeți întrebarea, amice?

„Amice" parcă era extras din scrisorile alea neexpediate de Șorban către vrăjmașul său, real sau imaginar. Hampel oscilă între curaj și teamă. Teama învinse. Căută o ființă mai puțin tare, o ființă pe care o învinsese recent.

— Tu, domnișoară?

Telefonista Cătapisică n-avea aerul unei învinse. Evenimentele nopții nu o marcaseră, s-ar fi spus, în nici un fel. Îl privi pe Hampel ca pe un străin. Pronunță cît se poate de răspicat o trimitere la drakku. Nu era o înjurătură extrem de vulgară, dar nici una foarte delicată. Hampel rămase descumpănit. Ceilalți rămaseră mirați. Hampel își reveni.

— Tu, mă, acela, domnul de la Cocotapis? Tu ai desenat?

— Nu, Hampel, răspunse matematicianul. Eu nu desenez decît forme geometrice, conuri, cercuri, triunghiuri... Și ce se vede zgîriat acolo pe perete, nu e o porcărie, ci, limpede, profilul unei fortărețe. Și seamănă al dracului de mult cu *Fortăreața inexpugnabilă*, de pe fluviu. Dacă vrei să mă crezi. Dacă nu, *moi, je m'en balance* ...

Hampel ripostă vehement: — Dacă e Fortăreață sau damă goală îmi e perfect indiferent. Vorba e că nimeni nu avea voie să se distreze mîzgălind deasupra patului meu.

— Păi, să ne dai în judecată, făcu Șorban, cu luleaua în mînă.

Hampel pierduse partida, clar, dar atacă pe alt front, acolo unde trupele inamice erau mai rare, după opinia sa.

— Ce avem la micul dejun? Din nou răbdări prăjite? Domnule savant, dumneata ce păzești, în afară de propria-ți pipă? Și tu, domnișoară? În calitate de gospodină *unică*, ar fi trebuit să te gîndești!

Mitralia cuvintele, împrăștiind fuioare de salivă, în evantai. Se întrerupse, uimit chiar el de precaritatea logicii sale. Nu telefonistei Cătapisică îi cădea sarcina de a procura hrană — cel mult de a o găti, cînd era cazul. Șorban își pusese ochelarii, analizînd desenul ce apăruse peste noapte deasupra patului lui Hampel. O schiță stîngace. Nu chiar stîngace cu totul. Unele detalii erau cît se poate de clare. Un șir de linii unduioase, în planuri înșelătoare, sugerau fluviul cel romantic și nepăsător. Linii verticale,

ușor curbate, sugerau, poate, un șir de plopi în stînga *Fortăreței*. Un semn de întrebare se putea desluși între cele două turnuri. Semn de întrebare, sau profilul unei păsări, sau profilul unui nor?

Șorban își aminti expediția încununată, dacă ne putem exprima astfel, de insucces, către locuința lui Manon-tigroaica. Și atunci se oprise, plin de uimire, pentru a studia FORTĂREAȚA. Zise: — Sîntem prea mici în fața unei taine atît de mari!

Hampel pufni furios și se apucă să radă cu briceagul desenul profanator al „spațiului său".

— Ce zici, Hagea? întrebă Șorban. Unde e logica?

— La naiba cu logica, răspunse vînătorul, dar pe un ton amical. Ce nevoie avem acum de logică? Desenul a fost zgîriat de Mohîndra? Nu mă-ntreba de ce. Habar n-am și nici nu-mi pasă

— Cui îi pasă? replică Șorban. Oricum, femeii ăleia îi lipsea o doagă Bine că am scăpat de ea. Chiar și un singur nebun ne este prea suficient.

— Hampel nu e nebun, dacă la el te referi, zise vînătorul, răsucindu-și ușurel lobul urechii.

treizeci și unu

Matematicianul Șorban era un om din cale-afară de comod. Îl indispunea chiar și ideea de a despica o surcea. Singurul exercițiu fizic care-i făcea plăcere era aprinsul lulelii, dar nu era convins că dacă pipa s-ar fi aprins și singură, la un gînd al său, n-ar fi renunțat și la această mică plăcere. Poate și-ar fi oprit și vînzoleala neîncetată a gîndurilor, dar așa ceva părea peste puterile sale. Spre deosebire de lulea, care se încăpățîna să nu se aprindă singură, doar la sugestia lui, gîndurile veneau și plecau cam cînd aveau ele chef. Dar mai mult veneau, se producea o adevărată înghesuială, o busculadă a gîndurilor! Ce este *șnurul celor șapte baionete?* Din ce ascunziș al minții sale izvora această amintire, dacă era o amintire? De unde celelalte întrebări?

Asta duce la nebunie, gîndi matematicianul Șorban, care era tot atît de departe de nebunie ca Polul Nord de Polul Sud. Nu era predispus către nebunie, deși, cine ar confirma-o?, poate era un geniu?

Soarele se urcase pe cer, calm, torid. În pivniță căldura zilei pătrundea ca răsuflarea unui salvamontist, dăruită gură la gură, sau cel puțin a unui dulău Saint-Bernard, care vine la tine cu butelcuța de rom, cînd ești la ananghie.

După ce se făcu agreabil de cald, în beci pătrunse un miros de buruieni istovite, cam dulceag, ușor grețos. Hagea conchise: — Da, miroase a băligar. De unde băligar? Sînt obligat să trag concluzia că pe undeva nu departe, se află o vacă, un bou, sau măcar o bivoliță.

Era o remarcă prea subtilă, nimeni nu catadicsi să o completeze.

— Ce se întîmplă cu pisica neagră, cu PISICA? întrebă Șorban. La ora asta obișnuia să vină la pisoi, să-i alăpteze!

— Și eu mi-s flămînd de mor! izbucni Hampel. Pe mine cine mă alăptează?

— Dracu te alăptează, îi răspunse Hagea, dar Hampel nu-l auzi. Nu-i convenea să fie alăptat de drakku! Dar nu spuse nimic. Hampel era și el un fricos. Ordean, neputinciosul, îl pocnise bine, dar dacă ridica pumnul și Hagea? Sau carabina?

Telefonista Cătapisică traversă spațiul dintre ei. Avea un pas mîndru și era decisă să nu joace rolul de „fetiță sedusă și abandonată". Tot ce se întîmplase, ținea de trecut, iar trecutul nu avea importanță. Cu sau fără voia sa, cretinul de Hampel divulgase totul, dar nimeni nu înțelese sau se prefăcu a nu înțelege. „Sîntem oameni, nu pisici, spuse Cătapisică și-l șterse pe Hampel cu o privire rapidă, însă apăsată, ca o gumă nemțească de calitate superioară, îl șterse de pe tablou: — Un pic de post nu poate strica nimănui!

Care era sensul cuvintelor ei, poate doar cel de-a-l jigni pe Hampel? Și chițibușarul, răul, simți, o privi pe față și pricepu că nu are nici un ascendent asupra ei. Ochii lui deveniră goi ca două ferestre ce comunică direct cu infinitul. Păcat că în acel moment Șorban nu-l observa pe Hampel.

— În ceea ce privește pisica neagră, PISICA, interveni vînătorul Hagea, am impresia că vă înșelați. Fuma el, Hagea, una din blestematele sale țigarete subțiri, din care nu-i dădea lui Hampel. Zise: — Pisica neagră, PISICA, și-a dat seama că puii au crescut, nici nu vă-nchipuiți ce repede se maturizează, animalele, și nu mai au nevoie de... ăsta, cum îi spune? De lapte. Se vor descurca singuri de-acum înainte. Vînătorul Hagea ciuli urechile care, din cauză că le răsucea întruna căpătaseră o formă originală, cum ar fi

urechile marilor virtuozi ai muzicii. Nimeni nu comentă observaţia sa. Se simţi obligat să adauge: — Cred că nu e o cruzime din partea ei, a PISICII negre. Dar e o cruzime necesară. Nu toţi pisoii se vor descurca în această nouă situaţie, dar cei ce se vor descurca, vor ieşi învingători. E pur şi simplu o probă de selecţie. Din cei şase sau şapte pui, unul sau doi, sau trei, vor ieşi învingători. Ai auzit, Hampel?

— Dar tu ai auzit ce prostii ai spus, Hagea, replică nu fără şiretenie Hampel, păstrînd o bună distanţă între el şi vînător.

În următoarea parte a zilei, ca pentru a confirma spusele lui Hagea, caravana celor şapte mici pisici apăru. Semănau cu ciocii tigroaicei, atît de interesant colorați de maica natură, că, privindu-i cu atenţie, te lua o ameţeală ciudată. Înaintau, aceşti pisoi, împleticindu-se, aveau, fiecare, doar cîte patru picioare şi o coadă, ca şi mama lor, PISICA numărul unu, în schimb, cu excepţia primilor doi, care moşteniseră în ceea ce priveşte culoarea focului, ceilalţi pui o luaseră razna din acest punct de vedere. N-are importanţă. Chiar, n-are. Se legănau cu stîngăcie pe micile lor picioare, ai fi zis că e un cutremur local mic, pe măsura lor. Înaintau adulmecînd pămîntul şi văzduhul. Şi scînceau de dorul mamei lor, PISICA, şi al mamei adoptive, pisica neagră, tot PISICA.

Însă mama lor fusese împuşcată de Hampel, iar mama adoptivă considerase (aşa îi şoptise instinctul-eschimos) că pisoii de-acum înainte trebuie să se descurce singuri.

Hagea glăsui: — În tinereţe, de regulă, oamenii se laudă, se laudă al dracului, mai ales ca să-i audă şi alţii, dar, mai ales, ca să se audă ei pre ei, şi cu cît mai puţine motive au, cu atît mai vîrtos bat din gură. Făcu o pauză şi mustăţile cărămizii fremătară. — Bun! reveni în plin prozaism al vieţii. Dacă ne vom plînge de foame, nu va fi fără motiv. Aşa că va trebui să iau măsuri urgente!

În ce constau măsurile urgente ale vînătorului Hagea? Iată: îşi pregăti vechea lui raniţă martoră mută la nenumărate campanii, mai ales în Africa. Nu chiar foarte, foarte mută! Aceste cîteva mărunte găuri, parcă anume lăsate aşa, necusute, vorbeau, pe semne, despre gloanţele ce o nimeriseră, în loc să-l alduiască la mir pe purtătorul ei. Cîteva zdrelituri mai largi nu puteau să fie decît urmele unor fiare, „de la tigru în sus", ce zadarnic încercaseră să-l hăpăie pe marele vînător, şi, în sfîrşit, aceste urme de sînge, spălate şi decolorate, erau urme de sînge anume rău spă-

late, să fie văzute mai departe, iar acele așa zise arsuri erau mărturie a focurilor de tabără, din junglă? În junglă nu se fac focuri de tabără, hm!

În orice caz, raniţa plină de amintiri, poate plină chiar de glorie atîrna pe umerii vînătorului ca o fleaşcă. Hagea se încinse cu o curea foarte lată, plină de încrustaţii, curea de asasin şi de trepeur de care atîrnau, aparent, fără nici o justificare, cîrlige, buzunărașe de piele, diferite brelocuri, unele din fildeş, altele mici forme groteşti despre care Şorban sau mai curînd Hampel afirmase că sînt scăfîrliile preparate, uscate şi reduse la a cincea parte din dimensiuni, ale celor dintîi misionari ce plecaseră să ducă binecuvîntarea creştinătăţii în Africa şi aiurea. În cîrligele centurii Hagea agăţase două bidoane verzi, încăpătoare ce se închideau ermetic. Fiind gata de expediţie, vînătorul cumpăni în mînă ilustra sa carabină, dar un motiv sau altul îl decise să renunţe la serviciile ei, încredinţînd-o iarăşi spre pază matematicianului. În schimb se asigură de prezenţa unui pumnal ameninţător a cărui istorie complicată — trebuia să existe o astfel de istorie — n-o dezvăluise încă dar — după opinia lui Şorban — acea armă veche fusese înfiptă în trupul lui Cezar de către Antoniu. Deh, viziunea Marilor Dezastre . . .

Hagea nici nu se gîndi să-şi ia rămas bun, se îndreptă spre ieşirea din pivniţă acoperit cu o pelerină, adevărat vîrtej de culori ale junglei ce trebuia, în principiu, să-l facă invizibil. Hagea se opri în dreptul postului de veghe, silueta lui şi pelerina estompară văpaia zilei şi în locul acela vînătorul, de obicei atît de calm şi insensibil, avu o reacţie imprevizibilă, un fel de gelozie puerilă, dacă nu era un strigăt de sfidare a destinului.

— Hei! răcni Hagea, de vibrară în tot beciul diferite obiecte, dar mai ales sticlele lămpilor şi ceasornicul deşteptător. — Hei! Ce? Nimeni? (Nnimeni nu pricepea ce-i trebuie.) — Nimeni nu încearcă să mă oprească *şi pe mine?* Acum cînd mă expun din plin pericolelor, şi nici măcar nu ştiţi unde merg . . . Nimeni nu mă întreabă nimic? Eu, pentru voi nu prezint nici o importanţă? *Eu pot să dispar?*

Eu pot să dispar?

Raniţa cea veche, deşi fleşcăită, forma sub pelerină un gheb.

— Richard al treilea! şopti Cătapisică la urechea lui Şorban.

— Ce? Cum? Cine?

Hagea, la intrare, ghebos, ridică și mai mult tonul:

— Deci nimănui nu-i pasă de soarta mea? Nimeni n-are să mă pomenească dacă nu mă întorc? Din toată adunătura asta eu sînt cel mai nemernic? Bine! Dacă mă întorc cu mîinile goale, voi spinteca pe unul dintre voi, știu eu pe care! — și vom avea, pentru o vreme ce vîrî în burdihan!

Făcu o pauză. Respira greu. Își plimbă limba peste buzele crăpate și scoase un ultim șir de cuvinte cu atîta violență și ură că abia îl puteai înțelege. — Bine! Nu mă oprește nimeni! Și totuși tu, Șorban, fals înțelept și visător steril, ai putea să mă împiedici *manu militari*. De-aia ți-am încredințat carabina. Ei?

Șorban îl disprețui cu o privire grea.

— Prin urmare tu, Hagea, faci parte din categoria sinucigașilor care înainte de a se arunca de la etajul al optulea se asigură că niște prieteni îl vor reține chiar la fereastră?

Hagea nu clinti. Nimeni nu mai clinti. Și deodată Hagea dispăru, lăsînd intrarea liberă, un cerc învăpăiat de lumină, o fîntînă fără de sfîrșit, un ochi înspăimîntător de pătrunzător, privind direct în adîncul cerului și chiar mai departe, în abisul de neînțeles al infinitului.

treizeci și doi

La ora cinsprezece fără un minut Șorban, gîrbovit, ședea cu arma pe genunchi, fixînd cu o privire rea cum e ceasul rău, deșteptătorul. Hampel îl potrivise să sune din oră în oră. Uitase incidentul cu Ordean. Șorban se gîndea să tragă în deșteptător, iar apoi în Hampel, dar se întreba dacă mai știe să miște în așa fel închizătorul ca să intre cartușul în magazie. Își aminti ce trebuie să facă, trase un ultim fum, puse luleaua de o parte, cînd, concomitent cu zăngănitul blestematului ceasornic, teafăr, senin, foarte mulțumit de sine, altul, nu acela cu istericale, apăru Hagea, marele vînător. Avea cu adevărat aerul unuia ce vine de la un *hatari* cu o pradă bogată, cinci crocodili, un elefant (pe umăr!) și un tigru... Însă chiar avea o pradă bună! Cele două bidoane atîrnau greu, pline cu raci vii încă, ranița o burdușise cu surcele dar și cu alte cîteva materii prime, de care, după cum povesti, literalmente se împiedicase pe drum și literalmente fusese pus în situația plăcută de a le culege.

— Raci! Ia te uită! Raci! Ce deliciu! își plesni palmele late de fiu al așezării Cocotapâs matematicianul Șorban, uitînd imediat gîndurile ucigașe nutrite față de Hampel și ceasornicul său.

Gemînd de plăcere, Hagea se lepădă de poveri. Fusese suficientă această excursie pentru ca obrazul lui să recapete culoarea bună, sănătoasă, a drumeților neînfricați.

Hampel ieși din amalgamul de animozități, uscat, ca o vidră din apă și iscă la repezeală focul care nu avea acolo în pivniță culoarea unei „flăcări cu patru picioare și o coadă" ci mai curînd nuanța sidefie a inelelor unei planete stranii, jonglînd în infinit cu infinitul, focul deci netezi pentru moment multe din asperități. Șorban se apropie de Cătapisică și-i comunică acest gînd al său. Fata se gîndi puțin.

— Știi ce? Cred, spuse telefonista, că e o situație asemănătoare cu mii de situații de cînd omul a descoperit focul. Cred că adunîndu-se în jurul focului, oamenii deveneau mai blînzi. *Se împăcau.*

Șorban respinse această idee, dar fără s-o spună. Se gîndi la canibali, dănțuind împrejurul focului și a jertfei, la inchizitori, în fine și la altele..., dar nu respinsese scînteia de înțelepciune, a tonului, nu a esenței. O aprobă pe Cătapisică dînd încetișor din cap.

Focul fiind prin urmare întețit, discuțiile asupra modului în care pot fi preparați acei raci miraculoși decurseră într-o notă de curtoazie. Matematicianul, înghițînd în sec, își manifestă preferința pentru „raci în sos viking, varianta olandeză", una din pasiunile culinare ale prietenului său seniorul Halalaie.

Aplecat asupra focului *său*, sacrul foc, cel care pătrunzînd în caverne ne-a scos din barbarie și ticăloșie (... ce folos! tot el, focul, ne-a și trimis înapoi!), Hampel întrebă, dar fără obișnuita lui răutate, dacă domnul de la Cocotapîs mînca racii în satul său natal preparați în acest mod. Da, răspunse Șorban, foarte convins. Își sufulcase mînecile și o ajuta pe telefonista Cătapisică să pună oala pe grătar.

Cina se întrevedea copioasă, tonusul vital al tuturor se ridică. Șorban își reluă luleaua, explicînd: — La noi la Cocotapâs, oamenii mănîncă raci din cele mai străvechi timpuri, și totuși racii încă nu s-au terminat. Curioasă treabă, nu? Sosul viking, varianta olandeză e la fel de rafinat ca orice delicatesă preparată la Ritz.

— Că de multe ori ai dejunat dumneata la Ritz! făcu Hampel, dar nici acum cu deosebită răutate.

— Parcă poți a ști?! ridică din umeri, senin, matematicianul.

Smîntînă nu aveau pentrú sos, în schimb, vînătorul Hagea, întrecîndu-se pe sine, adusese ouă, sustrase fără jenă dintr-un coteț nepăzit, și din cine știe ce cămări alte bunătăți. Își deșerta buzunărașele, meticulos, ca un căutător de aur: orez, piper, boia de ardei, morcov, păstîrnac, oțet și chiar și o bucățică de cîrnaț. Un cîrnaț bine afumat, din aceia cu multe ingrediente care, uscîndu-se, se face tare ca piatra și are durabilitatea și vitaminele pemmicanului.

Hagea era mai mîndru de capturile lui decît de crocodilii, tigrii și elefanții de odinioară!

Eliberați din cele două bidoane, racii, mari și flămînzi, se porniră să mișune în toate direcțiile, mai ales către foc, cînd adierea fumului îi opri. Emil, foarte impresionat de aceste crustacee cu aspect agresiv, și speriat de perspectiva de a fi obligat să-i și mănînce, întrebă dacă i se pare lui sau racii cînd merg înainte, merg înapoi, și de ce? Așa le place lor, i se explică, dar de ce așa le place lor?

Telefonista Cătapisică vorbi, fără a se adresa numai lui Emil: — Natura e înțeleaptă, vicleană, perversă și iertătoare, zise. Mai meșterí ceva pe lîngă oala cu apă în care urmau să fie opăriți racii și adăugă: — Și impenetrabilă.

Impenetrabilă. cine, natura? Din ce punct de vedere? Șorban aruncă o privire în care nedumerirea se împletea cu aprecierea, către Hampel, acesta nu observă, ci din ochi îi ceru părerea lui Ordean, iar romancierul se consultă, tot din priviri, cu Hagea. Inutil de precizat că nu ajunseră la nici o concluzie în legătură cu înțelepciunea, sau dimpotrivă, prostia, „micuței" telefoniste.

— N-am nimic în contra ca racii să fie preparați ca la Cocotapâs și Ritz, spuse Hampel, dar propun ca măcar o parte din ei să-i punem în sos „à l'americaine"?

— De ce tocmai à l'americaine"?

— Numai așa de-a dracu.

Americănește sau cocotapîsîcește, racii sfîrșiră existența lor pe această lume în apa clocotită, căpătînd culoarea puțin înfricoșătoare și lipsită de orice speranță a norilor sfîșiați de vînturi vrăjmașe în amurg.

Sosurile, pregătite cu migală, atenuară această impresie. Erau mai multe variante, sosuri cu sparanghel, usturoi, morcov tocat, untdelemn, ouă, ceapă și alte chestii,

iar într-un anume sos, destinat celor privelegiaţi — însă care erau privelegiaţii printre ei? — pluteau felioarele de cîrnaţ tăiate foarte subţiri, te puteai bărbieri cu ele.

Arome îmbietoare umplură beciul şi se revărsară în afară.

— Oare, întrebă Emil, n-ar trebui să le pun deoparte pentru pisoi vreo cîţiva raci?

— Raci nu, explică Hagea, încă n-am auzit ca mîţele să mănînce raci, în schimb ai să le duci cîteva bucăţele de cîrnaţ şi apă, că lapte n-avem iar pisica neagră nu mai vine.

— Păcat de cîrnaţ, făcu Hampel dar imediat avu un gest de generozitate, dar dacă ţii neapărat, eu îţi dau voie.

În acest timp puii de mîţă, numai şase, dormeau înghesuiţi unul în altul. În timpul zilei efectuaseră o expediţie şi unul din ei se rătăcise, sau fusese ucis de vreun şobolan. Dar ceilalţi se aleseseră cu ceva?

Greu de crezut. Flămînzi, istoviţi, neajutoraţi şi cu totul inocenţi faţă de vicleniile acestei lumi afurisite, cei şase pui dormeau, în timp ce dinspre nişte ruine o bufniţă mare-şi lua zborul către şopron. Şi pe doamna bufniţă o dirija instinctul (eschimosul ăla...).

Luna încă nu se aprinsese pe cer, întîrzia, dacă nu cumva dispăruse cu totul, cum ar fi normal să se întîmple în vremurile Marilor Dezastre.

O coadă de nor, o veritabilă coadă de lup, despică oiştea Septemtrionului.

În timp ce fierbeau racii şi se pregăteau cele cîteva sosuri pentru a satisface gusturile fiecăruia, Hagea îşi povestea aventurile. Fuma cu zgîrcenie o ţigaretă lungă, maronie, vorbea cu zgîrcenie însă foarte exact, nu ca-n relatările cu elefanţii şi crocodilii.

Ieşind din pivniţă, se lepădase de orice mîmie (de nu cumva se prefăcuse), îşi regăsi la iuţeală vechile instincte (prin urmare dispunea de mai mulţi eschimoşi, conchise Emil), instincte ce-l călăuziră odinioară prin savane şi oaze. Prima ispită, căreia i se împotrivi doar atît cît era necesar, fu să arunce o privire în spărtura ce se căscase în vechiul zid turcesc. Şi ce văzu el acolo? „Închipuiţi-vă, un morman de oase, însă nu omeneşti, ci mari, alungite, cranii ale ursului de cavernă, puteţi să mă credeţi, mă priceep. M-a frapat felul în care erau orînduite, în formă de piramidă... Nu-mi închipui că urşii de cavernă, zdohnindu-se, se mai îngrijeau să-şi orînduiască astfel osemintele, nu beneficiau ei de spirit organizatoric şi gospodăresc, dacă

nu cumva mă înşel eu foarte mult! Acolo a fost mînă de om, trebuie cercetat... N-am coborît în subterană, nu eram înarmat decît cu un simplu cuţit, nu posedam vreo sursă de lumină şi, mai ales fiindcă nu mă prezint curajos, ca dumnealui, Hampel, sau, să zicem, ca prietenul Ordean..."

Cei doi mîrîiră, fiecare pe alt ton, Hagea aşteptă să se isprăvească mîrîitul acela, pentru a continua, metodic:

— M-am întors la nucul cel bătrîn, o parte din frunzele lui încă nu s-au pîşcăvit de tot, iar nucile, cîte au mai rămas pe crăci, continuă să se coacă, însă nu cred să se coacă pînă la capăt, ar fi prea mare minune. Am rămas ascuns, vînătoreşte, în frunzişul restului de nuc, cel rămas în viaţă, punîndu-mi în funcţiune mai ales urechile. Se auzea vîntul despicîndu-se în ramuri, slab, dar mai ales alt foşnet, melodios şi *mai umed,* care se repercuta între vechiul zid şi frunze, care şi ele alcătuiesc un fel de zid, şi am înţeles că nu poate fi vorba decît de ecoul unei viori sau, cam acelaşi lucru, ecoul unei ape. Cînd străbaţi marile deşerturi, de voie, dar, mai ales, de nevoie, urechea ţi se exersează, urechea, ochiul, nasul.

Hagea privi împrejur, adulmecă, pe rînd cele vreo cinci categorii de sosuri şi continuă cu o nouă voluptate:

— Apă, mi-am zis, prin urmare peşti! Cum nu cunosc acest oraş în care pot spune *am fost ca şi paraşutat* prin urmare e posibil ca pe dîmburile presărate de cadavre, ba nu de cadavre, de arbori smulşi, tot un fel de morţi trebuie să fie şi aceştia, zicînd că mă doare-n cot de primejdii, am trecut de muchea unei coline, pe lîngă acea gheretă zdrobnită care a fost într-adevăr un post de gardă. Se afla în gheretă un automat defalcat şi un mesaj trist. Cine ştie ce regiment fusese nimicit acolo! Despre care istoria nu se va pronunţa niciodată! Speram să văd o apă, un lac. Cînd colo, nici măcar o băltoacă, abia un pîrîiaş neurastenizat ce curge la vale — dacă nu ar voi să meargă la vale, s-ar duce-n sus, anapoda, fiind un anonim minor, afluent al fluviului celui romantic şi nepăsător, dominat de *Fortăreaţa inexpugnabilă.* Într-o asemenea parodie de apă nu pot vieţui nici măcar mormolocii, mi-am zis, în marea mea experienţă, dar marea mea clarviziune mă îmboldi: să vedem, să cercetăm! M-am aşezat, bîţîind din toate balamalele. Ce te faci cu lipsa asta de vitamine, cu viaţa sedentară, alături de unul ca Hampel? Mi-am tras din picioare ciubotele, zicîndu-mi că măcar atîta folos să am de la pîrîiaşul acela pe cale de a se sufoca.

Hagea aruncă restul ţigaretei sale. Aprinse alta. O îndemnă pe telefonista Cătapisică să adauge un dram de apă la sosurile ce fierbeau şi îşi continuă naraţiunea fără să pară preocupat dacă i se dă importanţă sau nu.

Acolo unde poposise cu picioarele vîrîte-n apă, rezemat de trunchiul alb pe care-l despicase un trăsnet milostiv, Hagea se afla într-un loc descoperit, supus oricăror pericole, dar lui nici că-i păsa — aşa zicea el. Îi era foame, iar foamea te face să uiţi măcar de pericole, acesta e meritul ei, da.

Gîdilat la gleznă de apa răcoroasă, vînătorul urmări cu ochii cursul modest al pîrîului, pînă jos, la baza oraşului decimat, unde fluviul, insensibil la cele omeneşti, se desfăşura nepăsător şi invulnerabil.

Răcorit la picioare de apă, iar la umbră de arborele smuls, Hagea se ardică.

Acolo jos, *Fortăreaţa inexpugnabilă,* cu conturul ei de ghioagă înfiptă într-un ipsos, îi aminti de conturul Mohîndrei mîzgălit chiar pe spaţiul lui Hampel. Hagea se miră, însă nu exagerat de tare. Un mare vînător nu se miră niciodată de nimic. Sau — da?

— Era chiar *Fortăreaţa,* domnilor, explică Hagea. Cea de pe perete!

— Inventezi! spuse Hampel.

— Nu, protestă Hagea, alegînd din buzunarele sale o altă ţigaretă. Am un ochi format. *Fortăreaţa* de pe fluviu era o copie, sau invers, a desenului făcut de individa aia suspectă, Mohîndra. Am constatat, şi atît. N-am avut multă vreme să observ... Iată, ca o dovadă că şi eu, cu nervii mei de oţel, mă aflam la marginea nebuniei! Încercam să fac un paralelism între acele linii şi triunghiuri ale *Fortăreţei* şi schiţa mîzgălită pe perete. Pare absurd, ştiu. N-am găsit asemănări de nici un fel şi nici semne de întrebare, fiindcă o durere bruscă, un fel de injecţie dublă făcută de un medic cîrpaciu, îmi săltă piciorul din apă. Un rac baban, greu cît un crocodil tînăr se prinsese cu cleştii de gleznă. Nu mă credeţi? Vreţi să vedeţi?

Nimeni nu se îndoia de spusele unui vînător atît de vestit (unde?), însă Hagea, pentru a fi mai convingător, trase ciubota grea, udă încă, desfăşură obiala şi expuse privirilor oricui ar fi dorit să vadă, rana cauzată de acel rac cît un crocodil.

— Un monstru, completă Hagea, în vreme ce, cu mişcări iuţi dar pedant de migăloase, comparabile cu ale lui Şorban cînd îşi prepara luleaua, punea la loc obiala în ju-

rul piciorului rănit, mînuind competent cele trei catarame ale ciubotei sale de caporal în legiunea străină.

Nimeni nu se-nghesuise să vadă vătămăturile, nu exagerat de periculoase cauzate de crustaceul care îşi primise pedeapsa (zdrobit cu un bolovan de alt bolovan).

— Şi astfel, după ce mi-am oblojit rănile cu vreo două frunze late de brusturi, m-am apucat de treabă. M-am apucat de pescuit, nu cu undiţa, că n-aveam şi nici nu merge la raci, ci cu degetele, pînă ce am umplut bidoanele alea ce au la activ atîtea campanii glorioase, dar ştiţi ce făceam în toiul acestei casnice îndeletniciri? Cînd şi cînd ridicam privirea — eu am o privire vulturească — şi de fiecare dată măsuram *Fortăreaţa* de pe malul fluviului... Şi, pe neaşteptate, cînd mă lăsasem cu totul uitării, între aceste plăceri, *culesul* racilor şi contemplarea *Fortăreţei,* brusc ca un atac de inimă care te omoară pe loc, abrupt şi culmea, aproape neauzit, un arbore cît o turlă de biserică se desprinse din pămînt, cu toate rădăcinile sale şi cu lutul dintre ele, dar ce zic eu, pur şi simplu *ieşi* din pămînt, plană cîtva timp aşa cum planează toţi copacii ăştia ucişi fără vină şi se prăbuşi foarte aproape de mine. Mă reperaseră! Am recuperat deîndată bidoanele...

— Eu n-aş mai fi stat să recuperez bidoanele, mărturisi Cătapisică Mi-ar fi fost frică!

Simţindu-se apăsată de toate privirile ea se întoarse şi-i sfidă pe toţi şi zise: — Nu speram că pot fi atît de miraculos de absurdă! Nimeni nu prea înţelese sensul cuvintelor ei. Telefonista se întoarse la sosuri.

Hagea reveni la firul său: — Am pornit tîrîş, da, tîrîş. Un alt arbore sui către cer, vezi bine, mă urmăreau, eram o pradă la teren deschis dar i-am păcălit, mi-am pierdut urma într-o livadă, m-au urmărit şi acolo — cîteva straturi de legume urcară în spre boltă, apoi împrejurul meu începu să ploaie cu verze, morcovi, pătrunjei. Acum erau siguri că mă anihilaseră, dar i-am lăsat să aştepte. Aşteptam şi eu şi-n acest timp am despicat cu pumnalul o varză şi i-am mîncat inima. Nici nu bănuiţi cît curaj şi cîtă energie îţi poate da o inimă de varză! Am umplut apoi raniţa cu legumele care, pot zice, picaseră din cer şi am început retragerea. Mă mişcam cu atîta fereală că aş fi păcălit orice fiară sahariană, cînd ce să vezi, m-au reperat iar! O jumătate de livadă porni-n sus. Atunci am recurs la un şiretlic învăţat de la PISICA, am pornit şi eu către cer, am efectuat un salt cu braţele desfăcute şi m-am prăbuşit ca un sac. De data asta i-am dus. Am aterizat între nişte tufe de

strugurași negri, și am gustat din ei, ba v-am adus și vouă. *Ceilalți* au mai supravegheat desigur cîtva timp zona, apoi s-au dus drakkului, la cafea sau la poker, ori să depene amintiri despre femei, sînt convins că și *ei* chiar au astfel de amintiri, dar mai curînd am impresia că și-au mutat atenția asupra altui nefericit rătăcitor pe coclauri, fiindcă, la diferite distanțe și intervale de timp, alți arbori țîșniră din pămînt... Eu, cu toate proviziile mele m-am tîrît ca o mangustă, pînă ce m-am pomenit în dreptul unor ruine. Fusese o casă mică și simpatică și, cine știe, poate că adăpostise o mare iubire, dacă nu cumva o mare ură...

— Aproape același lucru, nu? interveni Cătapisică.

Hagea aprobă. dînd încetișor din cap, dar cum fata era atentă la foc și sosuri nu văzu semnul și poate nici nu-i păsa dacă e aprobată sau nu. Hagea urmă: — Nici nu bănuiți cît de apăsătoare poate fi o ruină în care nu s-au aciuit măcar niște amărîți de hoți!... Acolo, scormonind printre dărîmături, am găsit orez, sare și... o pungă cu bomboane. Dar unde ești, Emil, pentru tine sînt bomboanele!

Ce a uitat să povestească Hagea? El amintise, în treacăt, despre posibila existență a unui alt „rătăcitor pe coclauri". A considerat că nu e necesar să precizeze că acest „rătăcitor" îl urmărise cu deosebită iscusință pe tot parcursul expediției sale. Vînătorul l-a simțit, din întîmplare sau instinct, dar l-a ignorat. Cine fusese? Ce intenții a avut? A avut intenții? Și oare scăpase cu viață?

treizeci și trei

Bufnița se oprise pe una din bîrnele ce susțineau acoperișul șopronului. În sfîrșit, se ivise și Luna. Chiar alături de pasărea nopții vibra o pată de lumină, o inimă argintie, însă bufnița, ferindu-se de lumină, înțepenise chiar în centrul beznei, și dacă n-ar fi fost ochii, două focare în mijlocul a două întunericuri, nimic n-ar fi trădat-o. Ancorase acolo bufnița bătrînă, ca pietrificată, adulmecînd căldura ce urca atît de ademenitoare, un miros amestecat, urină, murdărie, viață, din culcușul pisoilor. Șase pisoi neputincioși, o pradă bună pentru o bufniță experimentată, bună cunoscătoare a vieții, — numai de n-ar interveni neprevăzutul.

Neprevăzutul interveni, el, fir-ar al dracului, intervine aproape totdeauna, ca în cărți și chiar ca în necărți.

Emil ajunse la șopron, ridică flacăra felinarului și ce-și zise el? Ei, da, își zise, în fine trăiesc și eu singur, neasistat, o adevărată aventură! Cît a trebuit să mă lupt ca să fiu singur, ba unul, ba altul rîvnea să împartă cu mine gloria de a aduce mîncare pisoilor! Oamenilor mari le place să se fălească, iubesc gloria, pe cînd eu o fac numai așa...

Emil avea toate mîinile, toate cele două, ocupate, felinarul, străchinuța cu apă, bucățelele de cîrnat. Cei șase pisoi dormeau, un vîrtej de culori, un amalgam de vieți plăpînde, mici, neimportante, dar înainte de a-și da seama că e foarte greu să convingi niște pisoi mici și tîmpiți să bea apă și să mănînce, instinctul-eschimos îl făcu să ridice fruntea și ochii lui aurii se întîlniră cu ochii aprinși ai păsării de noapte, neclintiți ca rubinele pierdute de pirați în adîncul apelor. „Teribil! se bucură Emil. Ce bufniță frumos împăiată! Ce are să se bucure domnul Hagea cînd am să i-o duc!"

În acest timp în pivniță cina era aproape gata, e de mirare cîte mîncăruri bune se pot pregăti din nimic, sau, aproape din nimic, niște raci, o conopidă, spanac, orez, usturoi... Fiecare f l o t a n t al beciului (cu excepția lui Emil) se dovedi un rafinat al subtilităților culinare, un improvizator plin de haruri — telefonista Cătapisică fiindcă era femeie, iar o femeie este în primul rînd o gospodină, Șorban fiind savant, iar savanții se împart în două categorii, cei cufundați cu nasul în hîrtii și care nici nu observă cînd li se aduce dejunul sau cina și a doua catgorie, savanții-gurmanzi. Aici se înscria și matematicianul. Hagea, ca vînător, știa totul despre gătit, Ordean ca romancier, iar Hampel ca un chițibușar ce era. Această meserie de chițibușar — dacă e meserie — îl obligase în tot felul de împrejurări ale vieții sale întortocheate — nu divulgase niciodată ce fel de împrejurări, de altfel nici unul dintre locatarii beciului nu-și povestise viața — îl obligase să învețe de toate, să fabrice o dinamită sau să pregătească o ciulama gustoasă.

Îl așteptau pe Emil care plecase la pisoi să-i hrănească. Sfara de sosuri gustoase se revărsa pe gura pivniței ca o lavă, o lavă comestibilă, Șorban se întrebă dacă nu cumva băiatul s-a rătăcit, ar fi fost imposibil Hagea luă carabina, gata să iasă, cînd Hampel, cu urechea sa de maniac distinse ceva: — Rămîneți pe loc, iată-l că vine, îl auziți?

Pe undeva se rostogoli într-adevăr o piatră parcă pusă anume ca să se-mpiedice lumea de ea. Apoi, tăcere, o a doua rostogolorie nu surveni în schimb un cvartet de gre-

ieri, deranjat de o prezență nedorită, își opri muzica. Ce îi supărase?

După un interval, răsună altă muzică. Un fluierat melodios, vesel și foarte *curat*.

— În sfîrșit! oftă Șorban. Să întindem cina, nu mai rezist!

Romancierul, mai alb la față decît hîrtia de cea mai bună calitate pe care nu apucase să-și aștearnă opera, duse un deget la buzele sale subțiri și palide: — Ssss! Nu poate fi Emil. Emil nu are de unde să cunoască „La Campanella" ...

Adevărul acestei observații era de necontestat. Pînă atunci Ordean se arătase expert în ceea ce privește navele și intrigile posibile dar mai ales imposibile ce se pot înfiripa între babord, „cuibul de rîndunică" și tribord, dar iată că se descurca și-n muzică. Puștiul de Emil n-avea de unde să cunoască melodia lui Kreisler care, izvorînd generos dintr-un anume punct al nopții, încetă brusc, ca retezată de un foarfece. „Da, retezată de un foarfece, gîndi Șorban. Încă n-a fost inventată scula care să taie sunetele, însă așa ceva n-ar fi de prisos. Există în lumea asta mică o groază de sunete mari, urîte și inutile, ca să nu mai vorbesc de vocile mari, urîte și inutile... Da, un foarfece de tăiat sunetul ar fi necesar, să mă mai gîndesc..."

Pe neașteptate și parcă izbucnind dintr-un glob de rezonanță, fluieratul acela comparabil prin puritate cu al privighetorii, pătrunse iarăși în beci. Frica are nenumărate izvoare și cele mai imprevizibile nuanțe și aș merge pînă acolo, conștient că poate exagerez, să afirm că un ins isteric la vederea unui șoarece, poate să rămînă calm în fața unui tigru. Luați-o ca pe o speculație oarecare. Romancierul Ordean, încă insuficient de celebru pe meridianul său și pe oricare alt meridian, era poate în compensație un fricos atît de veritabil încît nici nu încerca să mascheze spaima ce domina cea mai mare parte a existenței sale. Or, se spune că de obicei fricoșii cată să-și ascundă cît mai mult cu putință acest defect, simulînd atitudini temerare.

Ceilalți locatari ai beciului, nici ei niște viteji din naștere, nu i-ar fi încredințat lui Ordean vreo misiune, la lumina zilei sau noaptea, căzuseră de acord în această privință și de-aia romncierul era „ocrotit".

Îl „ocroteau" pe Ordean de frica propriei sale frici și fără îndoială din egoism, Ordean ar fi putut comite o gafă care să ducă la pieirea tuturor.

Acum în pivniță se aflau pierduți în mijlocul aburilor de sosuri, dar pofta de mîncare se topise, fluieratul acela

melodios, pașnic, clasic (repertoriu clasic...), printr-un contra-efect le înghețase sîngele în vine. Vizuina lor, pivnița aia care de bine de rău îi ascunsese pînă atunci, ajunsese să fie prea cunoscută! Mai întîi VOCEA, pătrunsese în pivniță, nechemată, dar apreciată de Cătapisică. Apoi o altă VOCE clătinse echilibrul vizuinei, cea a lui Manon-tigroaica; aceasta, de altfel, în afară de voce, le trimisese și alte mesaje mai concrete, șunca, pîinea, ciocii... Urmase prezența stranie și scurtă a Mohîndrei — iar acum, pace în pace! — „La Campanella". Dar, revenind la izvoarele și nuanțele fricii, cine își păstrase cumpătul și recunoscuse melodia, în vreme ce toți ceilalți numai că nu făcuseră pe ei — cine? Veșnic înspăimîntatul Ordean. Ordean fricosul, fire moale și pașnică, nevrînd nimic comun cu personajele sale violente și „cuțitoase", zise brusc pe tonul cel mai normal: — Să mai adăugăm un tacîm. Cred că ne mai vine un musafir.

Lui Hagea să-i sară ochii din cap. Prin firele bărbii sale cărămizii țîșnea sudoare rece. Ilustra carabină, scuturată de tremurul nervos al mîinii, transpira și ea. Ea, care participase la atîtea! Pe Șorban îl descumpănea perfecțiunea ireală a fluieratului. Acum nu mai era „La Campanella". Perfidul necunoscut ce se apropia o schimbase cu o altă piesă, cum nu se poate mai adecvată situației.

— „Trilul diavolului", șopti Ordean.

Cine ar fi fost în stare să fluiere atît de „notă în notă" această bucată muzicală în fața căreia întîmpinase dificultăți pînă și diavolul de Paganini? Poate chiar diavolul în persoană.

De ce anume se temea Hampel? Chițibușarul cel lipsit de fantezie era convins că la intrarea în pivniță are să apară un ins înfricoșător care-l va alege neapărat pe el și din larga-i pelerină neagră vor țîșni două brațe lungi, subțiri, scheletice, cu ghiare violete, ce vor sălta direct către gîtul său.

Dar telefonista Cătapisică? Nu-și închipuia nimic, nu știa din ce cauză se teme, cum e mai rău. Nu e sigur. Nu e sigur cum e mai rău. Dar e sigur că individul ce împrăștia spaima prin intermediul muzicii se afla chiar la buza beciului. Chiar și un surd și-ar fi dat seama că se oprise — și de ce se oprise? Pentru a termina „Trilul Diavolului". Iar apoi pașii lui răsunară, fără impertinență, dar și fără sfială pe trepte — altă formă a cruzimii, și el pătrunse liniștit și sigur ca într-un local în care te atrage mirosul bun al unei mîncări — și chiar așa era.

— Să vă fi căutat o mie de ani, tot nu v-aș fi dat de urmă, glăsui individul. E ingenios mascată această hrubă. Ce dosiți aici? De ce vă ascundeți? Am ghicit! *Vreți să scăpați de impozite!*

Aruncase întrebarea cu ușurință, în treacăt. Părea că se distrează! Greu să-ți dai seama dacă vorbește serios, în orice caz fruntea lui părea senină, glasul binevoitor, deși grav. Un glas muzical, la fel ca și fluieratul. Se zgîiau la el din diferite puncte ale beciului, țintuiți, fotografiind cu ochii insul ce se ivise, un individ pe de-a-ntregul bizar, cu toate că nici o iotă din cele spuse în afară de absurditatea cu impozitele (??) nu părea să ascundă ceva deosebit. Ce fel de impozite, într-un MARE DEZASTRU? Cei din beciu, de la telefonista Cătapisică simțiră, percepînd firește totul în chip felurit, că vizitatorul cu talent muzical are în spate un trecut greu și, fiindcă, mai des decît ne închipuim, trecutul cu viitorul se confundă, are și în față un viitor dens și imprevizibil.

Următoarele cuvinte ale nepoftitului ar fi trebuit să risipească neîncrederea și încordarea, ceea ce nu se întîmplă. Ar fi trebuit să șteargă bănuiala că omul e dement (impozitele!) cu toate că un nebun veritabil e de preferat unuia contrafăcut, dar mai ales unui individ despre care nu știi nimic.

— Am un nas formidabil!

Cuvintele sunară triumfător ca trîmbițele marșului din „Aida". Nimeni nu se gîndise la nasul lui, nici măcar nu remarcaseră că are un nas, cu toate că era firesc să posede măcar unul. Insul surîse, ridicîndu-și buzele stacojii. Caninii sticliră sîngeros, totuși nimeni nu putea să conteste că e un surîs.

— Ce vă zgîiți așa la mine, de parcă eu aș fi ghidul ce v-a condus pe poteca unei alte existențe! („Bravo!" gîndi Șorban.) Nu eu sînt acela, ghidul acela. Numele meu de artist este Valentino Stuppa, doi de *p*, vă rog. Ați constatat că sînt artist, nu? Iar numele meu de perceptor este Cezar Suciu. Dar și ca perceptor sînt artist, de aceea puteți să-mi spuneți pur și simplu Cezar, fără Suciu. Oricum mi-ați spune, vă atrag atenția că am venit aici în calitate de perceptor. Aceasta e profesia de bază, cea de artist e un *violondinglesias* ... Eu *controlez focurile*, încasez taxele curente Îmi place ca toată lumea să fie la zi. Cîte focuri aveți? Matematicianul Șorban oftă prelung. Își amin-

ti de luleaua sa Fumul lulelii, probabil din cauza schimbării presiunii barometrice, cădea la pămînt ca un vis năruit. Şorban urmări drumul fumului. Cine ar fi putut să-i pătrundă gîndurile? Şi totuşi ele se cristalizau. „Şnurul celor şapte baionete. Aceasta e cea de-a patra baionetă de pe şnur!" Şorban îşi ridică ochii injectaţi. — De unde vii, domnule?

— De la datorie, domnule! răspunse Cezar, întorcînd către matematician ochii minusculi luminaţi de fugare, alarmante scîntei violete, sau chiar stacojii ca şi buzele sale. Eu vin direct de la datorie, voi *nu veniţi de nicăieri,* iar aici am ajuns datorită nasului. Pe lîngă asta, am o ureche ultrasensibilă, eu aud, nimeni nu mă crede, cum se aburește paharul cînd torni în el o bere rece, eu simt mirosul de ars al meteoriţilor cînd se mistuiesc în văzduh, într-o jerbă de foc, sus, la periferia infinitului, dar să vă ofer vouă, pămîntenilor, un exemplu mai terestru, să înţelegeţi?

— Dar nu esti şi tu un pămîntean? întrebă matematicianul, calm ca un rastel din care au fost luate toate puştile.

— Nu mă demit, dădu un răspuns evaziv musafirul, continuînd: — Castelul nobilului Urbag are aproximativ o mie de încăperi, fără a număra şi camerele subretelor. Una dintre aceste odăi, cea mai neînsemnată, îndepărtată şi întunecoasă, nefolosită de cîtva timp decît eventual ca loc de trecere şi odihnă pentru stafii — chiar — nu mai intrase acolo o fiinţă pămînteană de vreo cinci veacuri, a primit vizita unui şobolan. Din motive necunoscute, şobolanul în cauză a binevoit să zdohnească acolo . . .

Matematicianul Şorban avu un riotus auzind că perceptorul Cezar foloseşte una din expresiile sale preferate, de la Cocotapâs. Perceptorul observă tresărirea matematicianului.

— Ce nu vă convine, domnule?

— Nimic şi totul! se încruntă Şorban. Dă-i înainte cu demonstraţia . . . băiete!

Artistul Valentino Stuppa îl înghiţi greu pe „băiete", ca pe o chinină luată fără apă.

— În toiul unei importante recepţii, urmă el, l-am informat pe von Urbag că undeva în cuprinsul *fortăreţei* sale există şi putrezeşte un cadavru. Ar fi trebuit să-l cunoaşteţi pe nobilul domn Urbag ca să vă daţi seama ce efect au avut cuvintele mele. A pălit. Medicii! Sărurile! A zis la naiba cu sărurile, vreau şampanie la gheaţă! Musafirii, vreo cinci sute, primiră cu dispreţ conţinutul comunicării

mele, dar după un lanț de pariuri și după o căutare ce a durat patru zile și șapte nopți...

— Stai! îl întrerupse Șorban. Sau patru zile și cinci nopți, sau cinci zile și patru nopți, altfel nu ieșim la socoteală.

— Fix patru zile și șapte nopți, credeți-mă, sînt perceptor! Și după această goană febrilă, prin galerii, coridoare, subterane, în ultima din cele o mie și ceva de încăperi, am descoperit șobolanul. E unul din marile triumfuri ale nasului meu. Și ce mai vreau să adaug? Iată, poposind la ghereta de pe coama dealului, unde altădată stătea sentinela regimentelor, de la distanța aia enormă am simțit cum urcă spre mine, direct, aroma excelentă a sosurilor de raci pe care le văd gata de a fi servite. Am ajuns aici, călăuzindu-mă după sfara mîncării, așa cum într-un labirint te conduci după... după... Ei, de ce sînteți răi, de ce nu-mi suflă careva. După firul...

— Firul Ariadnei, îl ajută Cătapisică.

— Exact, firul *Ariadnei*, mulțumesc domnișoară!

Șorban se simțea oarecum pornit împotriva vorbărețului Valentino Stuppa, cel care-i îngrozise pe toți. Mormăi acru: — Nu e cine știe ce compliment! Mai ai și altele?

— Păi sînteți o echipă strașnică de bucătari. Cînd deschid restaurantul meu de la Las Vegas...

— Ia las-o baltă! i-o tăie Șorban.

— Dar de ce? Sensul cuvintelor mele este mult mai agreabil. Sînt om bun și aveți noroc. Un alt perceptor, din altă generație, v-ar fi aplicat o amendă usturătoare. Eu voi închide măcar un ochi. Am să vă scutesc de o parte din impozite. Nu ați observat? Apropiindu-mă, pururi călăuzit de nasul meu, fluieram întruna melodii celebre, adevărate feerii melodice, ca să nu vă sperii. Ca să vă avertizez că se apropie un om bun. Și chiar nu v-am speriat! Cît privește amenda, o să vă amendez cu o porție zdravănă de mîncare!

— Dacă, în loc să fluieri feeriile alea melodice, trăgeai dintr-o bombardă, direct în zidul clădirii, n-ai fi reușit să ne alarmezi mai rău, domnule, observă Hagea. Nimic mai sinistru decît o melodie ce se apropie în noapte, fie chiar una celebră. Și, aici, domnule, Hagea își scutură propria sa „bombardă", ilustra carabină, aici la noi nu ai de-a face cu niște fricoși... nu e așa, Ordean?

— Nnnnu... nnnuu! aprobă romancierul căruia abia acum i se făcuse frică, dar ce frică! Melodiile ce-i băgaseră-n spaima morții pe toți nu fuseseră decît un balsam,

față de înfățișarea lui Cezar Stuppa, prin nimic deosebită cu excepția buzelor stacojii, a ochișorilor în care se roteau scîntei violete, a pelerinei de Mare Vestitor al Evenimentelor, a nasului său formidabil, a urechilor ieșite din comun.

— Realitatea e neasemuit de crudă, da domnilor, se pronunță artistul și perceptorul, și trăsăturile chipului său deveniră un maldăr de brice ce se scurg de-a valma dintr-un sac, dar nu prin gura sacului ci printr-o spărtură în formă de stea de mare.

— Fără vorbe mari! i-o tăie Șorban.

— Poftim? Cum? Perceptorul își puse mîinile pîlnie la gură, la buzele stacojii și răcni prelung și înfiorător, ca și cum s-ar fi adresat unei îndepărtate planete locuită de monștri: — ÎMI DAȚI, sau nu îmi dați de mîncareee?

Pe acest moment foarte sonor, intră Emil. Se întorcea de la pisoi.

treizeci și cinci

Toate se potrivesc! Emil apăruse exact cînd nu trebuia, fugise, dar nu din cauza unei sperieturi, ci fiindcă se grăbea să comunice o întîmplare formidabilă — din punctul său de vedere. Dar se izbi de glasul lui Cezar. Telefonista Cătapisică îi puse mîna pe umăr și-i șopti ceva, oare ce scornise, că băiatul începu să rîdă.

— S-a întîmplat ceva grozav, zise, domolindu-și respirația, în vreme ce flăcările ce se ridicau din plita improvizată plimbau pe mutrișoara lui totdeauna uimită, înalte lumini alintătoare, blînde, lumini ce înfrumusețează, spre deosebire de văpăile care te transformă în spectru. Poate că astfel de săruturi galbene, alintătoare plimbase și vîlvătaia rugului pe obrazul lui Giordano, înainte de a-l preface în cenușă.

— Ce s-a mai întîmplat, puști mic și rău? îl luă în primire Hagea, răsucindu-și ambii lobi ai urechilor, semn de încordare ieșită din comun. Nu cumva fiii PISICII au început să vorbească?

Emil nici nu luă în seamă această presupunere, în fond ce mare lucru că într-o bună zi micile pisici or să-l salute: „Bună seara. Emil, bine ai venit!"

— Ceva cu mult mai interesant, domnule! Nici nu vă închipuiți! Acolo în șopron, pe grindă, se afla o bufniță

împăiată... superb exemplar! (Citat Hagea.) Şi acest exemplar superb, parcă era viu! Însă, chiar cînd întindeam mîna s-o apuc, bufniţa aceea împăiată şi-a luat zborul. Şi cît am fost în stare s-o urmăresc cu ochii a zburat direct în Lună! Şi a intrat în Lună! E posibil una ca asta? Se poate ca o pasăre împăiată să zboare? Eu, pînă acum credeam că nu...

Ceilalţi oameni din pivniţă, nişte sărmani *maturi*, socoteau la fel, o pasăre împăiată nu-şi mai desface aripile cîtu-i lumea, însă acuma nimeni nu mai era foarte convins.

— Dar pisoii? N-au zburat împreună cu bufniţa?

— Nu, pisoii *mei* au rămas la locul lor, răspunse băiatul. Nu-l observase încă pe Cezar, fiind convins că vocea tunătoare ce-l întîmpinase a fost a lui Hampel. Privirea lui Emil trecu dincolo de foc (aţi observat? dincolo de foc e mai întuneric decît ar fi normal) şi remarcă fiinţa insesizabilă a lui Valentino Scuppa, şi, fără motiv prea bine întemeiat, se simţi stingherit, aşa cum fuseseră toţi la apariţia Mohîndrei.

— Haide, Emil, haide, ce te intimidezi ca un iepuraş?! interveni Hagea. Domnul Cezar, aşa-l cheamă pe dumnealui, are intenţii bune; a venit să numere focurile şi să ne mănînce tot ce avem aici! Are talent muzical, posedă un nas nemaipomenit şi practică meseria de perceptor, cînd renunţă la cea de artist. Percepe impozite, dacă ştii ce sînt alea, impozite pentru focuri. A venit să numere focurile... Tu ce zici, cîte focuri avem?

— Păi, cred, că peste o mie, în pachetele alea albastre...

— Nu e vorba de cartuşe, puştiule. Domnul Cezar numără focurile *simple*, alea pe care clocotesc cratiţele. Ce zici, îi plătim impozitul?

În faţa unei întrebări atît de complicate, băiatul nu găsi răspuns mai potrivit decît să-şi strecoare discret — atît de discret încît îl putea vedea oricine, — degetul în nas.

— Mi-am făcut studiile muzicale în insula Tristan da Cunha, spuse de dincolo de flăcări Valentino Stuppa.

— Aha! E clar, replică iute şi amuzat vînătorul Hagea. La Marele Conservator din Tristan da Cunha!

— Exact, exact! Aţi călătorit poate şi acolo? şi Cezar ieşi cu încetul din „umbra flăcărilor". Emil îl analiză direct, copilăreşte, dar poate că prin asta, cu atît mai profund. Nu se mai ferea de noul venit şi ceru:

— Domnule! Să-mi spui o poveste de-acolo, din insula ala!

— Eu știu să percep impozite și să cînt, nu să spun povești, replică jignit Stuppa.

— Eu nu știu să percep imp..., nici să cînt, eu știu numai să ascult povești. Dar nu e nimic, domnule...

Ce s-a întîmplat mai departe? Mai nimic. Și-au adus aminte iarăși că le gem mațele de foame și aduseră tacîmul în plus pentru numărătorul de focuri, pentru perceptor. Valentino Suppa trase de capătul unui șnur decolorat legat în formă de fluture la gîtul său și pelerina cea vrăjitorească lunecă de la sine de pe umeri. Perceptorul ridică piciorul și acuma ieși din pelerină ca dintr-o capcană. Acum văzură ce ascundea al doilea veșmînt al său. Pe o curea din piele neagră ce cădea oblic din umăr atîrna nu, nu un pistol, ci o vioară. O vioară. Minusculă, delicată, de culoarea castanei, o vioară făurită, pe semne nu pentru a cînta, ci pentru a împodobi un cămin de marmură între două glastre înalte cu flori de fresia.

Se holbară la vioară ca la un obiect magic, nu comentară. Înghițind o lingură de sos bine pipărat, matematicianul Șorban își mai reveni.

— Studiile muzcale la Tristan da Cunha, zise. Dar cele de perceptor? La Trinidad?

— La Cocotapâs, răspunse Cezar, smulgînd din gură o labă de rac pe care o sugea cu zgomot. Un sat nenorocit, pierdut printre dealuri. Tatăl meu a fost notăraș pe-acolo. Îl ajutam...

— Al dracului! pufni Hampel. Ai spune că cel puțin jumătate din populația lumii provine de la Cocotapâs!

Șorban îi aruncă o privire aspră, și alta, și mai rea lui Cezar. Faptul că întîlnise un consătean nu părea să-l încînte, dimpotrivă, parcă i-ar fi răpit un privilegiu, cel de a fi singurul „domn de la Cocotapâs". Între timp domnul Cezar Suciu parcă se lepădase de orice mister, cu excepția micii viori ce atîrna la șoldul său și mînuia cu grozavă îndemînare și repeziciune lingura, cufundînd-o pe rînd în cratițele cu sos. Pofta lui de mîncare era cu adevărat a unui perceptor, nu a unui artist, de unde și întrebarea dacă nu cumva Hampel era și el perceptor, nu-i lipsea nici meticulozitatea nici lăcomia necesare acestei profesiuni. În orice caz locatarii beciului se convinseră acum că există pe lume și oameni mai lacomi decît Hampel care răbdă ce răbdă, dar pînă la urmă răutatea din el izbucni: — Ia ascultă! Mai sînt și alții pe-aici! Nu te mai *bîrnești* odată? Dacă vii de la Cocotapâs, știi ce înseamnă a te *bîrni!*

Valentino Stuppa se opri din clefăit și șterse cu privirea sa stacojie pe cei de față de care uitase de cînd se îndopa.

— Acum nu vin direct de la Cocotapâs, prietene...

— Prieten ești cu dracul!

— Ai dreptate, și cu dracul... Da, vă înțeleg și vă satisfac cu bucurie rugămintea, mai ales că sîntem cu toții obosiți, parcă ne-am fi întors de la *cule*... Am să rămîn aici peste noapte, mă mulțumesc cu un pat simplu, iar calculul impozitelor îl facem mîine, cu forțe proaspete..., și, netulburat întinse iar linguroiul către cratița din mijloc în care se afla sosul cel mai gustos, cel cu usturoi. Îl turnă peste racii din farfuria cazonă, de metal.

treizeci și șase

În timpul nopții matematicianul Șorban se trezi. Somnul meu este tot mai fragmentat, mai friabil, gîndi cu amărăciune, cum naiba de am început să îmbătrînesc tot mai iute?! Sigur, sigur, trăind aici, la subsol, bătrînețea-și ascute mai iute colții, dacă nu cumva este invers... adevărat că, apropiindu-se moartea — am să-i zic morții Mohîndra, e un nume cum nu se poate mai potrivit — apropiindu-se Mohîndra, am certitudinea că revelația infinitului îmi este mai la-ndemînă, e o certitudine aparentă sau chiar falsă, dar poate că, mai bine una aparentă, decît niciuna...

Avusese un vis greu, dar îl puse pe seama stomacului încărcat, fiindcă mîncase tot ce se putuse salva de pofta de nepotolit a consăteanului său din Cocotapîs și de lăcomia lui Hampel. După racii și sosurile îngerate aseară, i se făcuse o sete nimicitoare. Ascunsese undeva o țîră de vin. Ciuli urechea, cît putu, urechea de care nu era t a r e. Deșteptătorul lui Hampel trimetea impulsuri în lungul și-n și-n latul beciului. Se obișnuiseră cu el, acum ceasul acela zdohnit devenise al șaptelea locatar permanent al pivniței.

Între înțepăturile metalice ale vechiturii, se distingeau sforăituri, cîte un geamăt, unii vorbeau prin somn... Deși toți dormeau duși, matematicianul avu impresia bizară că nimeni nu doarme, toată lumea *se preface*, pîndește și anume îl pîndește chiar pe el, însă așa vin gîndurile noaptea, anapoda. Instinctele primare ies la suprafață ca niște țepi. Ca niște antene. Șorban se urni cu mare grijă, dar

sub greutatea sa, patul incomod, prea scurt, scoase un vaier, la care matematicianul ripostă cu un blestem șoptit, nu voia să trezească pe nimeni, avînd în același timp convingerea că nimeni nu doarme! Toată lumea pîndește și anume, îl pîndește pe el!

Către intrarea pivniței pata de lumină a lămpii demonstra că schimburile de la postul de gardă continuau, și întrucît ticăitul deșteptătorului dintr-acolo se auzea, desigur de gardă e Hampel.

Șorban pipăi cu degetele picioarelor căutîndu-și papucii, nu-i găsea niciodată, deși, lepădîndu-i, îi punea mereu în același loc, dar pe semne, în întuneric, rablele alea de papuci negre și păroase, o luau din loc, sau și mai simplu, căpătau exact densitatea și culoarea văzduhului din pivniță, greu să dai de ei, în schimb ciocii drăgălașei Cătapisică (odinioară purtați de Manon...), fie că erau fosforescenți, fie că amestecul de culori le conferea o strălucire aparte, erau vizibili chiar pe-ntuneric. Dormeau cuminți sub patul fetei, care și ea dormea cuminte, de nu cumva se prefăcea.

Șorban se aplecă icnind și pipăi cu mîna. Găsi mai întîi un chiștoc de țigară, probabil Hagea-l aruncase acolo — nu cumva intenționat?! — apoi un băț la capătul căruia se-nvîrtea o roată, jucăria lui Emil, un cocoloș de hîrtie, una din scrisorile neexpediate inamicului său, în sfîrșit, papucii, reci și umezi ca niște șobolani zdohniți... Ametit încă de visul său pe care tot încerca să și-l scoată din minte, Șorban păși cu precauțiune, pentru a nu răsturna taburetul iar apoi o oală mare. O răsturnă, totuși, noroc că nu era cu apă clocotită, că altfel ar fi rămas fără picioare. După toate aceste incidente, nimeni nu se trezi — sau se prefăcu. În orice caz omul de la postul de gardă ar fi trebuit să iasă să cerceteze ce se întîmplă, dar nu ieși.

La postul de gardă, eh, deh, Hampel dormea cu fruntea rezemată-n pumni. Dormea totdeauna în orele de gardă, tocmai în aceste ore dormea mai adînc.

Matematicianul luă cana mare și grea, o cufundă în găleată, bău cu sete zicîndu-și că acum bea un vin rece, bun, răcoros, din depozitele lui Halalaie, beau pînă m-oi bîrni! Pe drakku! Nu-i reuși autosugestia. Bea apă, și numai atît. Și iată cum o mică neizbîndă generează în noi răutatea. După ce se scîrbi suficient de apa aia chioară și stătută, Șorban umplu iarăși cana și începu să toarne de sus, în găleată. Apa bolborosea, nemulțumită că e deranjată în timpul nopții. Hampel nu fu deranjat însă, continua să doarmă

ca un cimitir. O strîmbătură deformă figura rotundă a lui Şorban. Umplu iar cana şi aruncă tot conţinutul în capul lui Hampel.

Apa se prelinse prin păr, pe după ceafă, pe spinare, cînd Hampel sări, Şorban între timp umpluse iar cana şi era gata să-i administreze o a doua porţie, de nu cumva să-i spargă nasul cu cana propriu-zisă. Hampel simţi pericolul, şi pericolul nu-l făcu mai curajos.

— Ce dracu vrei? întrebă, clipind din ochii lui mici printre care se scurgeau mici şiroaie.

— Eu? se miră Şorban. Nimic! Îmi era pur şi simplu sete...

— Mie nu-mi era sete, spuse Hampel, încercînd să se scuture de apa ce-l invadase.

— Ciudat! Totul, în atitudinea ta demonstra că mori de sete. Ca bun creştin m-am simţit obligat să te ajut.

Se examinară o bucată de timp ca doi vechi duşmani, şi oare nu erau cu adevărat nişte vechi duşmani? Înveninat de apa chioară ce zadarnic încercase s-o transforme în vin, Şorban era ca un exploziбil în preajma momentului critic. — Ascultă, ascultă Hampel, nu beli aşa ochii la mine că m-oi *rînzî* şi te-oi *poca!*

Hampel nu răspunse. Avea pe semne o bună experienţă cu oamenii care fac ceea ce promit, şi cu cei care doar promit, dar nu fac. Era convins că Şorban nu se mulţumeşte doar să promită. De-aceea rămase la locul său, făgăduindu-şi o revanşă cumplită, la momentul potrivit. Pe faţa lui trasă, de la tîmple la maxilare, zvîcneau nişte tendoane, artere, sau dracu ştie ce. Şorban lăsă cana în găleată. Un plescăit oarecare. Însă şi fără cană rămînea la fel de periculos în acel moment.

— Vreau să te întreb ceva, zise. Cum se face că musafirii noştri o şterg tocmai în ceasurile cînd tu faci de gardă?

— Despre care musafiri vorbeşti tu?

— Să zicem, despre Mohîndra! (Doamne! Mohîndra — moarte!) Iar acum, perceptorul ăla...

— Perceptorul a plecat? Cine a stabilit că n-are voie să se ducă unde vrea? Dacă a plecat definitiv, cu atît mai bine, am scăpat de o gură în plus. Ce dacă a plecat? N-ai observat cît mănîncă?

— Cam cît tine, Hampel! Dar nimeni n-are voie să iasă de aici fără aprobarea tuturor. Numai cu aprobarea tuturor, aşa am stabilit, Hampel! Aş fi vrut să aflu ce are omul acela-n căpuşe!

— În căpuşe? încercă să fie dispreţuitor Hampel, arcuindu-şi buzele subţiri şi reci. În căpuşe are cel puţin jumătate din racii pe care i-am gătit cu atîta trudă.

— Deci nu ştii cînd a plecat?

Hampel, palid de obicei, avea acum faţa roşie de mînie.

— Nu, nu ştiu cînd a plecat, şi mai lasă-mă domnule de la Cocotapâs! Eu nu sînt pus aici ca să păzesc mohîndrele şi perceptorii!

Ochii lui Hampel aproape se închiseseră, iar deasupra lor sprîncenele negre aveau spasme ca nişte rîme în agonie.

Şorban îl examină, mirat. În beci, în sfîrşit, cearta îl trezi pe unul

— Ce fac domnii, conversează? întrebă Hagea. Hagea *and* carabina sa

— Da, conversează, acceptă Şorban şi dădu foc la lulea. Fumul o zbughi lateral, datorită unui curent. Reînarmat cu luleaua sa, Şorban dădu o replică: — Îl ajutam pe Hampel să nu doarmă Doarme totdeauna cînd nu e voie!

Şorban urcă treptele ieşind la aer să-şi fumeze în tihnă luleaua. Stelele, infinitul, iar aici un muşuroi devastat de un MARE DEZASTRU . . .

Matematicianul se întoarse la culcuşul său şi-l auzi pe Ordean foindu-se.

— Nu mă scoţi şi pe mine la aer, domnul Şorban? Singur, mă tem . . .

— Haide!

Ieşiră şi din nou Hampel dormea, dar matematicianul nu mai zise nimic. Romancierul se ţinea lîngă el, clănţănea din dinţi, de frig de bună seamă. Deodată se auzi un clincănit sonor. O bilă argintie se rostogolea lent, dar sigur către Ordean.

— Nu! zbieră romancierul. Nu! Nu te apropia! Rămîi acolo!

Şorban privi în direcţia de unde venise bila. Nu părea să fie nimeni pe-acolo . . . Mica sferă se opri exact în unghiul format de pantofii lui Ordean.

— Ce mai aştepţi? Ridic-o! zise matematicianul.

— Nu îndrăznesc . . . .

Oftînd, o ridică Şorban. Şi astfel în ziua următoare Emil se îmbogăţi cu o nouă bilă. Cei doi reveniră în pivniţă. Şorban nu reuşea să adoarmă. Deodată, ca manipulat de o forţă străină scoase de sub pernă bricheta şi lumină peretele. Chiar deasupra culcuşului său fusese zgîriat profilul *Fortăreţei* de pe fluviu. Trei puncte, pe crenelul unuia

dintre turnuri, sub o ferestruică, pe al doilea turn și pe un contrafort, dacă ar fi fost unite prin linii, ar fi alcătuit un triunghi scalen. Dedesubtul schiței, ca în chip de iscălitură, o vioară. Șorban făcu întuneric, se întinse molatec, se acoperi peste pătură cu vechea manta, scutul său de protecție. Să se protejeze împotriva a ce?, a gîndurilor? Somnul întinse către el o labă călduță, moale. Adormind gîndi: „Înțeleg... O vioară? Sau cea de-a patra baionetă de pe șnur? Înțeleg... dar ce anume înțeleg?"

În ziua următoare Hampel se îmbolnăvi. Rău de tot. La început nu-și dădură seama, credeau că lenevește în patul său sub raftul plin cu flecuștețe, deși nu-i stătea în obicei să lenevească în timpul zilei, măcar un minut. Telefonista Cătapisică observă că Hampel cel rău e scuturat de frisoane și le aduse celorlalți la cunoștință noutatea. O noutate, desigur. Cu toate că nu trăiau pe roze acolo, în beci, nimeni nu se îmbolnăvise încă. Și apoi, Hampel, ațos cum era, numai tendoane și venin, părea să fie ultimul predispus să cedeze bolesniților. Normal ar fi fost să se îmbolnăvească Emil sau Ordean, dar boala e o femeie imprevizibilă, niciodată nu știi pe cine alege.

Nu prea aveau experiență medicală, și oare ce gîndea Șorban, sprijinindu-l pe Hampel, în timp ce acesta voma cu sînge? Gîndea „Ce bine ar fi dacă cea de-a cincea baionetă de pe șnur ar fi un medic! Altfel se curăță!"

Situația în pivniță se complică. Acum trebuiau să facă de gardă în două locuri, la postul de gardă, noaptea și la căpătîiul lui Hampel, tot timpul. În plus, trebuiau să procure hrană și medicamente. Medicamente, pentru ce boală?

— Ascultă, Hampel, ce te doare, e o „premieră" sau o criză ce se repetă? insistă Hagea care, în calitatea sa de vînător, se pricepea să oblojească o rană, să fixeze în atele o fractură, dar se găsea cu totul neputincios în fața unei hemoragii interne.

În două zile figura lui Hampel, și așa slabă, se descărnă înfiorător. Și totuși el găsea destulă forță să rînjească, la fel de urît, sau chiar mai urît.

— Ce terapeutică voiți să-mi aplicați, deștepților? Oricare dintre ele ar fi eronată, pentru motivul să nu sînt bolnav. Aceasta e terapeutica mea: *nu sînt bolnav!*

Șorban încercă să-și amintească ce leacuri bătrînești se fierbeau la Cocotapâs. Hagea își stoarse și el creierii. Cătapisică dădea sugestii, chiar și Emil propuse o rețetă folosită de Marele Vrăjitor, iar Ordean declară că nu cunoaște

bine decît un singur medicament, arsenicul: — Te vindecă sigur de orice boală, chiar şi de boala numită viaţă!

Culeseră, riscînd mult, mentă, muşeţel, dezgropară un hrean, la asta adăugară usturoi, coada şoricelului, *Dianthus spicolifolius* şi ce se mai găsea. Din acest amestec rezultă un lichid oribil la gust care, dacă nu te băga direct în mormînt, putea chiar să te şi vindece. Hampel sorbi din acest „medicament" folosindu-şi ultimele puteri pentru a rînji cu dispreţ. Se chinuiră cumplit cu Hampel. Nu se ştie ce l-a vindecat „ceaiul" cel greţos, sau convingerea sa tragică şi comică precum că e sănătos, dar cînd, după cinci sau şase zile el fu iar în picioare, nimeni nu se bucură teribil, ba parcă unii chiar regretară...

treizeci şi şapte

Excelenta noastră echipă de experţi prevăzuse totul, chiar şi un MARE DEZASTRU. Efectuasem studii aprofundate şi fiecare din noi — şapte eram la număr, — număr sortit faptelor de anvergură — se specializase în cel puţin două domenii ale infracţiunilor ce pot fi comise în situaţii normale, dar şi în situaţii extraordinare. Un MARE DEZASTRU este desigur un caz extraordinar, dar ne-a găsit bine pregătiţi, ba aş adăuga, parcă anume pregătiţi. Eu sînt Charles, mai exact şeful Charles.

Oraşul de pe malul fluviului, străjuit de *Fortăreaţa inexpugnabilă,* oraşul părăsit acum, devenise o pradă neplăcut de uşoară, încît ne era chitr jenă să culegem turul şi celelalte bogăţii fără nici o împotrivire. Trăiam cu senzaţia că jefuim un cerşetor orb, slăbănog, fără apărare. Triumfurile facile nu-i satisfac pe marii vanitoşi, or noi nu eram simpli hoţi ci specialişti, sau experţi în toate cele..., şi în această situaţie specială nu aveam de jucat un rol oarecare, un rol de simpli figuranţi, însă, probabil, nimeni dintre noi nu-şi cunoştea rolul decît parţial.

De aceea apariţia *bandei rivale,* sau a echipei rivele, deşi surprinzătoare, am considerat-o binevenită şi, în oarecare măsură, a clarificat situaţia.

Cînd există o concurenţă serioasă, se menţine nivelul antrenamentului, agerimea minţii, e stimulat moralul. Dar e drept, moralul ni se cam zdohnise, din lipsa unor inamici serioşi.

Încetul cu încetul am descoperit totul.

Şi scopul.

Şi inamicii...

La început am fost puţin miraţi. Cum să bănuieşti că într-un orăşel decimat pot să încapă două echipe de specialişti şi experţi? Eh, orice este posibil.

Încetul cu încetul, ca un reumatism ce se întinde cu lenevie, dar persuaziv, de la încheietura cotului pe tot corpul, existenţa acestor iscusiţi s-a făcut din ce în ce mai simţită.

La început, existenţa lor parcă ne înviorase. Dar între bine şi rău ne-am simţit jigniţi şi frustraţi, mai ales după ce au devenit chiar obraznici. Parcă posedau alte arme decît ale noastre şi trebuie să recunosc cavalereşte că uneori ne întreceau întru subtilitate. Dar eu sînt şeful Charles şi de fapt nu recunosc nimic.

Cum, datorită vastelor informaţii culese din timp, cu migală şi pasiune — am spus şi subliniez iar că sîntem o echipă de experţi, nu o adunătură de pungaşi nespălaţi şi ignoraţi, deci datorită volumului impresionant de informaţii culese asupra oraşului şi asupra fiecărui fost locuitor al său, cunoşteam în amănunt (un teanc de scheme, hărţi, planuri, cifre, biografii), toate bogăţiile existente, ascunse cu isteţime sau fără, sau anume lăsate la vedere pentru a-i păcăli pe proşti.

Nici nu vă puteţi imagina cîte ştiu să inventeze oamenii pentru a-şi ascunde bogăţiile: în vremurile mai vechi amărîţii de piraţi şi corsari îşi îngropau giuvaericalele în cine ştie ce insuliţă, puneau în groapă şi un cadavru de strajă, iar apoi se ucideau între ei, sau crăpau de ciumă bubonică, dar tot nu mai vedeau comoara fiindcă izbuteau, într-o beţie, sau într-un bordel, să piardă pergamentul cu datele exacte asupra locului.

Bieţii citadini, care n-au nimic comun cu piraţii, în afară de lăcomia, pofta de a aduna şi de a dosi, părăsiseră oraşul lingîndu-se pe bot de avutul lor. Ştiau că nu vor mai reveni, dar, din pur egoism, improvizau ascunzători inaccesibile. Inaccesibile unor diletanţi, nu specialiştilor de talia noastră! Să dau numai un exemplu. Proprietarul unui remorcher de pe fluviu îşi turnase aurul dîndu-i formă de elice, o elice prea mare, prea grea, pentru un mic vaporaş. După ce o vopsise bine, o montase pe ax. Se considera deştept! Cunoşteam din documente cît aur greblase toată viaţa, nenorocitul. A fost suficient să aruncăm o privire asupra remorcherului ascuns în stufăriş, pentru ca să ne sară în ochi înclinaţia exagerată de la pupa. Vezi bine,

aurul e de vreo șase ori mai greu decît fierul! Am recuperat acel aur cu ajutorul Scafandrului nostru, iar acum se află bine pus. În timpul cinelor festive — după marile lovituri, cine credeți că prezidează, comod așezat pe una dintre paletele elicei? Eu, șeful, șeful Charles, dacă ajungeți *per tu* cu mine puteți să-mi spuneți simplu, Charles. N-a fost o lovitură mare, am exagerat-o noi cu bună știință, iar pentru Scafandru a fost doar un fleac.

Scafandrul este un tip formidabil, ca și ceilalți băieți din echipă. El poate sta sub apă mai multă vreme decît orice pescuitor de perle din oricare ocean, s-ar lupta în apă cu oricîți rechini și, prin apă, simte mirosul aurului! În plus e un băiat prietenos: dacă nu e neapărat nevoie, nu te ucide.

După elice, a urmat o altă lovitură, caseta de oțel a doamnei J., cea bogată ca o cresusoaică, zgîrcită ca o gobsesoaică și bătrînă ca o matusalemoaică. Dar înlăuntru nu se aflau diamantele despre care știam totul, ci cîteva pietricele ce reflectau în qwartz o lumină cerșetoare, o adevărată bătaie de joc! A fost una din manifestările cînd echipa rivală ne lua în balon! Printre pietricelele nevaloroase se afla și o hîrtiuță pe care scria: „Ha, ha! Și încă odată, ha!"

Grafologul nostru (am spus că avem numai experți) a analizat scriitura. Era a unei femei tinere, nu a cotoroanței J.

Detectivul nostru, împreună cu Grafologul, au avut o discuție lungă, dar calmă. Au tras concluzii paralele, cum paralele sînt, în spațiul infinit, traiectoriile a două comete. Alături de noi, în oraș, acționează o echipă rivală, demnă de toată stima. În echipa aia se află și o femeie. Tînără, și, sigur, frumoasă. Concluzia experților. Grafologul e și el un ins deosebit. Dintr-o misivă scurtă, cum ar fi „Te iubesc și pa", ar fi tras concluzii totale. Detectivul nici el nu-și are pereche, știe să deosebească 188 de parfumuri. De notat că Sherlock Holmes se oprise, parcă la 73 de parfumuri. Detectivul știe să deosebească fără greș urmele lăsate de un om normal, de un bețivan, de un epileptic, de un curajos, de un laș, dar ce nu știe Detectivul?

Veni rîndul Psihologului să-și dea părerea. El spuse, după ce a pus în balanța sa invizibilă argumentele și contraargumentele, că prezența unei dame într-o echipă, oricît de frumoasă și de isteață ar fi dama — și cu cît e mai frumoasă și mai isteață, cu atît mai rău — nu e decît un impediment fatal pentru echipa în cauză. Mai devreme sau

mai tîrziu, nătărăii se vor amoreza toți de isteața lor frumoasă și atunci să vezi! E mai bine să-și vîre dracul coada decît să fie amestecată o femeie într-o acțiune de bărbați: acțiunea se va prăbuși.

Dezavantajul acesta al echipei rivale ce număra o domnișoară în rîndurile ei, isteață și drăgălașă, nu e decît un avantaj pentru noi. Psihologul nu se înșeală niciodată, e un ins grozav, cîteodată chiar și eu, șeful, mă tem de el, însă n-o arăt. Dar pun pariu că Psihologul simte momentele mele de slăbiciune, și-și cam bate joc de mine, dar e prea deștept ca să se trădeze. Cum nu s-a trădat nici că e un bun hipnotizator. Dar eu știu! L-am văzut prinzînd în mreje un fluture, un fluture mare cît un planor, și totuși de o croială grațioasă și purtînd pe aripi niște culori ce-mi aminteau de Hans Baldung Grien. (o să vedeți că nu întîmplător am pomenit numele acestui mare pictor.) Psihologul a privit fluturele și i-a făcut un mic semn. Fluturele a planat ca o petală și a venit cuminte să se așeze în palma hipnotizatorului. Își mișca leneș aripile. Psihologul i-a șoptit ceva, aș da mult să știu ce, și, dezlegat din vrajă, fluturele își reluă imediat zborul, de astădată rectiliniu și iute, ca un meteorit nordic. Cred că a fost vorba numai de un mic exercițiu al Psihologului.

treizeci și opt

Amănunte cu privire la banda rivală le-am aflat, lucru aproape de necrezut, prin intermediul unor pisici. O pisică neagră, ca un gogoloi de smoală în adîncul unei peșteri, și o altă pisică de culoarea focului, o adevărată flacără, pedepsită pentru o vreme să fie mîță.

Lunetistul nostru, un tip superstițios, singurul său defect, intenționa să lichideze mîța neagră folosind pușca lui cu aer comprimat. I-am interzis. Știam că dacă-i pune gînd rău, biata pisică neagră n-are nici o șansă. Lunetistul e un ins formidabil, poate nimeri cu una din armele sale chiar și o idee, oricît de abstractă. Sînt convins că într-un concurs l-ar fi făcut de rușine pe William Frederick Cody, supranumit Buffalo Bill. A trebuit să-mi dea ascultare, Lunetistul, fiindcă eu sînt șef pe-aici. Șeful Charles.

Din această idee înțeleaptă a mea, de a nu nimici pisicile, acest animal mic și simpatic, — îmi plac pisicile, să fie oare o slăbiciune? — am tras foloase. Am îmblînzit pi-

sica neagră, căci se sălbăticise. În îmblînzirea ei un rol important au jucat raţiile zilnice de lapte pe care i le ofeream. La început privea cu interes strachina cu lapte de pe un gard acoperit cu trandafiri cățărători. Pe urmă a binevoit să coboare şi să dea tîrcoale. În cele din urmă a catadicsit să guste din lapte, cătînd mereu împrejur, cu bănuială. O urmăream cu priviri pline de înţelegere, probabil că o pisică ştie să înţeleagă aşa ceva. A lichidat laptele iar apoi, foarte încet, o pisică nu se grăbeşte niciodată, s-a apropiat de noi. Iată forţa incontestabilă a laptelui însă, vorba e că am reuşit să depistăm, prin intermediul altei muţe, echipa rivală, locul ei de reşedinţă şi componenţa ei. A fost un adevărat tur de forţă al echipei de experţi, în frunte cu mine, şeful. Şeful Charles.

Cum e posibil ca un grup de oameni să afle despre existenţa unui alt grup, prin intermediul unei pisici? Al unei mici feline? Întrebarea şi răspunsul poate constitui chiar subiectul unei naraţiuni. Întrucît nu este exclus ca într-un viitor să mă apuc de scris — am ce povesti! — nu voi intra chiar în toate amănuntele. Nu vreau să mă pomenesc cu subiectul furat, s-au mai cunoscut cazuri, ci mă voi rezuma la coordonatele esenţiale. De altfel, toate, se află aici în jurnalul meu. Dar cui îi las, dacă...?

Cum nobila noastră profesiune ne obliga să păstrăm tot timpul turaţia la maximum, pot spune că nimic din ce se mai petrecea prin oraş nu ne scăpa. Nu se prăbuşea un arbore, sau o casă nu se ridica în văzduh, fără ca amănuntele să fie notate în hărţile noastre. Nu mişca o frunză şi nu se ivea vreun rătăcitor, fără ca să ştim. Cele două pisici, a noastră şi cea de culoarea focului, se împrieteniseră, cu toate că din punctul nostru omenesc de vedere, ar fi trebuit să se suspecteze, să fie geloase, ambele aveau pisoi de la acelaşi motan, un mascul şmecher, tigrat, un tată degenerat care nici nu se sinchisea de urmaşii săi, — dar se pare că la neamul pisicesc problema nu se pune cu atîta acuitate, din punct de vedere juridic etc.

Pisica de culoarea focului, altfel o muţă dulce, începuse s-o viziteze pe pisica neagră, a noastră, şi am temeiuri să cred că vizitele deveniseră reciproce. Între timp pisica neagră se mutase în vizuina noastră şi aici contribuise la permanentizarea speciei, dînd naştere puilor pe care i-am ţinut, n-aveam nici un motiv să-i înecăm, aşa cum fac oamenii cei răi. Curînd, am îmblînzit-o şi pe pisica străină, cea de culoarea focului. În ascunzătoarea noastră ţineam şi două vaci, prin urmare la noi curgea laptele ca în ţara

Caanan-ului. În faţa unei străchini cu lapte proaspăt muls, călduţ încă, cele două muţe-mame au fraternizat, ca să nu zic că au *maternizat*. Îngrijirea vacilor nu ne dădea bătaie de cap, dar nici foloasele nu se lăsau aşteptate.

.Laptele ne păstrează mintea limpede, digestia corectă. La noi nu se bea alcool, cu unele excepţii, cînd sărbătorim ziua unuia din echipă, sau după o lovitură deosebită. Cînd am recuperat elicea de aur, s-a lăsat cu un chef moderat. Dintre noi, cei care calcă uneori în străchini în privinţa băuturii, aş numi numai doi (Scafandrul, o deprindere firească, marinărească), şi, culmea, Psihologul. (O deprindere medicală?), trag şi ei la măsea, în taină — o taină de care află toţi — în timpul raidurilor de recunoaştere, atunci cînd se-mpiedică de vreo cămară „bine pardosită" pe care fostul proprietar n-a avut vreme s-o golească. Închid ochii, eu, şeful Charles, n-am ce face, sînt băieţi prea buni, prea necesari, prea, cum să zic...

treizeci şi nouă

Într-o zi, adevărată zi-eveniment, pisica de culoarea focului a venit să-şi ia porţia de lapte ca de obicei. Devenise din cale-afară de prietenoasă, ne considera nişte oameni buni, eminenţi, şi oare nu eram?

Însă, însă! De data asta, prietena noastră, pisica oaspete, aia de culoarea focului, venise împodobită la gît cu o fundă albastră, de culoarea cerului. Motiv de discuţii, chiar de îngrijorare. Pînă şi muţa neagră, „a noastră", părea uşor contrariată de această cochetărie inutilă din toate punctele de vedere. Clar că o pisică nu-şi poate lega singură, o fundă la gît, măcar pentru că nu intră în obiceiul lor, al muţelor. Ce reprezenta funda albastră? Un amuzament? Al cui? Sau, un mesaj — din partea cui? O ameninţare? Venind de la cine? Şi cine să îndrăznească?

Ne consideram stăpînii oraşului, cu excepţia forţelor oarbe ce smulgeau casele şi copacii, din rădăcini; cine să ne cunoască? Cine să facă asemenea glume cu noi — dacă o glumă era funda aia de culoarea cerului la gîtul pisicii de culoarea focului...

Întreaga echipă căzu pe gînduri. Chiar şi pisica neagră părea că nu e în apele ei. (Niciodată o pisică nu s-a simţit bine în ape...) Pisica oaspete, făcîndu-şi plinul cu lapte, încercă s-o şteargă cu gingăşie. Dar Psihologul o apucă.

Nu cu brutalitate, nu băuse nimic. În afară de cazul cînd trage la măsea pe ascuns, iar apoi trebuie să-l cărăm acasă în spate, Psihologul e un om blînd, deşi plin de foarte multe idei şi forţe, printre care şi forţa de a hipnotiza. Însă cînd e băut, nu poate să hipnotizeze nimic, nici măcar o surcea sau un şobolan. Deci, Psihologul mîngîie pisica de culoarea focului, care-şi arcui spatele, pisiceşte. Aceasta e una din marile erori pe care le comit, ce e drept, rar specia *Felis cattus:* o mîngîiere şi gata, ţi se-ncredinţează, chiar dacă o mîngîi cu intenţia de a o gîtui. Inexplicabilă lipsă de prevedere la un animal atît de bănuitor. Animal? Dar dulcile noastre femei? Nu ţi se-ncredinţează la o şoaptă dulce, la o mîngîiere?

Psihologul nu avea intenţii rele faţă de muţa oaspete, dar am cunoscut un om ce se spovedea regulat, îşi făcea seara şi dimineaţa rugăciunile, iar cînd întîlnea o pisică o prindea şi-i sfărîma oasele cu partea netăioasă a securii.

Psihologul mormăi: — Fundă albastră! De ce? De ce albastră? Fiind această pisică de sex feminin, ar trebui să fie roşie funda

Nu v-am spus că Psihologul e formidabil? Nimeni altul nu s-ar fi legat de această chichiţă. Scafandrul, care e imbatabil în domeniul său, dar mai puţin subtil pe alte direcţii, dădu o replică: — Pariez că persoana care a pus funda, nu se pricepe la sexe!

Psihologul zise: — Nu cred să fi rămas în tot oraşul altă femeie în afară de hîtra ce ne-a lăsat mesajul în casete doamnei J. Pariu că hîtra aia se pricepe chiar prea bine la sexe!

Nici observaţia Psihologului nu exagera întru delicateţă la adresa damelor, dar la urma urmelor, ne aflam între bărbaţi. Şi apoi. chiar şi un psiholog, trebuie să se exprime limpede, nu?

Detectivul stătea nemişcat, privind în gol.. Parcă ar fi fost Edward *Gi* Robinson în rolul său memorabil din *Little Caesar.* În adîncul ochilor săi de oţel, adevăraţi ochi de poliţai, se cuibărise pacea, dovadă că medita. Deodată el zise: — Ia mai daţi-mi o dărabă de peşte! Fu servit cu o jumătate de crap, abia scoasă de pe jar. O mestecă metodic, ca şi cum ar fi fost singurul lucru important ce-l avea de făcut în lumea asta.

— A fost excelent, zise. Aplauze pentru bucătar! (Bucătarul era chiar el!) Ei, şi-acum, cînd mi-am împrospătat provizia de fosfor, pasaţi-mi şi mie pisica aia!

Pisica de culoarea focului, cu fundă de culoarea ceru-

lui, trecu din mînă în mînă pînă ce ajunse între degetele de chirurg ale Detectivului. El o mîngîie, şi oare ce gîndea *Felis cattus* (ceilalţi îi ziceau *Felis margarita)*, dar încă nu ştiam. Muţa de culoarea focului poate că gîndea: „Dintre toţi oamenii pe care i-am cunoscut, socot că acesta e cel mai bun şi mai cumsecade.

Cu adevărat Detectivul e un om desăvîrşit, chiar şi faţă de pisici. Păru să nu acorde nici o atenţie fundei, dar asta e tactica sa, doar să te inducă în eroare, fără a se lăsa şi el pradă erorii. Scărpinînd mîţa pe ceafă iar apoi sub bărbie unde dracul ştie de ce le place pisicilor să fie scărpinate, încît „flacăra cu patru picioare şi o coadă" (altă poreclă de care am aflat cu timpul), cuprinsă de o dulce somnolenţă, demonstră un căscat arătîndu-şi toţi dinţii, un adevărat fierăstrău curbat şi limba, graţios îndoită. O gură sănătoasă cu dinţi sănătoşi, curaţi, cu toate că nu folosea periuţa.

— Nu e o fundă obişnuită, observă Detectivul, derutîndu-ne. Există funde obişnuite şi neobişnuite, cum să zic... Aşa îi place Detectivului să ne facă praf printr-o remarcă surprinzătoare sau ca un paradox. Aşa îi place lui, să ne pună în inferioritate. Nu acceptam să rămîn mai prejos, eu fiind, oricum, şeful. I-am dat replica pe care desigur o aştepta:

— Dacă nu e fundă, atunci e un streang!

— Te-ai apropiat mult de adevăr, şefule, bodogăni cu bunăvoinţă Detectivul. Din ce fel de material se confecţionează deobicei fundele? Poate să-mi spună cineva din onorata adunare?

Onorata adunare, alcătuită numai din experţi, dovedi o crasă ignoranţă cu privire la acest subiect. Deh, nimic nu e fără cusur! Detectivul explică: — De obicei fundele se confecţionează din rips, un fel de mătase, iar în alte cazuri, din tafta, fundele alea ceva mai ţepene. De acord? Ar fi fost greu să-l contrazici. Or, continuă Detectivul, cu aceeaşi pedanterie, podoaba de la gîtul acestei pisici, nu e din rips şi nici din tafta. Ce material e? Tu ce zici, Scafandrule?

Cel interpelat înaintă cu plictiseală, convins că toate aceste ocoluri în jurul unei funde au chiar mai puţin sens decît un discurs patetic în faţa unei săli goale, dar în ziua aceea nu aveam un program, aveam timp berechet, pentru a despica firul în patru. Scafandrul răsuci încetişor funda, pipăind-o şi provocînd o mică nelinişte PISICII, nu că ar fi pocnit-o vreodată cu ciubota însul acesta cu mîini aspre,

ci doar pentru motivul — atît de minor — că n-a mîngîiat-o niciodată. E și acesta un motiv serios pentru o pisică, nu?

— Pare să fie, mormăi Scafandrul, un material dens, impermeabil. Își supse mustăcioara neagră. Ar fi mai cuvînd, adăugă, bun pentru o haină pescărească, sau chiar pentru o velă.

— *Yes, sir*, acceptă Detectivul, dezvăluind o latură snoabă a firii sale. E un material absolut impermeabil, iar aici uite trei litere mici, adînc imprimate în această pînză dură, și o inscripție: „QPO-10". Nu e de datoria voastră să știți, dar de datoria mea, într-un astfel de material impermeabil se vindeau cartușele de fabricație britanică, folosite la unele tipuri de carabine de mare precizie. Carabine cu lunetă. Funda PISICII a fost tăiată exact dintr-un astfel de material. Aveți întrebări?

— Avem constatări, am zis. Prin urmare acolo undeva, alături de fata cea isteață care ne-a suflat de sub nas diamantele doamnei J., se află și un vînător?

— Sau un fost vînător, precizează Detectivul. Eu nu sînt convins că nodul fundei e opera vînătorului, e un nod complicat și specific, un ochi slăbit, două ochiuri strînse, o acoladă și doi fluturași. Pe scurt, aici se recunoaște mîna unui om al mării. Nodul acesta e unul din cele șaisprezece forme de a lega o sfoară, o parîmă, o fundă chiar, utilizate de marinarii tuturor mărilor. De acord?

Scafandrul, acum ceva mai puțin apatic, aprobă: se pare că era vorba de o lucrătură curat marinărească, foarte complicatul nod, fiind executat la perfecție.

Am socotit că e momentul să trag o primă concluzie, eu, șeful Charles.

— O femeiușcă șireată și pusă pe glume, un vînător și un marinar. Ce bandă pestriță.

— Mai pestriță decît îți închipui, reveni Psihologul. O pisică de culoarea focului, purtînd o fundă albastră, confecționată dintr-un material impermeabil în care se învelește muniție, cu un complicat nod marinăresc. La ce bun?

— Cum adică, la ce bun? întrebă Lunetistul.

— Eu, încercă să explice Psihologul, mă îndoiesc cu osebire că o femeie preocupată de diamante se mai gîndește la podoabe pentru păpuși sau pisici.

Eu, șeful Charles, am zis, însă numai așa ca să-i ung osia gîndirii:

— Femeile sînt imprevizibile!

— Nu chiar atît de imprevizibile, pe cît ar dori ele să pară, îmi dădu replică Psihologul și consider că avea cel

puțin o fărîmitură de dreptate! Și în orice caz, își roti el ochii de broscoi înțelept și cam bețiv, o cucoană șic n-ar folosi o astfel de pînză aspră, ar găsi ea ceva mai delicat, chiar de-ar trebui să taie o fîșie din combinezon. Pe de altă parte nici Vînătorul, nici Marinarul din echipa rivală, oameni desigur maturi, n-ar trebui să intre în sfera celor bănuiți — eu cel puțin nu-i văd alergînd după o muță ca să-i lege o fundă la gît. Psihologul își bulbucă și mai mult ochii:

— Acest material a fost furnizat de Vînător și pus la gîtul pisicii de către Marinar, dar numai pentru a satisface capriciul cuiva...

— Probabil un capriciu al fetișcanei istețe...

— Nu, se opuse Psihologul. Profilul ce i l-am schițat hoației de diamante nu corespunde cu asemenea fantezii *mici*. Psihologul ne șterse iar cu o privire măreață: — Funda a fost potrivită la gîtul pisicii pentru a satisface capriciul unui copil. Punct. E o manifestare sută-n sută pueril㠍 virgulă, să pui funde pisicilor, să agăți tinichele de coada cîinilor. Fundele corespund, în genere, fetițelor, tinichelele puștilor. De unde trag concluzia că în echipa rivală se află o fetiță. cam răsfățată, probabil drăguță, căreia i se satisfac toate doleanțele.

— Să completăm lista am propus, eu, șeful Charles. Deci: Domnișoara Isteață, Vînătorul, Marinarul, un copil...

— E poate fiul sau fiica Domnișoarei Istețe.

— Asta nu, protestează Psihologul. O hoață de diamante nu face copii. Nu-și creează complicații. Copilul, băiat sau fată, s-a lipit de echipa lor din întîmplare, așa cum s-a lipit de noi pisica neagră.

Așa e Psihologul, îi place să aibă neapărat ultimul cuvînt, dar nu i-am îngăduit această favoare fiindcă eu sînt șeful. Șeful Charles.

— Iar cineva, am zis, cineva din echipa rivală a intervenit pentru copil, ca să nu fie izgonit. Poate Vînătorul, poate Marinarul, poate Domnișoara Isteață, poate altcineva. Lista rămîne deschisă. Însă eu mă întreb, cine?...

patruzeci

În următoarele zile se făcu și mai cald. Cîțiva plopi luară foc de la sine, fără intervenția *celorlalți*, expediind către cer înalte și disperate mesaje. În diferite puncte ale orașului mocneau incendii. Fumurile o luau razna, fără nici

o regulă, către toate punctele cardinale, ca şi cum nu acelaşi vînt ar fi bătut sub cer, iar uneori se încrucişau sus de tot, se îmbrăţişau, se încolăceau, alcătuind scări către infinit.

Cu toată căldura şi deşi nu prea izbuteam să le furajăm satisfăcător, vacile noastre ne ofereau în continuare cantităţi suficiente de lapte. Se adaptaseră şi ele condiţiilor deosebite.

Prin zăduful zilei se strecura muţa de culoarea focului. Venea să se întîlnească aici cu prietena ei pisica neagră şi, mai ales, să-şi capete porţia de lapte. De data asta nu mai purta fundă. I-o luaseră jos, da, atît de deştepţi fuseseră, sau, mai curînd, atît de proşti. Dar nici noi n-am dat dovadă de o inteligenţă ieşită din comun, am să explic mai încolo la ce mă refer. În ciuda atmosferei alarmante, duceam o existenţă relativ tihnită. Am organizat, cu aceeaşi minuţie ca-ntotdeauna, cîteva raiduri care ne-au întărit convingerea că sîntem în stare să trecem nevăzuţi şi neauziţi şi, în paralel, că echipa rivală e alcătuită din experţi de talia noastră şi, la fel ca şi noi, circulă invizibilă fără să lase urme (exceptînd bileţelul acela impertinent şi altele). În ascunzătoarea familiei F. n-am mai găsit argintăria italiană turnată la dorinţa cardinalului Ferante în secolul şaptesprezece. În alte puncte, în loc de obiecte de mare valoare, n-am mai găsit decît suspine (abstracte!). Am analizat la rece şi în profunzime fiecare caz aparte, făr-a neglija nici un detaliu. Ce se întîmpla? Apucaseră oamenii să-şi împacheteze bogăţia, înainte de a părăsi oraşul? Greu de crezut! Majoritatea fugiseră prea înspăimîntaţi, cu excepţia unor şmecheri (aşa se credeau ei) cum a fost cel cu elicea de aur. Sau echipa rivală devenea tot mai insolentă şi, parcă ghicindu-ne intenţiile, ne-o lua cu un pas înainte?

A doua alternativă nu era măgulitoare pentru noi, însă perfect plauzibilă, cu toate că n-am mai găsit vreun mesaj din partea Domnişoarei Isteţe. Nici un fel de mesaje.

Dar şi lipsa de mesaje, era un mesaj!

Şi acum mă întorc la erorile pe care le-am comis. Fuseserăm neglijenţi şi încrezuţi. De neiertat pentru o echipă de calibrul nostru! Detectivul opină:

— N-ar fi trebuit să umblăm la funda pisicii ravalilor. N-ar fi trebuit să desfacem acel nod marinăresc!

— Dar a fost tocmit după vechea-i formă, făcu Lunetistul.

Scafandrul scutură din cap.

— Tot nodul de acest soi își are chichița lui. Dacă ai ochi, poți recunoaște că a fost desfăcut, analizat și refăcut. A fost o mutare greșită din partea noastră. Să ne punem cenușe-n cap!

Și, chiar, ne-am pus. Cenușe-n cap. Experții celeilalte echipe băgaseră de seamă că se umblase la nod, ne descoperiseră, trăgînd concluzii și-și înzeciseră precauțiunile. Foarte bine, dar în acest caz cum de-și permisese Domnișoara Isteață să lase mesajul acela insolent la adresa noastră, în caseta domnei J.? Simplu, mesajul nu era la adresa noastră, poate ei nici nu bănuiau că existăm și noi pe lume! Domnișoara Isteață lăsase mesajul ei ca pe un act de sfidare în sine făcut infinitului, de amorul artei, pe cont propriu și, cred, fără încuviințarea celorlalți. Nici Marinarul nici Vînătorul n-ar fi mers la risc. Psihologul poate că are dreptate, în sensul că prezența Domnișoarei Istețe, cu fantezia ei răutăcioasă, dar și cu probabila ei grație, este un avantaj pentru noi. Va trebui să-l speculăm, am decis eu, șeful Charles.

patruzeci și unu

În fiece amurg ciorile se mutau de pe colinele din nordul orașului către livezile pîrjolite ce însoțesc fluviul, la sud. Pe semne reveneau pe dealuri în timpul nopții. Niciodată nu le-am auzit vacarmul cioroiesc, nu le-am văzut pe drumul de întoarcere și n-am găsit o explicație bună pentru misterioasele lor migrații. Niște ciori misterioase! Posibil așa ceva?

Le urmăream seară de seară din observatoarele noastre, încercînd să analizez deplasarea acelui nor negru și asta mă ducea departe înapoi în trecut.

Tatăl meu, un om închis, ce disprețuia în taină oamenii, apreciind în schimb toate ființele așa-zis necuvîntătoare, mă învățase cum pot să aflu din comportarea zburătoarelor o mulțime de amănunte.

Ciorile, după convingerea lui, deși considerate proaste, erau un barometru natural perfect, mai demn de încredere decît instrumentele noastre obișnuite. Un anumit fel de a înjgheba pe cer un șnur de caruseluri, anunța negreșit un vifor mare sau mic, și așa mai departe. Cred că am beneficiat de o copilărie frumoasă umbrită de o singură grijă,

aceea că voi ajunge om matur și atunci, adio jocuri, adio bucurii! Dar, mai ales de jucării îmi părea rău. Nu bănuiam că maica natură s-a îngrijit de toate, că o plăcere va înlocui plăcerea dinainte, pînă în clipa sfîrșitului, după cum, alături de plăcere, o altă tristețe vine să ia locul celei anterioare.

Acum plăcerea mea — poate meschină — era că deveniserm șeful. Șeful Charles. Dar, totodată, aceasta era și una din tristețile mele...

Alături de mine se insinuă Detectivul. Purta haine de culoare închisă și pălărie neagră. Pe zăduful ăsta! Mîinile lui se rezemară de balustrada observatorului. Niște mîini mici și fine și tinere, cu toate că Detectivul nu mai era un om tînăr și nici măcar nu încerca să pară. Privirea lui se ațintì către nord. Extrase din buzunarul de la piept ceasornicul cu capac. Capacul săltă, Detectivul ridică instrumentul pînă la înălțimea ochilor. Închise ceasul cu un pocnet. Zise:

— E chiar ora. Trebuie să apară acum!

— Ciorile?

— Sigur. Nu pe ele le pîndești în fiecare seară?

Am rîs. Greu să-i scape ceva. Ciorile se înălțară de pe coline și trecură ca un tăvălug pe cerul înroșit. Detectivul mă întrebă dacă am tras vreo concluzie din zborul lor abracadabrant. I-am răspuns la nimereală că ziua următoare se prevestea plină de surprize, probabil plăcute.

Uneori, fără să vrei devii un adevărat ghicitor. După o lîncezeală cauzată de lene sau de o acută lipsă de inspirație, am organizat un raid îndrăzneț și îndepărtat care ne-a dus la o descoperire uluitoare. Cel puțin așa cred. Într-un obscur ungher al orașului decimat, unde am ajuns numai din spirit de aventură, fiindcă în mod normal nu aveam șanse să găsim acolo nimica, am dat de o scîndură de tei de lungimea unui braț de copil, lată de vreo treizeci de centimetri. Părea foarte veche. Melancolia de și-ar fi căutat un adăpost n-ar fi găsit unul mai potrivit decît în căsuța aceea părăsită, de la periferie, înconjurată de flori ce se sălbăticiseră și, în ciuda căldurilor, crescuseră înalte, înfrățindu-se între ele, sprijinindu-se una în alta, flori de tot soiul, specii inamice în condiții normale, însă care fraternizau acum. Mi se păru că apariția noastră produse o neliniște în rîndul plantelor. Se dezobișnuiră de oameni. Nu mai doreau oameni. Scafandrul spuse: — Lemnul ăsta arată ca și cum ar fi zăcut într-un fund de ocean timp de cîteva secole! Ciudată chestie!

Scafandrul nu obișnuiește să facă afirmații fără acoperire însă de data aceasta nu avea dreptate. Scîndura din lemn de tei nu cunoscuse sărutul marilor ape, de l-ar fi cunoscut, sărutul acesta fatal ca și cel amar al morții, fatal ca aproape toate săruturile, ar fi șters straniul portret al unui bărbat tînăr, blond, cu părul umbrindu-i o parte a frunții și căzînd pînă peste urechi, pînă la guler, tăiat egal împrejur. Fruntea era acoperită cu un fel de basc florentin roșu, cu podoabe. Ochii luminoși, fascinanți ai tînărului îți strecurau în suflet îndoiala, scepticismul liniștit al celui care știe multe și te priveau de la distanța de aproape cinci secole fiindcă, sau mă înșelam teribil, dar sper că nu, sau de coperisem PORTRETUL CONTELUI PALATIN, al lui Hans Baldung Grien.

Am recunoscut de îndată pictura, cum ai recunoaște o ființă dragă de care abia te-ai despărțit. Am rămas o clipă în expectativă, încercînd să analizez starea inexplicabilă de spirit ce m-a cuprins. Da, admirasem în tinerețe PORTRETUL, la Londra, sau la Roma sau poate la München, nu-mi mai amintesc exact unde. Cum ajunsese tabloul tocmai aici în orașul devastat de MARELE DEZASTRU?

— Să fie o copie? întrebă Detectivul.

— Ar fi un răspuns comod, dar nu-mi convine. Prefer să cred că e chiar originalul.

— Atunci îți ofer o altă variantă, la fel de comodă însă și plauzibilă. PORTRETUL a fost sustras din muzee și, în vîrtejul evenimentelor a ajuns aici, într-un fel sau altul. Orice se poate întîmpla.

— A fost aici, pentru a fi pur și simplu abandonat?

— Îți mai ofer o variantă, continuă netulburat Detectivul. Chiar tu ai sustras PORTRETUL, dar ai uitat de el, sau te-ai prefăcut că uiți...

N-am răspuns. Această variantă nu-mi convenea în nici un chip. Eu, șeful Charles, nu cotrobăi prin muzee pentru a fura tablouri!

Ne-am retras la fel de invizibili, precum am venit. Căsuța melancolică, pe care o bîntuisem ca niște fantome, a rămas în urmă, departe, înconjurată de arbori pe jumătate arși, dar melancolia am adus-o cu mine în vizuina noastră. Rămîneam apatic, ore în șir analizînd figura CONTELUI PALATIN. Îmi plimbam ochii de la ciucurele și podoaba ca un cercel care înfrumusețau bascul, la gulerul alb, la blana bogată ce-i luneca pe umeri, tresărind în văpăi aurii, la cele două inele de pe arătătorul și inelarul

mîinii stîngi. Inelele părea atît de reale, încît Lunetistul spuse:

— Îmi vine să i le smulg!

— Să n-o faci! l-am amenințat prostește și mi-am întors ochii spre ochii CONTELUI PALATIN ce mă urmărea în orice punct m-aș fi aflat cu o insistență dătătoare de fiori, deși știam prea bine că privirea oricărui portret ieșit de sub un penel genial te urmărește peste tot, chiar și în vis.

Psihologul mă neliniști și mai mult printr-o afirmație.

— Acum înțeleg de ce stai prostit în fața acestui portret, șefule! *Fiindcă îți seamănă!* Cam așa trebuie să fi arătat și dumneata acum vreo douăzeci de ani!

Psihologul scormoni figurile celorlalți, căutînd aprobare. Nimeni nu-i dădu dreptate, din precauțiune. Însă nimeni nu-l contrazise, deci exprimase, măcar în parte, un adevăr!

Observația Psihologului mă isfovi ca o insomnie prelungită. Ca o maladie împrejurul cărela medicii clatină țestele lor înțelepte și șușotesc te miri ce. Am înlăturat toate luminile anume instalate ca să dezvăluie pe deplin trăsăturile CONTELUI și întreaga coloratură a tabloului și am pus PORTRETUL într-un loc umbrit fiindcă, așa avusesem impresia, buzele PALATINULUI îmi șoptiseră: „Nu mă mai studia atît. lasă-mă să mă odihnesc...", și m-am dus să mă odihnesc și eu. Dar nici vorbă să-mi găsesc odihna într-un somn liniștit. Cuvintele Psihologului mi se răsuceau prin creier, reînviind imagini vechi. Mi-am adus aminte cum, în urmă cu atîția ani, zăbovisem în fața PORTRETULUI, iar a doua zi, reveneam în aceeași sală de muzeu, să-l revăd. Nu bănuiam prin ce mă atrage. Acum aflasem (datorită unuia din oamenii mei): prin asemănare. Nu-mi aminteam muzeul și orașul, le pierdusem, însă rămăsese pentru totdeauna PORTRETUL.

Peste vreo două zile Detectivul insistă:

— Mărturisește, șefulé că într-adevăr ai sustras pictura asta din cine știe ce colecție celebră, iar apoi, ținînd cont de viața aventuroasă ce ai dus-o, ai uitat-o... ai rătăcit-o...

M-am uitat la Detectiv cu o privire dementă, el însă nu se intimidă. Întrebă apăsat: — Ne înșelăm?

I-am spus că da, se înșeală rău și cu atît mai rău îmi pare. Dacă eu aș fi furat PORTRETUL, dintr-un muzeu sau dintr-o colecție, m-aș făli cu o astfel de lovitură strașnică. Aș considera că am intrat în istorie — cine nu vrea să facă parte din istorie?

Ceva mai tîrziu am reflectat că respingînd total ipoteza Detectivului, exagerasem. Dacă, totuşi, cu adevărat, eu furasem PORTRETUL? Unii zic — dar probabil se înşeală — că trecutul nostru e plin de fapte pe care le-am uitat. Cam neplăcută presupunere!...

patruzeci şi doi

Echipa mea de specialişti, oameni activi, prea puţin dispuşi întru prelungite reverii, mă trezi la realitate, fără sfială, cît sînt eu de şef. Mai aveam de cercetat o bună parte din oraş.

Între două escapade, am simţit că ne lipseşte ceva. Ce? Pisica de culoarea focului. Nu ne mai vizitase de cîteva zile... Motiv să ne punem un *şnur* de întrebări. Da, de trei zile nu mai venise pisica aia străină, iar în a patra zi se pregăti să ploaie, mii de nori mărunţi şi cenuşii ca nişte şoricei, invadară treimea dinspre nord a cerului, într-o deplasare lentă, dar sigură, spre sud. Corbii cînd migrau către fluviu, zburau repede şi zgomotos. Norii aceştia ameninţător de tăcuţi, de forme ciudate, ca hăcuiţi cu baionetele, plutcau încet şi tragic. Curînd acoperiră tot cerul, se lipiră unul de altul şi porni o ploaie mărunţă. Pisica de culoarea focului iarăşi nu dădu semn de viaţă, dar nu din cauza ploii. Am dedus că i se întîmplase ceva rău, datorită unor elemente grăitoare. Pisica neagră, pisica noastră, dispărea vreme îndelungată şi se întorcea sleită. N-a fost greu să constatăm că acum hrănea şi puii celeilalte. După ce se odihnea puţin dar nu împreună cu pisoii ei, ci la o anumită distanţă, se repezea la hrană şi abia ceva mai tîrziu, după ce-şi refăcea forţele şi provizia de lapte, mergea să-şi hrănească puii. Acest altruism pisicesc ne lăsă descumpăniţi. Am comentat pe îndelete evenimentul — tot ploua şi ne era silă să ieşim.

Am adresat o întrebare: — În ce condiţii poate muri o pisică?

— Dacă încalcă legea, răspunse Grafologul şi nu l-am luat în serios. Un adevăr foarte subtil nu e lesne de asimilat.

— O pisică moare dacă se îneacă, se amestecă Scafandrul, dar tot el precizează, parcă mîhnit de absurditatea supoziţiei sale, că muţele se feresc de apă ca dracul de tămîie, deci nu au cum să se înece doar dacă sînt pedepsite de sfîntul.

Scafandrul, ca om al apelor, dar ce zic eu, al adîncimilor, era îmbîcsit de superstiţii, fapt ce nu-l făcea mai puţin simpatic şi util.

— O pisică are şapte vieţi, reluă Detectivul un adevăr arhaic sau o dogmă. În plus pisica este egoistă, iar pe om îl tratează de la egal la egal, dacă nu cumva cu un uşor dispreţ. Se foloseşte de om şi-i acordă atîta afectivitate cît e necesar ca să-i cîştige încrederea sau dragostea, însă niciodată nu-i acordă încredere totală — are motive! — şi niciodată nu moare de bună voie. Moare cînd e ucisă.

— Cine să-i fi pus gînd rău pisicii de culoarea focului?

— Oricine dar eu cred că vreunul din cealaltă echipă, sau chiar toată echipa... Ba nu! Unul singur!

— Vrei să fii mai limpede?

— Încerc, spuse Grafologul. Poţi să încalci legea în felurite situaţii. *Ceilalţi* — e doar o presupunere — descoperind că funda fusese *cercetată* de către noi, iar prin asta ei au fost deconspiraţi, s-au răzbunat pe biata muţă, ceea ce mi se pare stupid aşa că nici nu mai insist. Socot însă că pisica de culoarea focului a încălcat legea, enervînd un *om rău*. Animalele îi simt pe oamenii răi şi se feresc din calea lor, însă uneori n-o fac, numai pentru a-i sfida. Mai ales felinele, printre care şi pisicile, posedă această vanitate de a sfida un inamic şi astfel încalcă — rareori — o lege severă a naturii. Nu e voie să sfidezi un om, mai ales un om rău, cînd eşti o pisică, pentru motivul că, dacă nu e obligatoriu mai deştept, omul e oricum mai puternic, mai bine înarmat. Nu e voie să sfidezi doar pentru a-ţi satisface o vanitate pisicească.

— Eu mă tem că încarci cu prea multe haruri spirituale o muţă. Dar, în sfîrşit, treacă de la mine. Consideri că toţi cei din echipa rivală sînt nişte oameni răi?

— Vai de mine! se miră Detectivul de întrebarea mea neghioabă, însă anume o formulasem astfel, pentru a limpezi lucrurile. Cine-mi împrumută nişte tutun? Scafandrul îi întinse tabachera, Detectivul turnă tutun pe foiţă, o răsuci iute şi priceput, o aprinse şi trase un fum cu vădită plăcere, răsturnat în fotoliul său. Iată părerea mea. Să analizăm echipa celorlalţi. Mai întîi, Domnişoara Isteaţă. O femeie poate fi mincinoasă, şireată, cochetă şi mai ştiu eu cum, lista n-are sfîrşit, dar nu văd ce ar avea împotriva pisicilor, ea însăşi fiind o pisică. Îl scot de sub bănuială pe Vînător fiindcă el a furnizat acel original material pentru fundă. La fel, pe Marinar, fiindcă el s-a ostenit să meşterească funda, şi din acelaşi motiv pe copil,

fiindcă la dorința lui a fost pusă funda la gîtul pisicii. Lista fiind deschisă, cum am stabilit, în echipa rivală se găsește un Om Rău. Pisica de culoarea focului l-a enervat, l-a sfidat și a pățit-o.

În felul acesta componența echipei adverse se mai completă și cu un presupus Om Rău, pînă ce mi-am dat seama că nici acum grupul nu se prezintă rotund, la o discuție tihnită, după cină (avusesem porumbei în sos de ceapă), am tras concluzia că din alcătuirea eterogenă a echipei *celorlalți*, lipsea un om capabil să stăpînească și să catalizeze energiile, un șef! Un șef de calibrul meu, iar eu sînt șeful Charles.

Ideea amuzantă, dar fără de temei că șeful ar fi băiatul sau fetița din bandă, de vreme ce el sau ea impusese acea imprudentă fundă pe gîtul pisicii de culoarea focului, firește a căzut. După ciocnirea argumentelor și contraargumentelor a picat și candidatura (ispititoare!) a domnișoarei Istețe iar în continuare candidaturile Marinarului, ale Vînătorului, ale Omului Rău.

Am cuvîntat: — Posibil că trebuie să fie un om plin de fantezie, de înțelepciune, autoritar, ponderat, cam ca și mine. El le face planurile și-i conduce din umbră. Poate că e un logician, un naturalist, sau fizician. Mai curînd un matematician. Să-i zicem, deocamdată, Matematicianul.

Psihologul nu părea satisfăcut de această intervenție a mea.

— Nu e un șef cu mînă forțe, zise, cu ochii acoperiți aproape în întregime de pleoapele grele. N-ar fi trebuit să dea dovadă de slăbiciune acceptînd gluma cu funda, iar apoi permițîndu-i Omului Rău să ucidă pisica, în fond nevinovată. Nu e un șef care să știe a strînge chinga.

— Ba dimpotrivă, am protestat. E un șef puternic, un șef de talia mea. Nu-mi plac adversarii slabi! Adversarii pe care-i poți juca pe degete și care pică în propriile lor capcane. M-am și încruntat spre Psiholog, el însă nu se lăsă impresionat, am impresia că luase o dușcă.

— Forța adversarilor, continuai, a celor puternici, îți îngăduie să-ți estimezi propria ta capacitate, îți dă certitudini. Un adversar impotent te moleșește. Afacerea cu funda nu-l acuză îndeajuns pe șeful echipei adverse, cine nu-și permite o copilărie sub influența unui copil, iar dacă e fetiță, cu atît mai de înțeles. Cît privește uciderea mutei de culoarea focului, consider că s-a produs fără știrea sa. Și încă o dovadă că au un șef puternic: după ce a aflat de moartea pisicii lor, a dat ordin Omului Rău ca nu cumva

să se atingă de pisica neagră, a noastră. Pisica noastră face de zile în şir naveta între proprii pui şi cei ai suratei, şi de fiecare dată se întoarce teafără. Dovadă că şeful lor şi-a exprimat categoric punctul de vedere.

— Posibil, reveni Psihologul fiindcă, fir-ar al dracului, mereu îi place să aibe ultimul cuvînt, pisica noastră se întoarce teafără dar şi fără noi dovezi că echipa cealaltă există, sau mai există. Singura noastră dovadă, rămîne o biată fundă. . Psihologul îşi aprinse o ţigară. — Eu am cu totul altă opinie... e o bănuială, o intuiţie... Echipa adversă, dacă există, nu are şef puternic, ci mai curînd un fricos...

— Un, ce?

— Un fricos, un laş, dar care ştie să-şi ascundă slăbiciunile!

— Mergi prea departe! am zis.

Detectivul observă că între mine şi Psiholog intervenise o încordare. El propuse cu suavitate: — Să le expediem *celorlalţi* un mesaj prin pisica noastră, ceva de genul fundei, însă mult mai complicat, să vedem cum se descurcă şi cît sînt de ingenioşi!

Deci, o şaradă către rivalii noştri, prin intermediul pisicii negre.

Idee absurdă, însă ingenioasă. Am căzut pe gînduri. Trebuia să inventăm o ecuaţie cu multe necunoscute, dar cînd, după zile, am pus-o la punct, am observat că pisica noastră — neagră — renunţase să mai alăpteze puii suratei sale şi, imparţială, îi înţărcase şi pe ai ei. Două „rînduri" sau, dacă doriţi, două „seturi" de pisoi o slăbiseră, nu mai făcea faţă. Ce şansă că noi aveam lapte de vacă. Dar ceilalţi pisoi, sărmanii? ne-am întrebat căci, deşi hoţi şi bandiţi, eram cu toţii nişte oameni miloşi şi de treabă...

patruzeci şi trei

Şi astfel se face că într-o seară, Emil care adusese cevа hrană pentru pisoii orfani acum şi de mama lor, şi de mama adoptivă, dădu nas în nas cu Scafandrul, acolo în podul şopronului unde căldura din timpul zilei mai stăruia ca într-un cuptor. În lădiţa-culcuş mai rămăseseră doar patru pisoi, cei doi cu blana de culoarea focului, aidoma mamei lor, unul tigrat şi unul foarte amestecat...

Emil era un băieţel care nu înţelegea încă prea bine ce se întîmplă pe lumea asta amărîtă, marile tristeţi, disperarea, îi erau străine. Nu-i era în schimb străină bucuria. Bucuria de a mînca, de a asculta o poveste, de a hrăni puii PISICII.

Emil nu se sperie prea tare, se zăpăci doar ca un căţel poliţist ce constată că piciorul stîng al infractorului o ia la dreapta, iar piciorul drept — în stînga. Scafandrul era un vlăjgan cu faţa de piatră chiar şi rechinii de care se ciocnise pe cînd pescuia perle, o luau la sănătoasa. Lumina oarbă a felinarului aducea un plus de duritate trăsăturilor sale. Băiatul, rămase mut. Pisoii, ghemuiţi unul în celălalt, se treziseră. Ochii lor, mărgele vii, prindeau lumina slabă. Oare ce gîndeau puii PISICII? Gîndeau? Oare ce gîndea Emil? Dar Scafandrul?

Băiatul adusese ceva de mîncare pisicilor, un fel de terci dezgustător apă călduţă, zahăr, mălai, mărar tocat (ideea lui Şorban: vitamine), Scafandrul venise şi el cu mîncare, lapte oferit de văcuţele experţilor. Pentru a descoperi culcuşul puilor orfani trebuiseră rezolvate o serie de ecuaţii, cea mai complicată fiind, bineînţeles, refacerea traseului celor două pisici. Experţii îşi sfărîmă capul, dar ajunseră la rezultatul dorit. Porniseră de la premiza că muţele sînt legate de un anumit loc, spre deosebire de cîine care e ataşat stăpînului său. Adevărul acesta nu aduse multă lumină. Alte indicii îi conduseră la şopron. Doar aveau şi un Detectiv! Culcuşul pisoilor fu reperat la o anumită distanţă de vizuina experţilor.

Era de presupus că „domiciliul" puilor se află în preajma ascunzătorii *celorlalţi,* în caz că aveau un bîrlog stabil şi nu erau nişte m i g r a t o r i. O întîlnire cu membrii echipei rivale era previzibilă şi se stabiliseră măsuri şi variante. Posibilitatea ciocnirii se adeveri, numai că reprezentantul rivalilor se nimeri să fie tocmai Emil. („Aşa! Băiat, şi nu fetiţă! gîndi Scafandrul. Ei, ce să-i faci şi noi putem greşi!") Însă, oricum, Scafandrul emise un mîrîit şi făcu un mic gest, nu de teamă, nu se complica el cu astfel de sentimente minore. Mîrîitul şi gestul său trădau satisfacţia. Surpriza plăcută. Calculaseră totuşi cu destulă precizie, deşi, deh, era băiat, nu fetiţă.

Emil nu se speriase prea tare, ci numai aşa, niţel, ca atunci cînd bufniţa „împăiată" îşi luase zborul. Era prea mic el ca să poată resimţi o mare spaimă, spaimele majore intră în apanajul oamenilor maturi, nu? Emil privi drept în ochii tipului ce răsărise ca din neant. Capul Scafandru-

lui se afla chiar la înălțimea acelei grinzi unde poposise strania bufniță care, deși împăiată, zburase ca vie. Zdrahonul de Scafandru, om practic ce gîndea iute, avînd minte ageră, altfel n-ar fi intrat în echipa de experți a șefului Charles, intui într-o clipă situația, și anume că orice cuvînt, deocamdată ar fi de prisos, știa Scafandrul că de multe ori cuvintele abia complică totul. Era nevoie de un gest, și încă de unul bine cumpănit. Așa că scoase de sub largul dolman al bluzonului său de culoarea fumului de la taberele indiene, scoase sticla cu lapte.

Emil, inocent ca prima rază de lumină ce s-a născut din bezna cea eternă, spuse: — Mulțumesc, domnule. Mulțumesc în numele pisicilor!

Pe figura Scafandrului înflori un zîmbet șters, dar cu atît mai semnificativ. Un astfel de zîmbet, și cald și pătrunzător, poate fi văzut uneori pe chipurile oamenilor cu înfățișare dură. Laptele și zîmbetul, îl cuceriră pe Emil. Încă o dată, forța incontestabilă a laptelui și a unui zîmbet plasat la timp. Mutrișoara lui deveni o mică oglindă a fericirii. Un om ce poartă asupra sa un flacon cu lapte iar nu o mitralieră, o dinamită, sau un rubin sub care colcăie otravă, (ca marchiza . . .), nu poate fi decît un Om Bun!

— Ajunge și pentru pisoi, dar și pentru tine, spuse Scafandrul, continuînd să surîdă, data viitoare va fi adus mai mult lapte, dar fii atent, data viitoare va veni altul, să nu te sperii . . . În laba Scafandrului apăru un pahar plat de aluminium în care turnă din flacon și-l întinse lui Emil.

— Eu nu mă sperii atît de ușor, se împăună Emil, mulțumesc, domnule!

— Nu-mi mai spune domnule, zi-mi simplu George.

— Bine, George. E desigur un nume fals. Dar unde sînt?

— Cine, băiețaș?

— Numele meu este . . . Emil, dar firește e fals. Unde sînt vacile?

— A, vacile, se înveseli și mai mult Scafandrul. Vacile sînt la locul lor, în . . . coteț, în cotețul pentru vaci.

— Și ce culoare au?

Scafandrul se distra de minune, dar habar n-avea ce culoare au vacile lor, fiindcă în „coteț" nu intra, oricît de ciudat s-ar părea, decît Grafologul.

— Dar tu ce ai acolo, pentru pisoi, Emil?

— Ceva care nu le place, dar ce să fac, n-avem lapte, e un amestec de tărîțe, apă, zahăr . . .

— Tărîțe pentru pisici! protestă Scafandrul și gîndi: „O mare echipă rivală care o duce greu... sau pur și simplu n-are vaci...“ Și întrebă: — De ce nu bei lăpticul, Emil?

— Mulțumesc, domnule, nu beau. Acolo trebuie să fie arsenic. Și marchiza l-a otrăvit pe conte cu otravă dizolvată în lapte!

— Hei! Cînd, măi băiete, cînd? izbucni Scafandrul adînc zdruncinat în toate convingerile sale prezente și chiar în cele viitoare.

— Pe cînd străbăteau Marea Moartă, în capitolul 27, explică senin și nezdruncinat Emil. Scafandrul se înveseli și mai mult. Dădu pe gît dintr-o sorbire laptele din păhărușul plat, iar Emil îl fixă cu ochii mari așteptîndu-se să-l vadă căzut, cuprins de spasmele morții. În romanul d-lui Ordean indivizii cu înfățișarea Scafandrului, beau numai Martini sau în cel mai rău caz whisky, niciodată lapte, i-ar fi durut pîntecele.

Scafandrul își șterse hotărît cu dosul palmei dunga albă de la colțul gurii.

— Bea, Emil. E lapte bun! În cel mai rău caz murim împreună!

Lăbuța transparentă a lui Emil se apropie de mîna Scafandrului, își trecură paharul din mînă în mînă ca pe o parolă. Puștiul sorbi lichidul cel alb cutremurat de plăcere, de niște senzații tot atît de îndepărtate ca infinitul lui Șorban. Apoi puse o întrebare, cu aceeași inocență în priviri, că Scafandrul care-l studiase încîntat pe cînd deșerta paharul, fu de-a dreptul năucit: — Sînteți convins, domnule, că în minutul următor nu voi cădea zvîrcolindu-mă, cum s-a întîmplat cu excelența sa contele?

— Dar am băut și eu din același lapte!

— Dar poate că ai luat un antidot, George!

Scafandrul rînji iar. Nu găsea un răspuns ca lumea. Cineva, un măgar de bună seamă, îi îmbîcsise mintea copilului cu năzdrăvănii.

— Acum, că te-ai convins, hrănește și mîțele tale, Emil. Ia să văd ce gust are terciul pe care l-ai adus! Scafandrul puse pe limbă un dram din amestecul preparat de cei din pivniță. — Măi, zise, poate că un malaiez naufragiat pe o insulă pustie și *zdohnit* de foame, ar fi înghițit porcăria asta, dar niște mușe imposibil să mănînce noroiul ăsta scîrbos. Scafandrul scuipă într-o latură o priză de tutun și scoase din unul din zecile sale de buzunare — în această privință bluzonul său semăna cu pelerina lui Hagea — un

mic blid din lut ars. Aşezară străchinuţa chiar sub nasul pisoilor, dar ele, mici şi proaste, nu se lăsară ademenite (se temeau de arsenic?!), Scafandrul încurcat, zise: — Pis, pis, mîncaţi, ce naiba!

— Uite cum se procedează, George, făcu Emil şi vîrî boturile pisoilor în lapte, cu forţa. Cum se face că nu ştii ceva atît de simplu? Vezi? De voie, de nevoie, trebuie să înghită lăptic. Cîte vaci ai, George?

patruzeci şi patru

Scafandrul îl analiză cu gravitate pe băiat. Ce culoare au vacile, cîte vaci ai, — puştiul pur şi simplu îl trăgea de limbă şi cine ştie la ce concluzii putea ajunge echipa rivală, aflînd culoarea vacilor, numărul lor! Jocul logicii speculative e nelimitat.

— Mă, Emil, făcu Scafandrul, decis să ocolească orice răspuns direct sau să mintă şi să pună în acelaşi timp capcane, uite că mi-am adus aminte, cum să spun, vacile noastre (îşi muşcă limba, n-ar fi trebuit să folosească acest cuvînt, „noastre"!), vacile au aproximativ culoarea pisicii, mama acestor pui.

— Cum? Ai cunoscut-o pe PISICĂ? Ai cunoscut „flacăra cu patru picioare şi o coadă"?

Na, că am căzut eu în cursă, gîndi Scafandrul. Răspunse evaziv: — Am văzut-o din întîmplare, o dată... Dar cine i-a dat acest nume, „flacăra cu patru..."?

— Cum cine? Eu! Adică vacile au culoarea „flăcării!" Cum pot să aibe nişte simple vaci, care nu ştiu decît să dea lapte, culoarea nobilă a flăcării?

Acum Scafandrul avea motive să fie satisfăcut, tocmai asta voise el să verifice, dacă era vorba de aceeaşi muţă, cea care făcuse involuntar legătura dintre grupuri.

— Emil, dragă, o vacă nu e mai puţin complicată decît o pisică şi în plus mai dă şi lapte!

— Şi pisica dă lapte, George!

— Însă numai pentru pisoii ei, pe cînd o vacă ne dă şi nouă, şi mie şi ţie, şi prin asta vaca are un ascendent faţă de pisică.

— Poate, ridică din umeri băiatul. Însă domnişoara Căta... vreau să zic Fatala Helga, ţi-ar răspunde că în Egiptul Antic pisicile erau zeiţe.

— Am auzit și eu, spuse Scafandrul din ce în ce mai satisfăcut. Fatala Helga?

— Nu e adevăratul ei nume, făcu iute Emil.

— Nu mă îndoiesc, zîmbi cu bunăvoință Scafandrul. Dar i se potrivește... („Bun nume pentru Domnișoara Isteață!")

Picăturile de lapte se prelingeau caraghios pe mustățile pisoilor, micile lor burți căpătaseră contur, Scafandrul zise că pentru azi e destul, nu cumva să facă o pîntecariță sau ceva mai rău

— Poate că mai e cineva la voi care e amator de lapte... Poate Marinarul?

— Care marinar? Nu, pe-aici, amator de lapte sînt numai eu și pisoii.

Scafandrul avea întreaga libertate de acțiune, șeful Charles hotărîse să se procedeze în caz de contact cu echipa adversă în funcție de împrejurări, să ucidă numai dacă era neapărată nevoie, să nu se lase ucis, să trateze totul pașnic sub formula „eu sînt mic, nu știu nimic, tata-n pod belește oaia".

Emil privi de jos la Scafandru, de la botinele lui mari pînă la hălăciuga de păr învîrtejit și decolorat.

— Nu cunosc nici un marinar, George!

— Ei, nu! Atunci, cine a legat funda la gîtul pisicii de culoarea focului?

— Bătrînul căpitan Haag... ajutat de fatala Helga. Nici astea nu sînt nume adevărate.

Emil picase din lac în puț. Căpitan de vapor, tot marinar înseamnă.

— Evident, evident... Căpitan de vapor?

— Și cine a ucis PISICA?

— Îți spun, dar rămîne un secret între bărbați. A ucis-o Silver cel... Rău... dar nu e numele lui adevărat... Nu-mi mai pune atîtea întrebări, George, n-am voie să-ți spun nimic! Emil îl privi apăsat pe Scafandru, îl dojeni cu o nuanță tristă și matură în ochii lui de puști vesel. Scafandrul bănui cam ce se petrece în căpșorul acela cu frează răzvrătită și la rîndu-i se întristă.

— Bine, Emil, nu te mai întreb nimic, dar nu uita, te rog nu uita că îți sînt prieten adevărat și discuția dintre noi e o discuție între bărbați, și nici un cuvînt nu va trece mai departe, și acum, ca între doi bărbați, să bem ce a mai rămas din lapte și să ne închipuim că e șampanie.

— Și-n roman, la început, marchiza încearcă să-i pună contelui otravă în șampanie.

— În care roman, Emil?

— Ei, romanul acela . . . nu-l cunoşti?

— Cine l-a scris?

— Ziceai că nu mai pui întrebări! Îţi răspund totuşi, fiindcă vorbim în secret, ca între bărbaţi. L-a scris . . . Bătrînul Detectiv Schmeltz.

— Limpede, făcu Scafandrul. Am şi uitat. Apoi îşi apăsă palma grea pe umărul băiatului. — Emil, fără lapte, pisoii ăştia pe care tu îi iubeşti, dar care-mi plac şi mie, vor pieri. Cred că îţi dai seama şi tu!

Emil ştergea cu un smoc de paie boturile şi mustăţile pisoilor, însă uita să dea cu mîneca peste propriile sale buze, şi ele albe.

— Îmi dau seama perfect, domnule.

— Ai uitat cum mă cheamă? Spune-mi ca înainte, George. Şi, vrei să fim prieteni?

Scafandrul se mişca de colo-colo prin pod. Nici o grindă nu gemea sub greutatea lui. Umbla neauzit ca o pisică, încercînd să observe tot ce era de observat.

— Prietenia ta e o mare onoare pentru mine, George, spuse cu emfază Emil, citindu-l pe conte înainte de a fi otrăvit de marchiză.

— Cine te-a învăţat să vorbeşti astfel, băiete?

— În primul rînd, nu sînt „băiete", ci Emil. Iar tu pui iarăşi întrebări!

— Bine, n-am spus nimic. Chiar nimic. Dacă sîntem prieteni să ştii că voi avea grijă să capeţi lapte în fiecare zi, şi pentru pisoi şi pentru tine, căci şi tu ai nevoie, altfel nu creşti. Nu vrei să te faci cît mine de voinic? Dar trebuie să-ţi pun o condiţie . . .

— Nu se poate fără condiţii, George?

— Mare şmecher eşti! Nu se poate. Lumea noastră e complicată, trebuie să-mi iau şi eu măsurile mele. Şi apoi, nu e o condiţie greu de îndeplinit. Nu trebuie să faci ceva, trebuie să nu faci ceva!

— Prea complicat, George!

— Cîtuşi de puţin. Nu trebuie să aminteşti celorlalţi nici o silabă despre mine. Dacă scapi un cuvînt, aflu, şi nu mai curge laptele. S-a făcut?

Era un pact destul de ciudat, de riscant şi neloial faţă de ai săi, Emil simţea asta, pe de altă parte . . . Puştiul aprobă din cap: da.

— Să fii singur aici în fiecare seară, neapărat singur, bine? Şi să nu te sperii dacă apare altul cu sticla. Va fi un om la fel de bun ca şi mine, pe cuvînt de onoare. Şi la

urma urmei, de ce să te sperii, ești bărbat! Și veți bea în fiecare seară lapte pe săturate, tu și lighioanele astea mici. Seară de seară, ochei?

— Ochei! zîmbi Emil care cunoștea expresia, o foloseau mai toate personajele lui Ordean. Și fără voia sa îl scăpă: „Nous sommes donc içi . . .“

— Bravo! Știi franțuzește?

— E pe franțuzește?

Obrajii Scafandrului se umflară de rîs.

— Să avem încredere unul în celălalt, zise. Și nu încerca să-mi iei urma — va fi zadarnic. Eu umblu invizibil și ușor ca zefirul, noapte bună, Emil!

patruzeci și cinci

Emil mai rămase în pod cîteva momente, considera că așa se cuvine Voia să-l convingă pe noul său amic — dacă-l considera ca atare pe George — numele fals! — că nu intenționează să-l spioneze. Cînd în sfîrșit, coborî, noaptea îi suflă în obraz a răcoare, iar stelele păreau nespus de apropiate. Cînd ești copil și noțiunea înfricoșetoare de infinit încă nu te-a răstignit, nu există obiect intangibil. Emil era convins că dacă ar efectua un salt doar niței mai înalt, ar putea să apuce avionul ce zboară pe cer, ziua, sau luna care și ea zboară pe cer, noaptea.

— Ai întîrziat cam mult acolo la pisici, Emil, spuse matematicianul Șorban. Mă îngrijorasem. Mă pregăteam să ies . . .

— O, nu, tresări Emil, gîndindu-se că fusese la un pas de catastrofă. Eu nu mă rătăcesc, merg cu ochii închiși, și-mi place să mă joc cu pisoii, și . . .

— Au mîncat?

— Cu mare poftă, domnule. Și s-au lăsat mîngîiați. Pisoii cei drăguți!

Ceva îl deranja pe Șorban! Își puse ochelarii și deodată înțelese despre ce este vorba: mustața albă, subțire, invizibilă, de pe buza copilului. Fără discuție — lapte. De unde, lapte? Dar deocamdată păstră tăcerea, nu zise nimic. Nimic, fiindcă în pivnița lor, pe lîngă telefonista Cătapisică, Hagea, Hampel și Ordean, se iscase un nou personaj.

Această figură trebuia să fie, după calculele matematicianului, cea de a cincea baionetă de pe șnur, de pe șnurul celor șapte baionete.

Totul, totul e învăluit într-o adîncă taină, cum parcă a spus scriitorul acela. „Scriitorul acela" putea să fie Ordean sau oricare altul. Totul e învăluit în taină, fie că privești constelațiile rotindu-se pe cer, fie că observi o pisică de culoarea focului tîrîndu-se prin iarbă către o pasăre care sigur îi va scăpa, dar fără să fie descurajată de această perspectivă, ea, PISICA, fie că te zgîiești perplex la un ins cenușiu despre care nu știi nimic, nici măcar nu ești sigur că dumnealui există, un ins ce desenează ceva cu o cretă pe zidul beciului.

Șorban își desprinse de pe nas ochelarii și căută un loc unde să-i pună pentru a fi sigur că nu vor fi striviți de fundul cuiva, își atîrnă la colțul gurii luleaua de la care pornea spre infinit un *șnur* cenușiu de fum, subțire și fin ca un lănțișor de argint prins la gîtul pruncului de ziua lui.

Matematicianul își mută privirea de la mustața de lapte a lui Emil la insul cenușiu ce pătrunsese inexplicabil în existența lor. Pe aceeași direcție se ațintea și telefonista Cătapisică, nemișcată, în picioare, capul dat ușor pe spate, cu profilul ei grațios pe care nasul mic și cîrn· putea fi considerat la fel de misterios ca și meteoriții ce vin la noi de undeva... Și Hampel, frămîntîndu-și dementțial mîinile, îl fixa pe intrus, și Ordean, pe jumătate înfricoșat și parțial curios, și Hagea, răbdător ca pîndarul ce așteaptă în dimineața umedă primul țipăt al cocoșului de munte, pentru a-l repera și a-l ochi, fiindcă, se zice, cînd își aruncă chemarea, cocoșii de munte închid ochii, ce imprudență!

Către insul cenușiu își întoarse ochii și Emil, simțind încă pe limbă gustul neasemuit al laptelui proaspăt muls.

Aducînd cu el imaginea virilă a Scafandrului, profilul necunoscutului îi displăcu lui Emil, și pe bună dreptate.

Toate aceste priviri, de culori și intensități diferite, alcătuiau unghiuri cu alte deschideri dar cu vîrf comun, vîrful fiind un om pe de-a-ntregul cenușiu, oricum l-ai fi privit, de sus în jos sau de jos în sus. Foarte repede, mișcîndu-se ca niște tentacule, degetele cenușii, cu unghii cenușii, isprăviră schița în cretă, prezentînd un contur bine cunoscut celor din beci.

Era *Fortăreața inexpugnabilă* de pe fluviu. Șorban avu impresia că doarme și trece dintr-un vis în altul, o suită de vise asemănătoare.

Insul cenușiu rămase nemișcat, cu brațele căzute, umerii căzuți. Părea că-și admiră isprava. De sub pălăria cu boruri largi, cenușii, cădeau pe ceafă cîteva șuvițe slinoase, cenușii. Pantalonii îi avea boțiți și le atîrna turul, ca un balon dezumflat. Haina prea scurtă se prezenta în schimb prea largă pentru umerii firavi. Pantofii păreau a fi culeși dintr-o ladă de gunoi, dar nu din aceeași ci din două lăzi diferite, fiindcă și încălțările erau cam diferite, asemănarea dintre pantofi era că le lipseau tocurile și erau acoperiți nu cu un praf n o r m a l, ci cu o substanță cenușie, ca scrumul de țigară. Ce nu era cenușiu la individ, era desenul care însă nu făcea parte din el ori făcea? — drakku să mai știe! Toată lumea tăcea, pînă și Hampel, cu toate că o sumă de răutăți îi atîrnau la colțurile gurii, ca niște salive. Insul se răsuci brusc, executînd un stînga-mprejur de ostaș bine instruit, imitîndu-l cu sau fără voia lui chiar pe Hampel. Da.

Fața lui cenușie de om care-și pierde nopțile prin cîrciumi sordide iar în zori, firește, uită să se bărbierească, ascundea buzele palide, însă mai mult cenușii, iar ochii pierduți undeva în craniu, dacă-i căutai bine, îi găseai și tot cenușii erau. Pe fruntea îngustă cît un deget se prelingeau picături de transpirație. Cînd scoase cîteva cuvinte constatară că glasul său are întreruperi sonore ciudate, ca și cum s-ar fi exprimat în Morse.

Toată lumea din beci nutrea un resentiment clar față de individ, chiar și Emil care gîndea că un zdrențăros ca ăsta n-are în buzunar vreo sticlă cu lapte sau o cutie cu acadele. Are cretă, cel mult. Asta are, cretă. Însă nici intrusul, adus acolo de o pală de vînt cenușiu nu privea cu simpatie onorata asistență. Se uita la cei de față ca un grădinar la niște greble uzate.

— Numele meu n-are importanță, zise și așteptă să fie contrazis. Nimănui nu-i trecu prin cap să facă una ca asta, fiind convinși că este chiar așa. Chipul mic și zbîrcit al omului cu nume fără importanță, se roti foarte încet ca antenele radar ale crucișetoarelor. Continuă cu vocea lui întretăiată: — N-are importanță nici de unde vin nici încotro mă îndrept. Nimeni pe lumea asta nu știe, iar în primul rînd, eu. Nici cometele nu au habar încotro se îndreaptă, sau mă înșel? Ochii săi bine ascunși, indescifrabili și cenușii se opriră o clipă, din greșeală oare?, pe obrazul neras al lui Șorban. S-ar putea să mor, continuă individul și toa-

tă lumea simți o secretă bucurie că și așa ceva e posibil și chiar speranța că se va întîmpla cît mai iute. — Dar nu aș vrea să duc pe lumea cealaltă despre care nu am cine știe cîte certitudini, un semn de întrebare ce aparține acestei lumi, despre care am cîteva certitudini — nu suficiente! Oricum, lumea cealaltă dacă există, nu are nevoie de semne de întrebare în plus, și așa e pardosită cu ele.

Insul cenușiu tuși, sec, mărunt, meschin, ca un vechi tebecist și ca un și mai vechi fumător. Își plimbă iarăși de jur împrejur, încetișor, radarul ochilor minusculi bine înfundați în craniu. Nimeni nu se grăbi să-i ofere o țigară. Cine? Șorban trăgea din lulea iar Hagea mai curînd și-ar fi despicat țeava carabinei numărul unu decît să-i dea acestui *nimic* una din țigaretele sale de culoarea șocolatei.

Intrusul se scobi prin toate buzunarele și extrase în sfîrșit o țigară, o aprinse frecînd-o de te miri ce și elimină din gura sa îngustă și fierăstruită ca o crăpătură într-un pămînt secetos, o șuviță de fum cenușiu. Privi fumul ca pe o revelație și pentru prima dată ochii lui de șoarece scînteiară.

— Mă bucur că am descoperit ascunzătoarea voastră!

Șorban dădu replică: — Ești singurul care se bucură! Nu te întrebi dacă ne bucurăm și noi?

Individul cenușiu nu păru să-i acorde atenție.

— Dracul mai știe! Am impresia că sînt unealta unei forțe pe care încă n-am identificat-o! E posibil așa ceva? De ce vă mirați? De ce nu-mi răspundeți?

Nimeni nu se mira și nimeni nu avea chef să-i dea un răspuns. De altfel, ce fel de răspuns?

— Ascultați! ridică vocea individul cenușiu. Aici — mîna lui schiță un gest mic însă foarte abrupt, ar fi putut să reteze cu latul palmei gîtul unei antilope — aici vedeți *Fortăreața* de pe fluviu. Există în această schiță trei puncte care, unite prin linii drepte, alcătuiesc un triunghiu inexplicabil, un triunghiu care nici măcar nu are voie să existe! Să zicem triunghiul A-B-C. Ce este un triunghiu abece? Poate cineva să-mi dea un răspuns rezonabil? Un adevărat matematician și-ar pierde mințile studiind acest triunghiu absurd și care nu are dreptul de a exista! Din fericire pentru voi, nici unul nu e matematician aici, așa că nimeni nu va înnebuni. Sînteți cu toții dezgustător de sănătoși!

Hampel își regăsi prezența de spirit, sau răutatea.

— Cine naiba te-a dirijat încoace și ce naiba vrei?

— Cuu-uum?

— Am întrebat! răcni Hampel. Cine dracu te-a adus aici?

— Poate că nici nu greşeşti prea mult confundînd întîmplarea cu diavolul, replică insul, netulburat. Daţi-mi o formulare exactă, ştiinţifică, a noţiunii de demon. Vedeţi că nu sînteţi în stare!? Explicaţi-mi ce este întîmplarea? Aveţi înfăţişări care mai de care mai inteligente. Şi, ce folos? Ce este întîmplarea? Ce este diavolul?

Hagea întrebă, calm: — Să-l împuşc?

— N-ai să mă împuşti, şi ştii de ce? Fiindcă pur şi simplu nu-mi pasă! Nu mi-e frică. Un ins sîngeros şi violent cum posibil că eşti dumneata, adulmecă frica, exact ca un dulău şi miasma de frică trezeşte în el dorinţa de a se afişa. Eu nu împrăştii miasmă de frică. Mirosiţi-mă! Poate că împrăştii alte duhori, că nu m-am spălat de cine ştie cînd. Mă aflam bine ascuns, nimeni nu mă deranja şi nu aveam intenţia de a deranja eu pe alţii. Dar a intervenit întîmplarea. Tainiţa mea a fost zguduită, zdruncinată şi desfiinţată. M-am pomenit pur şi simplu dezgolit în faţa lumii întregi. S-o ia naiba de lume, mi-am zis şi m-am strecurat dintre dărîmături. Gura unui tunel se căsca în faţă-mi, pur şi simplu îmi făcea cu ochiul, mă atrăgea. Am urmat această chemare, alta mai ispititoare nu exista. Văd pe întuneric la fel de bine ca şi ziua, e o calitate pe care am moştenit-o de la strămunii mei. Strămunii mei sînt lupii.

— Nu liliecii?

— Nici vorbă. Lupii! Am dovezi. Doriţi să vă prezint una din ele?

Şorban îşi reaprinse luleaua. Privind fumul, simţi dorinţa de a se arăta absurd: — Da! Dorim măcar o dovadă!

Dar în acelaşi timp, acum, Şorban simţi că e mai aproape ca oricînd de acea coardă şi vitală şi esenţială ce se mai poate numi, prin convenţie, şi infinit. Şorban se simţi absurd, ridicol, dar şi înţelept. Şi răspunse printr-o demnă şi aspră privire celor din beci care ar fi încercat să-l mustre pentru dorinţa sa nesocotită.

Intrusul, „urmaşul lupilor" de cavernă (au existat astfel de lupi? Dar ce n-a existat pe lumea asta?...), rămase nemişcat, cu braţele căzute, umerii căzuţi. „Exact în poziţia asta l-am văzut iniţial", îşi spuse matematicianul. Trecu un timp. Micul infinit, gîndi Şorban. O transformare dificil de sesizat schimbă cu încetul înfăţişarea celui ce se pretindea a fi urmaşul lupilor. Obrajii scofîlciţi de mumie rău conservată căpătară relief şi culoare — culoarea nu mai era cenuşie, iată că insul îşi nega seminţia lupească, un roz gălbui coloră obrajii, gîtul i se umflă, se congestionă, umerii se ridicară, palmele deveniră o pîlnie în faţa buzelor,

şi el îşi îndreptă chemarea undeva în sus, către stele, către infinit!

Nu era jalea gîtuită a lupului singuratec ce strigă iarna de pe o colină albă în direcţia lunii; nu era corul haitei flămînde pornită în urmărirea cerbului, nici măcar ameninţarea lupoaicei cînd aceasta încearcă să-l respingă pe rîsul cel viclean şi sîngeros. Nu era strigătul morselor cînd se crapă în nord banchiza, sau geamătul de durere al tigrului rănit şi nici pe departe hohotul hienei. Nu era glas de animal, dar nici voce de om! Poate, poate, huruitul terifiant ce izvorăşte din adîncul pămîntului, înainte de cutremur.

După ce aduse această dovadă — însă, orice s-ar zice, nu era o dovadă că se trage din viţă de lupi, omul cenuşiu redeveni cenuşiu, umerii se pleoştiră, ochii se ascunseră şi mai adînc în craniu. Nu părea nici obosit de efortul depus, cu toate că efortul de a imita acel vuiet („Eh, da! este vuietul Marilor Dezastre" conchise Şorban) trebuie să fi fost considerabil, şi nu părea nici satisfăcut că-şi îndeplinise promisiunea. Acum ai fi zis că e mai nepăsător ca oricînd. Avea în el ceva din prezenţa detaşată a Marilor Absenţi...

Hagea uită să mai tragă din ţigareta lui şocolatie, se fripse la deget, o aruncă peste umăr şi întrebă:

— Nu cumva eşti nebun?

Individul se scutură cu nepăsare, cu neglijenţă, de această supoziţie.

— Nu! Cu toţii trecem prin faza aceasta. Eu am străbătut-o de multă vreme. Şi continuă relatarea sa stranie exact din punctul unde o lăsase: — Părăsindu-mi ascunzătoarea, am urmat un labirint presărat cu oseminte, am trecut pe lîngă vetrele unor focuri străvechi pe care se mai află straturi diafane de cenuşă pietrificată, da, pentru că pe acolo n-a suflat niciodată vreo briză, şi... focuri ce au ars în urmă cu mii de ani, ascultaţi-mă bine, *încă mai ard!*, cînd deodată în faţa mea se deschise cerul liber, iar jos, pe fluviu, ce am văzut? Am văzut *Fortăreaţa*. Am rămas pe loc la ieşirea din subterană şi am studiat *Fortăreaţa* timp de patru zile. Nu mă plictiseam şi nu mă grăbeam, încotro să mă grăbesc? Cînd e vorba de o pîndă, am de partea mea răbdarea şi stoicismul strămunilor. Cînd voiam să mă odihnesc, mă furişam înapoi cufundîndu-mă în beznă, beznă care nu e pentru mine decît un odihnitor crepuscul. Cranii omeneşti şi cranii ale unor alte fiinţe — nu ştiu şi nici nu mă interesează, dacă oamenii au devorat fiinţele alea, ce vor fi fost, sau invers, n-are nici o impor-

tanță. Pe alocuri grămezile de tibii, peronee, femururi, coaste răsăreau ca niște vreascuri pregătite spre a li se da foc. Nimeni nu le dădea foc, cu toate acestea luminau, ardeau. În unele puncte unde probabil călcase cîndva apa, aceste rămășițe se înnegriseră și trosneau sub pașii mei, comunicîndu-mi cine știe ce, dar de fapt — știu ce. Dar apa nu intrase în galeria nou explorată și am întîlnit cranii ale ursului de cavernă stivuite în formă de piramidă...

— Cum ai spus? se trezi Hagea.

— Cranii ale ursului de cavernă. Stivuite. Sau, dacă vrei, domnule, aranjate. De mîna cui? Sau, de laba cui? Subterana prezenta aspecte neobișnuite, pe alocuri galerie naturală, calcar dizolvat sau altceva, pe alte porțiuni fusese săpată, dirijată. De mîna cui? De laba cui? Un val de aer proaspăt mă izbi în piept, îmi dădu de știre că mă aflu la capătul drumului și mă ameți ca o șampanie. Am leșinat. Și am rămas așa, leșinat sau mort pînă ce m-a ridicat, din leșin sau moarte, un parfum prea cunoscut. Nu era parfum, ci fum, fumul unui foc și fumul unor țigări. Pentru un fost lup, fumul e un semn, inutil să vă explic. Astfel am descoperit ascunzătoarea voastră. Și voi sînteți foști lupi?

— Ai ieșit deci din zidul turcesc, din subterana cea veche?

— Dacă vrei să-i zici turcesc, te privește. Eu nu cred că e turcesc.

— De ce te interesează *Fortăreața* de pe fluviu? întrebă Șorban.

— Nici nu-mi pasă de *Fortăreață!* Mă fascinează doar triunghiul acela inutil. Inutil, zic, fiindcă n-am izbutit să-l dau de un rost cu toate că precis are. Totul are rost, poate cu excepția seminției omenești care s-a dezvoltat doar pentru a se autonimici. E acesta un rost?

— Ființele se nasc și mor, iar oamenii sînt și ei ființe, dă-i mai departe, însă pe scurt. Ce e cu *Fortăreața* de pe fluviu?

— *Fortăreața* e pentru mine un zero absolut. Dar ce reprezintă triunghiul? E un semn. Știu. E un mesaj. Eu l-am transmis, transmiteți-l și voi, mai departe, cineva, la momentul potrivit îi va dezlega tîlcul, iar noi ne vom fi îndeplinit datoria...

— Prea bine, dar pălăvrăgești cam mult, i-o tăie vînătorul Hagea.

— Poate! Dar tu de ce-ți răsucești întruna urechea aia? E un tic? Ești nervos?

— Mă privește! Iar în ce te privește, cred că singurătatea, foamea și spaima, te-au cam dereglat. Noi, în felul nostru, sîntem ospitalieri, stupid de ospitalieri, cu oricine. Așa e că ne-a rămas un rest de fiertură? Telefonista Cătapisică dădu din cap că da. Hagea îl privi pe intrus ca pe un șacal (nu ca pe un lup!) și întrebă: — Vrei?

— Nu! refuză categoric individul cenușiu. Un fost lup nu rămîne niciodată descoperit. Și schimbă iar subiectul: — Sînt și pictor!

— Pictor, și mai ce?

— Am zis doar atît: ... și pictor. Pictor, din tată-n fiu. Strămoșii mei după ce s-au transformat în oameni au desenat, în bezna lor, căprioare și cîteodată tigri. Încă o dovadă că au fost lupi. Le-au zgîriat sîngerînd și bătîndu-se între ei, fiindcă fiecare *vedea* altfel, cu gresia pe netezimile văgăunilor. Cînd nu se înțelegeau asupra formei tigrului, cel mai puternic îl ucidea pe cel slab, iar apoi îl mînca, și desena tigrul conform concepției sale. Eu și acum prefer carnea crudă, de pildă cînd întîlnesc o pisică, o nomesc, știu eu cum, iar apoi o ronțăi într-o secundă.

— Mănînci pisici? se miră, îngrozit, Emil.

— Da, copile. Este vreo pisică aici în preajmă?

— Eu n-am văzut nici una, redeveni „înțelept" Emil.

— Dacă există, o găsesc eu! Ele, tîmpitele, miaună! Și nu o dată, din luptele astea pentru forma tigrului s-au născut aberații, tigrii semănau cu păsările sau cu șopîrlele. Știu toate acestea fiindcă îi visez și particip în vis la disputele lor sîngeroase. Oare ce urmăreau? Insul cenușiu aruncă o privire cenușie și zise: — Oare și ei intenționau să lase mesaj pentru viitor? Oare au devenit oameni în momentul cînd au fost pătrunși de o dorință devorantă de a lăsa mesajul lor?

Nimeni nu răspunse, dar întrebarea rămase suspendată între fumurile lui Șorban și Hagea. Insul cenușiu întrebă: — Unde aveți umblătoarea?

— Umblătoarea? se miră Ordean.

— Zi-i veceu, dacă vrei. Unde e? Sau, te pomenești, problema asta nu ați rezolvat-o?

— Mă mir că în calitate de fost lup n-ai fost în stare să-ți rezolvi nevoile în sînul naturii! spuse caustic Hagea.

— În prezent sînt numai om sau, mai exact, lup pedepsit să fie om. Ei, aveți sau nu chestiunea în cauză?

— Hampel, zise vînătorul Hagea, condu-l pe domnul pînă la locul unde și capetele încoronate se duc în singurătate și ai grijă ca în treacăt să nu șterpelească oareceva!

Hampel îl săgetă pe Hagea: — Eu? Eu? De ce tocmai eu?

— Tu! Tu! Eşti omul cel mai potrivit să umbli cu lumînarea. Du-te odată, că domnul nu mai poate!

Individul cenuşiu dispăru din existenţa lor, lăsînd numai desenul de pe perete. Şorban îl copie deîndată cu grijă, de teamă ca Hampel să nu-l răzuie. Hagea spuse: — Cred că nemernicul a venit la noi numai pentru că voia să se uşureze în condiţii oarecum comode. Dar nu înţeleg de ce atîta vorbărie!

Studiind schiţa *Fortăreţei* de pe fluviu, fără să ridice privirea, Şorban îi răspunse: — Să nu hulim „locurile comode", prietene Hagea. Au şi ele importanţa lor! Eu, pentru că în o anumită împrejurare am fost lipsit de un astfel de „loc comod", m-am ales cu o constipaţie care a adus cu sine şi vreo doi hemoroizi... Timp de o lună nu m-am coborît în pivniţele de vin ale prietenului meu Halalaie. În viaţa mea n-am suferit atîta ca atunci!

Hampel îl privi pe matematician cu nespusă silă.

— N-ai fost niciciînd o stea explodată!

După ce-l analiză cu interes, Şorban răspunse:

— Te cred. N-am fost. Dar nici tu n-ai fost un podeţ peste care trec caprele mînate de o ciobăniţă dulce...

patruzeci şi şapte

Un mesaj pentru viitor! rumega matematicianul Şorban în timpul orelor sale de gardă. Mişcînd alene luleaua, examina în lumina lămpii schiţele *Fortăreţei inexpugnabile*, avea mai multe, cu triunghiul acela căruia insistase pînă la demenţă ultimul vizitator. Cea de-a cincea baionetă de pe şnurul celor şapte baionete.

Oricum l-ai fi privit, triunghiul nu părea să prezinte nici un mister. Din ce punct de vedere — mister? Triunghiul în sine, părea o mică absurditate, dar dacă priveai în ansamblu întreaga *înşiruire*...

Matematicianul Şorban, om lucid, calm, iubitor al muzicii şi admirator („prea discret", se exprimase seniorul Halalaie), al femeilor, om de ştiinţă riguros, împletind pedanteria informaţiei exacte cu fantezia şi care poate avea să lase şi el un mesaj pentru viitor, comise următoarele m u t ă r i. Mai întîi întoarse cu faţa-n jos copia ce o făcuse după schema *Fortăreţei* desenată de urmaşul lupilor

şi puse pe ea o scrumieră lată ca pentru a o feri de ochi indiscreţi. Pe urmă îşi reaprinse luleaua. Fumul, inelîndu-se, urcă spre bolta beciului unde deranjă din somn trei muşte. Bîzîind, insectele îşi schimbară locul, nu agreau pe semne fumul de lulea, poate aroma unei havane ar fi fost de preferat pentru ele.

Şorban se dezlipi de scăunelul său şi păşi încet pînă la intrare. Luna, **aproape** nouă, îi spuse ceva — nu înţelese ce. Două stele, una foarte luminoasă, cealaltă pe cale de a se zdohni — un om cu ochiul drept sănătos, cu celălalt bolnav — se zgîiau către el, probabil singurul pămîntean treaz în acest sector al planetei.

Şorban cercetă astrul cel luminos. Hampel se exprimase: „N-ai fost nicicînd o stea explodată!" Acceptase, dar de unde să ştie neghiobul de Hampel în mod sigur că n-a fost o stea explodată?!

Se simţi deodată foarte singur şi ca să nu fie unicul lunatec pe partea aceea a planetei, comise un act de egoism mare, îl ridică din somn pe romancier. Pe Theodor Ordean. Naratorul, la atingerea de altfel foarte blîndă a mîinii lui Şorban, sări ca ars. „Ce se întîmplă?" „Nimic!" îl linişti matematicianul. Mi s-a părut că respiri greu, minţi. Vino cu mine, la aer..."

Observînd că Ordean dîrdîie, deşi noaptea era plină de călduri şi, desigur, de miasme, matematicianul aruncă pe umerii romancierului vechea sa manta de protecţie, jegoasă şi puturoasă. Ordean nu reacţionă, nu păru să observe acest gest şi nu încetă să tremure. O veche manta cazonă nu e pentru oricine un scut de protecţie.

— Ce-ţi spune luna? întrebă Şorban.

Uluit, romancierul examină figura colegului său de pivniţă apoi înalţă privirea către cer.

— Nimic, mărturisi el. Dar dumitale?

— Tot nimic. Dar îmi închipuiam că patru ochi or să distingă mai mult decît doi.

— Atunci de ce nu ţi-ai pus ochelarii?

Şorban rîse: — Ai ceva experienţă în privinţa umorului. Dar în ceea ce priveşte amorul, Ordean?

— De-aia m-ai trezit la miez de noapte ca să-ţi fac confidenţe? La drept vorbind, ce-ţi pasă?

— Aşa... nimic... mă gîndeam la Fatala Helga. Judecînd după felul în care o descrii, trebuie să fi fost o experienţă dureroasă pentru dumneata.

— Nici un fel de experienţă. Fatala Helga e numai o invenţie.

— Atunci, e o coincidență dintre cele mai neobișnuite, dumneata inventezi povestea unei femei, dar povestea e reală, pînă la detalii, este povestea mea, singura mea experiență m a r e în dragoste.

— Nu înțeleg nimic, bolborosi Ordean.

— Dar ce e de înțeles aici? Fatala Helga a trecut prin viața mea ca o cometă. Bineînțeles, sub alt nume.

— Cine avea alt nume? Cometa?

— Ești tare buiguit de somn... sau de frică. Nu. Cometa e doar o comparație, fatala Helga *a mea*. Avea alt nume, n-are importanță. Era o femeie dulce, dulce... Șorban se întrerupse, mirat și el de sonoritatea nepotrivită a acelui cuvînt în exprimarea sa. Totuși, repetă: — Dulce, dulce, dulce... înțelegi? O femeie înaltă, cu trup auster, slabă mai curînd, o conformație de călugăriță...

— Parcă spuneai că era dulce, îngînă Ordean.

— Dar ce o femeie înaltă, slabă, cu înfățișare de călugăriță, nu poate fi dulce? Noi bărbații știm mai puțin despre femei decît despre stelele invizibile. De astfel și Fatala ta Helga avea chipul blajin și părul lung, ușor ondulat și parcă auriu ca al Sfintei Barbara, o pictură a lui Balduing Grien... Se opri iarăși, și mai mirat. De ce se referise tocmai la acest artist dintr-un secol îndepărtat și prea puțin cunoscut pe aceste meleaguri? Vinovat, se grăbi să explice: — Hans Baldung Grien este...

— Știu! îl întrerupse Ordean. Pictor germanic, secolul cinșpe-șaișpe. Ce este cu el?

Iată dar că nu e atît de puțin cunoscut, se miră, Șorban.

— Cu pictorul, nimic, o fi decedat... cred... dar e vorba de Fatala Helga în versiunea ta. Am iubit-o cumplit, iar cînd mi-am dat seama că în ea se adunase întreaga răutate a lumii, era prea tîrziu, ne căsătorisem... Nu puteam să scot o vorbă, fără să trezesc în ea o revărsare de cuvinte veninoase ce ar fi îndoit și trunchiul unui copac secular. În cele din urmă i-am spus: „Mă jignești în fiecare seară pe la ora șapte, iar apoi dormi liniștită, pe cînd eu, la două noaptea, mă mai zvîrcolesc în pat și fierb. Mai rabd o mie de zile. În cea de a o mie și una zi, să respect o tradiție, îți tai gîtul. Să nu-ți închipui cumva că n-am s-o fac!"

— Și i l-ai tăiat? întrebă Ordean. În glasul lui se trezise în sfîrșit o urmă de interes.

— Nu. Bestia a așteptat 999 de zile, le-a numărat, i-am găsit apoi carnețelul în care făcea socoteala zilelor, iar în ziua de a mia zi m-a părăsit, fugind în lume, cum se zice,

cu un judecător. Am rîs cu hohote de bucurie și am plîns de mila judecătorului.

— Și ce ai mai făcut?

— Nimic Ba da. Am tras un chef împreună cu prietenul meu Halalaie. Iar apoi ne-am dus la o casă cu fete.

— La un bordel?! Dumneata?

— Eu evit pe cît e cu putință cuvintele șocante. Ei bine... Ascultă, Ordean, știi în fond pentru care motiv te-am trezit?

Romancierul făcu ochii mari: — Nu din cauza Fatalei Helga *a ta?*

— Nu tocmai. Mai mult din cauza Fatalei Helga din romanul tău Indirect. Aveai obiceiul cînd începeai cîte un capitolaș zdohnit, să faci schițe în nisip, și de două ori, îmi amintesc foarte bine, ai mîzgălit pe niște petice desenul acela idiot în care demonstrai în ce puncte anume se află personajele A, B, și C. Nenorociții ăia care se urmăreau la infinit și... în infinit. Mai ai schițele alea?

Romancierul căpătă de la Șorban un pahar cu apă rece, altfel ar fi leșinat. Îl dădu peste cap și se scuturâ ca după un alcool tare, zise mulțumesc trecînd cu ușurință peste calificativul de „idiot", zise că probabil mai are desenul sau desenele alea și se va duce să le cate, fără să se mai intereseze la ce bun are nevoie Șorban de ele, lumea e oricum, imprevizibilă si incognoscibilă și... asta, cum îi zice? Prost așezată. Strîmb așezată. De-a-ndoaselea așezată și fiind așezată de-a-ndoaselea, orbecăind prin întuneric, Ordean răsturnă, așa cum i se întîmplase și lui Șorban cu altă ocazie, tot ce i se nimeri în drum și din întîmplare totul i se nimeri, grătarul plitei lor improvizate, două cărămizi care nu se știe ce căutau acolo, a, da, le așezase pe muche Emil, măsuța cu trei picioare a lui Hampel și odată cu ea deșteptătorul, un scăunel, o oală cu apă, și unul din ciocii telefonistei Cătapisică. Noroc că nu se izbi și de carabina lui Hagea, că era încărcată și poate ar fi pușcat.

În mijlocul vacarmului de înjurături ale celor treziți, găsi schița reprezentînd profilul unei nave cu trei punți și cu trei puncte, A, B, și C., probabil personajele-cheie. Cele trei puncte alcătuiau un triunghiu.

Locatarii beciului, Hampel blestemînd încercarea lui Ordean de a-i deteriora deșteptătorul, Hagea blestemînd din principiu, telefonista neblestemînd, se pomeniră în jurul măsuței de la postul de gardă. Emil nu se trezise. Șorban, nepăsător, compara desenul lăsat de cea de-a cincea baionetă de pe șnurul celor șapte baionete, cu schița lui Ordean.

Deodată ridică privirea şi-n ochii lui se aprinse o mînie galbenă.

— Dar youă, ce dracul vă mai trebuie? N-aveţi somn? V-aţi bîrnit de atîta odihnă? Marş înapoi, că de nu...

Asemenea cuvinte, neobişnuit de brutale în gura matematicianului, îi determinară pe toţi să părăsească în grabă postul de gardă. Dar Hampel nu se duse fără a lăsa în urma lui, ca pe o dîră, o lungă şi suculentă înjurătură.

patruzeci şi opt

În seara următoare ducîndu-se să hrănească cei patru pisoi ai PISICII, Emil refuză iarăşi să fie însoţit, cunoştea prea bine scurtul drum şi era o mîndrie a sa să arate că nu se teme; fu pe cale să refuze şi terciul dezgustător pe care i-l pregătiseră (în colaborare!) pentru pisoi, convinşi — ce naivi pot fi oamenii mari gîndea Emil, că pisoii n-au o limbă sensibilă, şi Emil ştia foarte bine că nu vor gusta din o asemenea porcărie, numai să nu uite el s-o verse undeva pe drum, deci Emil luă terciul, avea nevoie de el ca de o „mască", altfel nu ar fi avut motiv să iasă.

Se întreba dacă George va fi prezent la întîlnire. Nu, George îl prevenise că s-ar putea să fie altul, şi altul chiar că era. Sus în şopron, aşezat pe un butuc, avînd alături un lămpaş ce arunca cercuri mai mult de întuneric decît de lumină, aştepta un domn mărunţel, cu mustăcioară subţire ca luna nouă, în costum negru, imaculat, ca scos acum zece minute de la *tailleur*. Purta cămaşă albă, papillon şi pălărie întunecată de forma unui ceaun, un fel de gambetă. Vechi obicei poliţienesc. Detectivul. Lîngă lămpaşul chior era instalat semnul de recunoaştere: două sticle cu lapte. Emil ar fi fost gata să jure: lumina nu izvora din felinar ci din laptele — într-atît de alb era, aşa e laptele, de obicei, alb.

— Bună seara, domnule, salută Emil.

— Eşti punctual, Emil, bravo, bună seara, şi domnul mărunţel cu mustaţa ca o iluzie şi cu ochişorii sclipitori îşi săltă de pe cap cu o gravitate deplasată pălăriuţa. Avea părul negru, lins, dat cu briliantină. — Nu te întreb cîţi ani ai, ştiu că e un secret, de altfel am şi ghicit. Poţi să-mi spui Vasile.

— Prea bine, domnule, am să vă spun Vasile. Ştiu că e un nume fals.

— Fără discuție, fals. Și fără domnule. Și nu Vasile. Vasâle. Cu â.

— Îmi este indiferent, Vasâle, dacă tot e fals, zîmbi Emil care, la puținii săi ani acumulase deja, prin forța împrejurărilor, suficientă experiență ca să nu se mai mire prea mult de nimic.

— Ia și bea, Emil, vorbi cu glas catifelat, așa torc uneori mușchii, dl. Vasâle. Detectivul turnă lapte într-un pahar din cale-afară de ciudat: în formă de revolver.

Figura Detectivului străluci de amuzament cînd observă mirarea lui Emil, de altfel lucrase premeditat. Explică: — E o deformație profesională — mai mult nu-ți spun ce e aia . . .

Emil luă paharul-revolver, sorbi și nu rămase mai prejos cu un răspuns: — Știu ce este o deformație profesională, Vasâle. De pildă obiceiul marchizelor de a-și otrăvi soții, sau al pisicilor de a prinde șoareci.

— Exact, băiatule! Îmi place că ești ager la minte, nu-mi place că ești cam slăbuț. Mai bea din laptele ăsta, nu e otravă din aia folosită de conte cînd a otrăvit-o pe marchiză . . .

— Invers, Vasâle, marchiza pe conte, dar acum am cea mai bună dovadă că îl cunoști pe George.

— Felicitări! În împrejurări normale te-aș fi luat de ucenic! Bea cu încredere, întărește-te, laptele ăsta provine direct din Calea Lactee.

— Eu credeam că îl dau vacile, Vasâle. Cel puțin așa mi-a explicat George. George e prietenul tău?

Întîlni privirea atentă a Detectivului, ce o fi gîndind acesta?

Poate gîndea: „Pușchiul mă trage de limbă, e prea deștept! Nu cumva pușchiul e șeful lor? Nu cumva pușchiul e femeie în travesti? Nu cumva e Domnișoara Isteață? Ridică ușor lămpașul, ca pentru a tempera flacăra și cu această împrejurare îl d e s c i f r ă pe Emil. Rîse în sine, amuzat. Nu. Emil nu avea nimic din cele necesare unei domnișoare, fie cu D mare, fie cu d mic. La rîndu-i, Emil surprinse manevra lui Vasâle și zise: — Retrag întrebarea. Înțeleg, e secret. Totul e secret.

— Nu chiar totul, Emil. Ce secret prezintă, de pildă, niște amărît de lapte?

— O groază de secrete, Vasâle! George nici n-a vrut să-mi spună cîte vaci aveți și ce culoare au!

Dobitocul de Scafandru, gîndi Detectivul și schimbă acest subiect.

— Cînd ai să te faci mare şi ai să porţi o pălărie ca a mea, am să te învăţ nişte şmecherii ce vor cuceri publicul. Puse borul gambetei pe degetul arătător, îi dete un bobîrnac, pălăria începu să se învîrtească, apoi o aruncă pe alt deget, îi schimbă poziţia şi arătă alte figuri, în vreme ce, Emil, în extaz moderat, sorbea din revolver laptele.

Turnînd în strachină pentru pisoi, Detectivul întrebă, neglijent:

— Ţi-a mai spus ceva scriitorul vostru, vreo poveste cu marchiza ce l-a otrăvit pe conte cu arsenic?

— De unde ştii că a fost arsenic, Vasâle?

— Eşti un adversar redutabil, Emil. Ştiu, fiindcă arsenicul se combină perfect cu laptele, prin urmare am dedus. Ce s-a întîmplat mai departe, după moartea contelui?

— Deocamdată, nimic, Vasâle, şi Emil rîse încetişor, cristalin, ca un clopoţel de argint. Îl amuza din cale-afară că se adresa pur şi simplu cu Vasâle unui domn atît de fercheş şi pomădat şi cu o pălărioară săltăreaţă ce-i juca din deget ca un titirez. Marchiza, explică Emil, care era frumoasă ca o floare de ... dee ... uite c-am uitat!

— De floarea soarelui, îl ajută Detectivul.

— Nu. Mai frumoasă.

— Floare de stîncă?

— Şi mai frumoasă!

— De nenufar?

— Asta e! Cum de ai ghicit, Vasâle? E suspect că ai putut ghici! Voi ţine cont! ... Marchiza, frumoasă ca o floare de nenufar, l-a otrăvit pe conte, o dată şi bine. Lat a rămas. Dar să vezi ce cuvinte a rostit înainte de a *suptcomba* ...

— De a sucomba?

— Nu e acelaşi lucru?

Detectivul întinse curios capul său ce lucea de briliantină.

— Ce cuvinte?

— De ne-re-pro-dus! Dar acesta a fost doar un episod decorativ — aşa ne-a explicat căpitanul ... Haag. Principala acţiune a domnului căpitan Haag (Emil sămăna în clipa aia cu o furnică veselă), se învîrteşte în jurul unor tipi cu nume ciudate, A, B, şi C, care se duşmănesc teribil, şi mereu îşi întind capcane. Dar uneori am impresia că sînt prieteni ... Uneori nu înţeleg, alteori îl corectez eu pe domnul Or ... pe căpitanul Haag. Nu cumva vorbesc prea mult?

— Pînă acuma n-ai spus nimic, Emil. Ai un mare simț al secretului!

— Eu... ce simț? rîdeți de mine, domnule Vasâle! Nu cumva ești și tu scriitor, Vasâle?

— A, ca și domnul cu marchiza și contele?! Nu! Detectivul protestă ridicînd din toți umerii, și nu avea decît doi, iar pălărioara rămase neclintită și misterioasă ca Sfinxul, pe muchie, în echilibru, pe degetul său mic.

Emil rămase îngîndurat, cum poate fi îngîndurat un copil-Emil.

— Domnul Or... domnul căpitan Haag nu începe în fiecare zi romanul său, ci numai îl continuă, și, așa mi se pare mie, sînt singurele sale clipe de fricos ce este, cînd e fericit ..

— E fricos?

— Așa spun ceilalți... dar nu am voie să spun, nu cred că e fricos

— Dar e fericit?

— Ce înseamnă asta? A, da! E fericit, cînd povestește! Dar uneori încurcă acțiunea, însă...

— Lasă-mă să ghicesc! Cînd căpitanul Haag pierde șirul evenimentelor, îl ajuți tu, care nu uiți!

— Așa e Vasâle. Ești un om periculos. Nu mai spun nimic.

— Dar, te rog! *Te rog eu!* Spune-mi tot ce consideri că nu e secret.

— Știi, cînd Bătrînul Pirat s-a amorezat de Fatala Helga... dar nu, nu cred că s-ar cuveni să-ți povestesc subiectul. Mă tem că domnul Or... domnul căpitan Haag n-ar fi de acord.

— Dar vînătorul vostru cum o mai duce? o schimbă Detectivul, sperînd că-l va surprinde pe Emil. Însă nu-l surprinse.

Băiatul orîndui în jurul strachinii cu lapte cei patru pisoi, simetric ca pe niște raze dolofane. Pisoii de culoarea focului nu mai trebuiau îndemnați la mîncare, lipăiau de mai mare dragul, la fel și pisoiul tigrat; numai muța cea mică alb cu negru se dovedea mofturoasă, Emil o împinse, îi cufundă boticul în lapte, pisoiul strănuta, se scutura.

— Ce mă fac cu el? întrebă Emil. Nu vrea să mănînce! Să-l bat?

— Nu va înțelege pentru ce-l bați. Insistă, pînă îi va veni pofta. Te-am întrebat ce face vînătorul vostru.

— Și tu insiști, Vasâle. De unde ai luat-o că avem un vînător?

— Sînt amicul tău şi al amicilor tăi, Emil, poţi să crezi. Abia acum Emil întoarse faţa. Ce greu e să nu crezi un om care aduce lapte... Şi pentru ca să fac eu primul pas, urmă Detectivul, am să-ţi dezvălui un mare secret: aceasta e meseria mea, să ştiu mai multe decît ceilalţi.

— Cred că ai mai spus-o, şi ce mare scofală e asta? Şi cum poţi dovedi?

— Ţi-am şi dovedit-o, Emil, spuse Vasâle cu o convingere de nestrămutat. Care e numele său? Numele fals, firește.

— Schmeltz, răspunse băiatul, folosind alt nume din „episoadele" lui Ordean. Şi-l examină pe Vasâle să vadă cît de mult îi convine acest nume. Detectivul dădu din cap cu bunăvoinţă, pălăria începu iar să joace ca de la sine între degete şi Vasâle făcu un semn amical şi complice cu ochiul.

— Nici nu trebuie să stau prea mult pe gînduri ca să ştiu că ai cules numele din romanul domnului Or... Or... — şi mai cum? N-are importanţă, să rămînă pentru noi, căpitanul Haag. Hm, Schmeltz e un nume de poliţai neamţ, mai curînd de detectiv. De ce nu Bătrînul Detectiv Schmeltz? Emil făcu ochii mari, mari, şi ochii lui erau luminoşi, plini de admiraţie, ochii lui, două stele gemene şi Vasâle fu îndulşoşat. Şi chiar puţin mîhnit. În admiraţia copilului descifra parcă şi o teamă. Făcu o pauză înainte de a continua. Zise: — Ştiu că aveţi în... nu se cuvenea să folosească termenii de „echipă" sau „bandă", se decise pentru cuvîntul relativ neutru de „familie". Ştiu că aveţi în familie şi o femeie care... Înfăţişarea lui Emil îl decise să reformuleze fraza: ...o domnişoară drăguţă şi brună care se îngrijeşte de tine şi iubeşte pisicile.

— E adevărat, acceptă Emil, aproape învins. Dar o spunea cu o anumită trufie fiindcă, din motive nu tocmai limpezi, el era mîndru de telefonista Cătapisică. Numele ei este Helga, Fatala Helga, i se spune fatala fiindcă e atît de frumoasă, precizâ băiatul şi mîndria lui crescu.

— Fie şi Helga, zise Detectivul. Mă bucur că e frumoasă şi că te iubeşte.

Fatala Helga! Consona perfect cu toate calculele ce le făcuseră ei cu privire la Domnişoara Isteaţă. Acum Detectivul se îndoia dacă nu cumva chiar Domnişoara Isteaţă ar fi şefa echipei. S-au mai văzut cazuri.

— De ce zîmbeşti, Vasâle?

— Zîmbeam? Cred că fără să-mi dau seama. În orice caz tu să nu te temi niciodată de oamenii care zîmbesc... Se întrerupse şi se încruntă, dîndu-şi seama că spusese o

minciună; n-ar fi vrut să încarce memoria acestui puşti simpatic — copiii reţin atît de uşor! — cu o eroare atît de flagrantă. Încercă s-o dreagă: — Va trebui totuşi să înveţi a deosebi zîmbetele, nu toate sînt ceea ce par a fi, înţelegi?

— Nu, Vasâle.

— E ca şi terciul acela pe care-l pregătiţi voi pentru pisoi. De la o anumită distanţă pare o iahnie de fasole delicioasă, şi cînd colo nu e decît un rumeguş fără gust. Şi acum, te rog, două lucruri: şterge mustăcioara aceea de lapte — stai că ţi-o şterg eu, — Detectivul scoase o batistă imaculată şi-l şterse cu infinită delicateţe pe puşti. Ştii de ce? Căpitanul Haag, Bătrînul Detectiv Schmeltz, Fatala Helga sau mai ştiu eu cine, ar putea deveni curioşi de unde bei tu lapte şi atunci întreaga noastră combinaţie cade. În al doilea rînd, să fii mîine punctual la întîlnire şi bineînţeles să vii singur, altfel nu vine laptele. Poate va fi altul aici, dar tot un om bun. Toţi oamenii care aduc lapte sînt oameni buni, acesta e un adevăr de nezdruncinat.

patruzeci şi nouă

Matematicianul Şorban aştepta la postul de pîndă întoarcerea lui Emil. Focuri vaste pîlpîiau pe cer, între constelaţii. În închipuirea sa. Dacă aş putea să zbor într-acolo, aş găsi cometa cu harfă pe care am visat-o. M-aş destrăma între corzile ei. Ar fi o moarte prea frumoasă. Nici n-aş merita-o... Nu m-au lăsat să zbor către constelaţii să caut cometa cu harfă. Ziceau că sînt copil. Şi n-am rămas un copil?...

Spre cometa-harfă se desfăşura lent fumul din lulea. Şorban îşi pusese ochelarii pe care de obicei îi evita, dintr-o tîrzie cochetărie. Îl aştepta pe Emil, aştepta să se convingă în privinţa mustăţii sale albe, de lapte.

Şi în vreme ce aştepta, din adîncul beciului, ca din fundul pămîntului, se auzi zornind deşteptătorul lui Hampel. Ciudat, suna cu întreruperi — o nouă invenţie a geniului rău Hampel. Ce i-o fi venit, că-n ultima vreme renunţase la glumele sale cu ceasornicul acela odios.

— Hampel! zbieră Şorban, opreşte drăcia că vin şi o fac zob! Auzi?

— Vino, răspunse de undeva Hampel. Părea calm individul, el care nu fusese niciodată calm. Poate că tocmai din acest motiv, că Hampel e calm, Şorban văzu roşu şi năvăli ca un torent în pivniţă. Rămase stupefiat.

Nu suna deşteptătorul lui Hampel, ci telefonul. De multă vreme telefonul nu mai dăduse glas, iar telefonista Cătapisică renunţase parcă la încercările ei de a restabili legătura. Uitaseră de telefon.

Abia acum înţelese Şorban pricina confuziei: deşteptătorul hîrîia cam pe aceeaşi octavă cu telefonul, ca să ne exprimăm astfel. Doar că deşteptătorul nu clănţănea cu intermitenţe ci .. la infinit!

Telefonul continua să sune.

În faţa tabloului, Cătapisică, încremenise şi-l privea fix, hipnotizată. Era înaltă, subţire ca o trestie, puţin înclinată ca de o boare matinală. Purta o bluză albă, subţire, fustă albastră şi sandale simple, doar cîteva cureluşe, printre care albeaţa unui picior mic de japoneză îţi lua ochii. Vreo două ţinte, probabil de argint, aveau pe sandalele acelea un rol decorativ, în orice caz telefonista Cătapisică părea foarte elegantă, deşi probabil era doar frumoasă — şi Şorban nu reuşise niciodată să înţeleagă cum de reuşeşte fata asta să poarte în fiecare zi o altă bluză, totdeauna imaculată. Cum de izbutea, în condiţiile lor să rămînă mereu, îngrijită, proaspătă, şi aproape totdeauna bine dispusă.

Îi atinse foarte uşor umărul. Zise:

— Ridică receptorul. *Te rog.*

Cătapisică păru că se trezeşte, ca Albă ca Zăpada din visul ei fermecat. Îşi rectifică ţinuta, nu mai era o trestie aplecată de vînt, ci lujerul drept al unei flori miraculoase. Puţin, puţin de tot, figura i se înăspri. Mută iute cîteva fise pe tablou Se aşeză pe taburetul scund. Ridică receptorul.

— Telefonista de serviciu!

Se auziră în receptor cîteva descărcări electrice, pe undeva, pe semne, mocnea o furtună. Telefonista Cătapisică mai extrase o fisă, introduse alte. Toţi cei ce se adunaseră acolo, toţi, cu excepţia lui Emil, care încă nu venise de la muţe, auziră un glas limpede, un glas ce părea că vorbeşte chiar de alături:

— Acolo? Fatala Helga? tu eşti?

— Cine e acolo, întrebă Cătapisică.

— *Aici e cine ai dori tu să fie!*

— Abstract! ripostă Cătapisică. Şi nici nu ştii cine aş dori eu să fie! Şi nu sînt Fatala Helga!

— Să nu ne împiedicăm de nume! Eu îţi voi zice aşa. Am un mesaj!

— Îl ţin minte! Dă-i drumul, spuse cu un glas şi mai aspru telefonista Cătapisică.

— Îl notezi?

— Îl ţin minte!

— Foarte bine!

— Cine e acolo? întrebă, cam dur Cătapisică.

Se auzi acelaşi glas limpede ce părea că vorbeşte chiar de alături.

— Ţi-am spus! Aici e cine ai dori tu să fie!

— Ţi-am răspuns: Nu sînt Fatala Helga şi...

— Uite ce este: Punctul A se inversează cu punctul B. Clar?

— Nimic nu e clar. Totul rămîne o taină!

— O taină? Pentru nişte savanţi?

— Nu avem savanţi printre noi. Către cine să transmit acest mesaj?

— Către cel care crede că are nevoie de el. Am terminat. Adio, Fatală Helga, adio frumoaso!

Telefonista Cătapisică puse receptorul, rămase un moment nemişcată, apoi se întoarse.

— Nu înţeleg nimic, spuse. Aţi ascultat convorbirea?

— Dacă e vorba de personajele A şi B, mesajul e pentru mine, dar n-are nici o noimă, spuse Ordean. Ce sînt personajele A şi B.? Şi n-am nici un chef să le inversez rolurile! Ce zici, domnule Şorban?

Dar matematicianul le întorsese spatele şi, aşezîndu-şi din mers ochelarii, pornise în întîmpinarea lui Emil ai cărui paşi se auzeau la intrare.

— Aţi vorbit la telefon? întrebă puştiul.

— Da. Şorban îl opri pe băiat în dreptul postului de gardă unde era puţină lumină şi scruta faţa lui mică, sub părul mare şi vîlvoi. Nu descoperi nici o urmă de lapte.

— Cu cine?

— Habar n-am, spuse Şorban. Cu un nebun, cred. De ce ai întîrziat iar atît?

— Sînt atît de drăguţi! I-am mîngîiat. M-am jucat cu ei. Ştiţi, au învăţat să zgîrîie şi să... toarcă! Şi Emil puse sub ochii miopi ai lui Şorban mînuţele ce parcă prezentau nişte zgîrieturi minuscule. Încercă să imite şi cum torc pisicile cele mici. Matematicianul se întreba ce trebuie să creadă, ce nu, şi ce crede că ar trebui să arate că ar crede, şi ce nu.

— Au mîncat?

— Sigur! Da! Au mîncat!
— Ce au mîncat?
— Parcă au avut de ales? ieşi Emil din capcană.
— Dar ţie nu ţi-e foame?
— Nu... Ba da, ba da! Ce avem în seara asta?

cincizeci şi unu

Aveau sarmale. În foi de viţă, culese special de telefonista Cătapisică, într-un amurg cînd ieşise singură, refuzînd să fie însoţită. „Vreau să meditez de una singură puţin", explicase, oprindu-l pe cuceritorul Hampel cu un gest categoric, dar nu mai puţin graţios.

E posibil că într-adevăr meditase, fără ca acest efort s-o împiedice de la o activitate concretă. În viile de pe deal nu prea exista un strugure teafăr, fuseseră decimaţi de cine ştie ce molimă, telefonista Cătapisică, amorul nostru, adusese însă un maldăr de frunze proaspete. Carnea pentru sarmale o furnizaseră, în combinaţie, un fazan prins în o capcană a lui Hagea, de care uitase, marele vînător, şi o găină melancolică, părăsită, surprinsă într-un coteţ unde nu se ştie ce căuta. Chiar, ce să caute o găină într-un coteţ?

Orez mai rămăsese dintr-o altă expediţie. Orez mai rămăsese din alte „ieşiri", aveau oţet, usturoi, ardei. Smîntîna lipsea. Lipseau şi pătrăţelele de slănină ca şi felioarele de şorici. Cu toate acestea, neobişnuita combinaţie, fazan plus găină, se dovedi mai mult decît satisfăcătoare. Deşi se îmbuibase cu trei „pistoale" de lapte, Emil hapli sarmalele cu mare poftă, urmărit dintr-un ungher, prin fumul lulelii de către Şorban.

Privindu-l pe copil cum se îndoapă, matematicianul avea gînduri cam posomorîte. Totul e învăluit în taină, reflecta el, fie că te delectezi admirînd o cometă, cu penajul ei frivol, cam nerușinat, fie că mîngîi o pisică moale ce seamănă cu o flacără şi care vine de undeva pentru a merge undeva, fie că faci comparaţii între nişte triunghiuri care, deosebindu-se par să repete totuşi aceeaşi axiomă.

Şorban puse luleaua alături, verifică tocul rezervor, luă hîrtie şi scrise:

„Aştept cu mare speranţă momentul cînd vei obosi, amice! Nu-mi îngădui să fiu atît de optimist ca să cred

că ai și sucombat, nici măcar nu sînt optimist de felul meu, iar indivizii de soiul tău nu mor de bună voie, ci îi otrăvește încetul cu încetul o sinistră uzură în care degradarea cuprinde lent, cu perfidie, organele pînă ce devii, iar tu vei deveni, o dovedesc calculele mele, un polip, ceea ce e de o mie de ori mai rău decît moartea. Ești tot mai uzat și otrăvit, te-a obosit minciuna și prefăcătoria. Ești la pămînt. Te prefaci că n-o știi, dar ești un om terminat. Gata. Gata. De-acum înainte am eu cuvîntul.

Ș.“

Își reciti misiva, de data asta păru ceva mai mulțumit, se exprimase și convingător, și economic — așa i se păru. Printre alte provizii (poseda provizii bune de tutun, scobitori, pastă de dinți) avea și un teanc de plicuri, dintr-o hîrtie fină, specială, dacă o priveai în lumină, o țesătură complicată de flori și fiorduri îți aducea în nări parfumul abstract al depărtărilor, al infinitului, tocmai aceasta fusese și intenția seniorului Halalaie, cînd îi făcuse cadou plicurile, înainte de a se ruina, înainte de a pierde și fabrica de hîrtie care-i aducea nu, nu, bani, ci prețuirea ironică a unor autori cărora le satisfăcea capriciile cele mai extravagante cu privire la calitatea, grosimea, porozitatea hîrtiei pe care-și tipăreau poemele. E adevărat că primea și autografe, cu duiumul. Dar și alea ironice.

Luă, deci, matematicianul, unul din plicurile sale alese și scrise, cu litere înalte, adresa. Numele și adresa unicului său dușman adevărat — oamenii ca Șorban au puțini dușmani, însă cu adevărat neiertători. Dar nici Șorban nu iertа!

Matematicianul avea un singur dușman, dar bun. Sau rău. Spre deosebire de alte ocazii, nu rupse răvașul, îl vîrî în plic, îndoi plicul după ce-l timbrase și-l ascunse în buzunarul de la spate Oare avea cu adevărat intenția să coboare pînă la poștă?

Din lulea se înălța o șuviță gingașe și fragilă ca un vis de fericire eternă, infinită. Există așa ceva?

În mintea matematicianului se suprapuneau idei și imagini (*Fortăreața inexpugnabilă,* triunghiurile), și zise tare, fără să vrea: „Și acesta e un mister!“

„Fumul lulelii mele, e o adevărată taină, încotro se duce, de ce se duce?“

Hampel răcni: — Dacă te mai prind că vorbești singur, bătrîne senil, te duc imediat la ospiciu!

Şorban nu era nici prea bătrîn, nici senil. Zîmbi cu bunul său zîmbet de om corpolent: — La dispoziţia ta, Hampel! Du-mă! Dar aş vrea să cunosc şi alţi nebuni, în afară de mine şi tine! Şi aş vrea să ştiu la care ospiciu mă duci, că toate sînt închise!Zău că aş vrea să văd nişte figuri noi, că m-am bîrnit de voi toţi.

cincizeci şi doi

Dorinţa matematicianului avea să se realizeze, dar nu prin intermediul lui Hampel.

În următoarele zile cele patru pisici mici îşi căpătară raţia de lapte, ba chiar şi ceva cărniţă, iar Emil primi de fiecare dată porţia lui, o jumătate de sticlă, şi astfel supraalimentat, căpătă culoare în obraji şi îşi îmbogăţi experienţa de viaţă. În ziua a treia laptele fu adus de către Lunetist.

— Bună seara, domnule! Cred că sînteţi în întîrziere! Şi Emil îl cită pe conte, înainte ca acesta să fie otrăvit de marchiză cu faimosul arsenic amestecat în lapte. Nu sînt obişnuit să aştept!

Lunetistul avea exact atît humor cît i se cere unui om care nu-şi greşeşte niciodată ţinta, căruia nu-i tremură niciodată mîna. Adică nu prea mult humor. Răspunse:

— Ia nu te mai obrăznici, puştiule! Însă nu folosise un ton dur, avea instrucţiuni precise şi în fond era şi el, ca şi toţi ceilalţi specialişti, un om bun. Purta la spate o trăistuţă din care scoase laptele, într-un bidonaş portocaliu şi două senviciuri.

— Ia şi te satură, puştiule! George şi cu Vasâle îţi transmit urări de sănătate! Mie poţi să-mi spui Săgeată-invizibilă-ce-nimereşte-canarul-de-la-distanţă-de-o-leghe.

De unde se poate trage concluzia, minoră, că lipsa de humor nu se-mpleteşte neapărat cu lipsa de imaginaţie. Dar Emil se declară nemulţumit şi zise cu gura plină: — Prea lung! N-am să ţin minte!

— Nu e politicos să vorbeşti în vreme ce mesteci! îl mustră Lunetistul. Ce ai zis?

— Că George şi Vasâle au nişte nume ca lumea, pe cînd tu... Hai, serveşte şi tu Săgeată-Invizibilă care... ce face?

Lunetistul simţi că pierde duelul cu omuleţul acesta exagerat de sincer. Puse, în gînd, vina pe Fatala Helga —

ajunsese celebră! — și mai ales pe înaintașii săi, Scafandrul și Detectivul care prea se purtaseră cu mănuși. Plecă ușor dezamăgit. Se pare că oamenii lipsiți de humor adoră semnele de recunoștință cît mai teatrale ca și mulțumirile.

În ziua a patra laptele veni purtat de către Fumător. Era un om din cale-afară de tăcut, Fumătorul, din această cauză nu i-am auzit vocea pîn-acum și — culmea! — nici nu fuma! Pe plan european era considerat al patrulea ca valoare în privința forțării oricărui seif. Emil examină figura lui ascetică, fața palidă încadrată de un păr negru ca smoala, ochii încărcați cu tristețea și nostalgia celor veșnic nomazi.

— Cum să-ți zic? întrebă Emil. Fumătorul nu răspunse. Asistă tăcut la cina lui Emil și a pisoilor și dispăru fără a emite măcar o silabă.

cincizeci și trei

— E mut? întrebă în a cincea seară Emil.

— Cine e mut? se miră Grafologul.

— Eu nu spuneam că e mut, ci numai întrebam, precizează Emil. Țiganul care a venit aseară cu mîncarea.

Grafologul se amuză copios, dar făr-a se trăda. Nici nu surîse.

— Nu e țigan și nici mut.

— Atunci, de ce n-a vorbit? De ce nu mi-a spus cum îl cheamă. Care e numele său?

Grafologul meditä. E lesne să comiți o gafă, mai ales atunci cînd discuți cu un copil.

— Uite ce este, Emil, prietenul acela al meu de-aseară vorbește atît de puțin încît pur și simplu i-am uitat și numele.

— E posibil să uiți numele unui prieten?

— Sigur. Orice e posibil.

— Chiar și numele fals?

— Chiar! Numele meu e Cow-boy-ul.

— Îmi convine, spuse Emil. E numele fals, știu. Chiar, te pricepi să călărești?

— Ași. Cow-boy-i călăresc în filme și în cărți, în viața de toate zilele se ocupă de vaci. *Cow* înseamnă vacă. Știai?

— Habar n-aveam. Aș fi zis că e ceva măreț, ceva nu știu cum!

— Dar ce, băiete, o vacă nu e suficient de măreață mai ales cînd dă și lapte?!

— În orice caz nu prea-mi vine să cred că te ocupi de vite. Arăți a .. scormoni în minte căutînd cuvîntul folosit de Ordean, îl găsi: . . . arăți a gentleman, asta e!

— Merci! Chiar și sînt gentleman. Nu e nici o rușine să te ocupi de vaci — mai ales cînd te pricepi.

Emil încasă această blîndă morală și replică:

— Contele, în orice caz, nu se pricepea la vaci și de-aia s-a lăsat așa de ușor otrăvit de marchiză, abia acum îmi dau seama!

Grafologul rîse cu mare poftă, dar nu zgomotos: știa să rîdă „pe mutește". Emil constată: — În acest caz, dacă te ocupi de vaci, poți să-mi spui ce culoare au vacile voastre? Că George, n-a prea știut să-mi spună. Ai fi zis că pentru el culoarea unei vaci n-are importanță!

Grafologul înregistră reprosul băiatului și răspunse cu bunăvoință: — George are alte preocupări și de altfel nici nu apreciază cine știe ce laptele!

— Totuși, aici a băut din lapte!

— Numai ca să te convingă, Emil, că laptele nu e otrăvit, i-ai spus o poveste de groază cu o contesă ce l-a otrăvit pe marchiz . . .

— Invers. . . Cum ai zis că te cheamă?

— Cow-boy.

— Invers, Cow-boy. Marchiza l-a otrăvit pe conte, nu știu de ce le tot încurcați. Dar, în sfîrșit, îmi spui ce culoare au vacile?

— De ce nu, dacă insiști? Au. . . Grafologul își zgîndări tîmpla cu unghia degetului arătător. Unghia fusese lăsată anume să crească în neștire, însă era curată. — Culoarea vacilor noastre se apropie de culoarea pisicii cu blana roșcată, aprins roșcată, ca un foc. Numai că vacile sînt mult mai modeste, ele se mulțumesc să dea lapte, să mugească uneori, iar nuanța blănii lor e mult mai ștearsă.

— Aha! Vorbești despre PISICA! Despre „flacăra cu patru picioare și o coadă"! Cînd ai văzut-o? De unde o cunoști?

Grafologul căzuse în capcană.

— Cine n-o cunoaște, Emil? A fost unică!

Băiatul răspunse, citîndu-l pe Ordean: „Explicația asta nu mă satisface, domnule! Făcu o pauză de efect, imitîndu-l iarăși pe romancier. — Dar de data aceasta închid ochii."

În seara următoare veni rîndul Psihologului să aducă merindea. Emil îl examină simpatizîndu-l din prima clipă, fiindcă, așa i se păru, semăna cu Șorban. Într-adevăr, Psihologul avea ochii bulbucați, părul rar și spălăcit și era încet și blînd în mișcări ca și matematicianul. În plus...

Psihologul care se hotărîse să profite de acest răgaz pentru a scăpa de supravegherea șefului Charles, se înarmase în afară de lapte, cu o sticlă mică dar consistentă, din care mai și gustase pe drum și nu-și pregătise, conform instrucțiunilor, un nume și celelalte, dar inspirat de gîtul de coniac sorbit pe drum, răspunse semeț:

— Poți să mi te adresezi cu Philippus Aureolus Bombastus Paracelsus von Hohenheim!

— Numele fals?

— Dar cum altfel?

— Allah el Akbar! (Tot din Ordean.) Atîta osteneală pentru un nume fals! Degeaba, tot n-am să-l țin minte, ce e cu mania asta a voastră, unii au nume simpatice și aproape normale, George, Vasâle, Cow-boy, iar ceilalți, cum a fost Săgeată-invizibilă și nu mai știu cum, sau ca tine, născociți drăcii fără noimă. Eu nu sînt decît un copil.

— Fie, Emil, spuse Psihologul. Zi-mi și tu Emil.

Emil făcu un efort de gîndire, apoi zîmbi cu larghețe.

— E o mare cinste pentru mine, *sir!* Ambii să ne numim Emil! Să sărbătorim evenimentul! Să ciocnim!

Copilul șterpelise din pivniță două pahare — de cînd aștepta el să ciocnească, începu să toarne lichid alb din sticlă, dar cînd se atinse de al doilea pahar, cel de-al doilea Emil, Psihologul, îl opri: — Stai! N-are rost! Pentru mine laptele e interzis, eu am să beau altceva!

Psihologul luă paharul și-și turnă cu larghețe coniac. Dar Emil deveni suspicios: — În acest caz, de unde pot eu să știu că nu ai pus arsenic în lapte sau cianură de...? Toți ceilalți au băut cu mine lapte! afirmă băiatul încruntat. Psihologul nu prevăzuse încurcătura. Întrebă: — Chiar și cel ce a venit primul? Acela care... drace, uitase numele fals al Scafandrului.

— Primul a dus lapte George — dar cum de nu știi? întrebă Emil, și mai bănuitor. Da, chiar și George a băut lapte.

— Deh, ridică din umeri Psihologul. George ți-a făcut hatîrul, dar permite-mi, îți cer îngăduința, pentru mine laptele e adevărată otravă!

— Ce ţi-ai turnat acolo? întrebă micul Emil.

— Coniac. Cel mai bun lapte pentru unul ca mine.

— Şi cum pot fi eu sigur de laptele celălalt?

— Ce tot spui? avu o inspiraţie Psihologul. Cum mi-aş otrăvi eu fratele geamăn? Nu ne cheamă pe ambii Emil?

— Să nu uităm că sînt nume false, spuse băiatul, aproape convins totuşi. Pentru el devenea o problemă de mîndrie şi se decise să fie la înălţime. Sorbi din lapte, după ce ciocni cu Emil bătrînul şi aşteptă. Contele (din naraţiunea lui Ordean) fusese apucat de dureri înfiorătoare, Emil nu simţi decît plăcere. Bău mai departe din lapte în vreme ce Psihologul se delecta cu „laptele" său.

— Ce ştii să faci? întrebă Emil.

— Printre altele, să hipnotizez...

— Straşnic! Emil se aplecase şi turna lapte pentru muţe. Zise: — Pe puntea paquebotului... se opri, nu se cuvenea să dea numele navei lui Ordean. Pe puntea unui vapor se afla un hipnotizator. Era în stare să te adoarmă. Dar tu?

— Sigur! Pot!

— Ai îndrăzni să mă adormi şi pe mine?

— Vrei să încercăm?

Multe gînduri se întretăiară în mintea crudă însă ageră a băiatului. Naraţiunea de groază a lui Ordean se amestecă în aceeaşi secundă cu poveştile tatălui său, cu amintirile vînătoreşti ale lui Hagea, cu straniile istorisiri ale lui Şorban în centrul cărora stătea aparatul utopic ce aduce imagini din trecut; prin mijlocul acestui amestec de imagini se prelinse „flacăra cu patru picioare şi o coadă". Emil nu ştia nimic exact despre PISICA, despre mîndria ei, despre decizia de a-şi sfida inamicul necunoscut din pivniţă; totuşi, printr-o inconştientă reflectare, un ecou inexplicabil, curajul se înălţă în Emil ca pavilionul de luptă (negru, cu...) de pe o navă de corsari.

— Hipnotizează-mă, dacă poţi, Emil! zise Emil.

Băutura încă nu diminuase capacitatea de a se concentra a Psihologului, dimpotrivă, existînd centrii nervoşi, îl făcuse (deocamdată!) şi mai puternic. Nu poseda ochi întunecaţi, aşa cum pretinde legenda că trebuie să aibe hipnotizatorii.

Îl privi ţintă pe băiat şi din cîteva pase, numărînd unu, doi, trei, patru, cinci, îl adormi, întinzîndu-l cu blîndeţe pe scîndura caldă a podului. Îşi sărbători puterea voinţei cu o nouă doză şi turnă în strachină restul de lapte. Pisoii

se repeziră să lichideze prietenește această ultimă porție, în timp ce al doilea Emil lichida conținutul sticluței. „Drace! gîndi. Va trebui să aducem mai multă haleală!"

Acesta a fost ultimul gînd al său fiindcă deodată alcoolul îi explodă în cap. Decise, nu el, un al doilea el, să-l lase acolo pe băiat, se afla în deplină siguranță și să se retragă pînă nu era prea tîrziu. Zeul bețivanilor îl ajută să coboare teafăr din pod fără să-și rupă gîtul. Experții porniți întru recuperarea lui (îl lăsase pe Emil cel mic adormit), îl găsiră la mică distanță de vizuina lor. Acum dormea și Emil cel mare și micul Emil. Dormea și sticluța cu „lapte fals", tristă fiindcă era goală și tot tristă ca o Afroditâ goală, dacă această comparațiune nu e deplasată. Îl transportară pe sus, era greu ca o bîrnă de plumb. Șeful Charles fu gata să facă o criză de nervi, dar n-o făcu, așa ceva nu este de demnitatea unui adevărat șef! Încercă să nu se gîndească ce gafe o fi făcut acolo Psihologul — pe care-l aprecia cum trebuie, trecînd cu vederea micile lui slăbiciuni.

Dar Emil cel mic? Puștiul se trezi dimineața următoare în patul lui. Rămase ghemuit ca un pui de muță. Încercă să recapituleze întîmplările serii trecute. Mai întîi, bănuiala că al doilea Emil ar fi încercat să-l otrăvească (precum marchiza pe conte, sau invers...), apoi decizia lui curajoasă de a se lăsa hipnotizat, privirea, vocea tărăgănată a celuilalt, mișcările mîinii sale... și pe urmă, nimic!

Cînd se trezise? Cum ajunsese în patul său? Simțindu-se foarte vinovat, băiatul rămase multă vreme treaz fără a îndrăzni să se ridice. Pînă și Șorban ordonă: — Emil! Sus! Ceaiul e gata!

cincizeci și cinci

Emil renunță să se mai simtă vinovat, alungă timiditatea, și ziua se scurse, ca deobicei, fără mari neplăceri pentru el. Nimeni nu pusese întrebări stînjenitoare cu privire la aventurile sale din seara precedentă. Cu toate acestea enigma întoarcerii sale la beci rămînea intactă. Veni iarăși seara.

— Dar pe tine cum te cheamă?

— Eu sînt șeful, răspunse șeful Charles, privindu-l de sus și oarecum absent pe prichindelul din fața sa.

— Și cîți ani ai?

— Şefii n-au vîrstă, Emil.

— Şi cu ce te ocupi?

— Şefii n-au o ocupaţie exactă. Ei conduc.

— Bine, bine, făcu repezit Emil, şi era amuzant şi caraghios să vezi cum se enervează un puşti de seama sa, îmi tot dai zor cu „şeful". Înţeleg, acesta e numele adevărat, dar care e cel secret?

Întrebarea conţinea cel puţin două contradicţii, Charles le simţi. Şeful experţilor era un vanitos modest. Vanitos şi totuşi modest, un astfel de caracter e posibil atunci cînd modestiei şi vanităţii i se asociază şi inteligenţa.

— Foarte bine, Emil. Numele meu e Charles. Şeful Charles. Un nume purtat de multe din capetele ilustre ale lumii. Dar nu e acum momentul să-ţi predau lecţii de istorie — cu toate că o pot face. Pot să predau oricui lecţii de istorie: (Vanitatea, totuşi!) Tu spune-mi simplu Charles, dar nu uita că eu sînt şeful.

— Nu mă costă nimic, Charles, spuse Emil, urmărind cum şeful îşi aprinde, tacticos, cu mişcări moi o nouă ţigaretă. În acest timp cei patru pisoi, renunţînd la orice urmă de timiditate, se repeziseră la strachina de lut ars cu flori albe şi brîie tremurate, verzi. O strachină de Săpînţa probabil. Ranguri, titluri... Conte de Monte-Cristo. Duce de Kent Strachină de Săpînţa.

— O! Ai adus şi un pahar! se miră Emil. Nu era nevoie, eu am aici două.

— Însă acesta e din cristal, spuse Charles. M-am gîndit că laptele are cu totul alt gust sorbit dintr-un pahar de cristal.

Lui Emil, firește nu-i trecuse una ca asta prin cap. Cea mai netă asemănare dintre el şi pisoi tocmai aici îşi avea rădăcina: le era indiferent din ce beau, numai să fie ce. Dar ochii mari şi întunecaţi ai şefului Charles, cu privire apăsătoare şi poate absentă, exercitară influenţa dorită asupra băiatului. Emil recunoscu, da, astăzi laptele pare să fie mai bun ca oricînd. Datorită cristalului?

— Nu, e mai bun din două motive, spuse şeful Charles înşurubînd în port-ţigaret o altă fumigenă. Laptele e mai bun datorită acestui cristal şi datorită mie. Un lapte adus de un şef e mai bun decît oricare alt lapte. Înţelegi?

— Nu tocmai, Charles. Ştiau vacile că azi tu vei fi lăptarul?

— Ce legătură are, Emil?

— Una directă, cum de nu înțelegi? Șeful Charles suflă fumul în sus Rămase cu privirea ridicată spre stelele ce se zăreau prin acoperișul stricat al șopronului.

Spiritul de observație aparține, zice-se, mai ales copilăriei. Emil îl surprinsese nu o dată în poziția asta pe Șorban, scrutînd cerul de noapte. Matematicianul nu semăna cu șeful Charles și totuși... Îi apropiau două trăsături comune: ambii fumau fără încetare (Șorban lulea, șeful Charles țigară) și amîndoi studiau cu o fixitate puțin înfricoșetoare, cerul, infinitul. Șeful Charles gîndea: „Mi-ar fi plăcut și mie să am un băiat ca ăsta!"

— Ce ți se pare interesant, Emil?

— Nici unul dintre ceilalți care au adus lapte n-a fumat. Tu de ce fumezi?

— E singurul meu viciu. Știi ce este un viciu?

— Da. Un defect.

Emil își șterse mustăcioara albă — acum știa că nu trebuie să se trădeze că băuse lapte, ce delict teribil! nu bănuia însă că se trădase chiar în cea dintîi seară.

— Ce ți se pare interesant, Emil?

— Mie orice mi se pare interesant! Îmi dăruiești paharul ăsta de cristal?

— Nu, Emil. Cum te vei justifica în fața celorlalți? Dar îți dau voie să-l spargi!

— Nu, merci! Cum voi justifica eu cioburile? Cioburile de cristal?

— Ai dreptate, făcu Charles uimit. Nu-l sparge. Pune-l undeva. Sînt convins că te descurci. Cine este tatăl tău?

— Nu știu, Charles. Sau mă prefac a nu ști. Noi trebuie să ținem tainele noastre, nu e așa?

— Ai dreptate.

— Pot să-ți spun totuși că bunica mea avea o colecție de cristaluri. O îngrijea doctorul A, nume fals bineînțeles. Cînd bunicii mele îi era tare rău, doctorul A mă punea să sparg de fiecare dată cîte un cristal. Asta îi făcea bine, îi ridica sau îi scădea tensiunea. Bunica mea semăna cu o coțofană.

— Dar eu, cu cine seamăn, Emil?

— Tu?

— Da, eu. Ce te miri?

— Nu mă mai mir de nimic. Semeni cu Fatala Helga.

— Cu o femeie?

— Sigur! E frumoasă. Trebuie să plec. Cine vine mîine cu laptele?

În seara următoare apăru iarăşi şeful Charles. Scurtă întrevederea cu Emil şi... rămase. Ascuns acolo, undeva. Către mijlocul nopţii matematicianul Şorban trebuia să-l schimbe la postul de gardă pe Hampel.

— No, mîrîi acela, te-ai bîrnit de somn?

— Mă priveşte, acriturâ, mîrîi Şorban. Eliberează terenul!

— Aşa e scris, ripostă Hampel, urnindu-şi trupul ciolănos, e scris ca noi doi să ne mutăm din loc fălcile şi dinţii. Dar te asigur că eu îţi voi muta mai mulţi dinţi şi mai multe fălci! Ai tot dispreţul meu, şi întreaga ură, cabotinule!

— Dar pe cine nu urăşti tu, Hampel? întrebă Şorban, atîrnîndu-şi luleaua la colţul gurii. Se scotoci prin buzunare, Nu găsi. Puse mîna pe umărul lui Hampel care tocmai pleca.

— Ei, ce mai e?

— Nimic. Ai nişte chibrite?

— Pentru tine, nu, făcu Hampel.

Şorban moţăia cu fruntea rezemată de măsuţă. Poate se prefăcea că ar dormi. Auzi paşi pe scară şi se prefăcu şi mai mult. Scara de la intrare, un om neîndemînatec, altfel ar fi procedat cu mai multă precauţiune, n-ar fi mutat din loc bolovanul acela de pe treapta a opta, dar nu era un neîndemînatec, n-avea de unde să ştie că piatra fusese pusă anume acolo. Nu era vina lui că se-mpiedecase. Dar poate o făcuse dinadins. Îşi făcea anunţată prezenţa, dinadins.

În beci toată lumea, cu excepţia lui Şorban şi a insului care sosea în vizită, se adîncise în somn adînc, fapt ce mă face să cred că fiinţa omenească e sau uşuratecă sau se adaptează de minune cu orice situaţie, — sau curajul omului e nesfîrşit.

Dormeau toţi, telefonista Cătapisică, alcătuită din linii şi segmente dulci. Telefonista Cătapisică. Delicată şi gingaşă. Poate, visînd VOCEA de la capătul firului. VOCEA. Dormeau Ordean, Hagea şi chiar Hampel. (Dar de ce „chiar"?) Dormea dus Emil. Deşteptătorul clăpăcea înainte. Dar el nu făcea parte din aleasa noastră tagmă omenească — desigur pînă la proba contrarie.

La postul de gardă lumina lămpii se scurgea în cercuri imperfecte. O lumină moartă ca pagina unui autor mort şi pe deasupra şi uitat. Contradicţie. O lumină, atîta timp cît e *vizibilă*...

— Salut, şefule, spuse şeful Charles, mai absent ca oricînd, mai palid ca oricînd şi semănînd mai mult ca oricînd cu Monte-Cristo. Nu te mai preface, ştiu că nu dormi!

— Niciodată nu mă prefac. Noi cei de la Cocotapâs nu ştim să ne prefacem. Te salut, Charles! Da, da, am zis Charles! Nu te mira.

— Nu mă mir, spuse şeful Charles. Noi, cei din breasla specialiştilor, nu ne mirăm.

În ochii întunecaţi ai celui ce semăna cu Edmond Dantès trecut de cea dintîi tinereţe, în ochii întunecaţi şi înguşti, sub sprîncenele alungite în tîmplă, se aprinse o lumină potolită. Nu mai părea atît de absent. Şorban aprecie licărirea aceea de candelă pe cale de a se stinge. Şeful Charles trecu blînd la contraatac.

— Şi eu ştiu totul despre voi. Sînteţi o echipă eminentă de specialişti, o echipă perfectă şi omogenă, în ciuda diferenţelor de vîrste şi sexe. Am venit să vă propun pace şi alianţă.

— Charles, vorbi Şorban, atent dacă nu cumva convorbirea lor trezeşte rezonanţe în pivniţă. Şi eu ştiu despre voi totul...

Şeful Charles rămase în aşteptare, înalt, suplu, întunecat, dar binevoitor. Un bărbat frumos, şeful Charles.

Luleaua lui Şorban se stinsese. Culese un petec de hîrtie şi-l puse deasupra lămpii, dar Charles scoase imediat o brichetă.

— E din aur, zise, despre brichetă, şi o aprinse.

— Mă întreb, făcu Şorban, în ce măsură focul unei brichete de aur diferă de a uneia din nichel? Şi îşi aprinse luleaua.

Privirea lui Charles deveni iarăşi vagă, pierdută, absentă. Acum semăna mai puţin cu Edmond Dantès după paişpe ani petrecuţi în fortăreaţa d'If. Avea privirea unui Mare cavaler absent. Straniu! Ambii şefi aveau privirea Marilor cavaleri absenţi. Şuviţa de fum subţire a lulelii, de culoarea argintului vechiu, un fir vag răsucit, se destrăma către tavan.

cincizeci şi şapte

— Bei o cafeluţă, Charles?

— Mulţumesc, nu. De altfel ştiu că nu aveţi cafea, spuse Charles, dar refuzul său era ca un fagure.

— Iar eu știu despre voi că nu aveți în echipă o femeie. Glasul lui Șorban suna la fel de plăcut. Să nu ai o femeie în echipă, e o mare defecțiune, Charles.!

— Sau, dimpotrivă, o izbîndă, domnule!

— Prin urmare, nu-mi cunoști numele, făcu matematicianul.

— Ba da. Tu ești căpitanul Haag. Numele fals. Și Charles e tot un nume fals. (Șorban depuse un efort să nu surîdă. Prin urmare, așa, el ajunsese că fie considerat căpitanul Haag! Ce caraghioasă e lumea asta și cît de caraghioasă ar fi, dacă n-ar fi atît de tragică!)

— Am comis o gafă? întrebă Charles. Nu tu ești Haag? Șorban nu-i răspunse. Era convins că privirea absentă a lui Charles e deosebit de pătrunzătoare! Facem un concurs între echipele noastre, căpitane? întrebă șeful Charles. Și tot el răspunse: — Nu facem. Îți propun iarăși colaborarea.

— Dar tu știi bine Charles, că între doi mari hoți nu poate fi vorba de o adevărată colaborare, ci doar de un lung șir de păcăleli și minciuni.

Șeful Charles își înclină puțin figura obosită, prelungă, frumoasă, absentă, de Mare cavaler absent.

— Consider că te înșeli, zise. Studiind istoria, filozofiile, religiile, banditismul, am ajuns la concluzia, și nimic și nimeni nu mi-o poate clinti, că marile și adevăratele prietenii s-au născut între oameni răi. Cum de nu știi asta? Sau poate că nici măcar nu ești un mare hoț, un veritabil pirat? Poate că nu ești măcar un mare om rău?

— Poate că sînt o stea explodată, îl cită Șorban pe Hampel, întrebîndu-se ce nume o fi primit acesta în „codul" echipei lui Charles.

— Nu, căpitane. Ești un pod peste care trec patru capre mînate de o ciobăniță desculță.

— Posibil, acceptă Șorban, fără să se mai mire. Pufăi din lulea. Spuse: — O adevărată colaborare se poate baza numai pe sinceritate.

— Tocmai asta încercam să exprim. Noi sîntem de forțe egale.

— Nu tocmai, Charles, îl contrazise matematicianul, mișcînd lateral din lulea și cu o mică nuanță de superioritate cocotapâsîcească pe vîrful nasului. Deocamdată „căpitanul Haag" se afla în avantaj. Voi ați aflat de existența noastră datorită acelei imprudențe, funda la gîtul pisicii. Se corectă: A PISICII. Oare Charles sesizase schimbarea de nuanță? Însă tu nu știi cum am aflat despre tine și despre oamenii tăi!

Marele cavaler absent, Charles, ripostă:

— N-am venit la tine pentru a schimba aluzii, căpitane! Nu-mi riscam pielea și prestigiul doar pentru atîta. Nu degeaba îți propun colaborare. Am venit la tine cu... Habar n-ai ce port sub această pelerină!

— Dacă e o armă, nu mă impresionează.

— Nu e vorba de arme, spuse Charles. Nu port. Vezi, asta n-o știai despre mine.

— Nici Edmond Dantès nu purta, spuse nepăsător Șorban.

— Mi s-a vorbit despre asemănarea dintre mine și întemnițatul din *Fortăreața* d'If. Dar... la fapte! Am adus o pictură a lui Hans Baldung Grien: Portretul Contelui Palatin. Dar e un fals. Mi-am dat seama cu mare regret și cu mare întîrziere.

Luleaua lui Șorban începuse a se răci, iar el de asemenea. Plăcerea acestei „ciocniri", pe care o așteptase, îl moleșea.

— Nu sînt un expert în Baldung Grien și nici măcar în Holbein cel Tînăr. Nici în Dürer. Nu pot suferi pictura.

— Exagerezi! Seniorul Halalaie, prietenul tău cel mai bun — vezi că știu! — a fost un mare iubitor al picturii și ți-a transmis această „slăbiciune". Ce folos, și ce păcat că Halalaie n-a împrumutat de la tine stima pentru știință!

— Pentru infinit, îl corectă Șorban. Ai informații bune, dar incomplete, Charles. Halalaie se dădea în vînt după științe, studiase chimia, hidraulica și totuși, ciudat, nu intuia infinitul. Șorban trase un fum și adăugă, trist: — Din păcate nici eu...

— Îți propun să lăsăm la o parte, deocamdată, infinitul, zise liniștit și absent, Charles, Marele cavaler absent. Ești matematician — eu am venit la matematician. E vorba de un triunghiu...

— Nici nu vreau să aud de triunghiuri!

Trăsăturile lui Charles se aspriră, fruntea i se aburi, o tristețe rea îi inundă ochii, și nu mai era un Mare cavaler absent. Însă Șorban, după izbucnirea sa împotriva triunghiurilor, redevenise un cavaler absent care trage din lulea. Șeful Charles vorbi: — Ai aflat de existența noastră datorită imprudenței comise de George. Mustața de lapte pe buza lui Emil. În serile următoare te-ai pus să-l urmărești în taină pe băiat. Ești foarte abil, căpitane Haag, însă te-am contracarat dîndu-le oamenilor mei dispozițiile cuvenite, mă înțelegi? Lăsîndu-mă observat de tine, îmi com-

pletam şi eu datele cu privire la echipa ta şi, mai ales, în ceea ce te priveşte.

— Ce pasionant! Am ajuns pe panta unor sinceriţăţi lacrimogene?

— Inevitabil, căpitane. Să trecem peste asta. Îţi propun să dezlegăm împreună şarada triunghiurilor. Ne aşteaptă bogăţia şi gloria sau moartea.

— Dacă e numai moartea — care ne aşteaptă? întrebă Şorban.

— Şi moartea are partea ei de măreţie. Şi — de infinit. Nu?

— N-am idee. Încă n-am murit niciodată.

— Nu e sigur, Şorban! Dar, prefer să-ţi spun în continuare Haag. Căpitanul Haag. Nu te superi?

— Treci la subiect, Charles!

— Bine, căpitane! Fata isteaţă din echipa ta, noi îi zicem Domnişoara Isteaţă sau Fatala Helga, vezi cît sînt de sincer! — Domnişoara care răspunde la telefon cu atîta siguranţă „Aici telefonista de serviciu!" şi care... greşesc?

— Mai departe!

— ... A primit un mesaj telefonic destul de ciudat. Firul vostru e conectat cu al nostru şi desigur cu altele. Ştiai?

— Poate, dar nu-mi pasă.

Şeful Charles pierdu un sfert de minut pentru a-şi aprinde o ţigaretă, a cîta?, ambii şefi fumau neîncetat, cum remarcase şi Emil.

— Nu te-a neliniştit ideea că sîntem supravegheaţi?

— Dacă aş fi ţinut cu orice preţ să mă neliniştesc, aş fi găsit motive mai... solemne! Supravegheaţi telefonic? Noi? La ce bun? Cine să se ostenească? N-am avut decît vreo trei convorbiri întîmplătoare şi fără importanţă.

— Trei?

— Da, cred că trei.

— Deci, tot un triunghiu. Nu prea eşti încîntat să colaborezi cu mine, Haag! Cel puţin una dintre convorbiri n-a fost întîmplătoare. Cerea, corespondentul vostru ca punctul A din triunghi să fie înlocuit cu punctul B. Ce poate să însemne această inversare?

— De unde să ştiu eu? se miră Şorban, şi părea sincer. O glumă, o aiureală!

— Să analizăm aiureala împreună, vrei? Şeful Charles aşează în lumină Portretul Contelui Palatin şi scoase din buzunar o lupă. Se îndreptă din spate, trase adînc din ţigaretă şi redeveni un mare absent.

Ce făcu Şorban? Privi prin fum, în sus. Ochii lui injectaţi îl fotografiară pe Charles.

— Noaptea e scurtă, murmură acesta, absent.

— Nu chiar atît de scurtă, repliçă Şorban şi laba domnului de la Cocctapâs se întinse către lupă, o piesă delicată, cu mîner de argint şi încrustaţii de chihlimbar. Poate că de o lupă asemănătoare se slujea Monte-Cristo, studiind harta globului Matematicianul Şorban descoperi imediat, fără ajutorul lui Charles, un A minuscul lîngă ochiul drept al Contelui Palatin. De aici se însinua o linie ca firul de păianjen, ai fi zis că e un capriciu al lemnului urma lăsată în traversare de o fiinţă monocelulară, de n-ar fi fost atît de dreaptă, prea dreaptă, coborînd către gulerul alb al Palatinului: punctul B.

Şeful Charles care urmărea mişcările celuilalt „şef" zise: — Al treilea punct, C, se găseşte sub ciucurul auriu, sus pe basc. Îl vezi?

— Îl văd! spuse Şorban. Şi ce? O mare iritare mocnea în glasul calm, cum şi un mare incendiu posibil mocnea în mica vatră de jar a lulelii. Charles, absolut absent, îşi scutură fumul ţigaretei pe jos, şi ce gîndi Şorban? Poate că gîndi: „Ce noroc că nu e chiţibuşarul Hampel de faţă! Că ar ieşi un scandal!"

Iar Şorban spuse (asta e sigur): — Un zdohnit de triunghiu A-B-C! Lumea e plină de astfel de triunghiuri A-B-C! Aş putea să afirm că, în general, toate triunghiurile sînt triunghiuri A-B-C!

Şeful Charles îşi aprinse o altă ţigaretă. Era atît de absent încît devenise aproape invizibili. Avea buzele palide, un început de veştejire încolţise în ele. Nu mai era tînăr, şeful Charles. Zise:

— Eu cred că nu toate triunghiurile trebuiesc corectate. Nu pe toate punctul A trebuie inversat cu B.

Şorban nu dădu răspuns. Într-o mînă încă mai ţinea lupa, în cealaltă luleaua, lupă şi lulea (sau pipă), dar nu semăna cu un mare detectiv în acţiune ci, mai curînd, cu o morsă bătrînă şi plictisită. Şeful Charles îl examina cu ochi melancolici şi grei, de prea multă veghe.

Zise: — Eu joc cinstit, atît cît poate să joace cinstit un hoţ. Se corectă imediat: Un mare hoţ!

— Am să pun şi eu cărţile pe masă — replică Şorban, deşi nu văd la ce ne-ar folosi. Dar, se corectă şi el, pe loc: Nu chiar toate cărţile! Sub palmele sale grele, rurale (pe podul palmelor cîteva pete maronii de cheratoză), foşni schiţa pe care Ordean notase locul unde se aflau la babord,

tribord și pe catarg (arbore...), personajele A, B, și C, la un moment dat, și copia desenului efectuat pe zid de către cea-de-a cincea baionetă, din șnurul celor șapte baionete.

Șorban compară triunghiurile.

Cele trei triunghiuri se completau unul pe celălalt.

Numai că A trebuia înlocuit cu B. Pe care din ele?

Șorban întrebă detașat, foarte absent: — Ia spune, Charles, nu cumva tu ești cea de-a șasea baionetă de pe șnurul celor șapte baionete?

Nu primi răspuns. Fie că șeful Charles nu avea chef să răspundă, fie din cauză că deodată... deodată, răsună un clinchet muzical, sacadat. Mica sferă argintie coborî din treaptă în treaptă, ajunse la postul de gardă și sclipi în lumina lămpii.

— Ce înseamnă asta?

— Nu știu, spuse Șorban. Nu știu *încă*...

— Nu te duci să vezi cine a aruncat-o?

— Nu mă mai duc. N-am să văd pe nimeni. E, poate, zeița nopții și a clarului de lună... Bănuiesc însă că e cineva care vrea să ne amintească despre perfecțiune. O sferă reprezintă perfecțiunea, dar mă întreb... mă întreb dacă nu cumva e o sugestie? Ce legătură poate fi între o sferă perfectă și niște triunghiuri inegale imperfecte?

Șorban ridică privirea și acum, în fața lui, nu se mai răsucea decît o spirală de fum. Venind, șeful Charles dăduse de știre mișcînd intenționat bolovanul de pe scară. Mai existau și alți bolovani, așezați anume, dar la plecare, pașii lui nu mai iscaseră măcar un sunet. Pe semne că așa sosesc și așa se duc *baionetele*. Șeful Charles era acum cu adevărat un Mare cavaler absent.

cincizeci și opt

După o noapte chinuitoare — și totuși, fericită noapte! — matematicianul Șorban ațipi. Se lumina de ziuă cînd deschise ochii. Portretul Contelui Palatin (cu triunghiul invizibil, desenul lui Ordean), schița făcută de una dintre *baionete* precum și o mare coală de hîrtie, pe care matematicianul reunise triunghiurile, efectuase calculele, sintetizase totul, îl inversase pe A cu B și trăsese cu o riglă un triunghiu definitiv... — toate dispăruseră!

Rămăsese sub lampă mica sferă argintie. Semn de victorie, semn de înfrîngere?

Matematicianul încercă să recapituleze noaptea ce trecuse. Neverosimilă noapte! Dibui într-un loc știut numai de el o sticluță pe care o dosise pentru cazuri de urgență. Scoase dopul, gustă și rămase mirat. Pusese în ea vin, cînd colo descoperi că e rom! Totul rămîne o taină: cine înlocuise băutura? Dar și romul e bun pentru cazuri deosebite. Se pare că acest caz deosebit chiar venise! Combină romul cu un rest de cafea (șeful Charles se înșelase în această privință, făcuseră rost între timp de cafea), aprinse luleaua și așteptă ca mintea să i se limpezească. Și cînd aceasta se întîmplă, observă ceva.

Pe măsuță, pe lemnul zgrunțuros al scîndurei nejeluite, — un desen. Linia subțire și fermă vorbea despre un creion bine ascuțit, iar aceste două elemente parcă-l trădau chiar pe Hampel.

Desenul, foarte simplu, redus la esență, reprezenta *Fortăreața inexpugnabilă*. Nici un fel de triunghiu nu încurca, nu complica, pe nicăieri, conturul *Fortăreței*. Nici un fel de triunghiu A-B-C.

În schimb, peste întreaga schiță, aceeași mînă nervoasă, febrilă, totdeauna transpirată, trăsese două linii energice în formă de X. Un X mare peste întreaga *Fortăreață inexpugnabilă*.

Aceste linii încercau să demonstreze, așa interpretă matematicianul, că *Fortăreața* nu mai există, sau *nu va mai exista*.

Aceste simple linii o desființau.

Ce mesaj mai era și acesta? Matematicianul se simți foarte obosit.

„Oare am fost drogat?" se întrebă el. Cînd? De cine? Cu ce? Începea să-i plesnească și capul, îl simțea mare și unsuros, ca butoiul cu petrol de la etajul doi al hotelului, noroc de romul acesta neașteptat, noroc că mai rămăsese cafea. Își mai pregăti un amestec exploziv și, prinzînd oarece puteri, domnul de la Cocotapâs merse să inspecteze pivnița.

Nu văzu mare lucru, era întuneric, însă, ÎNSĂ, nu-i fu greu să constate că patul lui Hampel e gol. Unde e Hampel? Cine e? Cea de-a șaptea baionetă de pe șnur? Prin urmare Hampel plecase sau fugise, sau dezertase, fără a duce cu sine și deșteptătorul (acesta continua să ticăie mai sîcîitor ca oricînd) sau vreun alt obiect din cele pe care le meșterise cu ticăloasa lui migăloșenie. Hampel dispăruse, luînd cu sine doar Portretul Contelui Palatin, cele două schițe, și o a treia schiță ce cuprindea calculele lui Șorban și *concluzia*.

Hampel dezertase. Ticălosul de Hampel. Îi lăsase cu un bărbat în minus. Şorban se întoarse la postul de gardă. Romul şi cafeaua îşi făceau iute efectul, dar tot atît de iute efectul se topea, lăsînd loc unei moleşeli inexplicabile. Şorban o combătu cu o nouă doză de „explozibil", ce mai rămăsese din cafea turnă în sticlă peste romul de Jamaica şi cu sticla în mînă, cu picioarele grele ca plumbul, urcă scările.

Lumina dimineţii era tăioasă ca brizanţii ce ameninţau întruna nava căpitanului Haag. Lumina aceea aspră îi frînse pentru o clipă ochii. După ce ochii lui veşnic injectaţi se mai obişnuiră cu această situaţie, ce observă el? Observă cei patru pisoi, urmaşii „flăcării cu patru picioare şi o coadă" zbenguindu-se în prima rază a soarelui, printre ramurile nucului prăbuşit — nucul aproape că murise — şi în mintea lui Şorban se produse o înlănţuire logică, dar ce logică încurcată!, între cea dintîi apariţie a PISICII, şi momentul prezent, fuga sau dezertarea lui Hampel.

Totul rămîne învăluit în taină, gîndi, şi pentru a o risipi, accentuînd-o totuşi, duse sticla la gură. Ştia din experienţă că în prima fază mintea i se limpezea, iar el voia acum, cu orice preţ, *să înţeleagă*. Romul era dulceag ca viaţa amară, cafeaua amară ca viaţa dulceagă, iar amestecul greţos — totuşi sorbi adînc, ce contează că mai tîrziu are să-l doară şi mai rău capul, dacă acum *va înţelege?!*

Cei patru pisoi înaintaseră împreună cu lumina soarelui, acum ieşiseră de sub nucul căzut, Şorban trecu printre ei, nu se speriară, poate îl recunoşteau, şi matematicianul urcă pînă la pîrîul colcăind de raci, de unde se deschidea o privelişte măreaţă (dacă pot să existe astfel de privelişti in perioada MARILOR DEZASTRE!).

Îşi plimbă cu încetineală, ca un degustător vizual privirea pe deasupra fluviului romantic, dar nepăsător, pînă ce ochii i se opriră chiar pe *Fortăreaţa inexpugnabilă,* mai nepăsătoare decît fluviul şi mai eternă şi mai inexpugnabilă ca oricînd! Şorban detestă construcţia aia, ridicată de oameni pentru a inspira teamă oamenilor, o urî din tot sufletul, dar o şi invidie, EL era atît de slab şi perisabil, EA, atît de veşnică şi de invincibilă!

Resentimentul acesta dur, atît de rar la un om ca el, nu estompă luciditatea şi acuitatea cîştigate datorită „amestecului". Îşi potrivi ochelarii, puse foc la lulea şi studie pe îndelete *Fortăreaţa.* Nici un fel de triunghiu — de unde triunghiuri pe o *Fortăreaţă inexpugnabilă?* Nici un fel de

A-B-C. Totul fusese un vis, o înlănțuire de închipuiri! O aiureală.

Nu chiar totul. Nu fusese chiar o aiureală.

Acum efectul băuturii se făcea simțit din ce în ce, în sens invers, luciditatea scădea vertiginos, și fără îndoială, datorită „amestecului" Șorban crezu dintr-o dată că *vede* triunghiul! Căscă ochii și-l văzu și mai bine — fără îndoială era beat!

Fortăreața inexpugnabilă de pe fluviul cel nepăsător, invincibila, eterna *Fortăreață,* se defalca lent, într-o liniște absolută, ridicîndu-se în trei direcții diferite, trei traiectorii ce luau parcă forma triunghiului d e f i n i t i v, calculat și schița de el, de Șorban, matematicianul.

cincizeci și nouă

Bubuitura, enormă, veni din urmă și zgudui pămîntul. Îi trezi pe toți cei din pivniță. Își scoase nasul și fricosul Ordean. Îl văzură pe domnul de la Cocotapâs sus pe colină. Le făcu semn cu brațele să urce.

Printre ei și Hampel.

— Ești aici, Hampel?

— Da' unde ai vrea să fiu?

— Cine lipsește? strigă Șorban. Unde e telefonista?

Se priviră mirați. Chiar! Unde putea să fie „telefonista de serviciu?"

Emil crezu că e necesar să-și dea el importanță.

— Patul lui tanti Cătapisică e gol... cred că a părăsit de multă vreme pivnița...

Pe neașteptate Hampel, Hampel cel laș, Hampel cel rău, omorîtorul de pisici, se așezâ în iarbă cuprins de slăbiciune. Își cuprinse obrajii în palmă.

— Fata aceea, murmură el. Fata aceea!... Nu făcea parte din rolul ei...

Nimeni nu înțelese bîiguiala lui jalnică.

Departe, undeva, răsună o împușcătură. Se auzi glontele șuierînd, apropiindu-se... Glontele acela de mare calibru, poate glonte de mitralieră, parcurse o mare distanță, intră în pantă coborîtoare, pierzîndu-și din ce în ce puterea. Dar se întîmplă un lucru imprevizibil: proiectilul izbi bolovanul alături de care stătea Hampel. Ricoșă, printr-o lege inexplicabilă a balisticii prinse o nouă energie, mișcarea haotică în jurul axului îl făcea fosforescent în plină zi...

Şi astfel, schimbîndu-şi direcţia, glontele acela uriaş sfărîmă tîmpla.

Tîmpla lui Hampel.

Acesta gemu înăbuşit. Izbuti să mai bolborosească:

— ... era rîndul meu să mor, însă fata aceea! ... Doamna Moarte n-a uitat că îmi venise rîndul, şi iată! ... Domnule Şorban ... te rog, dumneata care le ştii pe toate ... Învaţă-mă cum se moare!

şaizeci

Acesta a fost sfîrşitul definitiv a *Fortăreţei inexpugnabile.*

A fost una dintre victoriile omului asupra *fortăreţelor.* Omul e liber liber şi mîndru de a fi liber, şi detestă de la natura lui independentă *fortăreţele.* Cu cît se vor prăbuşi mai multe fortăreţe, cu atît mai puternic va fi omul. El nu-şi datorează puterea fortăreţelor, ci minţii şi libertăţii ce ţi-o dă absenţa fortăreţelor inexpugnabile!

Pentru a fi risipită acea hidoasă cetate ce împrăştia moartea şi împiedeca înaintarea regimentelor române, au fost trimise două echipe două „comando"-uri, cel al lui Şorban, al lui Hampel, al telefonistei Cătapisică ... Emil se nimerise din întîmplare acolo ... Pentru a fi o certitudine, o a doua echipă, a şefului Charles, a oamenilor săi, trebuia să sprijine, să înlocuiască prima echipă, în caz că se întîmpla ceva neprevăzut.

După ani de zile, într-o discuţie, generalul-locotenent S. îl chestionă pe Şorban.

— Domnule! Am informaţii că ai fost în oraş şi chiar ai şi colaborat ... Cum a sărit în aer *Fortăreţea* de pe fluviu? Au fost ăia imprudenţi cu muniţia? Ori s-au sinucis? Ori ...?

Matematicianul ridică din umeri şi dădu foc la lulea. Fumul urcă liniştit printre arbori. Bătrînul militar se opri şi-şi scoase pipa scurtă dintre dinţi.

— Ei, dragă Şorban, mă lămureşti sau nu?

— Încerc, încerc ... dar nu mă zori, te rog. Iată, am fost trimişi acolo mai mulţi indivizi, fiecare cu pregătire anumită, unul artificier, altul machieur, altul ţintaş ...

— Hm, hm! Pe cîte ştiu eu, nu eşti nici ţintaş, nici artificier!

— Nu... din păcate! Sînt doar un biet matematician! Dar cineva a prevăzut că se va ivi o măruntă enigmă de matematică... de trigonometrie mai precis.

— Trigonometrie, zici? Să te cred?

— Cum dorești, generale.

— Dar în afară de echipa din care făceai parte, a celuilalt, așa zisul „șef Charles", s-au mai perindat prin pivnița voastră macabră și alții, vezi că am și eu antenele mele!

— S-au perindat, ai perfectă dreptate, îngînă Șorban, gîndindu-se la Manon-Tigroaica, la Mohîndra, la Cezar Stuppa... Privi împrejur. Mai rămăseseră arbori în picioare, majoritatea zăceau spintecați de explozii, de schije. Ce rană urîtă poate face o schijă în trunchiul unui copac. Dar în trupul unui om!

— Iată, generale, nu știu chiar totul, din păcate. Rolul meu a fost mic, a trebuit să rezolv o enigmă de trigonometrie. Am rezolvat-o, întări cu mîndrie Șorban. Enigma triunghiului A-B-C. La atîta s-a redus contribuția mea. Pe cîte înțeleg, acolo trebuiau plasate explozivele, pentru ca *Fortăreața* să se facă praf și pulbere.

— Aha! Vrei să-mi spui că tu ai plasat explozibilul!

— Da de unde!

— Cine, atunci?

— O fată deșteaptă și frumoasă, telefonista Cătapisică.

— Un nume neverosimil, bombăni militarul.

— De acord. Așa i se zicea. Cred că nu era numele ei adevărat, dar ce să fac, matematica nu e chiar atotputernică, așa cum aș vrea eu să cred cîteodată. Nu pot să aflu chiar totul, cu ajutorul algebrei, trigonometriei, ecuațiilor.

— Toți cei ce și-au găsit refugiul acolo în pivniță — refugiu e un fel de a zice — nu se ascundeau de fapt! Cu toții — oameni de acțiune!

Dar cine fusese telefonista Cătapisică? Cine au fost ceilalți?

Și — în sfîrșit — cine și ce rol jucase „flacăra cu patru picioare și o coadă"?

O pisică.

Pisica.

PISICA.

Dar, în fond, ce este o pisică?

Calculele — chiar și cele ale matematicianului Șorban — nu răspund acestei întrebări. Încă nu avem răspuns pentru toate întrebările. Dar le vom avea, desigur... curînd, curînd!

Şi, pentru a merge pînă la capăt, matematicianul Şorban se întrebă: „Dar cine sînt eu?“

Adia un vînt călduţ, înmiresmat. Ai fi spus că e primăvară — şi chiar poate că era primăvară!

Înaintau printre arborii semeţi, doi bărbaţi trecuţi de prima tinereţe, dar şi de a doua, — să zicem. Fumau întristaţi, fără motiv — sau cu motiv te pomeneşti? De fapt, venise toamna sau primăvara?

— Pentru un savant de talia dumitale, n-ar fi greu!

— Îmi e foarte greu, Grigore! (Numele generalului.) Mă simt ca venit de pe front, eu care n-am făcut armata din motive de platfus. Pe la noi, se zice — fetele îi privesc cu mare rezervă pe bărbaţii care n-au făcut armata. Mă întreb, de ce oare?

— Azi vorbeşti mai mult ca oricînd, savantule!

— Ei, da! Astăzi am poftă de cuvinte... poftă de mîncare şi chiar îmi este şi sete! Ruşine să-mi fie! Ce ai zice de o vadră de vin rubiniu?

— Cu pesmeţi sărăţi şi peşte fript proaspăt!

— Savanţii nu sînt niciodată gurmanzi!

— Cine a spus-o? Nu eu! După toate prin care am trecut, aş merita un ospăţ pe cinste!

— Da! Te chiar invit! Ce preferi, un vin de Lechinţa, sau unul mai modest, „Dealurile Bujorului“ spre pildă?

— N-am idee! Cred că acum orice vin e bun!

— Să ne bucurăm că trăim, că prindem această clipă! Să ne amintim de cei care nu mai sînt printre noi!

— Şi care e taina ce te apasă?

— O taină! Prea mult spus! Hm! Un matematician nu se ocupă de probleme minore, precum cercurile, triunghiurile (Şorban avu o tresărire).

— O taină pentru un om ce investighează deja sferele infinitului!

Şorban îşi ascunse tulburarea, iuţind paşii.

„Atîţia oameni... atîţia arbori au pierit! Parcă a rămas pustiu pămîntul!... Cine şi cînd va mai reuşi să răsădească bucuria prin deşerturi?

sfîrşit?

Lector: VIORICA MĂRII
Tehnoredactor: GHEORGHE SANDU
Corector: MARIA BUZURA

Apărut: 1990. Bun de tipar: 19.11.1990. Comanda nr. 3130.
Coli de tipar: 11,25. Hîrtie: velină 70 g/mp. Format 54×84/16.

Tiparul executat sub comanda nr. 64 la ÎNTREPRINDEREA POLIGRAFICĂ CLUJ, B-dul 22 Decembrie nr. 146, România

ISBN 973-35-0140-9